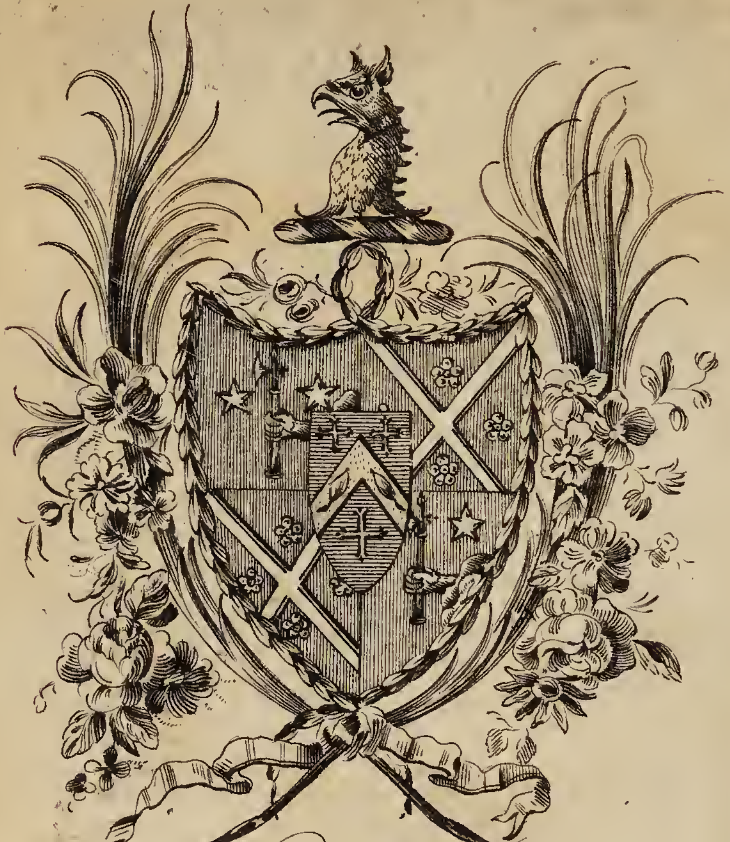
DD

B 2
27

63190/B

H
A. 3

Jn.o Lewis Petit M:D.

Coll. Regal. Med. Lon. Soc. S.R.S & S.S.A.

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF
LONDON
DEPOSIT

Accession Number

Press Mark

SCHULZE, J.H.

T7

IOANNIS HENRICI SCHVLZII
MED. DOCTORIS ET IN REGIA FRIDERICIANA PROFESSORIS

PRÆLECTIONES
DE
VIRIBVS ET VSV MEDICAMENTORVM QVÆ IN OFFICINIS PHARMACOPOLARVM PARATA PROSTANT
AD
DISPENSATORIVM REGIVM
ET
ELECTORALE PORVSSO-BRANDENBVRGICVM
VSIBVS ILLORVM
QVI SE ARTIS OPERIBVS
EXERCENDIS PRÆPARANT
DESTINATÆ.

MEDICAL SOCIETY OF LONDON

NORIMBERGÆ,
APVD WOLFFG. MAVR. ENDTERI FILIAM
MAYRIAM EIVSQVE FILIVM. 1736.

CVM PRIVILEGIO REG. MAJ.
POL. ELECT. SAXON.

ILLVSTRISSIMO
EXCELLENTISSIMOQVE
DOMINO
DOMINO
SAMVELI
S. R. I. LIBERO BARONI
DE COCCEII
DYNASTÆ IN WVSECKEN
KLEIST REPKAV
CETERA
POTENTISSIMO PORVS-
SIÆ REGI ET ELECTORI
BRANDENBVRGICO
AB INTIMIS STATVS MINISTERIIS
NEC NON
A SANCTIORIBVS IVSTITIÆ ET
SVPREMI PROVOCATIONVM
TRIBVNALIS CONSILIIS
COLLEGII AVLICI ET CAMERALIS
ATQVE CONSISTORII ELECTORA-
LIS MARCHICI ET GAL-
LICI
VT ET
REFORMATI SVPREMI SENATVS EC-
CLESIASTICI PRÆSIDI
GRAVISSIMO

REGIMINIS HALBERSTADIENSIS ET
RERVM ECCLESIASTICARVM
DIRECTORI
SVPREMO OMNIVM REGIARVM
ACADEMIARVM CVRATORI
ET QVÆ RELIQVA
DOMINO AC PATRONO
SVO INDVLGENTISSIMO
TENVE OPVSCVLVM
STVDIOSÆ IVVENTVTIS VSIBVS LV-
CVBRATVM DEVOTISSIMA
PIETATE CONSECRAT
AVCTOR
IO. HENRICVS SCHVLZE.

Quartus iam decurrit annus, ILLVSTRISSIME DOMINE, ex quo in fidem clientelamque TVAM me fortunasque meas omnes contuli. Effeciſti, quod numquam ſine gratiſſimo animi ſenſu recordor, vt, quem pene naufragum plures exiſtimabant, non ſolum iacturam non facerem, ſed omnino felix, et bonorum acceſſione conſpicua beatus, portum inueherer. Fieri non poterat, quin alacris et maxime hilaris adirem officium a CLEMENTISSIMI REGIS MAIESTA-

STATE demandatum, idque vnice optarem, vt DEVS mihi largiatur vires, quibus efficiam, ne vel optimi REGIS exſpectationem omnino deſtituiſſe, vel TVAE in me commendando ac tuendo fiduciæ fraudem feciſſe, vmquam deprehendar. Equidem quam bene initia conatuum ceſſerint, arbitrandum aliis permitto, meque ſuſtento conſcientia perpetuæ conſtantisque voluntatis efficiendi, quantum licuit, vt REGIAE FRIDERICIANAE ciuibus inſeruirem. Dum his totus vaco, vix ſentienti effluxerunt integri tres anni, iamque omnino pudore ſuffundor, qui tanto tempore nondum effeci, vt publice conſtet, quantum TVIS me obſtrictum beneficiis teneas. Auden-

dendum itaque tandem exiſtimaui, vt TE, ILLVSTRISSIME DOMINE et MAECENAS, adorirer, meamque erga TE pietatem declararem. Noli, obſecro, aſpernari tenue opuſculum, quod ab illuſtriſſimo nomine TVO gratiam commendationemque ſibi pollicetur, omninoque placiturum ſe omnibus ſperat, ſi auctori ſuo liceat profiteri, quod illius beneficio et gratia herois ornatus fuerit, cuius iudicio et arbitratui REGVM optimus academiarum florem tuendum, totiusque rei litterariæ incrementa promouenda, demandauit. Sentio ſane, quam parum me exſoluerim maximo debito; qui nouum contraxi. Quid vero gleba, benefico ſolis calore fota,

ta, ſoli rependat, niſi vt eiuſdem radiis, ſi cogitationem haberet, porro foueri et ad gramina, flores fructusque producendos aptior reddi ſibi exoptet. Seruet TE, ILLVSTRISSIME HEROS, diuini numinis fauor incolumem, cum illuſtriſſima GENTE COCCEIANA, omnibusque decoribus florentiſſimum ad Neſtoream aetatem perducat. Scripſi in Regia FRIDERICIANA a. d. xx. Septembris cIↄ Iↄcc xxxv.

Prae-

Præfatio ad Lectorem.

Quam neceſſarium ſit medico, ad artis exercitium progreſſuro, pharmacopolia bene pernouiſſe, et quid in illa potiſſimum vrbe, cui operam ſuam conſecrauit, medicamentorum proſtet, et quomodo ſingula parata ſint, vt ſuos digitos, in numerato habere; illi facile cognoſcent, qui cogitabunt medicamenta eſſe illa, quibus medicus ad ſanitatem ægrotantium reparandam, morboſque hominum profligandos, vti debet, arma et inſtrumenta. Eſſe autem ita cum his

comparatum, vt recto vſu præclare iuuent, male autem adhibita inſigne damnum inferant, nemini obſcurum eſſe poteſt. Atque ignorari nequit, idem nomen gerentia complura medicamenta, non eodem tamen modo parata, paſſim in officinis pharmacopolarum eſſe obuia: quorum et vires diſcrepant, et adhibendi offerendique iuſtus modus ſæpe magnopere inter ſe diſtant: prorſus vt vel danti vel accipienti ſummum famæ, vitæ et valetudinis periculum enaſci ab errore hic commiſſo facillime poſſit.

Apparet iam vera neceſſitas haud perfunctorii ſtudii noſcendis et intime pernoſcendis pharmacopoliis impendendi. Sed non hæc ſola eſt ratio, cur medicus diu multumque deſudare in hac palæſtra de-

debeat: verum etiam, quiſquis recte vult intelligere et diiudicare curationum a doctis medicis conſignatarum hiſtorias et ſucceſſus, non poteſt operæ iuſtum pretium facere et idoneum fructum colligere, niſi perſpectum habeat, qualia illa fuerint medicamenta, quorum nomina in præſcriptis formulis fuit intuitus. Ex quo facile intelligas medico, qui artem ſuam perficere et emolumentum ex ſcriptis doctorum virorum capere deſiderat, non ſufficere ſuæ vrbis aut regionis pharmacopolia accurate cognouiſſe: verum etiam quæ per omnem orbem, et omnibus retro ſæculis, ſit fueritque medicamentorum parandorum ratio, anquirere et inueſtigare, non curioſi et otio abutentis laborem eſſe, ſed cuiuſcunque honeſti viri, qui ſe hu-

humano generi a morbis vindicando conſecrauit.

Hæc ego ſæpe apud animum meum perpendens, ſaxum hoc voluere cœpi cum ipſo conſilio medicinæ addiſcendæ capto: neque deſii per omne id tempus, quo docendæ illi admotus ſum, omnem, vt aiunt, lapidem mouere, vt eruerem certum, quod auditoribus meis traderem, de viribus et recto vſu illarum medicinarum, quas ad ægrotantium vſus debent præſcribere. Accidit autem ante hos duodecim annos, quum in alma vniuerſitate Altorfina medicinam docerem, vt duo iuuenes egregii, ambo ex terris Poruſſo-Brandenburgicis orti, meæ inſtitutioni ſeſe traderent, quibus idem ſtudium commendabam, vtque felicius in eo progrederentur, medi-

medicamentorum parandorum normam, diſpenſatorium vocant, his terris publica auctoritate traditam, ipſis priuatiſſimo ſtudio explicabam. Rogabant me, vt memoriæ ſuæ conſulerem, et calamo excipienda dictarem ea, quæ maxime eſſent neceſſaria. Ab eo tempore ita ſtatui, vt inter partes medicinæ tradendas, poſt doctrinam de medicamentis ſimplicibus, iuſtum tempus tribuerem explicando eidem diſpenſatorio, ita tamen, vt in gratiam illorum, qui per omnes Germaniæ tractus artem olim facturi eſſent, ex aliis libris medicamentariis ſubinde multa inſererem. Atque ſic enatus eſt præſens, quem nunc emitto, libellus, non famæ amplificandæ a me congeſtus, ſed vſui tironum medicinæ ſimplici et ſtilo et animo conſcriptus

hunc librum peruoluere dignabuntur, etiam atque etiam rogo, velint me beneuole monere, ſicubi vel errauero, vel non ſatis digna de viribus ſingulorum retulero: referam, quantum valebo, bonam gratiam daboque operam, vt ad communis boni emolumentum redundet, quicquid mecum communicauerint. Vale. Scribebam in Regia Fridericiana a. d. xx. Septembr. cIↄ Iↄcc xxxv.

*ACETVM ANTILYSSICVM HANNEMANNI.

In JVNGKENII *corp. pharmac. pag.* 21. ſic deſcribitur. Rec. fol. abrotani, betonicæ, ſaluiæ, ſingulorum manipulum vnum. Inciſis affunde aceti vini optimi libram vnam. Digerantur per aliquot horas, expreſſo adde theriacæ Andr. drachmas duas. Addi poteſt herbæ cardui fullonum manipulus vnus; vel ſeminis eiusdem cardui contuſi vncia vna. Valde laudat Auctor hoc remedium, ad vnciam vnam aliquoties iterato ſumendum, ante quam aquæ metus ſeſe exſerat.

ACETVM BEZOARDICVM.

Acetum interne ad præclaros vſus iam adhibuerunt maiores noſtri: de quo adeundum DIOSCORIDEM *Lib. V. cap.* 17. ſuadeo. Ex recentioribus aceti laudes grauiter canit HERM. BOERHAAVE *element. chem. tom. II. proceſſ.* 50. *pag.* 207. qui locus conſideratione digniſſimus eſt. Externus etiam aceti vſus ad odorandum, aeremque contagioſis temporibus emendandum, ſatis antiquus eſt; de quo conſulatur ISBRANDVS de DIEMER-

BROECK *de peſte pag.* 130. 133. 170. Hæc intuiti recentiores ſperabant maiora ſe in morbis contagioſis ab aceto reportaturos eſſe, ſi viribus vegetabilium alexipharmacorum illud imbuerent, hominibusque tam præſeruandi quam curandi ſcopo, ad vnum vel duo cochlearia, ſeu ab vncia dimidia ad integram, remixtum & temperatum aqua aliqua diapnoica, vt cardui benedicti, ſcordii, fl. ſambuci, offerrent, aut odorandum præberent. Experientiæ merito permittitur decidendum, an reuera multam præ bono & ſimplici aceto compoſitis iſtis prærogatiuam tribuere liceat: et annon certis ſubiectis et temporibus præſtet ſimplici, vtpote minus calefacturo, faciliusque exſpirabili, quam vegetabilium reſinoſorum et calidorum particulis ſaturato, confidere.

ACETVM CALENDVLAE FLORVM.

Magni et præclari medici calendulæ floribus in febribus malignis et peſtilentialibus multum tribuunt: vide ZORNIVM *in botanolog. medica.* Aceto huic calendulato in iisdem morbis RAYMVNDVS MINDERERVS ſeorſim multum tribuit, vt et alii auctores. Certe hi floſculi ſi vires non multum intendunt, neque tamen etiam deſtruent, aut damnum inferent.

ACETVM DESTILLATVM.

Potiſſimum inſeruit præparationibus chemico-pharmaceuticis. JOANNES ZWELFERVS in *pharmacop. Aug. ref.* ſuadet aceta officinalia potius cum deſtillato quam ſimplici parare; ratus ſic et efficaciora et durabiliora illa fore: at vero Illuſtris STAHLIVS

LIVS deſtillatum ſimplici, ob vires nimium penetrantes, et neruoſas partes ſtringentes, ratione interni vſus, minime præfert, et de ſe ipſo teſtatur, quod paucæ deſtillati guttulæ, quoties eas deguſtauerit, raucedinem ſibi induxerint.

ACETVM PROPHYLACTICVM.

Inferius laudatur aqua prophylactica Syluii, ibique ad hoc acetum remittitur. Haud ſcio, annon melius futurum ſit, ſi loco deſtillati ſimplex bonum acetum aſſumeretur, et ſimpliciter, absque deſtillatione, digereretur. FRANCISCVS de le BOE SYLVIVS non ſolum in malignis, ſed etiam in ipſa peſte, ante quam ægrotantes inuiſeret, ſumſit fruſtulum panis albi aceto vini vulgari, vel calendulato imbutum, quo alexipharmaco ſe tam bene conſeruauit, vt nunquam veneno peſtilentiali infectus fuerit: ſi vero omiſiſſet, ſtatim dolorem capitis ſentiebat. Quo ipſo ſimplicitatem ſe in ſuo corpore artificioſiori huic formulæ prætuliſſe, ſatis, vt exiſtimo, teſtatus eſt. Doſis non eadem erit, ſi, vt hic præſcriptum eſt, deſtillatum acetum acceſſerit, et ſi ſimplex infuſum tantum fuerit. Prius ſi factum fuerit drachma vna, aquis tamen deſtillatis diluenda, doſis magna fuerit: poſteriori modo paratum ad vnciam dimidiam, et vltra, dari poterit.

ACETVM ROSARVM.

Coloris gratia hoc, vt et ex floribus tunicæ, fructibus rubi idæi, nec non ex floribus papaueris erratici, aut ex menthæ vel rutæ ſummitatibus, parata, oculis blandiuntur. Habent virtutes ſimplicis

 aceti

aceti, et aliquantulum ab illis vegetabilibus, quibus infuſa fuerunt: atque ab illorum viribus æſtimari debent. Epithematibus adhibentur; odoratui etiam præbentur: aliquando laminis candentibus ferri adſperguntur, et vapor ad nares ſoporoſorum admittitur. Menſis quoque, embammatum loco, adponuntur.

ACETVM RVTAE COMPOSITVM.

Feminis ſuffocatione hyſterica laborantibus deſtinatum, ad odorandum.

ACETVM SAMBVCI FLORVM.

Plurimum adhibetur a plebeiis, pro vehiculo theriacæ in acutis et contagioſis morbis.

ACETVM SATVRNINVM SEV LITHARGYRII.

Externe ad inflammationes et vlcera maligna, pro affluxu cohibendo, vt et coſmetico ſcopo, laudatur. Veruntamen hunc quoque coſmeticum crebriorem vſum improbat BOERHAAVE *Chym. P. II. pag.* 309. quippe ſenſim morbos pulmonis et ipſam tabem inducit. *Sex*, inquit, *vel ſeptem nobiles puellas, huius fuci vſu, mortuas noui.* Eoque magis caute cum eo mercandum puto in vlceribus faciei ſerpiginoſis, varis, puſtulis: quum plus ſimplici vice obſeruatum ſit, quam promte talia, ex vultu propulſata, pectoris morbos induxerint: vtique in ſenibus vel ſenio propinquis. Vide infra *lac virginis:* de quo idem ſentiendum puto.

ACE-

ACETVM SQVILLITICVM.

Melius ſcribitur nomen *ſcilliticum*, aut, ſecundum PLINIVM, *ſcillinum*. Eſt autem ſcilla, vnde hoc acetum denominatur, ex antiquiſſimis remediis, et præcipue in Pythagoræorum ſcholis frequentata fuit. De viribus et vſu aceti huius multa prædicantur ab auctore incerto, qui GALENVS eſſe perhibetur, *de euporiſtis libr. III. cap.* 205. quo teſtimonio medicina quaſi vniuerſalis et longæuitatis optimum maximum præſidium cenſeri debet. Non vanum eſſe, quod PLINIVS *XXIII.* 2. ſcribit: *tarditatem aurium gargarizatione purgat, & tranſitum auditus aperit*, experiendo cognoui. Hodie præcipue adhibetur in pectoris ſuffarctu expediendo, tuſſi difficili, aſthmate humido: videturque non parum conuenire cum ſyrupo et extracto nicotianæ. Datur a drachma vna ad vnciam: ſed maiori doſi vomitum excitat. Non male in dictis pectoralibus vitiis adhibemus hoc acetum reſoluendo gummi ammoniaco, quam deinde ſolutionem aquis commodis diluimus. Quoniam amaritiem cum aciditate coniunctam habet, commode adhibemus oxymel ſcillinum, de quo ſuo loco.

ZWELFERVS aſſatas ſcillas adhiberi improbat, et mauult crudas: quem ſi quis imitari velit, doſin parciorem præbeat neceſſe erit. Eſt etiam vetus cautela, ne quis hoc aceto vtatur, qui gingiuas, aut internarum partium aliquam, exulceratas habet.

*ACETVM VIOLARVM CAERVLEVM.

Paſſim matronæ illud ad menſæ vſus præparant, violas cum aceto in vaſe ſtanneo digerentes. Vereor autem, vt multum debeat particulis ſaturninis reſolutis, adeoque inſalubribus accenſeri debeat. Longe conſultius eſt adhibere minus eleganter cæruleum iſtud, ſed magis purpureum, quod in vaſis vitreis paratum et aſſeruatum fuit.

AERIS FLORES.

Sunt medicamentum cupro extractum, eiusque naturæ particeps; adeoque nauſeoſum et non ſine circumſpectione adhibendum. De vſu certo mihi nihil conſtat. Robertus BOYLE olim celebravit ſuum *ens veneris* ex vitriolo ad rubedinem calcinato per ſublimationem parandum: de cuius vſu diſſerit *de vtilit. philoſ. experim. P. II. ſect. V. cap.* 6. Hunc adire ſuadeo et conſiderare, quantum de illo dicta noſtris floribus conueniant, et quantum experientiæ reſpondeant. Ceterum plura veteribus nota erant ex ære pharmaca. Videatur DIOSCORIDES *Libr. V. cap.* 47. 48. 49. 50.

AES VSTVM.

Eſt ex antiquiſſimis medicamentis. Veteres non ſolum interne dabant, ad vomitum conciliandum: ſed præcipue & frequentiſſime externe adhibebant ad adſtringendum, reprimendum, exſiccandum, ad vlcera purganda, cicatricem inducendam, oculorum vitia emendanda, excreſcentias in carne cohibendas. Vide DIOSCORIDEM *Libr. V. cap.* 47.

AETHI-

AETHIOPS MINERALIS.

Circa præparationem moneo, hic præſcribi methodum GVALTERI HARRIS: ſed in ea nimis multum ſulphuris adſumi. Sufficit ſi ad mercurii partes duas vnam ſulphuris ſumamus. Mercurius optimus ille eſt, qui in deſtillatione butyri antimonii prodit: aut, ſi ille non ſit ad manus, qui ex cinnabari reſuſcitatus eſt. Quod ad vſum eius pertinet, multorum annorum experientia edoctus ſum, nobile eſſe medicamentum et non minus efficax quam ſecurum. Poteſt tenero infanti, vbi ſuſpicio eſt vermium, aut glandularum meſenterii induratarum, ad grana quinque cum lacte infundi, paulo adultiori puero grana decem, ad ſcrupulum integrum, penitus adulto drachma dimidia et amplius dantur, et per complures dies, absque ſaliuationis metu continuari poſſunt: adiuncto, melioris penetrationis cauſa, inuſo pugillari ad ſcopum idoneo. Hac ratione glandularum colli tumores cum auribus manantibus, exulcerationibusque fiſtuloſis, amauroſin, ſcabiem ſiccam moleſtiſſimam, menſium varia vitia, atrophiam infantum, mali venerei initia, febrem quartanam, curata memini. Plura de hoc medicamento cupiens, legat, ſi placet, diſſertationem inauguralem Dom. Nic. SCHROMMII 1725. Altdorfii habitam et *de Aethiope minerali* inſcriptam. Jucundiſſime, etiam a faſtidioſis et puerulis, ſumitur cum pauxillo ſacchari et cinnamomi. Si pilularis forma arrideat, pro exemplo eſſe poſſunt *pilulæ Aethiopicæ* in *pharmacopœa Bateana* præſcriptæ. Externum etiam vſum in ſcabie laudari video: hunc tamen experiri adhuc nolui,

lui, certius et iucundius eſſe ratus, ſi ab internis partibus foras impuritates omnes propellerentur.

*AETHIOPS ANTIMONIALIS.

Apud Belgas frequens hodie medicamentum et Berolini etiam ab Exc. D. D. ELLERO introductum, fit duas partes antimonii crudi tenuiſſime triti, cum mercurii crudi parte vna diu multumque terendo. Sed in patienti tritura omnino multum ſitum eſt. Dari poteſt ℈j. ad ʒß; ſatisque diu, ſine ſaliuationis euentu continuari. Vires exacuit iunctum diagrydium ſulphuratum ea doſi, quæ ad laxandum non ſufficit: quod initio curationis vtiliter ſic fit. Mentio remedii fit in diſſertatione *de metaſtaſi*, quam ſub præſidio Exc. D. D. FR. HOFFMANNI habuit D. D. SONNTAGIVS.

ALCES CORNV PHILOSOPHICE PRAEPARATVM.

Deſtinatur epilepſiæ percurandæ. An vero hæc præparatio melius hoc cornu, quam crudum erat, reddere poſſit, an vires natiuas potius deſtruat, nihil hic attinet dicere. Eodem loco haberi debet, quo cornu cerui, vngula alces, lumbrici terreſtres. Dari per ſe vix ſolet, ſed aliis antiſpaſmodicis, diapnoicis et abſorbentibus mixtum.

*ALKERMES MINERALE.

Vide *Diſpenſatorium Argentoratenſe pag.* 136. et conf. *Commercium litter. phyſico-medic. A.* 1732. *Hebd.* 40. *pag.* 314. & *A.* 1735. *Hebd. XXIII. p.* 179.

ALOE

ALOE DEPVRATA.

Si forte contingat aloen alienis admixtis impuram nanciſci, præſcripta methodus ſordibus auferendis ſatisfaciet. Si vires infringere & vaporoſum ſulphur, caput valde feriens, diſſipare animus eſt, longior & intenſior decoctio id faciet. Si vero gummoſam aloes partem, in qua vis purgandi maxima reſidet, a reſinoſa ſeparatam cupis, opus eſt aloen frigida aqua, ſucco citri, vel alio quocunque modo, acidulata ſoluere, & deinceps blando calore inſpiſſare. Atque talem gummoſam aloen maxime expeti et laudari videmus ab Illuſtri STAHLIO & viris ab eo deductis.

ALOE INSVCCATA.

Nititur hæc præparatio priſca quadam perſuaſione, tamquam aloe hepar lædat. Quare factum eſt, vt quatuor ſucci hepati cordique dicati adiicerentur. Neque tamen omnino eſt contemnenda: quia reſinoſæ aloes particulæ gummoſis his interpoſitis magis disiunguntur, vt blandius per inteſtina digerantur, minusque confertim adhæreſcant. Si tali deſtituamur, aſſumenda eſt illa aloe, quæ in officinis hodie hepatica dicitur, et ex China ad nos defertur: quam HERMANNVS in *Cynoſura mat. med.* non iniuſte optimam declarat; quoniam partem gummoſam longe copioſiorem, quam ſocotrina, habet.

ALOE INSVCCATA TARTARISATA.

Blandius etiam, quam prægreſſa, laxat, minusque periculum inſecuturæ alui ſiccitatis adfert; ob

ſtimulum ſalinum adiectum. Quod ad doſin huius atque præcedentium attinet; plerique noſtri ſæculi medicorum vno ore inculcant aloen minima doſi, ad pauciſſima grana, æque efficacem, de reliquo autem ſalubriorem eſſe, quam ſi, veterum exemplo, integras drachmas deuorandas præbeamus. Mere eccoprotico ſcopo grana duo vel tria, in cœna degluti-ta, abunde ſufficiunt: quin aliquibus vnum ſatis facit. Noui practicum, qui apud nobilem podagricum, paroxyſmo morbi detentum, magnam gratiam iniit aloes gummoſæ vnico grano veſperi quotidie dato: quod aluum per totum morbi decurſum apertam ſeruando, dolores longe, quam antea, magis tolerabiles reddidit.

ALVMEN TINCTVM
MYNSICHTI.

Vſum adiecta nota docet et prædicat: pharmacopœa etiam Bateana confirmat. Doſin ipſe MYNSICHTVS auctor præſcribit ſcrupulum dimidium vel integrum; et horis aliquot ante paroxyſmum cum aqua nicotianæ ſumere iubet ac ſudorem exſpectare. Eſt medicamentum adſtringens et ſatis ingratum. Qua cautione dandum ſit, ex febrium doctrina peti debet.

AMVLETVM IN PESTE
HELMONTII.

Ipſe HELMONTIVS in *tract. de peſte cap. XVIII. pag.* 648. 649. *edit Germ.* auctorem amuleti huius facit nobilem Hibernum BVTLERVM. Ceterum

rum teſtimonio, quod heic legitur, addi poteſt haud minus memorabile et luculentum, medici cuiusdam Morauienſis apud ZWELFERVM *in pharmacop. Reg. p. m.* 614.

ANODINVM MINERALE.

Idem eſt quod vocamus notiori nomine nitrum antimoniatum: et vſum habet eundem, quem nitrum cum ſale quodam medio iunctum, id eſt antiſpaſmodicum et incidentem. Doſis eſt ſcrupulus et vltra; pro ſcopo & intentione præſcribentis plerumque abſorbentibus & diapnoicis iungitur.

*ANTIDOTVS SAXONICA.

Magnam olim famam conſequuta eſt. Si quis deſcriptionem requirat, adeat HENRIC. RANTZOVIVM *de conſeruanda valetudine cap.* 51. ex quo eandem repetit HELMONTIVS, et electuario Oruietano præfert, loco antea citato, *pag.* 658. 659. *edit. German.* Conf. MATTHIOLVS in *Dioſcorid. Lib. IIII. cap.* 74. *pag.* 768. *et lib. VI. pag.* 981. vbi, diſſimulato licet nomine, de eadem agitur.

ANTIDOTUS MATTHIOLI.

Si longa diffuſaque formula de medicamenti bonitate certum teſtimonium præberet, nulli comparanda facile hæc eſſet medici quondam clariſſimi, PETRI ANDREÆ MATTHIOLI antidotus, quam ipſemet deſcribit *Libr. VI, pag.* 979. 980. et de vſu hæc tradit: *Sumendi quantitas eſt a drachma*

vna vſque ad tres, pro ætate et conſtitutione patientis. Antidotum hoc non ſolum præſtantiſſimum eſt contra omnia venena, quæ per os ſumuntur; itemque aduerſus ea, quæ morſu vel ictu relinquuntur: verum etiam in peſtilentia, cui mirifice opitulatur.

ANTIHECTICVM POTERII.

Nihil aliud eſt quam antimonium diaphoreticum calce ſtanni adiuncta. Cur ſplendidum nomen antihectici acceperit, equidem non video aliam rationem, quam quod fortaſſe alicui hectico olim datum ſudores colliquatiuos minuerit. Enimuero hoc nondum eſt hecticos percurare. Exſtat in hanc rem pulcerrimus diſcurſus Excell. D. D. STAHLII, a D. D. JO. CHRISTOPH. GOETZIO *obſeruationum medico-practicarum Stahlianarum Claſſe I. pag.* 162. editus, ex quo ſequentia adducere liceat: *profecto impotens eſt aſſignatio huius nominis, quod friuolum hoc præparatum hectica medeatur. Non viuit homo, nec viuet, qui expertus ſit, quod hoc remedium vlli hectico ſaltem viſum ſit aliquod leuamen attuliſſe aut adferre: nedum quod antihecticum fuerit et vllum ab hectica liberauerit. Coniicere potius in hecticam poteſt leuis abuſus, grauando omnino ventriculum et primas vias, et ſubauſtera ſua, ſeu ſalina etiam, ex digeſtione ſaltem eueniente, efficacia ſtringere potius viſcera, quam ullo modo aperire. Pertinet reuera ad ſuperſtitioſas illas credulitates medicas huius præparati propagatio & per manus traditio.* Et certe adſtrictoria huius medicinæ efficacia vel ex eo elucet, quod, teſte NICOL. LEMERY *in curſu chy-*

chymico, ad ſeminis, ventris atque ſanguinis fluxus cohibendos inſeruit: qui idem doſin præſcribit a decem granis ad binos ſcrnpulos.

ANTIMONII BUTYRUM et CINNABARIS.

Quod ad præparandi præſcriptum modum pertinet, diſſimulari non poteſt, quod proportio ingredientium ſit incommoda. Sufficit ad ſublimati quatuor partes vna pars antimonii: quam encheireſin olim iam docuit Excellent. STAHLIVS *fundam. pharm. chym. p.* 214. §. *XLIV.*

Butyrum eſt concentratiſſimus ſalis ſpiritus, regulina antimonii parte ſaturatus, admodum corroſiuus: vnde chirurgis prodeſt ad exedendum. Id qua cautione fieri debeat, alibi docetur. Inſeruit porro chymiæ et pharmaciæ ad varios vſus: de quibus hic non eſt dicendi locus.

Cinnabaris nihil aliud eſt, quam mercurius ſulphure communi, quod fuit in antimonio, fixatus, aut potius combinatus. Multi peculiares ipſi virtutes tribuunt: ſed, ſi verum fateri volumus, nulla re differt a vulgari rite elaborata, niſi pretii magnitudine. Poteſt dari ſcrupulus dimidius, vel integer, vbi lympham depurare et obſtructas eius vias recludere cupimus: ſed hoc fit rarius, et tali caſu æthiops mineralis eundem fructum affert. Ingreditur multos pulueres, de quibus infra dicendi locum inueniemus.

ANTI-

ANTIMONIVM DIAPHORETICVM.

Eſt pars antimonii regulina per nitrum calcinata. Sub tali tamen calciformi ſubſtantia omnino aliquid nobilius eſt ſimplici quouis alio abſorbente: nempe diapnoicum ſeu diaphoreticum, ſcilicet quod inſenſibilem tranſpirationem excitat, conſeruat, auget. Optime hoc cognoſcitur in infantibus et ægrotis febre maligna decumbentibus, adeoque ſenſibilioribus. Maxime confert in anguſtia reſpirandi a defluxione ad organa ſpiritalia, in lymphaticis morbis, vt et iecinoris obſtructione. Aliqui non perfecte edulcoratum ſeorſim commendant ad ventriculi deterſionem: videndum autem fuerit, annon idem impetremus, ſi in præſcriptione antimonio huic nitrum antimoniatum addamus. Illud certum eſt, ſi perfecte edulcoratum tartaro emetico iungamus, pauca tartari grana plus operari, quam potuiſſent ſola per ſe data: ſi vero eandem quantitatem non omnino edulcorato addas, per ventrem inferiorem potiſſimam operationem abſoluet. Quod ad doſin attinet, BASILIVS quidem VALENTINVS ad grana XV. vno die quinquies dedit: et poteſt ſcrupulus vel drachma dimidia, modo legitime paratum ſit, absque formidine offerri. Sed in teneris atque debilibus facile ventriculus obruitur tanta terreorum mole: quare præſtat grana quinque vel ſex, (vbi illud locum habet) nitro, et ſale quodam medio adiuncto, ſæpius per diem offerre, quam magnis et ſimultaneis doſibus vires ventriculi opprimere. Nec ſine ratione monetur, attendendum eſ-

ſe

ſe, vt ſit legitime paratum: nam exempla non pauca proſtant vehementiſſimorum vomituum ab antimonio diaphoretico excitatorum: quod mihi ipſi contigit, quum nitrum in præparatione adhibuiſſem minus probum, ſed, quod poſtea deprehendi, ſale communi multo adulteratum: vnde ſufficiens detonatio non facta erat.

ANTIMONIVM DIAPHORETICVM MARTIATVM.

Parum de marte participat, eiuſdemque intuitu potiſſimum commendatur ad roborandum, præcipue in affectibus ab imbecillitate ventriculi et inteſtinorum dependentibus. Ceterum doſis et vſus conuenit cum præcedenti.

ANTIMONII FLORES.

Nullius hodie vſus ſunt, mihi quidem cogniti. Saltem in ſubſtantia non debent intro dari: pro robuſtioribus pauca grana vino infundantur, colatumque vinum potui detur, ſcopo emetico. D. D. BOERHAAVE *elem. chym. part. III. pag.* 525. ex mente Helmontii parandos docet: qui deinde porro adhibentur parando antimonio diaphoretico Helmontii: quod vlterius inſeruit eiusdem pulueri *diaceltateſſon* componendo, quem vide *ibid. pag.* 527.

ANTIMONII MERCVRIVS.

Vix aliquid antimoniale in eo oſtendere licebit. Optime adhibetur, vt ſupra iam monui, parando æthiopi minerali, quia de puritate certi eſſe poſſumus.

ANTI-

ANTIMONII REGVLVS MARTIALIS et SIMPLEX.

Vſibus potius vlterioribus chymicis et mechanicis, quam medicis adhibentur. Ex vtroque parari ſolent ſcyphi vomitorii, quando reguli quinque vnciæ cum vna ſtanni libra colliquantur: quibus vinum infunditur et poſt aliquot horas bibendum propinatur. Solent etiam aliqui globulos, ſeu pilulas maiores, ex illis fundere, easque torno læuigatas hominibus deglutiendas dare, vnde purgatio fortis euenire ſolet. Seorſim hos globulos aliqui commendant in paſſione iliaca.

ANTIMONII REGVLVS MEDICINALIS.

Vide infra: *Febrifugum Craanii.*

ANTIMONII VITRVM.

Interno vſui, niſi forte in caſibus admodum ſingularibus, vt maniacis nullo alio vomitorio mobilibus, vitrum hoc adhibere nemini ſuaſerim, etſi ſunt quidam, qui id facere præſcribunt. Longe conſultius eſt integra vitri huius fruſta vini vel cereuiſiæ vnciæ, aut ad ſummum duabus cum dimidia vnciis per noctem imponere, idque vinum colatum propinare, vnde vomitus ſatis vegetus conſequetur. De reliquo adhibetur etiam præparando tartaro emetico, de quo ſuo loco dicemus. De omnibus vero his præparatis antimonialibus conferantur D. D. NEVMANNI *prælectiones nouiſſimæ*, ordine *tertia.*

APRI

APRI DENTES PHILOSOPHICE CALCINATI.

Vix differunt a cornu cerui et pluribus oſſeis ſimili modo paratis. Frequentiſſime præſcribuntur inter pulueres pleuriticos.

AQVÆ DESTILLATÆ SIMPLICES.

Aeſtimantur ex viribus ſuorum ſimplicium. Id quod primum prodit eſt optimum; quod inſequitur plerumque fatuum. Cauendum, ne ſint venereis particulis a veſica, alembico vel canalibus refrigeratoriis cupreis affectæ et imbutæ: a quo ſenſibilioribus et infantibus noxæ pluræ et grauiſſimæ oriri poſſunt. Raro per ſe ſolæ præſcribuntur; plerumque potionibus et mixturis ex intentione medici conficiendis, aut pro vehiculo medicinis adſumendis deſtinatæ ſunt. Quænam in officinis proſtent, ex taxa, ſeu indice pretii, cognoſcere licet.

AQVÆ SIMPLICES SPIRITVOSÆ.

Differunt hæ aquæ a ſpiritibus, hoc eſt illis, qui per fermentationem parantur: magisque ab iſtis, vbi ſpiritus abſtrahitur. Sunt enim debiliores hæ aquæ minusque ſpirituoſæ. Non exigui autem ſunt vſus, optandumque videtur, vt loco tot inutilium prorſusque fatuarum, quæ in officinis exſtare debent, plures ſpirituoſæ adeſſent, ex recentibus herbis, v. gr. veronica, millefolio, chamæmelo,

tenuiter conciſis, et vino per X. XII. dies in cella, vaſe operto, maceratis deſtillatæ. Doſis earum eſt cochlear vnum, vncia vna. Si nimis videantur ſpirituoſæ, temperantur adiecta aqua quadam deſtillata ſimplici: poſſunt etiam ſyrupo quodam aut ſaccharo ad gratiam condiri. Seorſim

AQVA CINNAMOMI
SPIRITVOSA,

quæ exempli loco adducta eſt, ex optimis analepticis et tonicis eſt, et vix melior in tota ſuppellectile pharmaceutica inuenietur. Datur ab vncia dimidia ad integram.

AQVÆ COMPOSITÆ.

Generali admonitioni, pro pharmacopoeo appoſitæ, merito addimus pleraſque harum aquarum præſcriptas eſſe ante integrum ſæculum et amplius: quo tempore chemia nondum erat tantopere exculta, vt per illam res etiam pharmaceutica multum illuſtrari emendarique poſſet. Quare non acerbe nimis caſtigandum eſt, ſi videamus ſæpe deſtillationibus commiſſa eſſe, quæ abſolute nihil elargiri poſſunt, vt raſuram cornu cerui, extracta vegetabilium, brodium caponis ad mollitiem iam cocti, et id genus alia: qualia iam pridem a doctis viris ſunt notata. Mihi non conſtitutum nec demandatum eſt, normas pharmacopoeis olim præſcriptas corrigere: quare contentus leui annotatione, quæ grauiora videntur, attigiſſe, plurima diſſimulabo et tantum tradere allaborabo, quæ ad vſum pertinere videbuntur.

AQVA

AQVA ALEXIPHARMACA.

Reuera parum differre poteſt ab *aqua*, ſeu *aceto prophylactico*, *Sylvii:* quod ſupra vidimus. Secure detur ad vnciam integram et vltra, pro vehiculo medicinarum alexipharmacarum. Minime concinnam eſſe, vel tironi patebit.

AQVA AD MEMBRA TABIDA.

Parum ſolidi fructus promittit. Experientiæ permittitur, quid vſu interno externoue effici poſſit.

AQVA ANHALTINA.

Vocatur etiam *ſpiritus Anhaltinus*, atque ſub hoc nomine in *Pharmacopoea Auguſtana* exſtat. Vſibus internis atque externis deſtinata eſt: quanquam ob ſaporem nimis terebinthinaceum delicatis non multum arridere poteſt. Neque interne conuenit niſi ſubiectis et morbis, vt loqui ſolemus, frigidis, et vbi ſanguis concitatiorem in motum redigi excretionesque ſtimulari debent. Externe in catarrhis, paralyſi, vertigine, ſyncope, ventris torminibus locum inuenit. Interne, pro circumſtantiarum ratione, vncia dimidia admitti poteſt.

AQVA ANTIFEBRILIS.

Parum concinna eſt compoſitio, & vix multas febres profligabit, quomodocunque vſurpetur.

AQVA ANTIPHTHISICA.

Nulli phthiſico facile nocebit, etiam ſi doſin pro guſtu & arbitrio determinet. Haud multum diſſimilis eſt illa *Mynſichti* eodem titulo prænotata, quam æqua lance examinat ZWELFERVS in *pharmacop. reg. claſſ. XV.* p. m. 705.

AQVA ANTIPODAGRICA.

Vſum eſſe externum, pro fouendis affectibus partibus, iam eſt ab Editore monitum.

AQVA ANTISCORBVTICA DORNCREILII.

Magnæ olim famæ fuit ad ſcorbuti curationem: nec inconueniens videtur ad humores diluendos et ſecretiones aliquo modo ſtimulandas. Dari poteſt vncia.

AQVA ANTISCORBVTICA TEMPERATA.

Quoniam præcedens aqua, tamquam ſpirituoſa, non æque omni ſubiecto et tempori conuenit, hæc, plane nihil ſpirituoſa, præſcribi poteſt, vbi affectus æſtuoſi, febriles, cum diatheſi ſcorbutica complicantur. Ad plures vncias adhiberi poteſt.

AQVA APOPLECTICA LANGII.

Eſt celebris illius quinque Electorum Palatinorum Archiatri JO. LANGII inuentum, quod ipſemet deſcribit *epiſtolarum medic. lib. III. pag.* 783. cuius

ius de vſu verba apponam: *Eſt mirabilis iuuamenti in præſeruatione ab apoplexia et omnibus ægritudinibus neruorum frigidis, curans paralyſin, torturam, ſpaſmum et mirabiliter reſtituens loquelam.* Quoniam non eſt ſpirituoſa, in doſi haud facile error committi poterit, etiam ſi ad plures vncias præbeatur.

AQVA APOPLECTICA cum & ſine MOSCHO.

Hæc compoſitio debetur ZWELFERO *pharmac. Regiæ p.* 666. Conſtat ſpirituoſis et oleoſis particulis: quare in apoplexia ſanguinea ad vſum internum non conuenit: externe autem ad partes debilitatas roborandas, nec non ad odorandum præcipue adhibetur. Vbi notandum eſt in præſcribendo, ne illam cum moſcho offeramus feminis ad hyſtericas paſſiones pronis, aut illis actu laborantibus. Ipſe auctor de vſu hæc habet: *Aqua hæc roborando cerebro et vniuerſo neruorum generi dicata eſt: ad roborandam memoriam, arcendam apoplexiam et paralyſin præſtantiſſima.* D. D. ARGENTORATENSES longe compendioſiorem, et vix minus efficacem, deſcribunt, cochleatim per ſe vel cum aliis dandam: quæ non adeo multum diſcrepat ab illa, quæ ſequitur,

AQVA APOPLECTICA PAVPERVM.

AQVA ARTHRITICA.

Sat bona eſt compoſitio, niſi quod lumbricorum terreſtrium adiectio ſuperflua videtur: quippe hi in deſtillatione tali nihil virium elargiuntur. Con-

uenit membris ab arthritide vexatis et debilitatis, iterum corroborandis, nec non paralyticis & pareſin a colica perpeſſis, vt et quibusuis frigidis articulorum morbis, externe poſt modeſtam frictionem adhibita. In ipſo autem arthritidis paroxyſmo melius ab ea abſtinebimus.

AQVA ASTHMATICA.

Compoſitio non quidem omnibus numeris concinna eſt: quippe non video quid glycyrrhiza, caricæ et iuiubæ deſtillanti liquori ſpirituoſo elargiri poſſint: attamen non inefficax deprehenditur in ſenibus difficulter ſpirantibus ex cauſa frigida, id eſt decubitu ſeroſo humorum ad tracheam et laryngem. Nam ſi aſthma a polypo cordis vel hydrope fuerit, parum opis exſpectandum eſt. Doſis eſt ab vncia dimidia ad integram.

AQVA ADSTRINGENS PANIS.

Ipſi Domini editores non diſſimulant, quam parum formulæ huic tribuant. Roborando ventriculo aliquid conducet.

AQVA BENEDICTA RVLANDI.

Incredibilem olim famam hæc aqua ſibi peperit, quo magis auctor illam inter arcana habuit. Eſt emetica, et quoniam ad aſſumendum grata eſt, non contemnenda, modo cautiones in omnibus emeticis neceſſariæ adhibeantur. Doſis in tali proportione eſt ad ℥j: ſed ſolet in præſcribendo dilui aquis quibus-

busdam v. g. Recipe aq. bened. Rul. ℥j aq. ceraſor. nigr. bugloſſ. ana drachmas duas. Nec raro ex tempore præſcribitur hoc modo: Vitri antimonii, aut, qui lenior eſt, croci metallorum drachmæ, affunde vini albi duas vncias: ſtent per noctem: colatum mane bibendum porrige.

* AQVA BENEDICTA Pharmacop. Bat.

Per Britanniam et Belgium frequentiſſime adhibetur omnis generis chronicis morbis expugnandis. Hinc quoque commendatio eius ad Gallos peruenit: apud quos Regia Scientiarum Academia vſum eius examine ſuo dignum exiſtimauit, vt ex Commentariis eruditæ huius Societatis elucet. Nihil eſt aliud quam aqua calcis viuæ dilutior. Dant illam ad tres vel quatuor vncias bibendam, ter in die: vel plane ordinarii potus loco ſumere iubent, per integrum menſem: ſæpe quidem per ſe, non raro etiam lacte remixtam. Quin aliqui tincturæ metallorum ſatis notabilem quantitatem aquæ admiſcent. Aliquando glycyrrhizam, corticem ſaſſafras et vuas paſſas exacinatas addunt; quæ *AQVA BENEDICTA COMPOSITA* in eadem pharmacopoea audit.

Quibus malis expugnandis hæc aqua deſtinata ſit, apud citatos auctores relegatur. D. D. BOERHAAVE in *chymia P. II. pag.* 316. refert in Galliis hoc remedii genus infauſtos effectus ediſſe: ſimulque indicat, quam exiſtimet cauſam eſſe, cur in borealibus regionibus lentos morbos adeo feliciter ſoluat, in calidioribus vehementer noceat: quem legiſſe et perpendiſſe non pœnitebit. Vetat hanc aquam phthiſi laborantibus offerre.

AQVA CALCIS RVLANDI.

Vſus aquæ externus eſt, et minime contemnendus ad membra ambuſta.

AQVA CAPONIS.

Deſtinata eſt viui analeptico. Sed amplector iudicium, quod ſubiuncta notula expromit. Alii quondam margaritas et aurum, inutili prorſus diſpendio, addebant.

AQVA CARBVNCVLI.

Nomen ſuum inde habet, quod in peſtilentia, vbi bubones & anthraces erumpunt, ad ſuperficiem blande pellendo, retroceſſionem ad interiora præuenit et impedit. Ceterum compoſitio ad mentem ZWELFERI emendata eſt, et ſic ſatis proba. Plebeii homines norunt aquæ huius bonitatem, quippe multis in vſu eſt, vt grauiori terrore perculſi cochlear ea repletum ſorbeant. Etiam externe ad epithemata cordis ac pulſuum expetitur; capiti ex cauſa frigida dolenti, & membris paralyticis, vt et grauidarum abdomini, ad fœtum confortandum, adhibetur.

AQVA CARMINATIVA DORNCREILII.

Eſt ſatis bona in torminibus & flatulentia aut colica a cruditatibus vel refrigeratione ortis. Alii præter flores chamæmeli Romani in altera infuſione addunt florum chamæmeli vulgaris bonam quantitatem,

tatem, vinique duplam, quam hic præſcripta eſt, portionem; vide *Diſpenſat. Norimberg. p.* 143: atque haud ſcio, an recte hoc ſit ſiue non attentum ſiue ſtudio mutatum. Si vini adhuc maior quantitas adſumeretur, proxime accederet ad AQVAM CHAMAEMELI COMPOSITAM pharmacopœæ Bateanæ. Dari poteſt vncia vna et vltra.

AQVA CEPHALICA CAROLI V. Imperatoris.

Eſt ſpiritus oleoſis particulis fragrantiſſimarum herbarum et aromatum imbutus, quaſi aliquis balſamus liquidus. Potiſſimum adhibetur externe: valde phlegmaticis etiam interne ad cochlear vnum data, præſertim admixtis aliis temperata, conueniet. In *pharmacopœa Argentoratenſi* exſtat admodum concinna AQVA CEPHALICA D. D. BOECLERI, quæ interno vſui in cephalalgia, clauo, aliiſque affectibus hyſtericis, ad vnum cochlear vel duo præbenda, commendatur.

AQVA CERASORVM LAVENDVLATA.

Eſt aqua ſpirituoſa ex ceraſorum nucleis, ſi modo contuſa fuerunt, aliquam gratiam, et ex lauendulæ floribus odoris commendationem nacta. Neſcio cui vſui ſeorſim dicata ſit.

AQVA CINNAMOMI CORDIALIS.

Borraginata etiam vocatur. Cordialis dicitur, quia cum aquis quatuor florum cordialium deſtillatur.

Alii cum aqua bugloſſi ſola parant, ideoque bugloſſatam vocant. Præcipua virtus eſt a cinnamomi oleoſis particulis inter deſtillandum ſimul prodeuntibus. Eſt analeptica: dari poteſt vncia vna et vltra.

AQVA CINNAMOMI CYDONIATA.

Huic a ſucco cydoniorum, præſertim ſi non recens expreſſus, ſed mora temporis vinoſam indolem nactus, adhibeatur, peculiaris gratia accedit; vnde analepticis optimis annumerari omnino meretur. Seorſim in ventriculi debilitate locum inuenit: cui ſcopo magis etiam deſtinata eſt, quæ ſequitur,

AQVA CINNAMOMI CYDONIATA COMPOSITA.

De vtraque notandum eſt, quod emulſionibus non bene addatur, ſed eas plerumque præcipitet: quoniam ſuccus cydoniorum, dum digeritur cum cinnamomo, fermentationem vinoſam incoat.

AQVA CINNAMOMI CONTRA PESTEM.

Cui vſui a maioribus noſtris deſtinata ſit, ex titulo patet. Dari poteſt vncia et vltra.

AQVA CITRI COMPOSITA EX SVCCIS.

Dolendum tam bonos ſuccos adeo fruſtra corrumpi. Quid de illa aliqui ſibi promittant, docet ſubiuncta notula. Secure dari poteſt ad binas imo plures vncias.

AQVA CITRI CVM SPIRITV VINI.

Eſt ſpiritus oleo corticum citri delicato imbutus, qui inſtar aquarum, ſic dictarum, vitæ iucunde bibitur. Poteſt in affectibus ventriculi et inteſtinorum frigidis vncia dimidia, et, pro adſuetis, vltra etiam præſcribi.

*AQVA CONFORTATIVA NORIMBERGENSIVM.

Hæc deſcribitur in *Diſpenſ. Norimberg. pag.* 153. Autorem habet b. D. D. CAMERARIVM; eſtque in inclyta hac vrbe tam celebris, vt mulierculæ in plurimis caſibus, præſertim infantum languoribus, eam ſponte petant, ſub nomine: *D. Camerarii* Wäſſerlein. Parum ab hac diuerſa eſt ea, quæ in pharmacopoea Auguſtana præſcribitur, et in Argentoratenſi repetitur. In doſi non facile error committetur: vt et vix caſus dabitur, vbi non locum inueniat; modo ſemper ſpei et exſpectationi reſponderet.

AQVA CONTRA CALCVLVM EX NVCLEIS.

Eſt aqua diuretica ſpirituoſa: quod vero calculoſis præclare profutura ſit non video, quippe quibus magis conueniunt temperantia et nitroſa, quam ſpirituoſa calida et pellentia. Poſt calidæ potum cochleatim ſumtum forte non multum periculi afferet: vt quotidie videmus aqam ſpirituoſam e nucleis perſico-

ſicorum deſtillatam et dulcem, addito ſaccharo, redditam innoxie potari.

AQVA CONTRA CALCVLVM MARCHIONIS.

Species, ex quibus paranda eſt, omnes bonæ ſunt, ſed menſtruo, ad extrahendum præſcripto, non æque parent, vt promiſſas vires per alembicum poſſit transuehere. Experientiæ permittitur.

AQVA CONTRA COLICAM.

Eſt carminatiua et diuretica: adeoque in colica flatulenta, a cruditatibus profecta, conferre poteſt ab vncia dimidia ad integram adſumta. Vbi vero aliqua cauſa calida ſubeſt, erit ab ea abſtinendum.

AQVA CONTRA GONORRHOEAM.

Eſt QVERCETANI inuentum. Si quid egregium facit, terebinthinæ viribus facit, cuius æthereæ ſubtiliſſimæ partes cum ſpirituoſis vini particulis per alembicum transeunt. Doſis ſit moderata a drachmis duabus ad vnciam dimidiam. D. D. ARGENTORATENSES correctiorem eam elaborare docent, valdeque commendant, a drachmis duabus ad vnciam in vehiculo ſumendam.

AQVA CORDIALIS FRIGIDA HERCVLIS SAXONIAE.

Commendat illam auctor *de febribus lib. VIII. cap. 37. pag.* 716. tanquam in acutis maxime proficuam

cuam ad cor contra malignitatem muniendum, atque roborandum: cujus ſententiæ alii accedunt et præſertim D. PAVLVS NEVCRANTZ *de purpura pag.* 443. Neque tamen negandum eſt, quod formula parum concinna ſit: id quod nota etiam adiecta ſatis diſerte profitetur. Dari poteſt vncia, et vltra.

AQVA CORDIALIS TEMPERATA.

In morbis ſubitis et malignis, vbicunque magnus eſt virium lapſus, præſcribitur: quemadmodum etiam prodeſt a morbo conualeſcentibus, ad vires inſtaurandas. Parum ſpirituoſa eſt, adeoque cochleatim et ſucceſſiue propinari debet.

AQVA CORDIS CERVI COMPOSITA.

Antiqua et tralatitia eſt perſuaſio, quod totús ceruus ſit alexipharmacus: vnde ſuppoſuerunt cor eius a corde præcipue arcere venenum: et ex hac perſuaſione aqua hæc profecta eſt, cordialium præcedentium cenſui adiicienda. Mediocriter ſpirituoſa eſt.

AQVA CORNV CERVI e tenellis, cum vino et ſimplex.

Eidem fundamento, nempe gratuitæ perſuaſioni, hæ etiam innituntur. Interim ſunt quidam vetuſtatis patroni, qui talibus multum tribuunt: quibus inuidere bona ſua haud opus eſt. Augeat itaque cenſum cordialium et alexipharmacarum. Simplex

plex ad aliquot vncias; vinoſa ad vnam dari poterit.

AQVÆ DIAPNOICÆ.

Poſſunt præſcribi pro vehiculo medicinarum diapnoicarum: addi etiam iulepis et mixturis.

AQVA DYSENTERICA DE TRIBVS.

Subſcribo iudicio appoſito, quod parum in receſſu habeat.

AQVA ſeu BALSAMVS EMBRYONVM.

Nomen inde habet, quia embryones roborare et reficere debet. Quare grauidis ad abortum præcauendum, fœtum matremque refocillandum, præcipue autem ad noxas terroris ſubiti auertendas in vſu eſt. Sed caute tamen cum talibus mercandum eſt, vbi feminæ ſunt plethoricæ et teneriores, in quibus omnia ſanguinem expandentia hæmorrhagias potius inducunt, quam auertunt. Etiam in ipſo enixu parturientium vires excitat et inſtaurat. Externe non inutiliter abdomini illinitur, aut, vbi abortus minitatur, cruſtæ panis toſti, vel paſtæ mellitæ adſpergitur et vmbilico imponitur. Interne datur cochlear vnum vel alterum.

De vſu externo notatu dignum experimentum legere me memini in vtiliſſima illa rerum phyſicarum et medicarum collectione, quam b. D. D. KANOLDVS Wratislawiæ a multis iam annis edidit. Scilicet medicus quidam rure cum familia degebat, vbi nihil medica-

dicamentorum præter hunc balſamum, ad manus habebat. Eo itaque filioli, ob abdominis tormina eiulantis, ventrem illinere iubebat. Is puer, quum breui poſt erumperent toto reliquo corpore variolæ, ne vnicam quidem habebat toto illo ſpacio, cui medicamentum hoc fuerat admotum. Neſcio an experimenta plura inſtituta ſint, præſertim ad faciem ab eruptione variolarum præſeruandam: quod ſane optabiliſſimum eſſet et magno pretio redimendum.

AQVA EPILEPTICA LANGII.

De vſu et viribus ipſemet JOANNES LANGIVS *Epiſt. medicinal. Lib. III. pag.* 781. ita ſcribit: *Doſis ad præſeruandum bis aut ſemel in hebdomade, et proximo die ante nouilunium et plenilunium cochlear vnum, et in paroxyſmo, vel poſt eundem, tantundem.* WEPFERVS *Obſeru.* 135. eam ſolam teneris dare vel ſuadere vix audet; ſed ſuadet aliquam temperatam adhibere. Talis eſt

*AQVA EPILEPTICA PVERORVM,

quæ in *Pharmacop. Auguſt.* deſcribitur, plane nihil ſpirituoſa, quæ pueris ſola; adultioribus cum Langiana mixta, exhiberi poteſt.

AQVA EXPVLSIVA.

Videtur deſtinata eſſe variolis et morbillis expellendis. Exiguo ſane ingenio concinnata eſt, et commendationem vix meretur.

AQVA FLORVM OMNIVM.

Vſu fere excidit apud noſtrates medicos: quum olim valde commendata eſſet, et adhuc hodie a plebeiis et empiricis cum fructu adhibeatur ad arthritidem vagam, rheumatiſmum, calculi dolores mitigandos et vrinam ſuppreſſam eliciendam. Sed mallem imitari *Pharmacopœæ Bateanæ* præceptum, quæ addito vino albo deſtillationem fieri iubet, et prolectum liquorem ad vncias quatuor propinare iubet.

Supra vidimus haud multum diſſimilem aquam anti-podagricam. Alii deſtillationi ſubiiciunt fimum equinum, vino albo infuſum, cuius exemplum præbet *AQVA ANIMALIS pharmacopœæ Bateanæ*, quæ ad vncias quatuor ſumta in pleuritide, doloribus, rheumatiſmo commendatur, ſi æger ſudoribus eliciendis ſeſe poſt vſum præbeat commodum. THOMAS FVLLERVS in *pharmacopœa extemp.* ex eodem ſtercore *AQVAM FIMI* parare docet: et certe non inelegans medicus noſtri ſæculi D. D. ZWINGERVS in *theatro prax. med.* paſſim commendat tam infuſum quam *DESTILLATVM HIPPENTERORVM*: cuius exemplum videas ſub titulo: *Colica ſpaſmodica.* Certe non tam abominanda res videtur eiuſmodi deſtillatum, quam vrina recens vaccarum, vulgo *l'Eau de millefleur* dicta: eam tamen noſtro tempore auide, non ſemel, ſed ad legem integræ curationis vernalis, multi bibunt, magnumque valetudinis ſuæ emolumentum inde exſpectant, immo reportant.

AQVA FORTIS.

A medicis raro adhibetur, ſed plurimum eius ad vſus chymicos et mechanicos conſumitur. Quum vero nihil aliud ſit quam ſpiritus nitri: non video cur non poſſimus, ſi ſpiritus hic ordinaria methodo deſtillatus forte non ad manus ſit, hanc aquam ad internos vſus etiam vocare: obſeruato tantum, ne ſit præcipitata, qualem aurifabri et docimaſtæ ſuis vſibus præparant. Talis enim ob tantillum argenti adiectum magnopere iam eſt alterata et cauſtica. ANGELVS SALA perhibet aquam fortem ob vitrioli admixtos ſpiritus redditam eſſe corroſiuam: quod reuera ineptum eſt. Cur enim non reformidamus etiam clyſſum antimonii ſulphuratum, qui nihil eſt niſi nitri et ſulphuris combinatus ſpiritus: quum vitrioli et ſulphuris acidum nulla re, ſed nomine tantum, differant. Multis de hac re diſſerit Illuſtris STAHLIVS, in *prælectionibus chymico-pharmaceuticis*, atque de ſe aſſeuerat, quod multum aquæ fortis ad vſus internos conſumſerit, nullo ſequuto incommodo. Confer ea, quæ inferius de ſpiritibus acidis mineralibus dicemus.

*AQVA GRYSEA.

Talem ad *ſynouiæ* fluxum pertinacem conſpicue proficuam deſcribit D. D. GOHLIVS *Act. medic. Berolinenſ. Volum. III. pag. 86. ſeqq.* dignam certe, quæ vlterioribus experimentis commendetur.

AQVA HIRVNDINVM INTERNA.

Notandum eſt in pharmacopœa Auguſtana tres aquas hirundinum proponi: vnam, quæ *vſitata* ſeu *vſualis* dici conſueuit; quæ ipſa hæc eſt *interna* hic deſignata: duas compoſitas, quarum vtraque eſt vinoſa et cum caſtoreo. Harum illa, quæ mox ſequitur, ZWELFERO adſcripta, et *externa* dicta, illis vocatur *compoſita maior*. Hæc vſualis eſt maxime temperata, et tenerrimis dari poteſt ad cochlear vnum vel duo, in epilepſia, omnique ſpaſmodico affectu; neque omnino fatuam eſſe compoſitionem, experientiæ credo.

AQVA HIRVNDINVM ZWELFERI ſeu EXTERNA.

Hanc non eſſe ZWELFERI, ſed eam, quæ in Pharmacopœa Auguſtana vocatur COMPOSITA MAIOR, iam monui. Illa enim, quam ZWELFERVS de ſuo tradidit, ab hac multum diuerſa, legitur in *Pharmacop. reg. p. m.* 672. Noſtra hæc non ſolum externis vſibus dicata eſt, ſed omnino etiam interne, adultis, præſertim feminis hyſtericis, datur, vteri ſuffocatione laborantibus. Præterea vtrique ſexui in conuulſionibus, ſpaſmo, paralyſi, apoplexia, offertur cochlear vnum vel alterum. Illud modo obſeruandum eſt, ne inter deſtillandum ex cuprea veſica noxium metalli contagium contrahat; quod facile fieri, ob vinum et acetum ſcillinum, intelligitur: factum autem eſſe obſeruatum fuit. Vſus externus eſt non ſolum ad odorandum, verum etiam

vt

vt ſit loco epithematis in affectibus genus neruoſum affligentibus; ſpina dorſi cum illa fricatur, tempora illinuntur. Vide *Ephem. Acad. N. Cur. Cent. X. Obſ.* 99.

AQVA HYPNOTICA.

Ad ſomnum inducendum excogitata et compoſita eſt. Et quanquam non ſatis ad deſtillatoriæ artis regulas exacta videtur: neque tamen prorſus contemnenda eſt. Dari poteſt vncia vna vel altera.

AQVA HYSTERICA.

Eſt carminatiua et anodina: poteſt igitur feminis ſuffocatione hyſterica laborantibus prodeſſe vncia vna vel altera. Etiam fœtum et ſecundinam pellere creditur.

AQVA IMPINGVANS.

Neſcio an aliquis vſu huius aquæ pinguior redditus fuerit. Experiatur qui volet: in doſi nullum erit periculum.

AQVA LILIORVM CONVALLIVM.

Eſt ex elegantiſſimis & optimis officinarum aquis, quæque ſola omnium apoplecticarum et epilepticarum locum ſupplere valet: vt et reuera talium baſis eſt. Aduerſus lipothymiam, ſyncopen, ſuffocationem hyſtericam, ventris tormina, interno & externo vſu quotidie adhibetur. Cum ſucco ceraſorum, addito ſaccharo ad ſyrupi conſiſtentiam cocto,

ſit aqua vitæ vt guſtui & viſui ac odoratui gratiſſima, ſic vtiliſſima. Externe ad diſcutiendum egregie valet. Si reſiduum a deſtillatione exprimas, probeque depuratum blando calore in ſpiſſamentum redigas, miraberis, quam belle illud, ad ſcrupulum vel drachmam dimidiam ſumtum, expurget: prorſus vt aloen Germanicam dicere poſſis. Aquæ doſis, pro eo ac magis vel minus ſpirituoſa eſt, determinatur; poteſtque ad vnciam integram aſcendi.

AQ. LOOCH SANI ET EXPERTI.

Eſt pectoralis, ceterum iam diu obſoleta. Cur hic allata ſit, cauſa ſubiicitur. In doſi nemo facile excedet, quoniam parum actiui ineſt.

AQ. MASTICHINA.

Stomachum confortat. Hinc in diarrhœis, vomitu compeſcendo, nauſea et dyſenteria datur, ad vnciam dimidiam: poteſtque gratior reddi ſyrupo aliquo, vt cydoniorum vel coralliorum, addito.

AQ. MELLIS.

Cui vſui medico inſeruiat, equidem neſcire me fateor. A femellis eam expeti et adhiberi, pro capillo comtiori et auctiori reddendo, fando percepi a veterano pharmacopœo.

AQ. ODONTALGICA.

Eſt ex narcoticis quibusdam concinnata. Experientiæ permittitur quid efficere poſſit, ſi den-

denti dolenti cauo inſtilles, aut ore eandem contineas.

AQ. OPHTHALMICA.

Oculo tepide inſtillatur, vbicunque deterſione, expurgatione et blanda adſtrictione opus eſt.

AQ. REGIS.

Vſibus chymicis inſeruit auro, metallorum regi, ſoluendo; vnde nomen accepit.

AQ. RORISMARINI.

Eſt ſpirituoſa, multumque conuenit cum toto orbe celeberrima *aqua REGINAE HVNGARIAE*; niſi quod hæc ſumme rectificata eſſe ſoleat et debeat, et ex ſolis floribus paretur. Vſus potiſſimum eſt externus et apud delicatos quotidianus. In decubitibus humorum frigidis, tumoribus, contuſionibus, ſatis vtiliter et efficaciter externe adhibetur, vel ſola vel cum ſpiritu matricali, formicarum, & ſimilibus mixta. Interne non niſi diluta prius datur, a drachma dimidia ad integram.

AQ. SAMBVCI COMPOSITA.

Multiplici vitio laborat, & vix ſambuci nomen tueri poteſt. Scopus videtur fuiſſe antiſcorbuticus; ſed plerumque ſcorbuticis ſpirituoſa acriora magnas phlogoſes et exacerbationes concitant.

AQVA SERPILLI COMPOSITA.

Eſt certe bona et polychreſta. Auctor eius HADRIANUS a MYNSICHT, vocat eam AQVAM BENEDICTAM SERPILLI, deque viribus eius et vſu in *Armamentario medico-chym. p. m.* 319. multis agit. Eſt cephalica, carminatiua et vterina. Interne ab vncia dimidia ad integram vel binas ſucceſſiue porrigitur. Externe diſcutit et roborat.

AQVA STYPTICA.

Alio nomine dicitur *balſamus vulnerarius albus*, et ad D. D. DIPPELIVM, qui CHRISTIANI DEMOCRITI nomine notior eſt, auctorem refertur. Valde proba eſt ad glutinanda et conſolidanda vulnera recentia, ſi hoc liquore elota, probe coniunctis labiis, deligentur. Tota virtus pendet ab aceto: poteſtque ſimplex vinum Rhenanum paria facere.

Ab eodem Auctore inuenta eſt aqua ſtyptica ſive vulneraria rubra, ex hæmatite, cryſtallis tartari et aceto deſtillato paranda: quæ ad ſanguinem ſiſtendum tam eſt efficax, vt, ſi cani viuo crus amputes, illicoque guttas aliquot ori infundas, omnis hæmorrhagia momento ſubſiſtat. Ipſemet, multis præſentibus medicinæ ſtudioſis, Halæ cIↃ IↃcc XVI. cani viuo arteriam cruralem aperui, impetuoſeque proſilientem ſanguinem mox ſiſti et ſuper vulnere denſe coagulari vidi, quum pauculas guttulas ori inſtillaſſem.

AQVA

AQVA THERIACALIS SIMPLEX.

Eſt ſpiritus vini a theriaca abſtractus, paullo aquoſior quam ille, qui infra occurret, ſpiritus theriacalis. Viribus alexipharmacis et anodinis non omnino deſtituitur. Locum itaque inuenit in potionibus diapnoicis, affectibusque catarrhalibus & rheumaticis. Dari poteſt vncia dimidia vſque ad integram.

AQVA THERIACALIS COMPOSITA ſeu BEZOARDICA.

Eſt inuentum RAYMVNDI MINDERERI, medici quondam Auguſtani clariſſimi, de cuius nomine aliquando vocatur CHYLOSTAGMA DIAPHORETICVM MINDERERI. Laudatur tamquam optima morborum malignorum medicina, quippe a centro ad peripheriam corporis omne venenum expellens, et exanthemata retroceſſionem minitantia in ſuperficie detinens, retrogreſſa iterum expellens. Præſeruatiue etiam commendatur, tempore, quo contagioſi morbi graſſantur, ad cochlear vnum alterumue ſumenda. D. D. ARGENTORATENSES habent aliquam *Mixturam ſimplicem*, quæ hanc, aut non diſſimilem, aquam recipit, non ſpiritum theriacalem.

AQVA TRAVMATICA.

Fere penitus obſoleta eſt, poſtquam aliæ, quæ infra occurrent, famam nactæ fuerunt. Interne

dari poteſt vncia dimidia vel integra: externe ad diſcutiendum potiſſimum valebit.

AQ. CONTRA VERTIGINEM.

Ex optimis ſpeciebus cephalicis conſtat, vt et carminatiuis: adeoque illis, quibus ex ventriculi vitio vertigo accidit, interne ad cochlear ſubinde datum, conducere poterit: externe etiam adhibita caput iuuabit, modo ſubiectum non ſit nimis ſanguineum et repletum.

AQ. VIRTVTVM.

Ex optimis ſpeciebus aromaticis et analepticis conſtat: poterit itaque, tamquam multarum virium particeps, adhiberi, vbicunque vires et motus excitare opus videtur: modo calor febrilis, aut ſubiecti ad ſanguinis ebullitiones ac profuſiones faciles proni conditiones non obſtent. Doſis eſt cochlear vnum vel alterum.

AQ. VITAE ALBA PRETIOSA.

Idem fere de hac, quod de præcedenti, dicendum habeo: niſi quod hæc, vt pleræque, quæ aquarum vitæ nomen gerunt, fere tantum, aut vt plurimum hodie, a ſanis expeti bibique ſolent, rariusque a medicis præſcribi ſoleant: quem abuſum cuiusuis periculo debemus permittere. Ceterum de recto vſu et admirabili planeque multiplici virtute aquæ vitæ, id eſt, ſimplicis boni ſpiritus vini, ad gratiam, et ad con-

contemperandam nimiam ſpirituoſitatem, ſaccharo edulcorati, legatur JOAN. BAPT. ZAPATA in *ſecret. med. chirurg.* qui non abſurde dicit, quod recto et medico vſu aurum potabile pauperum exiſtat. Sed, quod commune eſt mortalium vitium, ſimplicitate, in qua bonum eſt, non contenti, magno molimine id fere curamus et efficimus, ut ipſiſmet nobis damna conſciſcamus, aut vſu ſaltem rerum facili et certo excidamus.

AQ. VITAE MVLIERVM.

Vix quicquam differt a ſpiritu matricali, qui infra recenſendus eſt.

AQ. VITAE PECTORALIS.

Omni iſti apparatui, ſatis inconcinno, multum viribus et vſu pectorali præpollebit ſimplex aqua veronicæ vinoſa: de qua videatur ex mente Exc. STAHLII diſſerens D. D. GOETZIVS *obſeru. Stahlian. Claſſ. I. pag.* 159.

AQ. VITAE CONTRA PESTEM.

Lege ſubiectam deſcriptioni notam.

AQ. VITAE C. PEST. alia contractior.

Eſt potius eſſentia diluta, quam aqua. Fere accedit ad Elixir proprietatis, niſi quod plura habet ingredientia. Dari poteſt cochleatim: excretiones aliquantulum ſtimulando proderit.

AQ. VITAE STOMACHICA EXTERNA.

Eſt hæc iterum potius eſſentia quædam, quam aqua vitæ: attamen ad inungendam ventriculi regionem in colica, diarrhœis, hypercatharſi non inutilis. Neque video quid impediat, quo minus interne etiam cochleatim ſumi poſſit.

AQ. VITAE STOMACHALIS RVBRA.

Etiam hæc eſt eſſentia diluta; ceterum ſcopo ſatis conueniens.

AQ. VULNERARIA ſeu SCLOPETARIA. it. CATAPVLTARVM.

L' Eau d' Arquebuſade.

Magnam ab aliquo tempore famam eiuſmodi aquæ conſequutæ ſunt. Et ſane contemnendus non eſt earum effectus, modo fiant ex herbis recentibus, cum vino ante deſtillationem ſatis diu digeſtis et quaſi confermentatis. Conf. D. D. JVNCKERVM in *conſp. chirurg. pag.* 356. Vſus frequentiſſimus eſt externus, ad ſugillata, contuſa, diſlocata, vt coagulatum ibi ſanguinem reſoluat, ſtagnantemque in motum redigat, ipſasque partes roboret: quin vulnera etiam atque vlcera repurget. Attamen interne aliquando porrigitur: præcipue a chirurgis Berolinenſibus, quemadmodum legitur in *Act. med. Berol. Vol. III. pag.* 80. quod ſexies, immo octies

octies, vno die debuerit integra vncia adſumi. Additur autem ordinatam eſſe illam, quæ *ad interna* vocatur et in officina Regia ex ſingulari præſcripto parata proſtat.

AQ. ZEDOARIAE SIMPLEX et COMPOSITA.

Cenſum aquarum carminatiuarum, et ex parte etiam alexipharmacarum, implent. Sumi poteſt vncia dimidia ad integram.

ARCANVM CORALLINVM.

Alias venit nomine *mercurii præcipitati rubri.* Vſus huius eſt potiſſimum externus, vbi vlcera ſordida expurganda ſunt, aut caro luxurians vel callus exedi debent: quo caſu chirurgi hunc præcipitatum aquæ plantaginis et calcis viuæ immiſcent, tumque linteola carpta aqua tali, vitro prius probe agitato, imbuunt, ſicque loco laboranti applicant. Aliquando etiam vnguentis ſubactus adhibetur. Quam cautionem in locis membranoſis et neruoſis hæc res requirat, ex communibus chirurgiæ præceptis addiſcitur. Quoniam vero, vtpote grauis puluis, ad fundum facile labitur, aut in vnum locum copioſius irruit, eoque ſepſin nimiam exercet: conuenientius eſt, vbi fieri id modo poteſt, tenui penicillo exceptum ſubtiliſſimum puluerem leniter adſpergere.

Interne a quibuſdam porrigitur ad luem veneream expugnandam: vbi caute mercandum eſt, prouidendumque ne vel ſaliuatio præter intentionem excitetur, vel alia ſymptomata, præſertim cardialgica, enormes

vomi-

vomitus, excitentur. Legendus eſt de eo *YVO GAVCKES* in *Obſeru. chirurg. cap. de lue venerea.* Vltra granum vnum vel duo non eſt facile progrediendum: hæcque prudentiſſime dantur ſub forma pilulari, adiunctis extractis et reſinis conuenientibus. Sic impetrabimus, vt mercurialis puluis, tot interpoſitis particulis, magis diſiungatur: dumque pilulæ ſucceſſiue per inteſtina prouolutæ ſoluuntur, in vnum locum omnis non decumbat. Hoc pacto ſolet diaphoreticum conſpicuum effectum edere: qui promouendus et fouendus eſt apto regimine, et infuſo quodam vel decocto ad hunc finem conſpirante. Si prima doſis aliquam anguſtiam et vomendi conatum, quod aliquando fieri ſolet, attulerit, ſequentes, poſt tertium vel quartum quemque diem præbendæ, omnino tranquille operabuntur. Notandum autem eſt debere mercurium a ſalſedine adhærente per decoctionem iteratam cum aqua puriſſima liberari, aut affuſo oleo tartari p. d. in mortario vitreo vel lapideo diu teri, et deinceps edulcorari: deinde aliquoties ſuperfundi ſpiritum aliquem rectificatiſſimum, eumque accenſum ſuper eo deflagrare: tandem ſubtiliſſime puluerſari; in quo obſeruaui non parum eſſe ſitum. Operoſius rem adgredi docet EMANVEL KOENIG in *ſelectu remediorum ſ. Ludouico enucleato pag.* 19. quem eundem proceſſum legere memini in collegio quodam MSSto D. D. SCRETAE.

ARCANVM DVPLICATVM MYNSICHTI.

Eſt ſal medium, quod idem præſtat, quod a tartaro vitriolato Tachenii, longe quidem parabiliori,

liori, impetramus. Olim ſub nomine panaceæ Holſaticæ magno pretio, et, vt a fide dignis accepi, duplo auri pondere, vendebatur. Vnicum admonendum eſt, vt ante vſum experiamur, vtrum vitriolum per alcali ſatis ſit domitum; alias enim nauſeam et vomitum mouet. Id autem cognoſcimus partim ex colore ad viriditatem vergente, partim ex guſtu: certiſſime vero experimur, ſi portoni ſolutæ inſtillemus oleum tartari per deliquium, quod ſi efferueſcentiam excitet, vlteriori ſaturatione opus eſſe declarat. Quando adhibetur laxandi ſcopo, drachma dimidia, vel integra, dari debet. Vbi autem tantum colliquationem humorum viſcidorum, deterſionemque deſideramus, cum terreis abſorbentibus, vt conchis, lap. cancrorum præparatis, vel puluere radicis ari, aut aliis ſcopo conuenientibus iungitur, ſicque minoribus, ſed pro rei exigentia repetendis, doſibus offertur. Illud etiam notandum, quod vſum chirurgicum eximium habeat ad blandiſſime exedendum fungoſitates carnemque luxuriantem, præcipue ſenſibilioribus partibus, vt duræ matri poſt trepanationem, gingiuis, innatas. Debet autem in ſubtiliſſimum pollinem redactum adſpergi.

ARCANVM TARTARI.

Variis nominibus paſſim celebratur. Vulgatiſſime vocatur *terra foliata tartari*: alii *ſal eſſentiale tartari* nuncupant. D.D. BOERHAAVE *tartari regenerati* nomine appellat, idemque tribuit ipſi *virtutem medicatam ſaponaceam, id eſt abſtergentem, aperientem, penetrantem ſuper omnia medicamenta nota. Vidi*, inquit, *ſane mira per hoc medi-*

medicamentum præſtita : liquefacit enim omnia obſtinatiſſima obſtruentia : hinc ad ſcirrhum curandum mihi optime ſucceſſit, dum ſenſim malum reſolueretur : vnde quoque teſtantur auctores ſcirrhum hepatis inde curari. Rectiſſime adhibetur ad ſtrumas digerendas, & viſcerum infarctum ac indurationem curandam : ſed aliquamdiu continuari debet. Quoniam ad liberum aerem facillime humiditatem contrahit et liqueſcit : in forma ſicca raro præſcribitur; ſed potius *liquor terræ foliatæ tartari* adhibetur, poteſtque a drachmæ dimidio ad integram, et vltra, propinari : ſic etiam promte aluum laxat, et retentam vrinam expedit. Quoniam vero eſt pretioſum et pauperum crumenæ ſuperius medicamentum, pro his licebit præſcribere tartarum tartariſatum, ſeu ſolubilem, de quo inferius agemus : vel, ex commendatione laudati BOERHAAVE, eius loco detur ſolutio cinerum clauellatorum cum vigecuplo aceti facta, cocta et filtrata.

AVRVM FVLMINANS.

Exſtat in catalogo purgantium, et ſunt qui ab ipſo longe præclariores effectus, quam ab aliis, exſpectauerunt et promiſerunt: qui tamen ab experientia nondum comprobati ſunt. Incommodum potius eſt, quod effectum non ſemper ſui ſimilem edere ſolet. Nam vbi multos in primis viis ſuccos acidos inuenit, ſatis vehementer copioſeque euacuat: quum alio tempore longe mitius parciuſque operetur. Miſcetur fere tartaro vitriolato vel antimonio diaphoretico. Quando teneris infantibus datur, ſolet magnas debilitates et anxietates concitare, vt præ

fori-

ſoribus letum eſſe metuas. Succedente tandem euacuatione fæces prodeunt nigricantes aut variis coloribus diſtinctæ: vbi plerumque creditur debilitates illas ex laborioſo conatu tam fœdam ſaburram exquirendi et promouendi eſſe ortas. Sed et ſaniſſimis datum fæces ita tingere ſolet. Præſcribitur a grano vno ad quatuor vel quinque. Aliquando loco purgationis ſatis vegeta diaphoreſis euenit.

* AVRVM HORIZONTALE.

Vocatur etiam PANACEA KORNMANNI. Crebro hoc medicamentum adhibuit b. D. D. WEPFERVS, vt ex elegantiſſimis obſeruationibus ipſius patet. Binis locis illud deſcribit ſcilicet *Obſ.* 135. *pag.* 634. vbi ad cinnabaris vnciam dimidiam ſacchari canti albi drachmæ duæ et olei cinnamomi gutta vnica accedunt: et in medicamentorum formulis operi ſubiunctis, vbi cinnabaris vnciæ vni, binæ vnciæ ſacchari et olei cinnamomi integra drachma adduntur. Prima deſcriptio morbis capitis, a neruorum vitio pendentibus, melius conuenire, minusque ſanguinem commouere mihi videtur. Altera vero proxime accedit ad puluerem illum celeberrimum, quem vulgo vocant das Zelliſche Gold-Pulver, et propter elæoſaccharum cinnamomi eximias vires analepticas poſſidet: de cetero autem ex viribus cinnabaris æſtimari omnino debet: doſis autem ex diuerſa ſacchari oleique quantitate determinanda erit.

BALSAMVS ANGELICAE.

Balſamus hic, vt ceteri ſimplices, ex viribus oleorum, vnde parantur, æſtimari debet. Jam vero

ro oleo inſunt generales vires ſanguinem expandendi, et fibras ad motum vegetiorem blande erigendi, eoque ſanguinis circuitum augendi accelerandique, ſeorſim autem pectorali et vterina virtute celebratur: ſpecialiſſime creditur in conſtitutione peſtilentiali multum valere. Adhiberi itaque balſamus hic poteſt ad odorandum temporibus contagioſis: eiusque tantillum ore ſubinde excipi: a tuſſientibus quoque modicum in ore diſſolutum lente deglutiatur. Hyſtericis etiam naribus adhibeatur: et colica flatulenta laborantibus intro detur piſi magnitudine et paulo amplius.

BALSAMVS APOPLECTICVS.

Ex fragrantiſſimis ſpeciebus et oleis conſtat, vnde potiſſimum ad odoris commendationem expetitur. Apoplecticorum naribus, vertici, temporibusque illinitur: quod quidem an realem fructum aliquem, et quantum, afferat, ex indole morbi huius, qui expanſiua talia non bene perfert, diiudicandum relinquo.

BALSAMVS APOPLECTICVS PRO MVLIERIBVS.

Componitur pro mulieribus, quæ moſchum, ambram, zibethum aliaque dulce fragrantia ferre non poſſunt. Vſus etiam eſt externus.

*BALSAMVS ARCAEI.

Balſamo hoc, ſeu linimento, nihil hodie apud chirurgos Gallos, et Germanorum bene multos, eſt frequentiori vſu. Eo Galli, poſt operationes peractas,

actas, fere ſolo vulnera iterum conſolidant. Vſum et parandi rationem lecturus adeat ipſum auctorem FRANCISCVM ARCAEVM, nobilem chirurgum Hiſpanum, *de recta curandorum vulnerum ratione* p. m. 22. *et* 43. quibus duplicem parandi rationem inueniet. Hodie proſtantes deſcriptiones aliquantum ab auctoris inuento recedunt.

BALSAMVS AVRANTIORVM.

Ob odoris commendationem illinitur: ori etiam pauxillum indi et cum ſaliua ſucceſſiue deglutiri poteſt, ſcopo carminatiuo.

BALSAMVS BEZOARDICVS.

Tempore, quo maligni morbi graſſantur, æque vt ille angelicæ, commendatur.

BALSAMVS CARYOPHYLLORVM.

Etiam hic ex viribus caryophyllorum, quæ in oleo concentratæ ſunt, æſtimandus eſt: Idemque eſto iudicium de illis, qui ſuo ordine ſequuntur, balſamis ſimplicibus, *CINNAMOMI*, *CITRI*, *LAVENDVLAE*, *MACIS*, *MAJORANAE*, *ROSARVM*, *SVCCINI*.

BALSAMVS CEPHALICVS SERENISSIMÆ.

Eſt feminino ſexui gratus et conueniens.

BALSAMVS LOCATELLI.

Paſſim per vniuerſam Europam celebratur. Interne ſumitur a drachma vna ad vnciam dimidiam, ad contuſiones, vlcera renum et veſicæ, cum vrinæ difficultate. Externe ambuſtis, vlceribus et vulneribus adhibetur.

* BALSAMVS PECTORALIS MEIBOMII.

Huius per Saxoniam inferiorem celeberrimi remedii deſcriptionem, quam ſatis certo confidere poſſum genuinam eſſe, apponam.

Rec. Olei amygdalarum dulcium recentis,
Terebinth. Venet. ana vncias duas, totidemque drachmas.
Olei hyperici vncias duas.
Spermatis ceti vnciam dimidiam.
Sanguinis draconis,
Laudani opiati,
Balſami Peruuiani ana drachmas duas
Butyri maialis non ſaliti vnciam vnam cum ſemiſſe.
Miſce. F. l. a. balſamus.

Hoc remedium Sereniſſimo cuidam Duci Brunſuicenſi a MEIBOMIO ante multos annos præſcriptum fuit, quum ſuſpicio magna phthiſeos eſſet: quo ille quotidie vſus ad decem vel quindecim guttulas, conſpicuam ſenectutem ſatis commode conſequutus eſt.

BALSAMVS PESTILENTIALIS.

Uſu conuenit cum bezoardico, inſuperque ad aliquot grana interne etiam ſumi poteſt, ab hominibus non nimis feruidi temperamenti.

BALSA-

BALSAMVS SAMARITANVS.

Quia miſericors ille Samaritanus, de quo in Euangelio legimus, a latronibus male ſauciati hominis vulneribus oleum et vinum infudit: hinc balſamus hicce, ſeu linimentum ex oleo et vino confectum, nomen accepiſſe videtur. Vulneribus leuioribus adhiberi poterit.

BALSAMVS SATVRNI.

Vide vnguentum nutritum ſ. de lithargyrio.

BALSAMVS SCHERZERI.

Alias etiam vocatur Lipſienſis, itemque D. WELSCHII: ſaltem reuera parua eſt horum differentia. Eſt autem non exiguæ vtilitatis: non enim ſolum odore omnibus grato et tolerabili ſe commendat, verum etiam prodeſt in aere infecto vel apud ægrotos degentibus, ori exigua quantitate inditus, vt ſaliuam ſucceſſiue prolectam copioſius proiiciamus, ne quid halituoſi contagii forte innidulatum ad ventriculum deſcendat. Præterea in torminibus ventris, præcipue infantum, abdomini vtiliter illinitur. Quin adultioribus modica quantitate interne dari poteſt cum iuſculo in affectibus colicis, flatulentis, hyſtericis, a cauſa frigida ortum ducentibus.

BALSAMVM SOMNIFERVM.

Potius vnguentum hoc etiam diceretur: neque multum differt ab vnguento ſomnifero infra recenſendo: niſi quod hic odoris cauſa olea deſtillata

adiiciuntur. Vſus eſt mere externus, vt frons et tempora eo illinantur, in continua agrypnia: quod quidem qua cautione fieri debeat, ex cautelis medicinæ practicæ probe æſtimandum eſt.

BALSAMI SVLPHVRIS.

Variæ ſunt compoſitiones eiusmodi, quæ, ſi ad præſcriptum ſimplici digeſtione parentur, nec caloris intenſus gradus accedat, tam parum de ſulphure adſumunt, vt integræ vnciæ vix tria vel quatuor grana ineſſe deprehendantur: quare talia, quicquid agunt, potiſſimum viribus oleorum agere exiſtimandum eſt. Internis vſibus conueniunt *amygdalatus*, qui ad omnia vlcera tam interna quam externa ſecure dari poteſt ad guttas XII. XX. et vltra: *aniſatus*, cuius guttæ VI. X. XII. in moleſtiis catarrhalibus, præcipue pectus infeſtantibus, vt et colica flatulenta vtiliter dantur; a quo parum differt ille, qui dicitur *aniſatus cum gummi ammoniaco. Iuniperatus*, ſi cum vero et genuino oleo iuniperino paratus ſit, (de quo conferendus eſt Illuſtris HOFFMANNVS *obſeruat. phyſico-chymic. Lib. I. obſ. III.*) ſcopo diuretico, emmenagogo et carminatiuo, eadem, qua præcedens, doſi adhiberi poteſt: quod ſi vero cum vulgari oleo factus ſit, præ terebinthinato exiguam prærogatiuam habebit. *Succinatus* ad colicam et affectus catarrhales laudatur: eſt vero omnium calidiſſimus et minime transſpirabilis, adeoque non niſi frigidis et craſſis hominibus conuenit. *Terebinthinatus* interne datur ad gonorrhoeam, ſcopo diuretico, eadem doſi, qua aniſatus: externe autem ad vulnera et vlcera partium tendinoſarum, quando valde dolent et madent, vnica,

vnica, vel pro magnitudine vulneris, plures guttæ, prius calefactæ, inſtillantur: aut, affuſo triplo ſpiritus vini rectificatiſſimi, immittuntur: de quo conſulatur D. D. BOERHAAVE *in Inſtitut. chym. P. II.* 294. 295. (p. 430. ſeqq. edit. Bat.) In genere autem notetur huiusmodi balſamos robuſtis et plebeiis hominibus, vt ruſticis, militibus gregariis, magis conuenire, quam tenerioribus & ſenſibilibus, præſertim ad ſanguinis commotiones pronis.

Externo vſui præcipue deſtinatus eſt ille, qui hic *externus* inſcribitur, et ille *RVLANDI*, qui infra ad emplaſtrum diaſulphuris requiritur, cuiusque deſcriptio in pharmacop. Argentoratenſi vel Bateana legi poteſt. Agit affluxum humorum a parte vulnerata, vel alias affecta, repellendo: quod vbi locum aliquem vel nullum habeat, quaue cautione fieri debeat, ex chirurgia medica addiſcendum eſt.

Denique, ſaltem in admonitionem eorum, qui hæc balſama parant, non inutile erit vel verbulo indicaſſe, quod res caute tractanda ſit, ne magna damna conſequantur. Memorabile hanc in rem exemplum adducit ſupra laudatus D. D. FR. HOFFMANNVS *obſerv. phyſ. Ch. Libr. III. cap. XV.*

BALSAMVS CONTRA VERTIGINEM.

Eſt aliquod quaſi compendium balſami apoplectici. Si moſchum et ambram detrahas, multum commune habet cum balſamo cephalico WEPFERI, quem in Obſeruationibus paſſim commendat. Vſus eſt externus ad inungendum nares, tempora, ceruicem et verticem; aut ſimpliciter ad odorandum.

BALSAMVS VITÆ.

Eſt balſamus liquidus ex optimis ſpeciebus aromaticis præparatus, non ſolum externe ad odorandum, partesque debilitatas fouendas, ventremque torminibus, nauſea, diarrhœis, inflatione vexatum illinendum idoneus: verum etiam interno vſui ad guttas decem vel viginti non ineptus.

* BALSAMVS VITÆ HOFFMANNI.

Hoc præſtantiſſimum medicamentum celeberrimus Vir D. FRID. HOFFMANNVS domi ipſemet ſuæ præparat & diſpenſat: certoque ſcio neminem id artificium ipſo præmonſtrante didiciſſe: adeoque deſcriptiones omnes, quotquot editæ proſtant, genuinam eius præparationem non tradere. Præcipue illud ſpectat, vt olea deſtillata omnia ſint non modo puriſſima, verum etiam tenuitatem partium ætherearum annorum decurſu non mutauerint aut amiſerint: cuius rei cauſſa non ſolum ipſemet domi ſuæ vegetabilium olea quam plurima quotannis deſtillat, verum etiam ea, quæ annuam ætatem adepta ſunt, nouæ deſtillationi ſubiicit, vt tenuitatem partium ſuarum, depoſito craſſamento, recuperent, ratus quo ſubtiliora olea fuerint, eo fore magis transſpirabilia et interno vſui apta. De multiplice eius vſu tam interno quam externo, ipſemet paſſim in ſcriptis ſuis nos edocet. Doſis eſt a guttis decem ad quindecim vel viginti.

BALSAMVS VITÆ FRAGANS.

Eſt vſui potiſſimum externo deſtinatus: quanquam nihil prohibet interne etiám modeſta doſi illum præbere.

BALSAMVM VVLNERARIVM.

Ad vulnera glutinanda præclarum eſt: id vero quod ſequitur ex terebinthina Cypria et ſpiritu vini puriſſimo parandum, ipſa liquida et ad profundius penetrandum apta ſua conſiſtentia neruoſarum partium, vt et in genere punctim inflictis vulneribus præcipue conducit. Quando adhibere volumus, antea moderate calefaciendum eſt.

BEZOARDICVM JOVIALE.

Eſt calx ſtanni et antimonii, cui magnæ tribuuntur vires diaphoreticæ et anodynæ. Seorſim a BAGLIVO commendatur ad paſſiones mulierum hyſtericas. Inſtar antimonii diaphoretici cum nitro et ſalibus mediis dari poteſt, ad grana quatuor, ſex et vltra.

BEZOARDICVM JOVIALE SOLARE.

Eſt magiſterium antimonii diaphoretici croco ſolis permixtum, a quo vires cordiales nanciſci exiſtimatur.

BEZOARDICVM MINERALE.

Nihil aliud eſt quam calx antimonialis, inſtar antimonii diaphoretici: hoc certe nihilo melius, ſi modo æque bonum. Pretio tamen vincit. Multi perſuaſum habent, quod in variolis peculiare quid præſtet: ſed nullum exſtat prærogatiuæ huius documentum. Doſis eſt ſcrupulus ad drachmam dimidiam. Plerumque nitro et aliquibus temperantibus admiſcetur.

BEZOARDICVM SOLARE.

Præter vires bezoardici mineralis, ab auro admixto, cordiales inſignes poſſidere creditur; adeoque non ſolum in febribus, verum etiam chronicis morbis, vbicunque transſpiratione auctiore opus eſt, adhibetur. Exhiberi debet, ZWELFERO in *mantiſſa ſpagirica p. m.* 787. monente, ſcrupulus, drachma dimidia ad duos ſcrupulos: vbi tamen crumenæ ægrotantis rationes merito habentur: eſt enim medicamentum ſatis pretioſum.

BVFONVM CINIS.

Vſus deſcriptioni citatis etiam auctoribus: quibus ipſe teſtimonium felicis ſucceſſus in vna paupercula viſi adiicere poſſum: quum vero idem in altera experiri vellem, ſpes mea deludebatur: cuius cauſſam tandem detexi fuiſſe coalitum meatus vrinarii, poſt prægreſſam exulcerationem ab vrinæ acrimonia inductam: vnde fieri non potuit, vt vrina per viam ordinariam efflueret. Ceterum fateor me

nullo

nullo modo capere, quo pacto empiricum hoc remedium tantam læſionem reſarcire poſſit. Confer, ſi placet, quæ hac de re diſſerui in *Actis phyſico-med. Acad. Nat. Cur. Volum. I. pag.* 505.

BVTYRVM MAIORANAE.

Solet a mulierculis expeti ad nares infantum, difficilem ſpiritum per eas trahentium, illinendas. Etiam abdomini vtiliter inungitur, ad tormina ſiſtenda et flatus euocandos. Vidi illud recens paratum et oleo laurino iunctum vtiliter, in viro tympanitico, abdomini, modeſta frictione accedente, inunctum fuiſſe; eandemque mixturam clyſteribus iniectam fructum attuliſſe.

CALX JOVIS.

Germani vocant Zinn-Aſche. Vſum medicum neſcio: ſed mechanici et chemici ea crebro vtuntur.

CAPVT MORTVVM VITRIOLI.

Vocatur etiam *terra vitrioli dulcis* itemque *Colcothar.* Eſt adſtringens, adhibeturque exterius inter pulueres ſtypticos, nec non ad cicatricem vulneribus ac vlceribus inducendam.

CASSIA EXTRACTA.

Alias pulpa ſeu flos caſſiæ dicitur. Eſt laxans; ſed quoniam per ſe magna doſi deuoranda, ventriculumque debilitare obſeruatum eſt, rarius hodie

die apud nos adhibetur. Si vero adhibere placeat, recens extractam, adiecto carminatiuo quodam, vt aniſo vel fœniculo, porrigere iuuabit ab vncia vna ad decem drachmas.

CASSIA PRO CLYSTERIBVS.

Eſt eadem pulpa Caſſiæ cum decocto herbarum aperitiuarum extracta et ſaccharo Thomæo condita. Oportet autem illas herbas adhibere recentes, parumque decoquere, alias viribus aperitiuis omnino priuantur: ſiccæ autem per ſe carent virtute illa aperitiua. Additur enematibus vncia vna et altera.

*CAVTERIVM POTENTIALE INDOLENS.

Laudatiſſimum hoc et a me aliquoties cum optato fructu adhibitum cauterium, a quibuſdam olim inter arcaniſſima habitum, a FELICE autem PLATERO *obſeruat. libr. II. p. 552.* reuelatum; longe vero clarius, et cum neceſſariis cautelis, a JOANNE HEVRNIO *method. ad prax. lib. I. p.* 68. deſcriptum, paratur ex lixiuio ſaponariorum accerrimo cum calce viua parato, in ſartagine ferrea tamdiu coquendo, donec omnis fere humiditas abacta ſit, iamque ſicceſcere et areſcere incipiat. Tunc ab igne remouetur, et maſſa iam ſolideſcens ſpatula ferrea eximitur, inque vaſe vitreo accurate clauſo, prope fornacem calidam, aſſeruatur. Vſus tempore loco, cui neceſſarium eſt, emplaſtrum tenax, in medio, quantum ſatis eſt, perforatum imponitur: deinceps foramini cauterium inditur, et aliud emplaſtrum iniici-

iniicitur, ne a libero aere humiditate attracta diffluat, Ita maneat per horæ dimidium aut trientem, quo tempore elapſo craſſiſſima cutis, absque vllo dolore, peruſta et mortificata eſt. Eſcharæ lapſus vnguento roſato vel alio digeſtiuo promouetur. Vocatur ab aliis *lapis corroſiuus*, *cauſticus*, *infernalis*.

CERATVM PRO BREGMATE.

Cerata ab emplaſtris parum differunt: niſi quod pro cerato paullo mollior conſiſtentia requiratur. Hinc fit vt eadem, quæ hic cerata appellantur, alibi emplaſtrorum nomine veniant: quemadmodum huic ipſi accidit, quod infra ſub titulo *emplaſtri de betonica* recurrit, leuiter tantum mutata quorundam ingredientium quantitate. Eſt autem medii æui chirurgis celeberrimis laudatiſſimum, maximeque adhibebatur in vulneribus capitis cranium penetrantibus: ſperabantque ab eo feſtucarum & coagulati ſanguinis, ſubtus deliteſcentium, extractionem. Enimuero deſcriptiones ab illis poſitæ haud parum diuerſæ ſunt ab eo modo, qui hodie obtinet. Videatur JO. de VIGO *Practica Lib. III. cap.* 4. JAC. BERENGARIVS *de fract. cran. cap.* 29. & 39. planeque exiſtimo eam cerati ſeu emplaſtri huius compoſitionem, quam officinæ hodie ſequuntur, coaluiſſe ex *emplaſtro de betonica* medii æui, quod et *emplaſtrum de Janua* dicitur, et *cerato capitali* Berengarii, quod *humanum* appellari ſcribit, quia ingreditur notabilis pars humanæ ſubſtantiæ, id eſt mumia. Præter id, quod vulneribus capitis confert, multum etiam adhibetur in cephalæa, capillis prius

prius deraſis, et in defluxionibus catarrhalibus tem
porum regioni imponitur.

CERATVM de CVMINO.

Eſt egregie diſcutiens et carminatiuum, quod ven
triculo impoſitum illum roborat, flatusque diſſi
cit; præterea etiam tumoribus dolentibus et indura
tis, præcipue mammarum ſcirrho, valde conducit, d
quo legi meretur notabile exemplum, quod D. D
ERNDELIVS *in relatione de itinere ſuo p.* 132. an
notauit.

CERATVM SANTALINVM.

Eſt a JOANNE MESVE ad noſtra tempora con
ſeruatum. Deſtinauit illud corrigendæ omni in
temperiei calidæ ventriculi, hepatis, aliarumque par
tium. Agit diſcutiendo et roborando.

CERATVM STOMA-CHICVM.

Idem MESVE deſcribit, et ad Galenum auctorem
refert: in cuius tamen ſcriptis id non exſtare, iam
diu a commentatoribus monitum eſt. Tonum ven-
triculi roborando, et concoctionem ſic iuuando, pro-
deſt.

CHALYBIS LIMATVRA PRAEPARATA.

Chalyben ferro ſimplici merito præferimus ad vſum
mechanicum: neſcio autem quæ ratio ſit ido
nea, cur pro medico vſu chalybem ferro velimus au

debea

debeamus præſerre. Quum enim fruſtra adſumatur, ſi non in primis viis ſolui contingat: facilius certe ferri limatura reſoluetur, quam chalybis. Neque opus eſt ferri limaturam aceto irrorari, quum ſufficiat tempeſtate humida vel pluuia libero aeri aliquamdiu reponere: aut aqua leuiter conſperſam exſiccare, idque identidem repetere, poſteaque diligenter terere. Aliqui hodie multum tribuunt limaturæ vrina crebro humectatæ, ſicque in crocum ſucceſſiue redactæ. Eſt autem limaturæ huiuſmodi vſus ad tonum viſcerum erigendum et emendandum haud contemnendus. Signum bonæ operationis eſt, ſi fæces nigræ ſecedunt, et faciei color floridus apparet: quando autem neutrum horum accidit, ſed aluus conſtricta manet vel redditur, deſiſtendum eſt ab eius vſu. Præſcribitur ad ventriculi imbecillitatem, omnemque atoniam viſcerum hypochondriacorum, cachexiam et menſium vitia, a nimia fibrarum relaxatione et flacciditate pendentia: in quo quidem obſeruandas omnes cautiones hic locus non capit. Multi largas doſes præbent, drachmæ dimidium et vltra: ſed et exiguæ portiones, grana duo, tria, operæ pretium faciunt, præſertim ſi vſus per aliquot dies continuetur.

CINNABARIS NATIVA
PRAEPARATA.

Quantum hodie, fere communi medicorum conſenſu huic tribuatur, eſt notiſſimum. Sed reuera præiudicium olet, quando natiua multis paraſangis melior, quauis alia, cenſetur, tantoque pretio redimitur, quia putatur ſolaris eſſe. Si verum fateri voluinus, magis circa natiuam metuendum eſt, quam illam facti-

factitiam circumſpecte et fideliter elaboratam. Nam multum recrementorum mineralium natiua ſubinde admixtum habet, de quibus non ſemper certi ſumus cuius ſint indolis: et a ſeplaſiariis, quod mihi confeſſus eſt aliquis, meque præſente fecit, adulteratur fragmentis auripigmenti rubri natiui. Quum vero medici cinnabarin præſcripturi interſit proſpicere vt genuinam puramque habeat: tutiſſime aget, ſi ipſe ſibi eam ex mercurio optimo et ſulphure, ſublimando præparet, vel pharmacopœo præparandam committat, ſi omnino illi, quæ apud Batauos pulcerrime præparata copioſe proſtat, non velit fidere. Dicunt enim eam minio adulterari: cuius tamen ſuſpicionis, quæ multos tenet, idoneam aut veram rationem numquam inuenire potui. Vix ſola per ſe præſcribitur cinnabaris, ſed ſcopo antiſpaſmodico plerumque diaphoicis, nitro et ſalibus mediis iungitur, ſicque raro plus quam vnum granum porrigitur in ſingulas doſes: attamen in cephalalgiis diuturnis ac inueteratis largior etiam doſis, ad ſcrupulum dimidium, immo integrum, concedi poteſt. Vide ſupra *Aurum horizontale.*

Ante annos non ita multos medicus quidam acriter cinnabarin infantibus datam, et medicos illam præbentes, inſurgebat; tantumque non aperte et rotunde veneficos eos declarabat. Enimuero cauſſas tam impotentis iudicii, non ſine multorum honeſtorum virorum iniuria prolati, nullas video. Viuunt ſane tam multi, quibus infantibus quondam ſpecificum cephalicum, aut puluis epilepticus rubeus, *in Diſpenſ. Norimbergenſi* præſcriptus, ſalutariter datus fuit, vt integer exercitus facile cogi poſſet teſtium, hanc ineptam accuſationem, ne dicam calumniam, omni exceptione maiori argumento repellentium.

CLYS-

CLYSSVS ANTIMONII.

Eſt ſpiritus acidulus, de indole ſpiritus vitrioli plurimum participans, ex incenſo ſulphure, tum illo, quod additum fuit, vulgari, tum iſto in antimonio deliteſcente, ac inflammabili nitri portione, inter detonandum coalitus. Vſus eſt varius: nam praeſcribitur febricitantibus inter potiunculas, ad gratam aciditatem illis conciliandam: vel ſanis cetera, ſed appetitum proſtratum ſentientibus, exhibetur. Vidi continuato eius vſu vermes ab infantibus expulſos, difficilesque epilepſias curatas fuiſſe: forteque is, qui aquæ hirundinum compoſitæ primus vitrioli ſpiritum adiecit, ſimiles caſus obſeruauit. Dari poteſt, pro eo ac magis vel minus phlegmate proditus eſt, a guttis tribus ad quindecim, vel viginti: modo copioſo vehiculo aqueo diluatur.

CONDITA.

Maxime adhibentur ad gratiam conciliandam morſulis et electuariis. Seorſim vero fructus aciduli præbentur ad ſolatium calore exuſtis febricitantibus præbendum. Radices denique quædam, vt et nonnulli cortices, condiuntur vt iucundius comedantur.

CONFECTIO ALKERMES.

Vocatur etiam electuarium ex granis tinctoriis. Per Arabes ad nos deducta eſt, ab AVICENNA et MESVE deſcripta et commendata ad ſyncopen et mœſtitiam ſine manifeſta cauſſa affligentem. Valde commendata maioribus noſtris fuit, inſtar præſtantiſſimi ana-

analeptici et aphrodiſiaci. Videndum autem erit, ne præſcribatur completa illis, qui moſchum et ambram auerſantur: pro his etiam illa, quæ incompleta dicitur, exſtat. Atque hanc facile quiuis tolerabit ad drachmam vnam vel alteram: completam vero ægrotantibus vix vltra drachmam dimidiam dare licet, niſi in hominibus valde iam adſuetis: ſanis paullo largior doſis parum officit. HILDANVS hanc confectionem in dyſenteria maligna commendat *p.* 524. ſed drachmam dimidiam non excedit: de quo quid ſtatuendum ſit fere dubito, quum ipſi medici Gallici RONDELETIVS et FERRERIVS, teſte BARTHOLINO, loco mox citando, ſuſpectam hanc confectionem reddant, eamque dyſenteriam induxiſſe, obſeruauerint. CONRADO GESNERO viſum fuit ſyrupum ex rubi idæi fructibus, pro ſcopo analeptico et ſtomachico, quibusuis aliis, omnibusque perlis et gemmis, præferendum eſſe: nec diſſimilia de Rob fructuum huius rubi pronunciat TH. BARTHOLINVS *de medic. Dan. domeſt. diſſ. V.* quibus auctoribus aliqui ad hanc confectionem parandam, loco ſucci granorum Kermes Monſpelio aduehendi, talia domeſtica ſuaſerunt. Enimuero, vt præſtantem virtutem rubi idæi fructuum agnoſco et laudo: abſolute tamen accedere iſti ſententiæ propterea nondum audeo, quoniam in granis Kermes, vt et coccionella, ſal aliquod blande ſtimulans animalis proſapiæ, ad vires millepedum vel cantharidum adſpirans, deprehenditur, quo rubi idæi fructus deſtituuntur; niſi credere velimus vermiculos, nimis cito in illis enaſci ſolitos, raro tam ſtudioſe ſeparari poſſe, præſertim vbi ſuccus in copia parari debet, quin multi ſimul prælo ſubiecti ſuccum prolectum inficiant.

CON-

CONFECTIO ANACARDINA.

Eſt per Arabes ad nos hæc etiam deducta. Deſcribit eam MESVE *diſtinct.* 1. *p. m.* 115. *b.* et
ad hoc exemplar officinæ eam parant. Docet et
aliam compoſitionem, ſimulque vſum oſtendit *de ægritudin. capit. cap.* XXIII. ſcilicet ad abolitionem vel diminutionem memoriæ, et præmaturam canitiem, atque morphæam, tamquam expertum et certum remedium, commendatur, ſi drachma vna vel duæ adſumantur. Hinc *confectio ſapientum* a quibuſdam vocari meruit. Enimuero in noſtris terris non æque reſpondet exſpectationi: quin, teſte CASP. HOFMANNO *de medic. officin.* aliqui ab eius vſu maniaci facti ſunt, vt catenis opus habuerint: vnde *confectio ſtultorum* potiori iure dicenda foret. Forte noſtro climati non æque, ac calidioribus regionibus adſuetis corporibus, conuenit: quemadmodum noſtrates etiam in Aſia et Africa degentes experiendo didicerunt, quod multa ex noſtris medicamentis ibi vel non efficacia deprehendantur, vel plane noxia. Saltem præſtiterit ab ea abſtinere, donec certa experientia de tuto vſu conſtet, quam experimento temerario periculum alicui, aut valetudinis irreparabile detrimentum, afferre.

CONFECTIO HAMECH.

Hæc confectio maioribus noſtris commendatiſſima, vſque adeo, vt celeberrimus quondam medicus, IO. BAPTISTA MONTANVS, auream eam dixerit, auctorem habet Arabem, non infimi ſubſellii doctorem, Muhammedem Ibn Zakaria (h. e. Zachariæ filium)

qui a patria ſua Arraſi, vulgo RHASES, cognominatur
Dabatur olim frequentiſſime in quouis morbo chro
nico contumaci, vt ſcabie, lepra, cancro, febribus quar
tanis diuturnis, cum decocto vel infuſo elleberi nigr
a drachmis duabus ad ſex vel vnciam integram. Qui
nec hodie, vbi concinna medicamenta et paruæ do
ſes tantopere quæruntur, vſu omnino excidit, et ſeor
ſim ad luem veneream a quibuſdam expetitur. Pri
mus, quantum inquirendo aſſequi potui, REINE
RVS SOLENANDER, ſuſpectum hoc medicamen
tum fecit, quum et in ſuo corpore moleſtias ab eiu
vſu expertus fuiſſet, et in ægroto hypochondriac
idem male ſucceſſiſſet: de quo legatur *conſilium XXI
ſectionis quintæ p. 503. ſeq.* Hunc ſequutus doctiſſi
mus CASP. HOFMANNVS aliquanto etiam acriu
quam ipſemet SOLENANDER fecerat, hanc con
fectionem reprehendit, *inferiorique potius gutturi
quam ſuperiori, deſtinandam cenſuit.* Si quis cly
ſteribus addere voluerit, vnciam vnam et alteram
pro adulto præſcribere poterit. Sed et alius externu
vſus eſt, neque is contemnendus, ad aluum arctiſſim
clauſam aperiendam. Nimirum miſcetur hæc con
fectio cum æquali portione vnguenti populei, et plan
tis pedum apponitur, exoptatiſſimo cum ſucceſſu: me
minique pharmacopœi veterani, qui hoc remedio ef
fecit quod omnem ſpem ſuperabat.

CONFECTIO de HYA- CINTHO.

De viribus et vſu huius confectionis eadem oper
agemus, quando inferius *ſpecies de hyacintho* re
cenſebimus.

CON

CONFECTVM PRO OCVLIS.

Eſt miſcela variorum confectorum, id eſt ſaccharo incruſtatorum, ſeminum carminatiuorum, quorum vſus ſi oculos non præclare iuuabit, neque offendere multum poterit.

CONSERVAE.

Arabum ſunt inuentum, quo conſeruantur illa vegetabilia, vel partes vegetabilium, vbi virtus exſiccando perit et exhalat. Vſum præcipuum habent, vt, vna cum conditis et ſyrupis, inſeruiant excipiendis pulueribus, quo boli et electuaria inde conficiantur, ſicque minori tædio adſumantur. Quæ conſeruæ in officinis proſtent, ex indice pretii, ſeu taxa, facile cognoſcitur: ſingularum autem virtutes ex doctrina ſimplicium addiſci debent.

CORNV CERVI SINE IGNE PRAEPARATVM.

Multi ſunt medici, qui huic præparato valde parum aut nihil tribuunt, quippe gelatinoſa ſui parte orbato, a qua tamen virtus pendere debebat. Attamen non omnino ablatam eſſe gelatinoſam ſubſtantiam experiuntur illi, qui puluerem huius cornu aquis addunt, quæ ſatis cito mucilaginoſæ inde fiunt, et non aptæ ſunt longiuſculæ durationi. Contra vero dantur etiam ſatis celebres practici, qui ipſi, tamquam temperanti et antiſpaſmodico, ex parte etiam diapnoico, pluri-mas laudes aſſignant, eiuſque vſu delectantur. Præ

 reli-

reliquis autem inſigniſſime ad febres malignas hoc ſolo medicamento curandas, ſi cum aqua cardui benedicti adhibeatur, commendauit medicus quidam in *Miſcellaneis Acad. N. C. Dec. I. Ann. VI. p.* 186.

CORNV CERVI AVRATVM.

Præter abſorbentes et diapnoicas vires etiam cordiales ipſi a præclariſſimis medicis tribuuntur, ita vt in diſcrimine verſantibus ægrotis multumque languentibus in primis conueniat. Ditioribus maior doſis, ſcilicet ſcrupulus vel drachma media, offeratur; ſed tenuioris ſortis hominibus habita crumenæ eorum ratione.

CRANIVM HVMANVM PHILOSOPHICE PRAEPARATVM.

Pulueribus antepilepticis additur. Sed longe vtilius eſt adhibere cranium hominis cetera ſani, violenta morte peremti, crudum ac nullo artificio alteratum, ſimplici raſura comminuendum. Præcipiunt aliqui cum aquis læuigandum eſſe puluerem ſuper marmore: quod vt ex voto ſuccedat valde vereor. Infanti tenello a granis tribus ad quinque offertur; paullo adultioribus ſcrupuli medium præbetur: omnino adultis drachmæ dimidium conuenit.

CREMOR TARTARI.

Eſt aliqua depuratio tartari, vbi non ſinitur in cryſtallos denuo coire: vnde pulueris groſſioris modo ad fundum decidit: alias, ſi quies concederetur, in cryſtallos abiturus. Adeoque nulla re differt

a cryſtallis tartari, quæ in ſeparata pyxide officinas ornant: immo vix prærogatiuam aliquam, quæ operæ pretium faciat, præ bono tartaro crudo, obtinet. Datur ad appetitum excitandum ſcrupulus. Etiam alui ſiccitatem pertinaciorem continuato vſu corrigit. Ad inueteratam alui duritiem expediendam commendatur vncia dimidia ſiue cremoris, ſiue, quod efficacius creditur, tartari albi in puluerem ſimpliciter redacti, cum ſyrupo roſarum ſolutiuo in electuarium coacta et pro vna doſi adſumta. Neque male additur martialibus, aut ſuperingeritur, vbi ea, ob defectum acidi, non reſolui cognoſcimus.

CROCVS MARTIS APERITIVVS.

Crocorum martis variæ exſtant in officinis ſpecies atque præparationes, quarum aliæ adſtringentem, aliæ aperientem facultatem, impoſito titulo promittunt. Enimuero in genere notandum eſt, martialium omnium, præſertim ſiccorum, admodum incertum eſſe effectum, et in primis efficaciam aperiendi vel adſtringendi minime poſſe certo determinari atque præſcribi. Quare in caſu grauiori non oportet fidere aperitiuæ facultati: præſertim quum eam numquam exſerant alia conditione, quam vt adſtrictio concurrat aut ſubſequatur. Videatur de hoc negotio in vniuerſum Illuſtris STAHLIVS, *menſe Januario*. Doſis crocorum ſubtiliſſimorum debet eſſe ad pauca grana. Sic STAHLIVS crocum ſuum antimoniatum aperitiuum dare iubet a granis duobus ad ſex in hæmorrhagiis vteri, lochiorum et hæmorrhoidum exceſſu, vt et, certa tamen lege, adfebres inter-

mittentes cohibendas. Ille crocus aperitiuus, qui cum ſalibus præparatur, etſi non multum prærogatiuæ habet præ ſimplici limatura martis ſæpius humectata iterumque exſiccata, et deinde ſalibus iuncta, præſertim mediis: videtur tamen in febrium intermittentium curatione non omnino contemnendus, quum ſalia adiecta aperitiuum effectum determinent, ſtricturamque nimiam, ab abuſu martialium forte inducendam, impediant et expediant.

CROCVS METALLORVM.

Aliquanto mitior eſt vitro antimonii: ſed hominibus interne ſumendus non conducit. Canibus drachma vna vel altera, equis vnciæ dimidium, ad integram, quotidie porrigitur a veterinariis. Infuſioni extemporaneæ, ad parandam aquam benedictam Rulandi, conuenit. Hæc vero ipſa aqua, vt et tartarus emeticus, ſi cum hoc croco parentur, debiliores vires exſerunt, quam ſi vitrum antimonii fuerit adhibitum. Aliis vocatur *hepar antimonii.*

CROCVS SOLIS.

Pretii augendi gratia pulueribus bezoardicis, et quibusuis aliis, adiungi poteſt.

CROCVS VENERIS.

Externe ad detergendum, ſiccandum exedendumque ophthalmicis aquis et collyriis additur: nec non vnguentis ad vlcera depuranda iungitur, immo ſolus vlceribus inſpergitur. Internus vſus non eſt ſatis fidus aut ſecurus: nauſeam enim et vomendi conatus excitat.

CRY-

*CRYSTALLI LVNAE.

Vocantur etiam *vitriolum Lunæ*, itemque *magiſterium lunare.* Adhibentur ab aliquibus ad hydropem curandum: danturque grana duo ad ſex. Effectum edunt aliquando potenter diureticum, ſæpius vomitorium aut purgantem. Enimuero periculum eroſionis et gangrænæ, ob cauſticam ſuam indolem, minantur, adeoque inſecuris remediis annumerari debent.

CRYSTALLI TARTARI.

Vide ſupra de *cremore* dicta.

*DECOCTA.

Vetuſtiſſimi ſunt in medicina vſus, iiſque maiores noſtri potiſſimum vtebantur pro diſſolutione et vehiculo medicamentorum ſolutiuorum et catharticorum, vt et ad humorum, ſicut loqui amabant, præparationem. Neque hodie exoleuit illorum vſus, etſi non adeo frequenter amplius tam diffuſæ formulæ adhibentur, poſtquam plerique perſuaſum habent concinnis iſtis et concentratis chemicorum præparatis, exigua quantitate ſumendis, plus virium, gratiæ et decoris ineſſe. Occurrent inferius ſpecies pro aliquot decoctis, vbi de vſu eorum commodius erit diſſerendi tempus. Exempla multorum decoctorum ad varios morbos præbet THOMAS FVLLER in *pharmacopœa extemporanea.*

*DECOCTVM ALBVM.

Eſt ſimpliciſſimum, ſed in febribus ad æſtum et ſitim bene conueniens, SYDENHAMO et BOERHAAVIO

VIO laudatum. Paratur ex mica panis et raſura cornu cerui ſimplici aqua decoctis. Colatura poteſt ſyrupo acetoſitatis citri ad gratiam condiri.

DECOCTVM ALEXIPHARMACVM.

Deſtinatum videtur febribus epidemiis malignis et catarrhalibus, vt et variolis morbillisque expellendis, continuæque transſpirationi conſeruandæ: immo etiam ad præſeruationem ab eiuſmodi morbis. Hodierna praxis ad tam diffuſas medicinas raro venit.

*DECOCTVM AVENAE.

Noſtro æuo magnam famam nactum eſt, quæ a Britannis orſa totum orbem peruagauit. Eſt autem vere imitamentum decocti hordei, cui radices cichorei ſilueſtris, et nitri modicum, acceſſit: gratiæ autem cauſſa ſacchari parum additur. Laudem omnino meretur, quod humores diluendo et æſtum temperando, præ aliis potuum conſuetorum generibus, ſanitati conſeruandæ et morborum chronicorum radicibus ſenſim euellendis, inſeruiat. Legi de præclaris virtutibus huius potus meretur RICHARDVS LOWERVS, et FRID. HOFFMANNVS *in diſſertatione de cura auenacea*, ubi et parandi et vtendi modus latiſſime exponitur.

DECOCTVM CORNV CERVI EX RASVRA.

Tam ſimplex, quam bina ſequentia cum hordeo et ſcorzonera, egregium habent vſum in febribus ad ſitim leuandam et acrimoniam ſeri obtundendam. Etiam

Etiam ſenibus et arthriticis egregie prodeſt. Poteſt etiam tale decoctum ſimplex, aut hordeatum, adiectis amygdalis pineisue, in emulſionem redigi, cuius vſus optatus eſt in dyſenteria, ſitimque egregie ſolatur. Gratiæ etiam cauſa decoctum temperari poteſt ſyrupo acetoſitatis citri; aut flauedo corticum ſaccharo detrita ſola immiſceri poteſt: quæ ſingula ex circumſtantiarum rationibus probe perpenſis inſtitui debent.

DECOCTVM HORDEI.

Vetuſtiſſimi auctores ptiſanæ multum tribuebant, præſertim in curatione febrium diætetica. Ea parabatur frequentiſſime ex hordeo decorticato, addito aliquantillo ſalis, olei, aceti; nonnumquam etiam anethi aut porri. Temporis tandem progreſſu huic veterum ptiſanæ decoctum hordei integri ſubſtitutum eſt; idque, vt exiſtimo, ex ea perſuaſione, quod furfuribus ineſſe vim deterſiuam exiſtimabant: ad id forte inducti, quod veteres panem a furfuribus non plane liberum docuerant aluum magis apertam ſeruare, quam illum, qui ex puriſſima farina confectus eſt. Non licet hic multum diſputare, quam legitima ſit hæc conſequentia a furfuribus in ſubſtantia ſumtis ad eorundem decoctum, cui cortex ille hordei ſemina cingens, et furfurum potiſſimam partem conſtituens, parum ſane præclari largietur. Quicquid igitur hoc genus potus boni ægrotantibus confert, potiſſimum ex eo prouenit, quod aquæ diluentis beneficio humores fluidiores redduntur, quo melius per vrinam et transſpirationem depurari poſſint: et quoniam nullum augendi calorem febrilem iniicere metum poteſt, ad ſatietatem indulgeri ægroto ſitienti omni-

omnino poteſt. Etiam ab antiquo inter gargariſmos commendatur hoc decoctum, vel ſolum, vel melle ſimplici aut roſato dilutum. Decocti huius *cum ſcorzonera* vſus potiſſimus eſt in morbis malignis : *cum cornu cerui* etiam parati fructus hic eſt, vt acres humores magis obtundat gelatinoſitate ſua, et aliquantulum nutriendo vires fulciat.

*DECOCTVM LAXATIVVM MANAGETTAE.

Vocatur etiam *infuſum laxatiuum* ; quem titulum meliori iure, quam illum decocti, gerit; itemque *aqua laxatiua Viennenſium.* Optime deſcribitur a JOAN. ZWELFERO *pharmacop. regiæ Claſſ. II. initio p. 515.* Eſt modus commodiſſimus ſenna ad laxandum vtendi. Pro doſi vnciæ tres vel quatuor ſufficiunt. Auctorem habet celeberrimum quondam medicum Cæſareum D. D. JO. GVIL. MANAGETTAM.

*DECOCTVM SENNAE D. GEREONIS.

Hoc apud Anglos non minori in vſu et exiſtimatione eſt, quam apud nos modo recenſita aqua laxatiua. Deſcriptio exſtat in *pharmacop. Auguſtana Claſſ. VII. Sect. II.* Baſis eius eſt ſenna, cui adiuuantia et corrigentia quædam iunguntur. Non raro ipſi mannam adiungunt : vnde præcedenti admodum ſimile euadit: aliquando fortioribus morbo accommodatis , vt elaterio, ſucco iridis, ſtimulatur. Deſtinatum eſt morbis, quos veteres melancholiæ ortum debere credebant, vt quartanis, cancro, lui venereæ, &c.

DIACYDONIVM SIMPLEX.

Vocatur etiam *Diacydoniatum lucidum* ſeu pellucidum. Non ſolum grato ſapore et colore ſe commendat, verum etiam viribus blande roborantibus ventriculo conuenit, et diarrhoeis vel fluxui cœliaco obnoxiis prodeſt. Dari a quibusdam ſolet febricitantibus, præſertim quotidiana intermittente laborantibus, finito paroxyſmo. Sumitur drachma vna vel altera.

DIACYDONIVM CVM SPECIEBVS.

Alias vocatur *diacydoniatum aromaticum.* Ob aromata adiecta calidum eſt, et non niſi extra febrim conuenit. Stomachicum eſt et carminatiuum.

DIACYDONIVM LAXATIVVM.

Alii inſcribunt *Gialappinum.* Iucunde ſumitur etiam ab illis, qui alias medicamenta abhorrent. Si ad libras ſingulas diacydonii reſinæ gialappæ vncia vna ſumatur, vt in *Diſpenſator. Argentoratenſi* præſcribitur, quælibet drachma reſinæ tria grana continet. Placet etiam, quod ibidem monetur, vt reſina potius cum pinea teratur, quam in ſpiritu ſoluta addatur: ita enim fit, vt diacydonium hoc quamuis potionem vel aquam promte ingrediatur.

DIAGRYDIVM SVLPHVRATVM.

Rectius ſcribitur dacrydium: vocatur etiam *ſcammonium ſulphuratum.* Scammonii antiquiſſimus

mus eſt vſus, vnde fere omnium electuariorum aut pilularum purgantium, ab antiquis ad nos deductorum, magnam partem conſtituit. Quoniam vero non ſine moleſtia ſubinde operatur, de variis corrigendi modis cogitatum eſt. Sic antiquitus ſucco cydoniorum, myrobalanis et maſtiche temperatum, ſub titulo diagrydii aut ſcammonii præparati, exſtabat, et adhuc paſſim proſtat. Chymici mitius reddere laborabant interpoſitis particulis ſulphuris; eo, ni fallor, adducti exemplo antimonii crudi, quod admodum mite eſt, quamdiu regulinis particulis ſulphureæ intermixtæ ſunt: his autem ſubtractis potentiſſimum effectum edit catharticum. Enimuero nec hæc præparatio omnibus ſatisfacit, quippe caſtratio potius quam correctio eſſe videtur. Doſis eſt a gr. VII. ad XV. vix autem ſolum præbetur, ſed plerumque pilulis ſtimuli loco additur: etſi ipſum ſtimulo eget, optimeque agitur ſi trochiſcorum alhandal vno vel altero grano excitatur. Optimus ſcammonii exhibendi modus ille mihi videtur, quem inferius ſub titulo *Eſſentia Scammonii* attingam.

* ELÆOSACCHARA.

Proſtant, aut ad præſcriptum ex tempore parantur, varia ſimplicia, vt aniſi, fœniculi, cinnamomi, et complura alia. Plerumque ad vnciam ſacchari octo guttæ olei deſtillati aſſumuntur, vt vnica drachma guttam vnam contineat: qui modus commodiſſimus videtur. Alibi vnciæ vni adduntur guttæ decem. Id habent commodi, quod pulueribus æque ac mixturis aquoſis facile vniantur, virtutemque medici-

icinarum gratiamque augeant. Aeſtimari autem ebent ex oleorum deſtillatorum virtutibus. Quano per ſe dantur, cuſpidatim ſumendæ præcipiunır.

*ELÆOSACCHARVM CEPHALICVM.

Frequenti in vſu fuit b. D. D. WEPFERO, vt ex *obſeruationibus* eius apparet. Deſcriptio videaır *pag.* 606. *et* 798. adde *pag.* 367.

ELECTVARIVM ANTIFEBRILE.

Non ſatis concinnum mihi videtur, ob præponderantem alexipharmacorum calidiorum ſocieıtem. Vnciæ dimidiæ paullo plus vno opii grano ıeſt, et corticis Peruuiani, lignique colubrini, ſinulorum grana quatuor: quare vltra hanc doſin aſendere non licebit. Si quid boni præſtare experindo conſtat, vix dubito præcipuum fructum opio dſcribere, atque in eo hoc electuarium conferre ıeriacæ, qua ad febres curandas veteres etiam mulım vtebantur. Simplicius eſt electuarium antifebri D. D. ARGENTORATENSIVM, quod *vulare* ab ipſis denotatur *pharmacop. p.* 37. quippe olis cortici chinæ et ſali ammoniaco rem omnem ermittit: quod ad drachmam vnam, aut paullo amlius, poſt paroxyſmum exhibetur, ſingulisque uatuor horis repetitur: corpore tamen prius, vt ecet, præparato, reliquisque cautelis recte obſeratis. Eſt quoque in nouiſſima editione *Electuarim antifebrile* D. D. BERGEMANNI, quod omnio ſecurum et laudabile eſt.

Ele-

ELECTVARIVM de BACCIS LAVRI.

Eſt inuentum RHASIS, quod proponit libro IX. *ad Almanſ. cap. de colica*, et in colica a cauſa frigida, auellanæ magnitudine, cum vncia vna vini calefacti, repetitis vicibus ſumere iubet. Quoniam vero minorem mellis quantitatem, quam hic præſcripta eſt, aſſumere docet, ſcilicet puluerum ponderi æqualem, (forte vino vel alio liquido ad neceſſitatem diſtemperandam) doſis duplo vel triplo maior offerenda eſt. Enimuero hodie rarius intro ſumitur, et potius enematibus deſtinatur, quibus vſque ad vnciam et vltra, cum oleis et ſtimulo ſalino, inditur, quoties flatulentia moleſtiam creat.

ELECTVARIVM BENEDICTÆ LAXATIVÆ.

Vocatur etiam *benedicta laxatiua Nicolai:* idque nomen, auctore MASSARIA, accepit, *quia nullus eſt, qui illud accipiat, quin illi benedicat.* Doſin eius ſtatuit quatuor drachmas ad vnciam integram. Tribus drachmis inſunt radicis turbith grana nouem, diagrydii vero, eſulæ et hermodactylorum, ſingulorum grana quatuor cum dimidio. Sed noſtra ætate vix amplius intro ſumendum præſcribitur, fereque tantum enematibus additur.

ELECTVARIVM CAMPHORATVM.

Valde conuenit cum electuario de ouo, quod inferius videbimus.

ELE-

ELECTVARIVM CARYO-COSTINVM.

Nomen accepit a caryophyllis et coſto, compoſitionem ingredientibus. Dicata autem eſt illa
ili vtrique euacuandæ et cachexiæ emendandæ. Se-
tem drachmæ habent dacrydii quindecim grana,
t tantundem myrobalanorum.

ELECTVARIVM CATARRHALE.

Conſtat ex balſamicis et aromaticis; adeoque, tonum ventriculi roborando, et, ſanguinis cir-
uitu blande accelerato, transſpirationem conſeruan-
lo ac intendendo, catarrhali conſtitutione ſatis com-
node dari poteſt ad vnciam integram; præſertim ſi
pecies aromaticæ incompletæ adſumtæ fuerint: quod
ro illis, qui odores ferre non poſſunt, conſultius
it, qaam ſi ſpecies, vt præſcriptum eſt, omnino
mittantur.

ELECTVARIVM CHALYBEATVM.

Huius medicamenti auctorem fuiſſe FABRICIVM BARZONIVM, admonent D. D. AVGVSTA-
NI: iidemque docent vſum eius in cachexia mulie-
ri et virginum albo ictero præclarum eſſe, atque a
ummis quondam medicis, CRATONE, MENT-
ELIO et MEERMANNO comprobatum.
Drachma vna præparati chalybis grana circiter duo-
ecim continet.

ELE-

ELECTVARIVM DIACATHOLICVM.

Vocatur etiam *antidotus catholica*, id eſt vniuerſalis, quæ omne humorum genus expurgat. Particnla *dia* eſt græca διὰ, et ab huius gentis ſcriptoribus adhibetur ad deſignandum ex quonam hæc vel illa medicina paretur: vnde apparet valde incongrue eam in denominatione huius electuarii adiungi. Sed vſus eſt tyrannus, multaque huius generis in lingua pharmacopoeorum ſuperſunt ex barbarie medii æui. Eſt electuarium ſatis grati ſaporis et blandarum virium, valdeque exiſtimatum maioribus noſtris fuit, quibus in ipſis acutis et peracutis morbis, ad ſubducendos prauos humores, frequenti in vſu fuit poſitum. Datur ab vncia dimidia ad integram. Hodie frequentius addi clyſteribus ſolet, vbi non minus vncia integra poni debet: quin ad binas progredi licet. Nihil habet ex validis purgantibus: vnde nec clyſteribus, vbi acri ſtimulo indigemus, admiſceri debet.

ELECTVARIVM DIACORI.

Vocatur etiam *Diacorum Meſuæ*, a quo deſcribitur *de ægritud. neruor. cap. I.* Commendatur ad neruorum ægritudines omnes, ad ſenſus acuendos et memoriam confortandam. Peculiariter ſenibus catarrhoſis, imo etiam cachecticis et hydropicis bene facit. Doſin eius auctor præſcribit vnciam vnam, mane et veſperi adſumendam.

ELECTVARIVM DIAPHOE-NICON.

Baſis huius medicamenti eſt turbith, cui, inſtar iuuantis, accedit ſcammonium: corrigentis au- em loco dactyli nondum penitus maturi, adeoque ıbadſtringentes, ab Arabe inuentore adiecti ſunt, que aceto per triduum macerandi. Sed hoc con- lium apud nos exſequi non licet, qui caremus da- ylis talibus, quales requiruntur. MASSARIA dice, inter cetera omnia medicamenta ad purgan- am pituitam accommodata, hoc principem locum btinet, teſtaturque ſe præ ceteris illo familiariter et benter fuiſſe vſum. Datur a drachmis quatuor ad x, in hydrope, morbis ſoporoſis, apoplexia ſe- ıſa. FERNELIVS hoc electuarium concinnius ddidit aucta purgantium quantitate, et mellis aliquo- parte detracta; cuius inſtitutum a DD. AVGV- TANIS laudatur. Ad huius præſcriptum parati inorem eſſe doſin debere, admonitione haud eget.

ELECTVARIVM de PRVNIS LENITIVVM.

Dicitur etiam *Diadamaſcenon*, quia pruna Dama- ſcena ingrediuntur. Duriorem aluum blande nit, omninoque nihil habet ex claſſe purgantium: ari itaque ad vnciam integram ſecure poteſt. Sed on debet hoc ſimplex lenitiuum confundi cum *dia- uno SOLVTIVO ſeu LAXATIVO*, quippe quod ex nitivo fit, ſi vni libræ lenitiui addatur vncia vna ammonii. Hoc itaque diaprunum laxatiuum ſeu lutiuum in ſingulas drachmas accipit quinque gra-

na ſcammonii præparati ſeu dacrydii : ex quo apparet non facile vltra tres drachmas adſcendi debere. Sed alii, præeuntibus VALERIO CORDO et BRICIO BAVDERONO, pharmacopoeo Pariſienſi, ad libram ſimplicis diapruni tantum quatuor drachmas diagrydii aſſumunt: cuiuſmodi diaprunum compoſitum maiori doſi offerendum eſſe per ſe patet. Si enematibus addendum eſt, quod hodie ſæpe fit, hæc vltima, quæ ſcammonium habet, præſcribenda eſt.

ELECTVARIVM DIASATYRION.

IO. MESVE olim duo electuaria diaſatyrion propoſuit, quorum alterum hecticis et tabidis, tamquam inſigne analepticum commendatur; alterum veneri excitandæ et ſtimulandæ deſtinatur. Ex his ambobus NICOLAVS SALERNITANVS vnicum concinnauit, omiſſis quibuſdam ingratioribus: idque vtrique vſui dicatum voluit. Sed vereor vt pro tabidis et hecticis ſatis idonea ſit hæc medicina: ſcopo diuretico aliquid promittit. Sumendum præcipiunt cum bono vino veteri ad vnciæ dimidium.

ELECTVARIVM DIASCORDIVM FRACASTORII.

Eſt compoſitio paſſim apud bonos auctores laudatiſſima, et reuera magni vſus. Conflata eſt ex alexipharmacis, adſtringentibus et terreis ac incraſſantibus, et opii admodum modico, vt vncia integra nondum duo grana complectatur. Quare boni ſedatiui loco, ſecurius etiam quam theriaca adhiberi,

, ipſisque pueris et grauidis, ſi cetera paria ſint, ri poteſt, vbi torminoſæ deiectiones, ſingultus, mitus compeſcendi. Auctor illud præcipue deſtiuit morbis malignis et contagioſis, ipſique peſtintiæ, ſed, quod notabile videtur, cum largo veculo acido, ad aliquot vncias adſcendente, vt ſuc: trifolii acetoſi, citri, ipſoque vini aceto, ſumenım. SYDENHAMVS alicubi ſic commendat: *ræclarum ſane medicamentum, modo ea quantite exhibueris, quæ remedii potius quam tituli enſuram impleat.* Alibi ad ſingultum in febribus ntinuis compeſcendum iterum ſuadet largam do, nempe duas drachmas: et diarrhoeis, eidem bri accedentibus, mederi iubet enemate, cui diaordii tres drachmæ iniiciuntur. Videas autem alios nglos nonnunquam altius in diaſcordio præbendo adendere et ſex drachmas intro ſumendas præcipere.

Enimuero incommodum eſt in hoc electuario, ıod drachma integra parum ſupra decem grana ılüerum recipiat; reliqua autem moles mel et conrua roſarum eſt: quare celeberrimi medici de emenatione eius cogitauerunt. Eius ſtudii ſpecimen dat aſcordium Sylvii, quod mox ſequitur. Quid Ill. TAHLIVS de eodem ſentiat, legere licet in eius *bſeruat. medico-pract.* ab Exc. D. D. GOETZIO ditis *pag.* 71. 72. nosque infra attingemus, vbi de *iaſcordio liquido* STAHLII, hoc eſt *Eſſentia eius lexipharmaca*, loquemur.

ELECTVARIVM DIASCORDIVM SYLVII.

Quid celeberrimo quondam viro D. FR. de le BOE SYLVIO in Fracaſtoriano diaſcordio diſplicue-

rit, ipſa emendatio docet. Scilicet mellis et ſaccha ri in conſerua roſarum nimia quantitas, non omn morbo conueniens viſa, ipſum primo offendit: dein de etiam adſtringentium nimia copia ipſi diſplicuit tandem, quod pleraque vegetabilia terreſtri ſuo prin cipio profundius immerſas vires fouent, huic in commodo per extractionem mederi voluit. Inſuper doſin opii tantopere auxit, vt drachma dimidia in tegrum circiter granum habeat: ex quo doſin huius diaſcordii, additis indicationibus præſentibus, metiri oportet. Cum aceto dari commodiſſimum exiſtimo. Videatur ipſe SYLVIVS *Prax. med. lib. I cap.* 58. vbi deſcriptionem proponit, doſinque determinat a. gr. XV. ad ſcrupulum vnum.

ELECTVARIVM DIA-SENNAE.

Vſu fere omnino iam excidit hoc electuarium, melancholiæ expurgandæ a veteribus deſtinatum. Eſt ſatis vehemens, quare, monente MASSARIA, moderate offerri debet, ſcilicet a duabus drachmis ad vnciam dimidiam.

ELECTVARIVM CONTRA DYSENTERIAM.

Baſis eius eſt puluis dyſentericus, qui infra occurret, ex adſtringentibus variis compoſitus. Is puluis ne vni loco confertim inhæreſcat, interpoſitis conſeruæ roſarum et diacydonii particulis, impeditur. Offerri poterit ad vnciæ dimidium et vltra.

ELECTVARIVM EPISCOPI.

Veteribus valde æſtimabatur, quod et gratum ſatis videtur ſumentibus, et bilem pituitamque blan-

de

de ducit. Dari poteſt vncia dimidia ad drachmas decem. Solebant quoque veteres, omiſſo melle, ſolas ſpecies, addita ad drachmam earum ſacchari vncia vna, in rotulas redigere.

ELECTVARIVM PRO GRAVIDIS.

Eſt ex analepticis, carminatiuis et blande roborantibus compoſitum, poteſtque, ſi recens paratum ſit, (non enim fert ætatem) vtiliter, aut ſaltem innoxie, indulgeri ſubinde ad vnciam capiendum.

ELECTVARIVM HIERÆ PICRÆ SIMPLICIS.

Hiera eſt nomen Græcum, ἱερὰ *ſacra*, ſubaudiendumque eſt *antidotus*. Sacram vero dicebant veteres medicinam aliquam, quæ arcana habebatur, vel quondam fuerat habita, aut quæ magnam ederet efficaciam: de quo videatur SCRIBONIVS LARGVS c. 99. *Picra* (πικρὰ) dicitur ob amaritiem. Variæ iſtiuſmodi compoſitiones apud veteres in vſu fuerunt: hæc autem a GALENO *meth. med. VII. cap.* 9. magnopere commendata ante reliquas auctoritatem obtinet. Ab hoc itaque antiquum utendi modum accipiemus. *Præſtantiſſimum* inquit, *hoc medicamentum eſt, ad vitioſos ſuccos, qui in tunicis ventriculi habentur: vtiliusque eſt eo ſicco ex aqua vti, duorum paruorum cochlearium menſura, ubi mediocriter ac medio quodam modo vti ſtudemus. Nam maximus eius modus ac abſolutiſſimus eſt duorum, non vtique paruorum ſed magnorum, potio in aqua temperata cyathis tribus, mi-*

nimus vnius parui. — Sunt qui reponunt medicamentum, excipientes id deſpumato melle: et ſit quidem ita durabilius, ceterum non perinde ad propoſitos hoc loco affectus vtile, quum et minus ventriculum roboret, et magis aluum deiiciat. Addatur *de ſanitate tuenda L. VI.* Si itaque Galenus cochlearia ſumere de ſpeciebus iubet, facile cognoſcitur Electuarii, quod triplum mellis adiunctum habet, ſatis magnam portionem requiri, vt iuſta doſis impleatur. Nil itaque mirandum, ſi veteres, aluum laxandi ſcopo, vnciam integram aut ſeſcunciam ſumere imperarunt: quod in noſtris ægrotis, iucunditati et doſium paruitati adſuetis, nemo facile impetrabit, etiam ſi aloes magnam copiam ſine neceſſitate ingerendam non reformidaret. Sed de hoc non licet hic eſſe prolixioribus: addantur, quæ infra ad ſpecies hieræ picræ commentabor. Drachma ſpecierum continet XXXX. circiter grana aloes: Electuarii vncia dimidia ſpecierum drachmam vnam complectitur. Vt plurimum hodie eius vſus in clyſteribus eſſe ſolet. Sed vbi vere acrem ſtimulum adhibere opus eſt, parum præſtabit, etiamſi ad vnciam et vltra imponatur: longeque plus efficiet hiera diacolocynthidos, de qua mox dicemus.

ELECTVARIVM HIERÆ cum AGARICO.

Vocatur etiam *hiera pro clyſteribus*: ſaltem id nomen hic ſuperſcribitur: quamquam veteres hoc nomen tribuebant illi apud NICOLAVM MYREPSVM, quæ apud D. D. AVGVSTANOS vocatur *Hiera compoſita Nicolai*, et ob ſedecim, quæ præter aloen adſunt, ingredientia, etiam vocatur *hiera*

ex ſexdecim rebus, itemque *hiera magna*. Atque hac magna maior tamen eſt ingredientium numero, et acrium viribus, illa quæ vocatur *hiera Logadii*. Atque harum alterutram, pro indicationis indole, oportet pro clyſteribus adſumere, a drachmis quatuor ad ſex, octo vel decem. Hæc autem cum agarico ſegnis eſt: intus vero data, ob agaricum adiectum, aliquanto efficacior eſt ſimplici, quæ ſola aloe debet agere.

*ELECTVARIVM HIERÆ DIACOLOCYNTHIDOS, quæ et PACCHII vocatur.

Hanc PAVLVS ÆGINETA *Lib. VII. c.* 8. ad Archigenem auctorem refert: ſed SCRIBONIVS LARGVS eam ex Pacchii Antiochi, qui eam ſecretam habuerat, et magnos quæſtus ex ea, propter crebros ſucceſſus in vitiis difficillimis fecerat, poſthumis ſcriptis erutam primus publicauit, eiusque nomine inſigniuit. Mira et inuidenda ſunt elogia, quæ huic hieræ tribuit a capite XCVII. ad CVII. Commendat ſcilicet eam ad lateris dolores, ſiue cum febre, ſiue ſine febre fuerint, ad morbum comitialem, maniam, cephalalgiam, ſubitas præfocationes, ſpaſmum, tetanum. *Præcipue vero*, inquit, *ad pectoris et lateris dolores prodeſt, ex qualibet cauſa factos ſiue latente et occulta, ſiue manifeſta; ut ex ictu, caſu, conatu aliquo ſupra vires, vel ponderis ſupra modum portatione, vel contuſione, quæ frequenter gladiatoribus accidere ſolet in luctationibus, et eorum maxime ſauciatis. Nec minus arbore alta delapſis, vel ſcalis deuolutis, excuſſis a rheda vel vehiculo atque ita tractis. Sed his, id*

eſt manifeſta ex cauſa vexatis, cum aceti cyathis tribus quatuorue danda erit antidotos: illis vero, qui ex cauſſa occulta laborant, ex aqua mulſa proderit. Porro ſingulariter laudatur ad duritias in mammis mulierum cum dolore conſiſtentes, ad ſtomachicos, nauſeantes, continuo vomentes. Diſerte addit Scribonius: *Illud vero ſupra omnium opinionem eſt, quod ad ſtomachicos euidenter conuenit, quum ſit viroſiſſimum medicamentum aduerſus ſtomachum, ne ad lenia quidem et ſimplicia medicamenta ſatis apte diſpoſitum. Sed videlicet in eiusmodi rebus potentior vſus ratione eſt: expertus enim vnuſquiſque intelligit ſtomacho quoque hoc medicamentum eximie prodeſſe.* Et aliquibus interiectis: *Illud vtique credas interim velim mihi, dum in aliis expertus perſuadeam, hoc medicamentum non ſolum non nocere ſtomacho, verum etiam reficere et confirmare eum ſupra omnem opinionem.* Baſis huius medicamenti eſt colocynthis, ea quantitate adiecta, vt in vncia dimidia habeamus ſex grana aut paullo minus. Sed Scribonius aliquando pondus colocynthidos triplicat, ſcilicet vbi morbos grauiſſimos curat. Vtrumque ſe imitari, et familiariter quidem, ſcribit Maſſarias, vocatque alteram hieram diacolocynthidos paruam, cuius doſin a duabus ad quinque drachmas determinat; alteram magnam ab vna drachma ad tres propinat.

Noſtro ſæculo euanuit, ni fallor, vſus internus; ſed hanc hieram diacolocynthidos pro clyſteribus expetere præ reliquis omnibus oportet, cuius quatuor vel ſex drachmæ ſpem non deſtituent; ſed nec vncia integra grauiori caſu extimeſcenda fuerit.

ELECTVARIVM INDVM MAIVS.

Vſus fere omnino exſpirauit. Eſt purgans, a turpetho et dacrydio præcipuas vires deſumens. Doſin Maſſarias indicat eſſe a drachmis quatuor ad octo.

ELECTVARIVM LENITIVVM FLORENZOLÆ.

Eſt blandum remedium, quod inteſtina, absque incommodo ſubductis fæcibus, euacuat. Sed raro hodie expetitur. Præſcribendum eſt ab vncia vna ad duas.

ELECTVARIVM LENITIVVM de MANNA.

Parum concinnum eſt medicamentum, omniumque minime titulum explet, quum in pluribus quam quinque libris vnica mannæ vncia ponatur. Semina frigida maiora inepte decoquuntur; et quæ per ſe deinceps ſeorſim, cum frigidis minoribus accedunt, celeriori corruptioni anſam præbent. Sed forte vbique iam exſulat ex officinis. Vncia, et amplius, dari debet.

ELECTVARIVM DE OVO.

MAXIMILIANO I. Imperatori glorioſiſſimæ memoriæ tribuitur. Magna in exiſtimatione olim fuit et paſſim hodie adhuc eſt electuarium, alexipharmaca et febrifuga virtute commendatum. In

peſte præcipue expetitur, quia ad peripheriam potenter pellendo miaſma peſtilentiale excludit. Et ſane nuperæ experientiæ medicorum laudes remedii huius confirmarunt et amplificauerunt. Præterea etiam ſingulariter commendatur ad maniam a philtro contractam, vt et iis, qui a cane rabido morſi ſunt, idque præcipue ob adiectam nucem vomicam, quam adeo non reformidandam in hoc electuario exiſtimamus, vt potius magnam partem bonarum, quas poſſidet, virium inde pendere credamus. In doſi præſcribenda admodum varia præcipiunt diuerſi auctores. Sunt qui a ſcrupulo vno ad drachmam vnam præbent: alii ad duas drachmas adſcendunt: ſed JO. BAPT. GEMMA, *de curandis carbunculis et bubonibus peſtilentialibus*, iraſcitur medicis, qui tantum drachmam vnicam exhibent, ipſeque vnciam integram adulto porrigit. Non adeo multum diuerſum eſt *electuarium camphoratum*, quod ſupra occurrit.

ELECTVARIVM ORVIETANVM.

Nomen ſuum habet ab vrbe Italiæ Oruietum dicta, vbi primo inuentum et celebratum fuit auctore Hieronymo Ferrante, teſte FRANC. PAVLINO *de theriaca cæleſti*. Diuerſiſſimæ ſunt, quæ circumferuntur, deſcriptiones, ipſaque hæc, quæ ex HELMONTIO allata eſt, tam ratione ingredientium, quam ponderum, differt ab ea, quam in *Helmontii operibus germanice editis pag.* 659. legere licet. Plurimum aduerſus venena valere creditur, ipſeque auctor quoduis ſibi oblatum venenum publice in foro ebibiſſe intrepide fertur, fiducia huius ſuæ

ſuæ antidoti: de quo quid exiſtimandum ſit, iam ſatis conſtat. Helmontius in febribus contagioſis et malignis parum profuiſſe teſtatur; ipſique præfert antidotum Saxonicam, de qua ſupra egimus. Dari poteſt drachma vna et altera ex aceto.

ELECTVARIVM CONTRA PESTEM.

Componitur ex multis iam diffuſis compoſitionibus, vt iures concentratas hic vires alexipharmacas inueniri debere. Eſt medicina opiata, eodem cenſu habenda, quo theriaca et mithridatium, quæ magnam eius partem conſtituunt. Præſeruandi ſcopo drachma vna cum aceto vel citri ſucco ſumi poterit.

ELECTVARIVM CONTRA PHTHISIN.

Si verum dicere licet, inconcinna eſt compoſitio et indicationibus veræ phthiſeos ſanandæ minime adæquata. Dari poteſt drachma vna et vltra.

ELECTVARIVM DE PSYLLIO MONTAGNANÆ.

Eſt blandum laxans, flauæ bili educendæ et temperandæ accommodatum: ſed vſu iam pridem excidit. Doſis eſt vncia dimidia ad integram.

ELECTVARIVM ROSATVM MESVES.

Eſt blandum cholagogum, in febribus bilioſis præcipue olim expetitum et adhibitum. Datur a ſemuncia ad ſex drachmas.

ELECTVARIVM de SVCCO ROSARVM.

Viribus, vſu et doſi conuenit cum præcedente.

ELECTVARIVM STOMACHICVM.

Ex ſpeciebus ſatis bonis conficitur, videturque ad appetitum excitandum digeſtionemque iuuandam vtiliter dari poſſe vnciam dimidiam et paullo amplius.

*ELECTVARIVM TAMARINDINATVM.

Deſcribitur in *Diſpenſ. Norico* p. 19. Eſtque blandiſſimum omnino laxans, quod etiam grauidis, ad vnciam dimidiam vel quinque drachmas, exhiberi tuto poteſt. Celeberrimi medici HORSTIVS et THONERVS illo frequenter vſi ſunt, etſi præparationis modum aliquanto diuerſum fuere ſequuti. Vide THONERI *obſeruat. append. pag.* 360. et 366.

ELIXIR ANTIFEBRILE MYNSICHTI.

In deſcriptione reprehendendum exiſtimo, quod ſalia plantarum et tartarus vitriolatus non fuerunt omiſſa, quum ſpiritus vini nihil inde extrahere valeat. Ceterum eſt eſſentia ſtomachica, de qua tamen auctor promittit: *Præſeruat, curat et abigit, poſt euacuatum corpus, omnes febres. Doſis inſtante paroxyſmo vel paullo ante, vt ſimul cum paroxyſmo operetur, a drachmæ*

drachma I. ad II. et vnciam ſemiſſem in aqua centaurii minoris, vel hauſtu cereuiſia calida: Robuſtioribus vſque ad ſex drachmas infundit. Praeterea vinis et cereuiſiis, quotidiano potui inſeruientibus, immiſceri poteſt, magno cacochymicorum et hydropicorum emolumento. Vide *Armament. med. chym. ſect. XVII. fine.* Sed hodie fere obſoletum eſt, magisque celebratur

*ELIXIR ANTIFEBRILE WEDELII

quod in *Pharmacop. Argentorat. pag.* 64. deſcribitur. Datur bis vel ter de die, ad guttas XXX. XL. et vltra. Commode etiam vſurpatur poſt profligatas febres ad recidiuam praecauendam.

ELIXIR ANTISCORBVTICVM AMARVM.

Ex ſpeciebus antiſcorbuticis optimis paratur, quarum tamen aliquae herbae commodius et cum maiori fructu recentes dantur, quam menſtruo ſpirituoſo extrahendae committuntur, vt beccabunga, borrago, bugloſſum. Dari poteſt a guttis XXX. ad LX.

ELIXIR APERITIVVM.

Scopo aluum aperiendi aliquoties offerri poteſt ad drachmam dimidiam, donec aluus, potu ſufficienti et commodo iuuanda, ſatis fluat.

ELIXIR BALSAMICVM.

Celeberrimus quondam Archiater Regius D. D. KRVG de NIDDA Laudanum liquidum Sydenden-

denhami, cui aliquantillum balſami Peruuiani adii-
ciebat, ſub hoc titulo abſcondebat. Videbimus me-
dicamentum infra ſuo loco, ſub genuino nomine.

ELIXIR CITRI.

Satis calida et oleo æthereo imbuta eſt medicina,
quam tamen multos videas ad integras vncias, ro-
borandi ventriculi cauſſa, ingurgitare; qui videant vt
diu impune hoc poſſint facere. Si bene dilutum fue-
rit ad drachmas duas tolerabile eſt, et ſufficiens ad
ventriculum flaccidum, et multa aqua vel tenui ac
vappido potu diſtentum et labefactum, priſtino ro-
bori reſtituendum. Parum differt ab *aqua citri cum
ſpiritu vini*, quam ſupra vidimus.

ELIXIR PECTORALE.

Illis qui tuſſi humida et defluxionibus catarrhalibus,
nec non raucedine hinc contracta, laborant, ſatis
commoda eſt medicina, ſi guttæ XXX. vel XL. ſu-
mantur. Solent aliqui ſpecies, antequam extractio-
ni permittantur, tinctura antimonii acri prius hume-
ctare, et poſt aliquot dies demum ſpiritum reliquum
affundere: ſic enim reſinoſa, quæ ingrediuntur, ex-
tractioni melius parent.

ELIXIR PESTILENTIALE CROLLII.

Reuera nil aliud eſt quam balſamus ſulphuris iuni-
perino-ſuccinatus, eſſentia theriacali mixtus. Non
poteſt vituperari, ſi verum oleum e baccis iuniperi aſ-
ſumtum fuerit, quod niſi ipſe tibi præpares, caue pu-
tes

tes te facile vllibi eſſe inuenturum. Vide *obſeru. phyſico-chym.* FR. HOFFMANNI *pag.* 12. Phlegmatico homini in conſtitutione catarrhali rectiſſime poteſt dari: ſed calidioribus ſubiectis nollem præbere, præſertim morbo acuto iam decumbentibus. Doſis ab auctore præſcribitur ad præſeruandum gutta vna vel duæ in vino vel aceto quotidie ſumendæ: vel ſingulis hebdomadibus ſeptem ad decem guttas accipere et ſudori indulgere ſuadet. Illi autem, qui peſtilenti morbo iam correptus eſt, illico ſcrupulum vnum vel duos ex vino vel aceto rutaceo haurire iubet, ſudoremque exſpectare.

*ELIXIR POLYCHRESTVM HALENSE.

Licebit mihi, ſpero, bona cum venia eorum, quorum intereſt, huius medicamenti nunc meminiſſe, poſtquam in officina orphanotrophei diſpenſari iam diu intermiſſum eſt: et iam olim in ſcriptis Illuſtris STAHLII notitia eius legitur. Paratum initio fuit ex extracto panchymagogo per mixturam ſimplicem ſoluto. Sed circa annum cIↄIↄccIV. extractum, aut rectius dicendo, maſſam catharticam ſpiritu vini reſoluebant, ea proportione, vt ad quatuor ſcrupulos vnciam vnam ſpiritus vini ſumerent, et ſpiritus vitrioli drachmam dimidiam. Maſſam illam catharticam ſequentem ad modum parabant. Recipe Pulpæ colocynth. vncias ſex, Agarici, Scammonii ana vncias quatuor, fibr. ellebori nigri, ſpecier. diarrh. Abb. Aloes ſuccotrinæ à ℔ß. Inciſa contuſa infunde ſpiritu vini q. ſ. poſt digeſtionem ſufficientem et fortem expreſſionem, fiat cum trochiſcorum Alhandal vnciis

ciis tribus, diagrydii præparati, agarici trochiſcati an vnciis quatuor et aloes hepaticæ vnciis octo, maſſ Elixir illud copioſum ſedimentum ad fundum dimitte bat, vnde neceſſe erat vitrum ante vſum probe agitare Vbi quis extra febrem, laxationis vel purgationis cauſ ſumebat, ſexaginta guttæ per interualla breuia porrige bantur, donec purgatio incipiebat, iniuncto copioſ potu cereuiſiæ tenuis calidæ. Quo pacto in febribu petechizantibus adhibitum feliciter fuerit, multis ex poſitum legatur apud D. D. GOETZIVM in *obſer uat. medico-practicis Stablianis Claſſe I. obſ.* 14. in de *a pag.* 58. *ad* 60. Addatur ibi citatus b. D. D. C F. RICHTERVS, locis indicatis. Quibus lectis re ſpiciamus ad ea, quæ SCRIBONIVS LARGVS ad experientiam tam diſerte prouocans, de hier Pacchii ſ. diacolocynthidos afferebat, quod medica mentum illud non ſolum non noceat ſtomacho, ve rum etiam reficiat et confirmet eum ſupra omnem opinionem. Certe hoc elixir, quo ſubinde familia riter vtor, a colocynthide plurimum accipit, neque pa rum ſcammonii, agarici et aloes habet, vbi tamen tempeſtiue et legitime adhibetur, exoptatiſſimos edi effectus, facitque vt generali iſti accuſationi fortio rum purgantium multum apud me decedat.

ELIXIR PRAESERVATIVVM
CONTRA PESTEM.

Conſtat ex laxantibus et alexipharmacis, neque con temnendum eſt tempore catarrhali in ſubiectis frigidis. De reliquo etiam vulgo adhibetur ad ap petitum excitandum et ventriculum roborandum: ple rumque cochlear mediocre plenum infundunt. Mul ta

tas videas familias, præſertim in Germania inferiore, vbi mulieres hoc, vel ſimile aliquod, ſibi domi parant et in vſu quotidiano habent. Vidi illud inſcribi: Caſſeliſches Gifft-Elixir, vel ſimpliciter, Caſſeliſches Elixir: forte quod ex officina aulica Caſſellana, omnium prima, quæ medicamentis chemicis inſtructa fuit, emanauit. Nimis frequenti vſu hæmorrhoides concitat; vt et intempeſtiue mulieribus datum in menſtruorum negotio turbas excitare valet.

ELIXIR PROPRIETATIS HELMONTII ALBVM.

Ab auctore Helmontio tamquam maiori ingenio excogitatum et ſubtilius quoddam inuentum præfertur antiquo illi Paracelſico. Sed magnopere vereor, vt aqua cinnamomi ex aloe, myrrha et croco intimas vires deſtillando poſſit extrahere. POLISIVS *in myrrhologia p.* 66. de vſu hæc habet: *liquore hoc tum quartana tum continua fugatur. Qui noctu ſumſerat ſacroſanctum viaticum, Helmontium in prandio conuiuam circa lectum habuit.* Celeberrimus D.D. BOERHAAVE in chemia ſub eius nomine edita, *Proceſſu LXXXII.* elixir Helmontii aliter parare docet: proceſſu autem præcedenti docet optimum modum ſine magnis impenſis et ſine magno labore parandi elixir omnium optimum, quo quartanas et tertianas perfecte curari promittit; quod ſane experientiæ ſuffragio confirmatum optamus.

ELIXIR PROPRIETATIS ANTISCORBVTICVM.

Quidquid antiſcorbutici ab hoc exſpectare volumus, a ſpiritu cochleariæ et ſalis dulci proficiſci

 opor-

oportet. De reliquo æquipollebit aliis huius tituli niſi quod ob carminatiuam vim ſpiritus ſalis dulci ventriculo magis gratum erit. Doſis ad guttas tri ginta vel quadraginta aſcendit.

ELIXIR PROPRIETATIS
cum RHABARBARO.

Non eſt inepta compoſitio, ſed reliquis forte præ ferenda, quod proportionem ingredientium me lius obſeruat. Ventriculum et inteſtina expurgare e roborare: hepatis et hypochondriorum obſtructio nes expedire, appetitum excitare, mulierum purga tiones menſtruas in ordinem redigere poteſt, ſi cau tiones neceſſariæ in adhibendo obſeruentur.

ELIXIR PROPRIETATIS
PARACELSI.

Hoc elixir ab auctore Paracelſo vocatum eſt *propri tatis*, tamquam dicere voluiſſet *propriæ inuentio nis et ordinationis*: multumque boni de eo paſſin in ſcriptis ſuis, et ex his diſcipuli eius, promittunt, a vitam ſanam et longæuam, ad pleroſque morbos ipſamque peſtilentiam vincendam. Legantur elogi longo ordine expoſita apud CROLLIVM in *baſilic chymica p.* 171. Is doſin determinat a guttis ſex a duodecim. Enimuero a variis iam deſideratum fui quod ſpiritus ſulphuris, ſpeciebus initio adfunden dus, eas momento quaſi comburat, vt vix vigeſim pars ſoluatur: reliquum autem inſtar carbonis in fun do maneat. Huic incommodo obuiam iturus D. D BOERHAAVE menſtrui loco adhibet acetum deſtil latum fortiſſimum, ſicque impetratam, poſt diutur

nan

nam digeſtionem, tincturam a drachmis duabus ad vnciam mediam in peſtilentia, febribus, ſcorbuto optimam prædicat. Forte conſultius deſtillati aceti loco ſimplex bonum vini acetum adhiberetur.

ELIXIR PROPRIETATIS SINE ACIDO.

Hoc elixir menſtruo alcalino extrahitur, adeoque naturam præcedenti contrariam nanciſcitur, neque in febribus commode adhibetur, minimeque omnium in peſtilentia locum inuenit, vt nec in aliis morbis, vbi humores iam ſatis vel nimium reſoluti ſunt. Contra vero, vbicunque aperiendum, laxandum, ſtimulandum fuerit, probe ſe geret, a guttis viginti ad quadraginta exhibitum. Sunt qui omnino nullum ſpiritum extrahendo adhibent, ſed omnia abſoluunt menſtruo aqueo large alcaliſato. Ita virtus purgans magis conſpicua eſt. Atque huius indolis eſt ELIXIR APERITIVVM CLAVDERI, cuius deſcriptionem videas in *Pharmacop. Argentoratenſi pag.* 65.

ELIXIR PVRGANS.

Eſt ſatis elegans compoſitio, poteſtque ad drachmam dimidiam, breuibus interuallis repetendo doſin et large ſuperbibendo, donec ſatis operetur, exhiberi.

ELIXIR VITAE MATTHIOLI.

Ipſe auctor præparationem et laudes eius deſcribit *Comment. in Dioſcorid. Lib. V. pag.* 907. Vires mirabiles ipſi tribuit, fere etiam vniuerſales. Doſis

ipſius ex præſcripto auctoris parati drachmam vna
non debet excedere. Sed quando ſaccharo edulc
ratum, ſicque nimia et ſumma ſpirituoſitas infrac
eſt, largius etiam, vt de facto impune fieri videre qu
tidie licet, hauriri poteſt.

ELIXIR VITRIOLI MYN- SICHTI.

Vires adeo deprædicat auctor *Armament. Se XVII.* vt neget *nobilius et efficacius ſtomachicu in tota republ. medica inuentum eſſe.* Et ſane exp rientia confirmat bonum eſſe carminatiuum, et app titum languentem hac medicina belle excitari. primis commendatur illis, quibus ſoda moleſta eſ ob ſaburram bilioſam in ventriculo morantem. Quo præcipit de vſu antepileptico, non omnino nihil e exiſtimo, quum mihi notus ſit medicus, qui phle mate vitrioli operæ pretium in hoc morbo ſemel it rumque fecit. Doſin præſcribit auctor ſcrupulum d midium ad integrum in aqua quadam deſtillata, ad a fectum appropriata.

ELIXIR VTERINVM CROLLII.

Auctor de vſu et doſi *Baſil. chym. pag.* 224. ſic ſcr bit: *Doſis eſt ſcrupulus vnus vel duo, ingruen paroxyſmo hyſterico, tunc illico ſanantur. Quod ſingulis menſibus, appetentibus menſtruis, æquali do vtantur, non reuertetur morbus.*

EMPLASTRVM ALBVM COCTVM.

Eſt ſimpliciſſimum emplaſtrum ſaturninum, et potentis alias adſtrictoriæ facultatis, quæ ab hoc genere remediorum proficiſcitur, et ſæpe ab externis partibus ad internas periculoſe propagatur, (vide ſupra *acetum lithargyrii*) minime particeps: quæ ſemper maior et præſentior eſt, vbi acetum in præparatione additur. Adhiberi maxime ſolet, vbi pars aliqua ab attritu duriorum corporum, vel alliſione mutua excoriatur: quod intertrigines vocare ſolemus. Agit potiſſimum poros a cuticula nudatos blande conſtringendo et liberum aeris acceſſum auertendo, a cuius humida et ad corruptionem inducendam apta conſtitutione ſubinde mala emergunt ex minimi momenti excoriationibus. Poteſt camphora adiecta ita præparari vt defenſiui emplaſtri vices ſuſtineat: præſertim vbi in ambitu ruborem et dolorem animaduertimus. Vocatur etiam *emplaſtrum de ceruſſa.* Parum differt *emplaſtrum D. D. VLMENSIVM* in *pharmacopœa Auguſtana Claſſe XVI.* laudatum.

EMPLASTRVM de AMMONIACO FORESTI.

Apud D. D. AVGVSTANOS in claſſem ceratorum refertur. Diſcutientium vires a mucilaginoſis et pinguibus nimis ſubmerſæ ſunt; eæ tamen iuuantur admixta camphora: alias magis ad emollitionem et ſuppurationem conducit. Si iungatur cum emplaſtro de cicuta, dolores congeſtorios demulcet et lenit. Junctum empl. ſaponato Barbette laudabile ſcutum

ſtomachicum conſtituit in affectibus ſpaſmodicis par-
tium hypochondriacarum, ventriculi, duodeni, hepa-
tis, ductuum biliariorum, ſicque in vomitoriis, cho-
lerodeis et ictericis affectibus ſæpe vltra ſpem e-
opinionem efficit, præſertim ſi oleo cumini vel ali-
carminatiuo prius malaxatum et camphoratum ſit.

EMPLASTRVM ANTI-FEBRILE.

Deſcribitur hic ipſiſſimum STROBELBERGER-
emplaſtrum, quod in intermittentibus, vbi per-
ſonæ ſunt ſenſibiliores, et paroxyſmi iam notabilite-
decreuerunt, non inutiliter carpis manuum aut flexu-
ræ cubiti applicari, experimentis credimus. Solen-
nonnunquam talia exulcerationem quandam in loco
cui applicantur, facere, quæ ſalutaris eſt et æquipo-
let labiorum efflorefcentiis, quæ ſubinde febri labo-
rantium bonis rebus accidunt. Vidi ſenem practicum
qui feminæ grauidæ tertiana laboranti, et termin-
partus propinquæ, poſt varia in caſſum adhibita, ſe-
quenti proderat, quod recipit theriacæ veteris drach-
mas duas, terebinthinæ dr. vnam, florum ſulphuris
aluminis crudi, piperis, ſingulorum ſcrupulum vnum
olei rutæ deſtillati guttas decem, camphoræ grana de-
cem: ex quibus mixtis fiebant emplaſtra duo in for-
ma thaleri, ad carpum vtriuſque manus applicanda.

EMPLASTRVM contra FE-BRES QVARTANAS.

Titulus addit, quod aduerſus malignas, et alias
valiturum ſit. Fortius etiam quam præceden-
rubefacere, attrahere et exulcerare poteſt. Præmi-
ſ

ſis iis quæ præmitti, et conſequutis quæ conſequi debent, locum inuenire poteſt. Soli autem fidere nemini conſuluerim.

EMPLASTRVM ANTIPODAGRICVM ZWELFERI.

Ipſemet Auctor illud NERVINVM ANTIPODAGRICVM vocat, et deſcribit in *pharmacop. reg. Claſſ. XVIII. p. m.* 766. deque eo promittit, quod ſit excellens neruinum atque arthriticum, arctus roboret, extrahat et alliciat humores acres, acidum fermentum diſſipet, adeoque in podagricis affectibus ſit efficax. Ex fermenti acidi hypotheſi ſine dubio additur ſal tartari. Præcipua virtus a ſapone eiuſque oleo exſpectanda eſt. Superato paroxyſmo, ad tumores reſiduos diſcutiendos, vtile eſt, vt et ad roborandas partes arthritico tormento labefactatas et debilitatas.

EMPLASTRVM ANTITOPHICVM.

Tophis podagricorum diſſipandis deſtinatum eſt: ſed vereor vt ſaponis ſufficiens quantitas inſit. Superato paroxyſmo adhibendum eſt.

EMLASTRVM APOSTOLICVM.

NICOLAVS MYREPSVS *ſect. X. cap.* I. hoc emplaſtrum deſcribens cauſam nominis aperte prodit, quod nimirum creditum ſit a ſanctis Apoſtolis PETRO et PAVLO confectum: deinde, quod numerus ingredientium Apoſtolorum numero, olim for-

te, reſponderit. Auctius hoc emplaſtrum dedit NICOLAVS SALERNITANVS, quem officinæ ſequuntur. Promittitur de eo, quod aliena e vulneribus extrahat, iiſque recentibus, æque ac vlceribus, apprime conueniat. Quin imo morſibus et ictibus, omnibusque venenatis vulneribus, conducat, carcinomata percuret, ſtrumas rumpat, abceſſus aperiat, fiſtulis immiſſum eas mundificet. Noui medicum, qui hoc emplaſtro, magnetis præparati puluere et camphora mixto, ſcirrhum quendam mammarum pro cancro habitum feliciter curauit. Idem etiam hydropicorum abdomini imponebat, non ſine emolumento.

EMPLASTRVM ARTHRITICVM MYNSICHTI.

Auctor de viribus hæc habet: *Anodynum eſt: propterea, præmiſſis prius vniuerſalibus, arthriticis, podagricis, nec non aliis cruciatibus, quouis tempore vtiliſſimum: quia omnes fere dolorum iniurias mire ſedat atque placat.*

EMPLASTRVM de BACCIS LAVRI.

Maxima ſui parte debetur MESVAE, qui in eo tantum a nobis abiit, vt ceram, terebinthinam et oleum, in deſcriptionibus noſtris requiſita, eo conſilio omittat, quo poſſit etiam per clyſteres iniici. Commendatur ad omnem dolorem ventriculi, inteſtinorum, veſicæ et matricis a cauſa frigida ortum. Hydropicorum, præſertim tympaniticorum, abdominibus imponere iubet addito puluere radicis cyperi et bona

quan-

quantitate ſtercoris capræ aut vaccæ ſicci et in puluerem redacti. Commode etiam additur puluis cumini, aut oleo eius malaxatur.

EMPLASTRVM DE BETONICA.

Quicquid de hoc dicendum habui, iam ſupra expoſui, quum de *Cerato pro bregmate* ſermo eſſet: quippe quod parum aut nihil ab hoc differt.

EMPLASTRVM CAMPHORATVM.

Eſt, vt ſimpliciſſimum, ita experientia longa commendatiſſimum: poteſtque multorum aliorum loco eſſe.

EMPLASTRVM CARMINATIVVM SYLVII.

Auctor ipſum deſcripſit, vſumque eius, adducto notabili caſu, comprobauit *Prax. med. lib. I. cap.* 14. Scilicet ad flatus indeque ortos hypochondriorum tumores duros inæquales eximie laudat. Scribit autem, ſe cum emplaſtro hoc iunxiſſe linimentum ex vnguenti altheæ compoſiti et olei capparum ana vncia vna, olei philoſophorum drachmis duabus inter ſe mixtis.

EMPLASTRVM CATARRHALE.

Parum differt ab *emplaſtro pro temporibus*, quod infra occurrit. Ambo vſu conueniunt. Potiſſimum

adhibentur, quando caput aut dentes diuturno dolore vexantur. Vidi virum, cui, poſt multa in caſſum tentata, eiuſmodi emplaſtrum temporibus applicatum copioſam humiditatem, guttatim ſub emplaſtro effluentem, elicuit, tamque acrem, vt cuticulam, qua defluxerat, attolleret et eroderet: quod quum biduo factum eſſet, omnino liber erat a diuturno rheumatiſmo, qui in regione temporali fixus hæſerat, et non raro ad dentes excurrerat, quibus intolerabiles cruciatus attulerat.

EMPLASTRVM de CICVTA.

Præcipue dicatum eſt reſoluendis tumoribus duris et vel in ſcirrhum mox abituris vel iam ſcirrhoſis; præſertim lienis inflationi. Memini me viro hypochondriaco, cui lien aliquando inſigniter inflabatur, maximasque anguſtias et capitis perturbationes afferebat, hoc emplaſtro, remixto cum illo de ammoniaco, multum ſolatii procuraſſe, vt iam inde a quinque annis, quoties illa inflatio recurrere incipit, nullo alio quam hoc remedio vſus breui tempore conualeſcat. Multum conuenit cum empl. ſplenetico, quod infra videbimus.

EMPLASTRVM CITRINVM.

Eſt ſimpliciſſimum emplaſtrum, neque tamen contemnendum in vulneribus recentibus, vbi nulla alia re opus eſt quam vt labia iuncta ſint, et aeris liber acceſſus prohibeatur. Vulgus noſtrum vocat **den gelben Zug.** Quando autem pro vlcere remedium quærunt, expetunt **den grünen Zug**, quod paratur, quando ad ſingulas libras huius emplaſtri, ex præſcripto

D. D.

D. D. AVGVSTANORVM duæ drachmæ æruginis mundatæ adiiciuntur.

EMPLASTRVM de CRVSTA PANIS.

Solent mulierculæ, non ſine emolumento, operculum ſtomachale ex panis horizontaliter diſſecti ſuperiore parte excauata, toſta et aceto vel aromaticis quibuſdam adſperſa et imbuta parare in colica, torminibus, abortus periculo. Huius imitamentum eſt hoc emplaſtrum, quod omnino, ſi recens fuerit, vtiliter adhibetur in vomitu, diarrhoeis et torminibus tam infantum, quam adultorum: præcipue tamen infantum, quibus extemporanea illa panis applicatio non tam commode fieri poteſt. Si recens paratum emplaſtrum haberi nequeat, iuuabit illud paucis olei menthæ, chamomillæ aut cumini guttulis malaxare.

EMPLASTRVM DEFENSIVVM.

Defenſiua remedia a chirurgis vocantur, quæ affluxum humorum copioſiorem a parte læſa, vel arcendo, vel repellendo, illam a grauioribus ſymptomatibus defendunt. Eius generis plura ſunt emplaſtra, quæ ex adſtringentibus, refrigerantibuſque conſtant, ſub qua claſſe præcipue militant, quæ lithargyrium, minium, ceruſſam, lapidem calaminarem, et id genus plura metallica, habent. Noſtrum hoc ceruſſæ et lithargyrio plurimum debet, acetis adiectis ex parte reſolutis; aliquid vero etiam ſucco plantaginis. Multum conuenit cum emplaſtro *de ſpermate ranarum*, poteſtque alterum alterius ſuccedaneum eſſe.

Vſus

Vſus hic eſt, vt circum oras vlcerum collocetur, quo affluxus humorum cohibeatur.

EMPLASTRVM de CVMINO.

Vide ſupra ceratum de cumino.

EMPLASTRVM de FVLIGINE.

Hoc noſtrum antipodagricum perhibetur, et potiſſimum nititur ſaccharo ſaturni, quod eſt valde adſtringens et repellens, quare cautiſſime cum eo mercandum fuerit, ne, quod funeſtum eſſe ſolet, podagra omnino retropellatur. In pharmacopœia Auguſtana legitur aliud emplaſtrum de fuligine, a noſtro toto cœlo diuerſum, quod magnis encomiis ad carbunculos peſtilentiales maturandos commendatur.

*EMPLASTRVM DIABOTANON BLONDELLI.

Huius apud Gallos chirurgos tantopere celebrati emplaſtri deſcriptio, antea vix alibi niſi in NIC. LEMERY *Pharmacop. vniuerſali p.* 734. obuia, nunc quoque legitur in *pharmacop. Argentorat.* Ob præſtantes virtutes vſque adeo *diuinum* a quibuſdam ſalutatur. Seorſim laudatur ad diſcutiendos tumores tunicatos, vt et ad ſarcocelen, vbi PETRVS DIONIS cum illo *de ranis Vigonis* hoc coniunxiſſe ſe teſtatur, operæque pretium feciſſe. Ad idem quoque malum, vt et ad indurationem teſticuli poſt gonorrhœam malignam, ambo hæc emplaſtra coniuncta commendat haud vanus vir JO. PALFYN *oper. chirurgic. cap. XV. p.* 223.

EMPLASTRVM DIACHYLON SIMPLEX.

Eſt antiquum ſatis emplaſtrum, quod a Græcis, vt nomen prodit, per Arabes ad nos venit. Ex mucilaginibus, cùm oleo et lithargyrio ad conſiſtentiam coctis, vim acquirit poros occludendi, ſicque prohibendo in parte ab eo contecta tranſpirationem, accelerat et iuuat maturationem tumorum durorum ad ſuppurationem iam ſpectantium, abſque augmento caliditatis extrinſecus illato. Hoc itaque non contemnendum beneficium præſtat mucilaginoſa viſciditate ſua: ex quo conſequitur vetuſtate exſiccatum et friabile redditum huic vſui non inſeruire poſſe. Opus igitur eſt hoc emplaſtrum ſtatim, quamprimum paratum eſt, vitris commodis, non capſulis ligneis, includere et a liberi aeris acceſſu cuſtodire.

In recenti etiam vulnere, vbi nullus eſt tumor aut duritiees ad inflammationem ſpectans, glutinando, labia coniungendo et aeris acceſſum arcendo, locum inuenit. Inſeruit etiam peſſariis formandis in vteri et vaginæ phlegmonis, vbi pro rei exigentia addi diſcutientia poſſunt.

EMPL. DIACHYLON COMPOSITVM ſeu CVM GVMMI.

Baſin eius conſtituit ſimplex, cui gummi quædam diſcutiendi vires habentia adiunguntur: vnde præter maturandi atque emolliendi virtutem etiam digerendi et diſcutiendi facultate gaudet, et conuenit præcipue, vbi in abſceſſu quodam aliqua pars iam maturata eſt et purulentam materiam emiſit, ad reliquam duri-

duritiem partim emolliendam, partim reſoluendam. Sed et hic obſeruari debet, ne vetuſtate et nimia ſiccitate intentionem eludat.

EMPL. DIAPALMÆ.

Alias etiam *Diachalciteos* vocatur, quia GALENVS auctor chalcitin in eo requirit, qua nos deſtituti ſuccenturiamus plerumque vitriolum album. Et quum palmæ tenuioribus ramis etiam in noſtra patria careamus, illorum loco quercuum teneras frondes adhibemus, vt adeo vterque titulus ſine re ſignata retineatur. Eſt tenaciſſimum emplaſtrum, adeoque multis vſibus conuenit, præcipue labiis vulnerum in partibus mollibus adducendis, et coniungendis, vbi ſutura actuali non opus eſſe cognoſcimus: Vbi cauteria potentialia adhibentur, ambitum hoc aptiſſime tegimus et munimus. Etiam fonticulis in ambitu rubentibus et ab effluenti ichore acri afflictis imponimus. Ad perniones commendat FORESTVS: quin fracturis poſt repoſitionem aptam detinendis vtiliter adhibitum fuit a b. MAVR. HOFFMANNO, vt in M. N. C. *Dec. II. A. VI. p.* 340. commemoratum legimus. WEPFERVS *obſ.* 135. teneræ cuidam ventriculi imbecillitate laboranti, imponit hoc emplaſtrum, cuius vni vnciæ duas mithridatii drachmas permiſcere iubet.

Quin pictores, vt et hoc addamus, illud expetunt ad lintea, in quibus pingere volunt, cito apparanda, quibus vetuſtiſſimum quodque aptiſſimum videtur.

EMPL. DIAPHOENICON FRIGIDVM.

Hoc etiam emplaſtrum in noſtra patria ad præſcriptum parari non poteſt, quia caremus dactylis matu-

maturitati proximis, adeoque aliquid ſubadſtringentis habentibus, cogimurque maturos et ſiccatos, quales ad nos mittuntur, ſubſtituere, quos tamen veteres illi diaphœnicon, quod calidum vocabant, imponere ſolebant. Enimuero hoc tanti non videtur, vt propterea valde conqueramur. Multum conuenit cum emplaſtro de cruſta panis. Ventriculum roborat, vomitum, choleram morbum, lienteriam, dyſenteriam hepaticam, vt MESVE auctor eſt, iuuat.

EMPL. DIAPHORETICVM MYNSICHTI.

Pituitam ac ſeroſam humiditatem diſcutit et extrahit, vt ſæpe guttulæ emplaſtro adhærentes aut parti affectæ ſuperſtantes obſeruentur. *Hinc prodeſt ſpecifice*, inquit MYNSICHTVS auctor *Armament. p.* 510. *in iſchiadico dolore, intumeſcentia pedum, parotidibus et tumoribus Gallicis pituitoſis, vbi ſuppurationi incumbere nolumus.* Familiariſſime adhibetur ad diſcutiendos tumores œdematoſos, qui fractis et luxatis ſuperuenerunt.

EMPLASTRVM DIAPOMPHOLYGOS.

Eſt refrigerans, anodynum et exſiccans ac cicatricem inducens.

EMPL. DIASVLPHVRIS RVLANDI.

Valde laudatur in vlceribus mundificandis et conſolidandis; vbi aliquid omnino tribuendum eſt virtuti

tuti ſulphuris repellenti et exſiccanti. Vnde ſollicite perpendendum eſt, an omnino pro reliqua ſanitate futura ſit talis conſolidatio. Celebratur etiam virtus reſolutoria, quam præſertim in ſtrumis diſſipandis exſerit. In vulneribus recentibus cito conſolidandis certam ferre et celerem opem ſolet.

EMPL. EPILEPTICVM.

Solet vertiginoſis et epilepticis, deraſo prius capillo, ſupra ſuturam coronalem et verticem poni. Extenſo ſuper alutam adſpergi debet puluis cubebarum. Vide *obſervat.* WEPFERI *pag.* 229. At vero magis conducere cucuphas ſiccas ex cephalicis ſpeciebus, quam emplaſtrum, idem auctor *pag.* 232. iudicat.

EMPL. de GALBANO CROCATVM.

Eſt MYNSICHTI, qui in *Armamentario pag.* 511. *expertiſſimum* vocat *ad emolliendos tumores duros et ſcirrhoſos, nec non ad ſedandos et mitigandos vehementes et lethales partium dolores, pectoris, ſcapularum, mammarum, hypochondriorum, laterum, ventriculi, hepatis, lienis, renum ac vteri, ſiue a crudis humoribus, vel a flatu craſſo, aut alia intemperie frigida excitatos. Inſuper omnes ſtrumas tam recentes quam inueteratas, emollit, lenit, concoquit, digerit, incidit atque diſſoluit. Præterea in conuulſione et ſingultu feliciſſime vtimur.* Multum conuenit cum *empl. de ammoniaco Foreſti, poteſtque vnum pro altero ſubſtitui.*

EMPL. AD GANGLIA.

Vſum titulus docet. Non inepta eſt compoſitio.

EMPL. GRISEVM.

Vocatur etiam *de lapide calaminari.* Conſtat ex plurimis ſiccantibus et repellentibus: quare ad arcendum affluxum, et cicatricem vlceri inducendam probe ſe gerit.

EMPL. AD HERNIAS.

Egregia laude paſſim celebratur, quod ad omnis generis hernias, probe prius repoſitas, multum valeat. Sed plus ſolidæ opis affert infantibus quam adultis, debetque curandus ſatis longo tempore decumbere, et ſe bracherio commodo munire. Confer PETRI DIONIS *Operat. chirurg. p.* 363. *edit. Germ.* In hydrocele fruſtra adhibetur.

Eſt etiam in vſu *emplaſtrum ad rupturas ſ. hernias* ZWELFERI, quod *pharmacop. Reg. Claſſ. XVIII. pag. m.* 769. docet, et in *pharmacop. Argentorat.* albo calculo notatur.

EMPLASTRVM ad HYDROPEM.

Crebro in vſu quondam fuit celebri medico Italo JOAN. BAPT. MONTANO eiuſque diſcipulis, ad diſcutiendos tumores œdematoſos, et ſtagnantem humiditatem per poros cutis, vti ſperabant, eliciendam. Vnicus metus eſt, ne in ſenſibilioribus tumorem ad interna repellat, ob admixtum ſulphur,

quod in hoc genere ſæpe nimis quam efficax deprehenditur.

EMPL. DE HYOSCYAMO.

Eſt D. D. DANIELIS LVDOVICI, qui effectum eius cuiuis ſplenetico vel parem vel ſuperiorem fore ſpondet, præcipue ſi aliis malacticis aut reſoluentibus, pro re nata, ſocietur et exaltetur. Et ſane ad vehementiſſimos dolores rheumaticos obtundendos ſæpe ſupra ſpem efficax experiendo cognoſcitur. In tumoribus tonſillarum aliiſque glanduloſarum partium inflammationibus, mixtum cum empl. de meliloto efficax eſt, modo internis rite ſuccurratur.

EMPL. IMPERIALE.

Vlceribus conſolidandis dicatum eſt. Conuenit cum emplaſtro diaſulphuris Rulandi.

EMPL. MAGNETICVM.

Eſt ANGELI SALAE, et nomen habet a magnete arſenicali, de quo ſuo loco dicemus. Inſignes medici, et in peſte practice verſati, vt PAVLVS BARBETTE, huiusque verbis ISBRANDVS de DIEMERBROECK, vt et RAYMVNDVS MINDERERVS et GREGORIVS HORSTIVS, vt alios nunc taceam, primas ipſi tribunt in curatione bubonum peſtilentialium. Vſum verbis Barbettianis, aliquantulum contractis, adſcribam: *Bubonibus*, inquit, *quam primum impono veſicatorium, etſi vix quicquam intumuerint. Poſt ſeptem, octo, pluresue horas veſicam excitatam incidi curo, et impono emplaſtrum magne-*

magneticum arſenicale, quod inter omnia alia, quæ vnquam vidi aut nominari audiui, præclariſſimos maximoſque effectus edit, quemadmodum quilibet, qui eo vtitur, comperiet. - - Hoc emplaſtrum eius naturæ eſſe comperi, quod ſicuti craſſe duraque imponatur, tunc ne minimam quidem cruſtam faciat, et nihilo minus malignos humores tam potenter extrahat, vt magnitudinis nucis tumor interdum quatuor aut ſex dierum ſpacio penitus euaneſcat. Reliqua videantur apud DIEMERBROECKIVM *de peſte Libr. III. cap.* 12. Idem BARBETTE ad carbunculos etiam peſtilentiales hoc emplaſtrum laudat, ita tamen vt primas cauterio actuali, ſecundas potentiali aut forti veſicatorio, tertias demum huic remedio tribuat. Sed in eo DIEMERBROECKIVS ab ipſo diſcedit, nec cauterium auctuale probans, nec emplaſtrum hoc commendans.

EMPL. MATRICALE.

Valet aduerſus omnes vteri affectus frigidos, præſertim ſuffocationem et ſtrangulationem vterinam, vmbilico impoſitum.

EMPL. DE MELI LOTO.

Eſt emolliens, carminatiuum et anodynum, ex veteri inſtituto omni duritiei ventriculi, hepatis, lienis, aliarumque partium deſtinatum. Hodie frequentiſſimus eius vſus eſt in tonſillarum inflatione tam pituitoſa, quam ſeroſo-ſanguinea, vbi cum emplaſtro de cicuta vtiliſſime iungitur et camphora etiam remiſcetur. Incommodum eſt in hoc emplaſtro, quod non adhæret tenaciter, cui iam olim mederi cupiuerunt

runt commentatores MESVES : et forte non male
certe non contra ſcopum, facerent pharmacopœi, ſ
radicem altheæ et ſemen fœnigræci, maiori quam
præſcriptum eſt doſi aſſumta, pro mucilagine impe
tranda decoquerent, quo magis lentam et tenacem
conſiſtentiam ipſi compararent.

EMPL. DE MINIO.

Refertur ad JO. de VIGO, in cuius *parua et com pendioſa chirurgia Lib. V. cap. vltimo*, ſub vn guenti tamen forma, docetur et proponitur. In *Pra ctica* eiuſdem, quæ *copioſa* inſcribitur, *Lib. VIII. cap* 16. deſcribitur *Ceratum capitale de minio*, quod cum noſtro ſatis conuenit, niſi quod maſtichen e gummi elemi inſuper recipit. Quemadmodum ve ro auctor hoc, quod capitale appellauit, in crani fracturis ſeorſim vtebatur, vel ſolo, vel cum empla ſtro de betonica, aut ſimili mixto: ita hoc, quod ſimpliciter *de minio* nomen habet, ad alias fractura et vlcera etiam adhibebat. Habet vires ſiccandi e refrigerandi ſeu repellendi, ſatis conſpicuas a ceruſſa lithargyrio et minio.

EMPL. MIRACVLOSVM.

Variis nominibus innotuit et circumfertur. Alii vo cant illud *MAVRITII PRINCIPIS NASSOVIAE* alii *COMITIS DIGBY SATVRNINVM* alii *SAPONATVM BARBETTE*, rurſusque al ſimpliciter *DIASAPONIS*, aut *DIASAPONI TACHENII*. Et quamquam deſcriptiones aliquan tum variant, nec ab omnibus eadem pondera ingre dientium ponuntur, res tamen eadem eſt et mane PAVLVS BARBETTE *in prax. med. libr. I. c. vlti*

mo

mo, quod de catarrhis inſcribitur, recenſioni eius hoc epiphonema ſubiungit: *magni, quæſo, facias hoc emplaſtrum, ingenioſe lector.* Eſt autem ibi ſermo de doloribus arthriticis. Quod ad vſum pertinet, ipſis auctoribus huius Diſpenſatorii placuit de eo nos edocere. Quibus pauca addemus vſu explorata. Egregium eſt in ictero curando, vbi durities ſub hypochondriis ſentitur, huic impoſitum, præſertim ſi vſus ſaponis internus iungatur. Alui durioris moleſtias corrigit, præſertim in infantibus, vnde nomen accepit das Purgir-Pflaſter. Tumoribus quibuſcunque frigidis reſoluendis bonum eſt. Vmbilico impoſitum menſes ciet. Poſtquam per aliquot horas in parte aliqua hæſit, remouendum eſt, præſertim in tenerioribus, ne cuticulam eleuet. Quidam cum oleo hyoſcyami coctum ad nodos et tophos podagricorum ſeorſim expetunt.

EMPL. NERVINVM.

Refertur ad auctorem JO. de VIGO, ſed ex parte correctum eſt ad mentem ZWELFERI. Emolliendo, digerendo, reſoluendo et roborando neruoſarum partium malis in primis ſuccurrit. Aliud neruinum antipodagricum ZWELFERI, quod potentius quam hoc reſoluit, ſupra vidimus.

EMPL. NORIMBERGENSE.

Variæ admodum ſunt deſcriptiones, quoniam a priuatis, qui illud diſpenſant, in arcanis habetur. D.D. ARGENTORATENSES et RATISBONENSES ſaponem addunt: quo pacto a *miraculoſo* dicto parum vel nihil differt. Eſt fere vniuerſale empla-

ſtrum, quod reſoluendo, exſiccando et roborando ſatis bene ſe gerit, et vndiquaque celebratum eſt. Parum differt a camphorato D. D. STAHLII.

EMPL. OPODELDOCH.

Eſt inuentum THEOPHRASTI PARACELSI, ſed leuiter hic emendatum. Addunt aliqui magnetem præparatum, cui priſca credulitas attrahendi magnas vires tribuebat, male argumentata ab eo, quod lapis integer facit, ad comminutum et in marmore tritum. Ab ipſo auctore, multisque aliis, tantum non pro vniuerſali habetur et prædicatur, quod et vulnera recentia ſanet, et ex iis ſpicula, aliaque aliena extrahat, ſed et ſymptomata noxia auertat.

EMPL. OXYCROCEVM.

Fuit quondam, et adhuc forte apud aliquos eſt, valde æſtimatum et vſitatum ad fracturas oſſium. At vero propter acrimoniam et caliditatem iam olim illud reprehendit JO. de VIGO *libr. VIII. cap.* 16. qui *diabolicum ceratum* vocat, *ob attractionem nimiam et pruritum loci, quibus duobus vtplurimum oſſis fractura vexari ſolet applicatione illius.* Hæc vt eueniant ſi præter neceſſitatem adhibeatur, diutiusque in loco relinquatur, certum tamen eſt quod in contuſionibus, vt et luxationibus, ad dolores ſedandos et diſcutiendum ſatis laudabile et efficax deprehendatur. Noui exemplum pueri duodecim annorum, quem iratus pater fuſte quodam in ceruice durius percuſſerat, vnde vertebra colli quarta, vt exiſtimare licebat, grauiter læſa fuit. Naſcebatur in eo loco tumor durus, immobilis, oui columbini magnitudine protube-

rans

rans et collum ita verſus anteriora et alterutrum latus inclinans, vt erecto capite incedere non liceret. Huic, poſt alia irrita, hoc emplaſtrum, ſatis diu adhibitum, ita emendauit vitium, vt vix amplius ſentiretur: forteque penitus abſtuliſſet, ſi ab initio fuiſſet adhibitum. Cum euphorbio mixtum ſatis bonum præbet rubefaciens, quod conuenit, vbi vlcuſcula, quæ retroceſſerunt, reuocare volumus, auctore VESALIO *in conſiliis a SCHOLZIO editis p.* 117. Ruſticorum in vicino Palatinatu ſuperiori hoc cum *Incognito* eſt quaſi ſacra ancora, vt vix medicum aut chirurgum adeant, niſi viribus horum in caſſum prius tentatis.

EMPL. DE PELLE ARIETINA MONTAGNANAE ſeu ad hernias.

Rarius hodie expetitur, poſtquam expeditiora in vſum venerunt. Commendatur ad luxata, prius repoſita, vt partes relaxatæ tonum naturalem recuperent; itemque ad hernias, quamuis CORNELIVS a SOLLINGEN, *p.* 288. illud minime probat.

EMPL. de RANIS CVM MERCVRIO VIGONIS.

IDEM SINE MERCVRIO.

Simplex, id eſt ſine hydrargyro paratum, commendatur ad dolores ex cauſſa frigida, vt et ad reſoluendos et emolliendos tumores frigidos. Alterum autem cum mercurio doloribus et tumoribus ex inquinamento venereo ortis, vt et glandularum aliis tumoribus, deſtinatum eſt, vbi plerumque mercurii pondus duplex, ſæpe vero etiam triplex vel quadruplex expetitur.

EMPL. SANTALINVM, alias INCOGNITVM dictum.

Dicatum eſt obſtructioni et indurationi hepatis alio-rumque viſcerum hypochondriacorum. A ple-be Palatinatus ſuperioris ad omnis generis tumores, dolores, vulnera, vlcera expetitur, quo non ſatis pro-ficiente ad oxycroceum, et ab hoc demum ad medi-cum confugiunt. Vocant **unbekannt**.

EMPL. SAPONATVM.

Vide ſupra MIRACVLOSVM: quippe a quo non differt, niſi quod in ſaponato minor eſt ſaturninorum quantitas.

EMPL. de SPERMATE CETI.

Inuentor eſt MYNSICHTVS, qui *armament. ſect.* 26. *p.* 520. ita commendat: *mammis puerpera-rum, poſt partum non lactantium, impoſitum et con-tinue per multos dies geſtatum, omnibus ex lacte do-loribus et tumoribus etiam duris, imo ſcrophulis et ſtrumis, medetur: lac enim coagulatum ſiue concre-tum ſoluit, eiuſque abundantiam abſumit.* Quod elogium ſæpe experientiæ reſpondet. Sed et contu-ſis et ſugillatis probe ſuccurrit. Concretum illud, quod ſperma ceti vocamus, eſt indolis ad ſaponem proxime accedentis: ipſiusque viribus gummi galba-num ſuccurrit. Non incommode camphora addi-tur.

EMPL.

EMPL. de SPERMATE RANARVM.

Auget cenſum tot emplaſtrorum ſaturninorum, a quibus ſolis illa vis refrigerandi, quam chirurgi liquamini ſpermatis ranarum magna ex parte tribuunt, proficiſcitur. Scilicet adſtringendo, et ſatis quidem efficaciter, ob ſaccharum ſaturni et reliqua e plumbo parata, agit. Ambitui inflammationum, iam ſuppuraſcentium, vt et vlcerum ac fonticulorum dolentium aut prurientium, circumponitur.

EMPL. SPLENETICVM.

Eſt HIERONYMI FABRICII ab AQVAPENDENTE, ſed interpolatum et ſuccis cicutæ florumque geniſtæ auctum. Vſus conuenit cum emplaſtro de cicuta, quod ſupra vidimus.

EMPL. STICTICVM CROLLII.

Auctor ipſe in *Baſilica ſua chymica pag.* 269. vires eius innumeras breui elogio complectitur: *ſub lunari globo non reperitur efficacius.* Longo deinceps ordine ſigillatim indicat, aduerſus quos morbos valeat. Tamquam vniuerſale emplaſtrum cenſeri cupit. Non eſt diſſimile emplaſtro opodeldoch Paracelſi, de quo dicta huc etiam valent.

EMPL. STOMACHALE.

Ventriculo debili, flatulentiis diſtento, vomiturienti conuenit.

*EMPL. AD STRVMAS.

Egregium hoc b. D. D. JO. MAVR. HOFFMAN NI crebro experimento comprobatum, et in *no tis ad Hartmanni praxin chymiatricam pag.* 1056 ad ZWINGERVM auctorem relatum emplaſtrum citato loco deſcriptum legatur.

EMPL. DE TACAMAHACA.

Conuenit cum emplaſtro catarrhali, quod ſupra vi dimus: niſi quod in illo opium accedit. Vſu eſt idem.

EMPL. PRO TEMPORIBVS.

Etiam conuenit cum catarrhali, et habet opium.

EMPL. TRIAPHARMA-CON.

Vocatur etiam de *lithargyro nutrito Meſuæ.* Eſ ſimpliciſſimum, ſed potentiſſimum ſiccans ſaturni num.

EMPL. CONTRA VERMES.

Eſt puerorum abdominibus, quando vermibus la borant et anthelmintica per os adſumere detre ctant, imponendum: aut internis exhibitis adiungen dum.

EMPL. VESICATORIVM.

Quo tempore veſicas excitare conſultum ſit, in the rapia generali ac ſpeciali docetur. Vbi conue

nin

nire illas iam repertum eſt, hoc emplaſtrum ſatis erit efficax ad exſequutionem: præſertim ſi iam ſupra corium extenſo pulueris cantharidum portio inſpergatur. Aliquando globulos, inſtar piſorum, ex illo formamus, et fonticulis non recte fluentibus ad breue tempus imponimus.

ESSENTIA ABSINTHII SIMPLEX.

Eſſentiæ ſunt genus medicamentorum, quod nondum integro ſæculo officinis cognitum, nunc vero adeo multiplicatum eſt, vt fere omnium ſimplicium vegetabilium eſſentiæ proſtent. Quum vero ſpiritus vini, quem pro vegetabilium extractione adhibemus, nil niſi ſulphureas ac reſinoſas partes ſoluere poſſit, mucilaginoſas autem ſæpe vtiliſſime coniunctas et naturæ artificio mixtas minime attingat, ſæpe fit vt nomine ſuo, quod eſſentiales vires ſimplicium exhibere promittit, minime reſpondeant. Erit inferius occaſio exempla iſtiuſmodi eſſentiarum indigitandi. Porro incommodum eſt, quod eſſentiarum iſtarum pars maxima ſit ſpiritus vini, vtique egregius et magnarum virium, ſed non omni morbo, ſubiecto et tempori æque conueniens: quippe humores valde expandit et exagitat, efficitque vt multa, quæ ſpiritui huic non maritata ampla doſi impune ac vtiliter dantur, ſub eſſentiæ forma longe potentius agant et effectum ſæpe heteroclitum edant.

Vt ad abſinthii eſſentiam veniamus, illa ſatis bonum eſt ſtomachicum, quod ventriculi imbecillitati ſuccurrit, et appetitum excitat: ſed et caput valde ferit ob oleum vaporoſum, quo abſinthii ſummitates pollent: quare aliquibus placet illam parare ex abſinthii extra-

cto

ẞo per ſpiritum vini reſoluto non rectificatiſſimum
Dari poteſt ad guttas triginta, quinquaginta.

ESSENTIA ABSINTHII COMPOSITA.

Eſt ſatis laudabile ſtomachicum et carminatiuum quod vel per ſe dari poteſt, vel cum ſpiritu nitri aut ſalis, dulcibus, mixtum, eadem, qua prior, doſi.

ESSENTIA ALEXIPHARMACA STAHLII.

Illuſtri STAHLIO diſplicebat electuarium diaſcordium Fracaſtorii, ob nimiam et confuſam ingredientium farraginem, et mellis, pro conſiſtentia neceſſarii, copiam. Cogitabat itaque de diaſcordio liquido, idque parabat ex radicibus quibuſdam alexipharmacis, vt helenii, carlinæ, dictamni albi, pimpinellæ albæ, angelicæ et imperatoriæ. Harum eſſentias ſeorſim paratas, pro ea ac vel mitiores vel acriores ſubiecto curando conuenire videbantur, miſcebat et æqualem quantitatem eſſentiæ ſcordii radicum eſſentiis iungebat. Conferri de eo debet Exc. D. D. GOETZIVS in *obſeruationibus medico-pract. Stahlianis Claſſ. I. pag.* 70. *not.* 24. vbi ex ſcriptis et prælectionibus Illuſtris STAHLII adducta teſtimonia clariſſima leguntur.

Eſt medicina efficax ad transſpirationem et lenem diureſin conſeruandam, promouendam et intendendam, modo tempeſtiue exhibeatur, et in regimine nihil peccetur: de quo quidem neceſſarias cautiones hic adſcribere non licet: petique facile poſſunt ex celeberrimi D. D. JVNCKERI *conſpectu medicinæ theoretico-*

etico-pract. vbi in ſingulis, quibus conuenit, morbis, vſus cautus oſtenditur. Addatur eiuſdem *Conſp. therap. general. p.* 148. vbi, præter alia huc facientia, vſum paucis his complectitur: *Specialem huius remedii vſum vt paucis attingamus, conuenit præcipue in omnibus pene febribus, (iuſto tempore data) et ſub finem earum continuata, non tantum vires reſtaurat, ſed etiam ne motus reſidui febriles in lentam vel hecticam tranſeant, ſæpe feliciſſime prohibet. Vbi quoque turgida inflatio ſub variolarum ebullitione abeſt, aut ipſæ variolæ, aliaque exanthemata retrogreſſa, mortem minantur, ſæpe ea moderata expulſione ſalutem reduxit. Porro inſigniter confert vitiis lymphæ et catarrhalibus malis, coryzæ, grauedini, brancho, rheumatiſmis: tutoque reſoluit et expectorat in tuſſi, vomica pulmonum, empyemate, quin et phthiſi, tempore cuſtodias. Nec reſpuenda eſt in quauis humorum ſpiſſitudine, quam, diuturno parco vſu, in primis motu corporis coniuncta, attenuat, et ad faciliorem circulum ac ſinceri ſanguinis ſalubrem exitum, in ſuppreſſione menſium et lochiorum, præparat. Ceterum parcis et repetitis doſibus* (a guttis viginti ad triginta) *non autem in magno feruore et orgaſmo ſanguinis, neque in febre ephemera, ſynocho, cauſo &c. facile eam porrigere conuenit.* Aliqui continuatum huius medicinæ vſum ſuſpectum habent, quippe reſinoſorum vegetabilium inſignis ad peripheriam vergentia quotidie conſpicitur. Circumſpectæ obſeruationi igitur commendatur, an citra omnem rationem metuant, purpuræ albæ rubræque crebrum prouentum aliqua ex parte deberi huius medicinæ abuſui.

ESSENTIA ALOETICA.

Ingrata medicina eſt et nauſeoſa. Melius et prudentius aloe ſub pilulari forma datur. Si omnino placeret aluum per aloetica cito laxare, non incommodum vſum præberet Elixir polychreſtum Halenſe, de quo ſupra.

ESSENTIA AMARA.

Satis amara eſt et non parum etiam calida, phlegmaticis quidem ſubiectis, ventriculi et inteſtinorum impuritatibus, præſertim lumbricis, ſcatentibus ſatis apta. Conſiſtentem ætatem iam adeptis et ad hæmorrhoides diſpoſitis parcius adhibenda eſt. Dari poteſt ad guttas XXX. B. D. D. CHRIST. FR. RICHTERVS in tractatu germanico, qui inſcribitur höchſt nothwendige Erkänntniß des Menſchen, pag. docet quandam eſſentiam amaram ventriculo roborando, vermibus expellendis, vt et lymphæ impuritatibus corrigendis, admodum commodam, quæ olim in officina pharmaceutica orphanotrophei copioſe diſpenſabatur, ex abſinthio, tanaceto, radicibus angelicæ et lapathi acuti paratam et cum eſſentia ſuccini remixtam. Longe minus hæc eſt calida, poſſuntque guttæ triginta ad quinquaginta homini adulto præberi.

ESSENTIA AMBRAE.

Expetitur æque ad vſum medicum, quam artificum, qui bono odore imbuere chirothecas et alia ſolent. Atque externis his vſibus hæc cum moſcho parata ſatis eſt commoda. Sed ad medicos vſus melius ad-

dhibetur ſine moſcho facta, quippe quæ caput longe minus ferit. Commodiſſime et quaſi ex tempore paratur hæc eſſentia, ſi ſumamus ſpiritum a tinctura antimonii acri abſtractum, (qui, ſi genuinum vini ſpiritum adhibueris, per ſe ambram redolet) et frutillatim diſcerptæ ambræ in filtro ex charta emporetica poſitæ ſuperfundamus, qui quicquid in ambra genuinum et non acceſſorium eſt, ſtatim diſſoluit et per filtrum traducit. Hominibus ad exæſtuationem ſanguinis non valde pronis, præcipue ſenibus, non male datur, præſertim matutino tempore poſt infuſum calidum aſſumtum, ad quindecim vel viginti guttas. In conſtitutione graui, catarrhali, conſeruando transpirationem inſenſibilem optimum eſt. CRATONIS teſtimonio, per recentiores obſeruationes confirmato, ambra eſt optimum in peſtilentia remedium præſeruatiuum.

ESSENTIA AMBRAE SICCA.

Satis improprie eſſentia dicitur. In aliquibus officinis duplex proſtat, altera *completa*, id eſt cum moſcho, altera *incompleta*, quæ moſcho caret. Priori etiam addi ſolet oleum cinnamomi, poſteriori oleum ex corticibus citri recentibus expreſſum, quod de Cedro vocamus. Secundum noſtram deſcriptionem ſcrupulus vnus habet ambræ paullo plus quam duo grana, moſchi autem grani vnius fere dimidium. Adhibetur pulueribus, morſulis et id genus aliis grato odore imbuendis, pro iis qui ferre talia poſſunt; vbi prouidendum ne quid nimis fiat: pauca enim grana ſufficiunt. Alibi, vt in *pharmacop. Argentoratenſi*, ſacchari duplum præſcribitur: rurſusque

que alibi, ad præſcriptum *pharm. Auguſtanæ*, mino
portio ſumitur; quo omnino reſpicere medicum
oportet, qui in vſum reuocare cupit.

ESSENTIA ANAGALLIDIS flore purpureo.

Hæc eſſentia ſpecificam efficaciam habere perhibetur ad maniacos curandos. Vtrum ſola vllum hominem curauerit, equidem neſcio. Decoctum autem huius plantæ, idque copioſe ſumendum et continuandum, a multis egregiis viris inſigniter commendatur; quod certe conuenientius erit quam eſſentia ſpirituoſa.

ESSENTIA ANODINA EX LAVDANO.

Non video, cur ex pretioſo laudano parari debeat, quum multa, eaque inter ſatis cara, illud ingrediantur, quæ ad extractionem prorſus inepta ſunt, atque hoc intuitu præferenda eſt ea, quæ ſequitur, ad mentem LVDOVICI paranda. Dari hæc noſtra poteſt a guttis decem ad viginti.

ESSENTIA ANODINA LVDOVICI.

Ipſemet auctor celeberrimus de ea ſcribit, quod in malignarum complurium principiis, vomitibus ac diarrhoeis complicatis, aliiſque affectibus, remediis ordinariis ad guttas ſex vel octo ſociata; per ſe vero in rheumatiſmo, vomitu, diarrhoeis, nephritide, ad guttas X. XII. vel XVIII. noctu data, polychreſta ſit.

Quem

Quemadmodum compendioſior eſt et viliori pretio, quam præcedens, parabilis; ita in eo inferior cenſeri debet, quoniam croco deſtituitur, qui tamen vario intuitu vtiliter cum opio iungitur.

ESSENTIA AROMATICA.

In affectibus frigidis ventriculi et inteſtinorum conueniet, mixta ſtomachicis et carminatiuis aliis. Offerri poſſunt guttæ XXX. ad L. habita ratione temperamenti et conſuetudinis.

ESSENTIA ARTHRITICA.

Hæc eſſentia peculiare præ plurimis aliis hoc habet, quod menſtrui loco inſeruit ſpiritus lumbricorum terreſtrium volatilis, qui vegetabilibus quibusdam non contemnendis, extrahendis earum viribus, affunditur, addito in fine ſale volatili viperarum. Quemadmodum vero lumbricorum virtutem antiſpaſmodicam et antarthriticam multi egregii viri confirmant, eaque efficacia in puluere eorum ſuccoque conſpicitur: ita merito experientiæ ſuffragium exſpectatur, an eadem vis poſt putrefactoriam alterationem in liquore ſalſo volatili per deſtillationem profecto amplius ſuperſit, de quo infra ſuo loco diſpiciemus. Nihil itaque de vſu ac viribus huius medicinæ determinare audeo.

B. D.D. JO. MAVR. HOFFMANNVS in vſu habuit tincturam lumbricorum terreſtrium anodynam, quam in *Actis Laborat. chemici Altorf. proc.* 192. deſcribit, vbi lumbricorum virtus minus alteratur, quamque adhuc frequenter adhibent ab ipſo edocti viri, in doloribus arthriticis, aliisque ſcorbuticis te

ſpaſmodicis, compeſcendis. De hac inferius diſp ciemus.

ESSENTIA ARTHRITICA EXTERNA D. D. STAHLII.

Commendat illam auctoris illuſtris fama et experi entia tot annorum felici artis exercitio compa rata.

ESSENTIA ASÆ FOETIDÆ.

In *pharmacop. Bateana* celebratur vterina, trauma tica et ſplenetica, doſisque præſcribitur drachm vna vel altera in liquore conueniente præbenda. Ex terius etiam ad odorandum offerri poteſt.

ESSENTIA AVRANTIORVM CORTICVM.

Eſt nobile medicamentum ſtomachicum et carmina tiuum vt et analepticum. Dari poſſunt gutta triginta et vltra. Paratur etiam non contemnend eſſentia aurantiorum ex tenellis fructibus, quæ gra ta amaritie et colore ſaturate viridi ſe commendat, e cuiuſuis eſſentiæ ſtomachicæ vires æquat. Jucund ſumitur ſi fruſtulo ſacchari inſtillata ſit. Doſis eſt eadem.

ESSENTIA BALSAMI PERV-VIANI.

In hac diſplicet, quod extractioni vel ſolutioni iu uandæ ſal tartari adiicitur, hocque pacto vſu ſuo præcipuo externo vulnerario minus apta reddi tur. Juuat autem in vulneribus abſceſſibusqu depu

depurationem et abſterſionem leniter promouendo, putredinem arcendo, et carnis laudabilem prouentum fouendo. Interne adhibita effectum balſamicum edit, et excretiones omnes blande ſtimulat. Quia autem eſt calidum medicamentum, doſi admodum moderata offerri debet, ad guttas XX. XXX. HOFFMANNVS in *Act. Lab. chem. Altorf. proc.* 122. parandam docet cum ſpiritu ſalis ammoniaci vinoſo, deque ea a guttis octo ad ſedecim ſumta ſingularem fructum promittit in cruditatibus ventriculi pituitoſis reſoluendis, vlceribus internarum partium mundificandis, et lympha in glandulis variis coagulata diſcontinuanda.

ESSENTIA BEZOARDICA.

Radices et herbæ hanc ingredientes ſatis probæ ſunt et conuenientes, modo myrrha, camphora et crocus, tamquam humores valde exagitantia, abeſſent, quæ faciunt vt eſſentia hæc in multis febribus et ſubiectis locum omnino nullum inueniat. Ad præſeruationem tempore contagioſo, et in genere graui ac nebuloſa tempeſtate phlegmaticis conuenit, ibique doſis eſſe poſſunt guttæ triginta.

ESSENTIA CALAMI COMPOSITA D. D. STAHLII.

Eſt carminatiua et ſtomachica, minime calida. Dari poſſunt guttæ XXX. et amplius.

ESSENTIA CARDAMOMI.

Eſt elegans carminatiuum. Dentur guttæ XXX.

ESSENTIA CARMINATIVA.

Medicina eſt optima, ſatisque bene conuenit ventriculo et inteſtinis flatulentia et doloribus a frigida cauſa vexatis. Parum diuerſa, etſi paullo minori ingredientium numero conſtans, eſt eſſentia carminatiua WEDELII in *pharmacop. Argentoratenſi et Ratisbonenſi* deſcripta. Doſis vtriuſque eadem eſt, a guttis triginta ad quadraginta: quin in phlegmaticis et catarrhali nebuloſa conſtitutione paullo altius adſcendi poteſt.

ESSENTIA CASTOREI.

Nota eſt caſtorei commendatio ad affectus ſpaſticos dolorificos et in ſpecie ad paſſionem mulierum hyſtericam, quibus præcipue hæc eſſentia crebro ſolet præſcribi. Illuſtris STAHLIVS et ab ipſo deducti viri, caſtoreum vbique fere reprobant interne adhibendum. Mihi mitius de eſſentia caſtorei ſentiendi primam occaſionem dedit medicus amicus, quocum hiberna pluuia tempeſtate iter faciebam, quo ille vehementi colica corripiebatur, cum tanta neruorum fibrarumque contractione, vt vmbilicus intro ad lumborum vertebras retractus eſſet, omninoque corpus erigere non valeret, aliorumque manibus e rheda tollendus eſſet. Hic illico adferri ſibi eſſentiæ huius drachmam dimidiam curabat, qua epota et cyathis aliquot calidæ ſuperhauſtis quaſi in inſtanti liberabatur, vt eodem die negotiorum cauſſa per vrbem obambulare poſſet. Ordinaria doſis ſunt guttæ viginti, triginta. Externe adhibetur ad odorandum; clyſteribus ſubinde additur drachma vna, in

in paſſionibus colico-hyſtericis. Baſin etiam conſtituit *mixturæ acuſticæ FVLLERI* in *pharmacopoea extemporanea* deſcriptæ, vbi ad eſſentiæ huius duas drachmas oleorum ſaluiæ, roriſmarini, caryophyllorum, maioranæ ana guttæ duæ adiiciuntur, huiusque mixturæ guttæ duæ treſue goſſypio exceptæ auri immittuntur, ad tinnitum et ſuſurros catarrhales emendandos: cuius remedii bonitatem crebro experimento cognoui.

ESSENTIA CENTAVRII MINORIS.

Vulgo paratur ex ſummitatibus ſiccatis, vnde acquiritur eſſentia atro-rubens, ſtomachica et anthelmintica, quæ ad guttas XXX.-L. præbetur. Si vero ex ſummitatibus recentibus præparetur, affuſo ſpiritu non rectificatiſſimo, tinctura fit ſature viridis, quæ ad cochlear vnum vel alterum ſumta effectum laxatiuum manifeſtum edit, et febribus intermittentibus, præcipue quartanis, inſigniter conducit.

ESSENTIA CHACCARILLÆ CORTICVM.

Eſt gratum ipſa amaritudine ſua medicamentum, quod ventriculi vitiis medetur, et pulmonibus prodeſt, tonumque viſcerum relaxatum inſtaurat, quo nomine febri intermittente laborantibus, aut ab iisdem nuper reſtitutis, apprime conuenit. Quod pectori proſit manifeſte cognoſcitur, vbi expectoratio in peripneumonia non recte ſuccedit: quamuis hoc caſu fere conſultius ſit extractum ex hac eſſen-

tia inſpiſſata paratum aquis diapnoicis addere quam ipſam ſpirituoſam eſſentiam. Eſt inſuper verum paregoricum, et ſtricturas partium dolorificas blande reſoluit. Dantur guttæ XXX- LX.

ESSENTIA CHINCHINÆ.

Duplex parandi modus præſcribitur, alter cum ſpiritu vini alcaliſato, alter aqua ſimplici per ſal tartari ad melius extrahendum armata. Illa ad recidiuas febrium intermittentium præcauendas vtilis eſt, ſi guttæ XXX. aut plures bis vel ter quouis die ſumantur: hæc curatoria ad vnciam vnam vel binas cum vino Rhenano præbetur. Sed non video quam prærogatiuam veram habeat præ ſimpliciſſimo adhibendi modo in ſubſtantia vel electuario: planeque perſuaſum habeo, corticem Peruuianum tota ſua ſubſtantia ſumtum optime iuuare febricitantes, qui illo opus habent.

ESSENTIA CINNAMOMI.

Eſt analeptica et carminatiua. Dantur guttæ XXX. et vltra. Sed vix illa indigemus, quum ſuppetat longe gratior et efficacior aqua cinnamomi ſpirituoſa.

ESSENTIA CONTRAIERVÆ.

In radice contraierua ſunt particulæ alexipharmacæ ſatis temperatæ terreis, nonnihil adſtringentibus permixtæ, vnde aduerſus malignos morbos, præcipue caſtrenſes cum dyſenteriis complicatos, celebratur. Vereor vt ſpiritus vini vires eius tam bene extrahat,

trahat, et in corpus ægrotantis fideliter diſpenſet, vt non melius in ſubſtantia offeratur. Dari poteſt, niſi ob ſpiritum parciores eſſe iubemur, drachma dimidia.

ESSENTIA CORTICVM CITRI.

Tam ſimplex, quam multo magis compoſita, eſt iucundum et incomparabile medicamentum ſtomachicum, tonicum et alexipharmacum. Doſis et vſus conueniunt cum eſſentia aurantiorum.

ESSENTIA CROCI.

Male requiri ad extrahendam croci eſſentiam ſpiritum rectificatiſſimum exiſtimo, quippe qui nihil ex croco, præter colorem et ſulphuream vaporoſam ſubſtantiam, humoribus expandendis vnice aptam, extrahit, quum tamen nobiliſſimæ vires lateant in principio quodam mucilaginoſo, quod vehiculum aqueum exſpectat. Quare præſtat ſumere ſpiritum debiliorem vini aut liliorum conuallium vel ſimilem. Interne rarius adhibetur hodie ſub tali forma, aut ſaltem doſi admodum parca, a guttis tribus ad decem. BOERHAAVE in collegio MSSto, quod ipſo inuito prodiit ſub titulo *chemiæ, proceſſ. VIIII.* dicit *drachmam vnam ſumtam excitare lætitiam maximam, quamuis homo melancholicus eſſet ſeu hypochondriacus: inducit ſic amabilem inſaniam. Nimis vero ſumta ſeu olfacta inducit apoplexiam; vt nouimus hic* (Lugduni Bat.) *contigiſſe egregio Profeſſori hypochondriaco, quum medicus præſcripſiſſet hanc tincturam, vnde puerilis euaſit.*

Sed hoc omiſit in propriis curis edita chemia, vbi tamen *pag. 245.* teſtatur de extracto, quod *vires habeat lætificas adeo, vt in riſum fere perpetuum et indecorum nimius vſus adigat.* Quod vero croco inſit vis lætificandi, in tenerrimis infantibus experiri et aliis oſtendere ſæpe licuit, quibus, ſi quis vitrum vacuum, in quo nuper eſſentia croci fuit, naribus admouet, ſtatim riſus ſuboritur. Externe ad inflammationes, præſertim dolorificas et æſtuoſas, diſcutiendas ſpiritui camphorato admiſcetur. Etiam aquis ophthalmicis additur. Cum ſpiritu non rectificatiſſimo parata minus timide offerri poteſt, præſertim in ſubiectis et morbis frigidis. Sic noui aliquem a ſubita totius corporis incaleſcentia in aerem pluuium frigidum progreſſum, inque eo diutius moratum, hinc toto corpore celeriter intumuiſſe: huic medicus mihi quondam familiaris altero die integrum cochleare eſſentiæ debilioris infudit, eoque ſalutem promte reddidit.

Optimarum virium eſſentia croci ſic paratur. Recipe croci optimi integri vnciam vnam, micæ panis ſimilaginei non fermentati vncias duas. Simul contunde in mortario lapideo, ſenſim affundendo vini boni Canarienſis ſufficientem quantitatem, vt fiat puls mollis, omniaque croci ſtamina ſint comminuta. Huic pulti porro affunde vini eiuſdem vncias ſex, et in vitro probe clauſo aliquamdiu relinque ac digere. Sic acquires tincturam inſtar ſanguinis rubicundam, quam roborando, excretionibus ſine violentia ſtimulandis, animo exhilarando, lithiaſi cohibendæ vitæque longæ ac ſanæ procurandæ vtiliſſime licet adhibere. Datur a guttis decem ad triginta, ſexaginta et vltra, pro ſubiectorum et circumſtantiarum diuer-

diuerſitate: eſtque hoc veriſſimum AROPH HELMONTII, vt a viro fide digno, qui familiariter cum ipſo vixerat, accepi. Feminis in flore ætatis conſtitutis omnia crocata parce circumſpecteque offerenda ſunt.

ESSENTIA FVLIGINIS.

Auctorem habet D. GABRIELEM CLAVDERVM, qui in *methodo balſamandi* eam deſcripſit, et alexipharmacæ titulo dignatus eſt. Vocatur etiam hæmato-cathartica. Vires præcipue debet ſalibus alcalino-armoniacalibus menſtruo aqueo ſolutis et combinatis, a quibus fuligo, concretum acido-reſinoſum, ſoluitur, exaltatur et quadantenus in naturam ſalis medii mutatur. Enaſcitur hoc pacto medicamentum ſcopo reſoluendi et excretiones omnis generis ſtimulandi ſatis idoneum, quod morbis tamen chronicis magis quam acutis conuenit. Doſis ad præſcriptum elaboratæ poteſt a guttis XXX. ad LX. aſcendere. Alii vero ad extractionem fuliginis adhibent ſpiritum deſtillando prolectum, poſtquam ſolutiones cinerum clauellatorum et ſalis ammoniaci coniunctæ ſunt; vt præſcribitur in *Actis Labor. ch. Altorf. proc.* 69. 70. Talis eſſentiæ doſis a guttiæ XII. ad XX. vel XXX. aſcendit.

ESSENTIA GENTIANÆ RADICIS.

Scilicet rubræ. In cenſu amarorum ventriculo proficuorum haud infimum locum gentiana hæc obtinet, eodemque valet hæc eſſentia. Alias etiam ad febres profligandas, tamquam alexipharmaca, laudatur:

datur: quod vltra intermittentes extendi, non debet. Conf. quæ ex STAHLII mente in hanc rem adfert D. D. GOETZIVS *obſ. med. pr. Stablianarum Claſſe I. p.* 71. Dari poteſt per ſe, vel ſpiritibus dulcibus ſalis aut nitri coniuncta.

ESSENTIA HYPERICI FLORVM.

Non ſolum vulneraria eſt, verum etiam in deliriis ſine febre, epilepſia, et morbis a faſcino, vt et contra vermes, commendatur. Dantur guttæ XXX-LX. Externe adhibendæ iuuat prius partem ſpirituoſitatis nimiam abſtrahere, vt minori dolore vulneribus applicari poſſit.

ESSENTIA HYSTERICA.

Vſum titulus indicat. Dantur guttæ XXX. XXXX.

ESSENTIA IALAPPÆ.

Eſt purgans, habetque in ſe reſinoſas radicis ſuæ particulas, a quibus vis purgandi pendet. Datur a drachma vna ad ſcrupulos quatuor. Valde incommodum eſt in hac vt et ſcammonii eſſentia, quod reſinoſum eius inter aſſumendum faucibus et œſophago facile adhæret, præſertim ſi non multum calidæ cereuiſiæ et pinguium ſuper ingeramus: vnde ardores faucium, vomitus, nec non hypercatharſes excitantur. Omnino igitur conſultius eſt vel puluerem radicis dare, vel, quod parum differt, ſpecies diaialappæ Mynſichti, vel ipſam reſinam præbere: de quibus ſingulis ſuo loco dicetur. Aliqui, ad

imi-

mitationem ZAPATÆ (conf. infra *Eſſ. Scammonei*) vnciam vnam reſinæ Gialappæ ſoluunt octo vnciis ſpiritus vini rectificatiſſimi: quod valde mihi placet, quoniam ſic accurate ſciri doſis poteſt, quod in eſſentia ex radicibus parata non æque licet, quum alia fruſta plus, alia minus, de reſina contineant. Doſis eſſentiæ ex reſina paratæ eſt drachma vna pro homine robuſto; vel aqua quadam ſpirituoſa ſumenda, vel cum ſyrupo quodam ſcopo conueniente.

ESSENTIA IVNIPERI.

Vocatur etiam Elixir Iuniperinum, magnisque laudibus effertur a SCHROEDERO in *pharm. med. chym. lib. IV.* ob inſignes virtutes diureticas, lithontripticas et ſtomachicas. Datur cochlear vnum. Aliqui loco ſpiritus iuniperi baccarum adſumunt vinum Maluaticum, ſicque acquirunt medicamentum ſuauiſſimum, longeque minus calidum, quod *Maluaticum Juniperinum* vocatur, cuiusque cochlearia plura aſſumere licet.

ESSENTIA LIGNI ALOES.

In hac eſſentia paranda aliqui ſuadent adhibere ſpiritum formicarum, vnde magis cephalicum et analepticum medicamentum impetrare ſperant. Additur plerumque ſtomachicis, vterinis, cephalicis medicamentis, ad virtutes eorum exaltandas. Debet tamen moderate ſumi, quoniam expanſiuis et inebriatiuis viribus non deſtituitur.

ESSENTIA LIGNI GVAIACI.

Pro depurando ſanguine lymphæque vitiis, præſertim venereis, tollendis expetitur: vbi tamen

opus eſt infuſis vel decoctis appropriatis ſuccurrere. Dantur guttæ XXX—LX. ſed vario intuitu præſtat decoctum adhibere quam vel eſſentiam vel reſinam.

ESSENTIA LIGNI SASSAFRAS.

Idem eſto iudicium ac de præcedenti.

ESSENTIA LIGNORVM.

Componitur ex lignis potiſſimum et radicibus antiueneris, et frequentiſſime expetitur ad curationes morborum lymphæ vitio inhærentium, vt venerei, catarrhalium, ſcabiei, et id genus aliorum. Agit potiſſimum tenue miaſma et acre inuoluendo et incraſſando, vt melius poſſit deinceps excludi: vnde obſeruamus in ſcabie ſicca, minuta, plus conferre talia, quam in humida. Debet tamen adiuuari diluentibus copioſis, et regimine vel diaphoretico vel ad minimum diapnoico. Datur drachma dimidia, ad integram et vltra.

ESSENTIA LITHONTRIPTICA.

Eſt liquamen, quod omnem ſuam efficaciam debet ſpiritui ſalis. SCHROEDERVS in *pharmacop. med. chym. lib. II. c.* 66. haud multum diſſimilem huic recenſet, deque eo promittit, quod in calculo reſoluendo ſit maximarum virium. Guttas quatuor, quinque et vltra indies propinare iubet. Experientiæ ſuffragio deſtitutus nihil in alterutram partem aſſerere audeo.

ESSEN-

ESSENTIA LVMBRICORVM TERRESTRIVM.

Datur in morbis arthriticis vt et ſpaſmodicis omnibus, a guttis XXX. ad LX. Conferatur *Tinctura lumbr. terr. anodyna.*

ESSENTIA MASSÆ PILVLARVM de CYNOGLOSSO.

Vires *eſſentiæ anodynæ ex laudano* æmulatur, ſed aliquanto mitior eſt.

ESSENTIA MASTICHES.

Ventriculo et inteſtinis roborandis, aluique fluxibus cohibendis deſtinata eſt. Poteſt addi aliis ſtomachicis, præſertim aurantiorum et citri eſſentiis, vt et carminatiuis. Dantur guttæ XXX-LX.

ESSENTIA MILLEFOLII.

Commendatur maxime ad morbos viſcerum, quæ cum vena portæ connexa ſunt: præſertim ad motus hæmorrhoidales moderandos, ad menſium fluxum nimium, vomitum nephriticorum et cruentum. Dantur guttæ XXX. et vltra. Sed commodius eſt pleriſque his caſibus præbere infuſum theiforme ex ſummitatibus millefolii paratum: aut aquam millefolii cum vino paratam, quæ in vomitu nephriticorum incomparabilis a me ſæpius deprehenſa fuit.

ESSENTIA MYRRHAE.

Myrrhæ efficacia in ſanguine expandendo eiuſque motum accelerando, vt et in menſibus pellendis,

dis ac lumbricis expellendis, ſatis nota eſt. Spirit autem vini reſoluta hæc omnia agit celerius et poten tius, adeo vt integer myrrhæ in puluere datæ ſcrupu lus vix tantum humores exagitet, quantum guttæ ſexa ginta eſſentiæ huius poſſunt: quare doſi mediocri, e viginti vel triginta guttas non facile excedente, dai debet, nec niſi phlegmaticis ſubiectis.

Externus vſus vulnerarius eſt, omni laude digniſſi mus, ad vlcera repurganda et nouæ carnis laudabilen prouentum fouendum ac promouendum. Huic au tem vſui non bene conuenit illa, quæ ex præſcript paratur cum ſpiritu tartariſato, aut talis, vbi myrrh prius liquore nitri fixi irrorata eſt; quippe dolores ardores et humorum affluxum producens: omnino que melius eſt talem adhibere, quæ ſimplici bono ſpi ritu, eoque mediocriter tantum rectificato, facta fuit quo quidem eſſentiam tam bene ſaturatam parare licet quam ſi alcali adiicimus.

Cum ſpiritu ſalis ammoniaci vinoſo facta nec ipſ contemnenda eſt, conſiderarique debet, vt ſal quod dam volatile, quod, præter myrrhæ reliquas et pro prias vires, etiam tonicas inſignes poſſidet: quare i cachexia virginum et feminarum, vbi menſes ob flac ciditatem et atoniam partium perrumpere nequeunt vt et in catarrhalibus affectibus, raucedine, tuſſi, ſin gularem vſum pollicetur, moderata doſi exhibita, a guttas, ſex, decem, quindecim.

ESSENTIA OCVLORVM CANCRI.

Admodum improprie ſic dicitur, eſtque inconcin formula: quidquid enim tincturæ ſpiritus extr hi

hit, omne debetur ſali tartari: cum cuius tinctura vſus etiam conuenit. In *pharmacopœa Bateana* deſcribitur tinctura oculorum cancrorum, contrario prorſus modo parata, ſcilicet cum aceto, cuius cochlearia duo ter in die ſumenda commendantur ad vlcera curanda: quod minime diſplicet.

ESSENTIA ODONTALGICA D. D. STAHLII.

Vſibus externis videtur deſtinata, ore detinenda, cauo denti inſtillanda: vt et addi poterit linimentis, quibus gingiuæ ſcorbuticorum facile cruentandæ defricantur.

ESSENTIA PANIS.

Neſcio quem vſum habeat: nocere non poteſt analeptico fine. Ad integrum cochlear præſcribi poſſe videtur.

ESSENTIA PECTORALIS.

Vocatur etiam *aſthmatica Anglica.* Baſin præbet mel et glycyrrhiza, opii parum, et ad ſingulas vncias eſſentiæ croci drachmæ ſingulæ accedunt. Non mala videtur compoſitio, poteſtque aſthmaticis et chronice tuſſientibus ſubinde cochlear mediocre porrigi. In *pharmacopœa Bateana* legitur tinctura mellis, cuius vſus ad duo vel tria cochlearia phthiſicis pro nutrimento commendatur: atque huius reſpectu hæc noſtra dici poſſet tinctura vel eſſentia mellis compoſita.

ESSENTIA PIMPINELLÆ ALBAE.

Eſt remedium plane polychreſtum, alexipharmacum, diureticum et diaphoreticum. Præcipue in torminoſis colicis affectibus, a cauſſa frigida pendentibus, probe ſe gerit. Impuritatibus lymphæ quibuslibe corrigendis proficua eſt. Dantur guttæ XXX. LX In affectibus faucium iuuat ſubinde guttas octo ve decem ſine vehiculo lente deglutire, vel ſimpliciter e cochleari ori infuſas, vel fruſtulo ſacchari inſtillatas.

ESSENTIA PINI.

Quibuſdam locis valde æſtimatur et celebratur ad cacochymiam ſcorbuticam corrigendam: immo tamquam vniuerſale corruptorum humorum correctorium adhibetur. Dantur guttæ LX.

ESSENTIA PIPERIS INDICI.

De vſu ipſi auctores nos admonent. Eſt reuera bonum ſtomachicum, quod ſalinam potius quam oleoſam, ebullitionem ſanguinis inducere aptam, qualitatem poſſidet. Dari poſſunt guttæ XXX.

ESSENTIA PVRIFICANS.

Eſt eſſentia mumiæ, aqueo et ſalino menſtruo extracta, et inuentum CLAVDERI. Virtus præcipua debetur liquori præcipitanti, id eſt ſali tartari aut cineribus clauellatis. Doſis eſt cochlear mediocre, cum vehiculo copioſo.

ESSENTIA RHABARBARI.

Vocatur etiam *tinctura*, itemque *anima rhabarbari.* Partes ſalinas et reſinoſo gummeas radicis huius, in quibus vis purgans reſidet, bene complectitur. Eſt bonum reſoluens et deobſtruens, quare hypochondriacis in primis bene conducit. Pro diuerſo ſcopo doſis variat: vbi laxare aluum cupimus, cochlear vnum vel alterum exhauriendum eſt: reſoluendi ſcopo guttæ XXX-LX. ſufficiunt. Non male coniungitur cum tinctura antimonii tartariſata, aut tartari acri, ita vt huius pars vna ad duas treſue illius adiungantur.

ESSENTIA SACCHARI.

Ne quid deſit eſſentiarum, hæc quoque excogitata eſt. Quem vſum ſingularem præſtet non video. Tuſſientibus tamquam expectoratiuum offerri ſolet. Dari poteſt plenum cochlear, et vltra.

ESSENTIA SALVTIS.

Titulus eſt virium abundantiſſimus præco. Eſt medicina ſtomachica, pectoralis, alexipharmaca, diuretica. Dari poteſt ad guttas XXX.

ESSENTIA SARSÆPARILLAE.

Idem eſto iudicium, quod de eſſentia ligni Guaiaci.

*ESSENTIA SCAMMONII.

Non contemnendo medico JO. BAPT. ZAPATAE in vſu ſequens fuit, quam *mirabil. medico-chir.*

pag. 173. deſcribit. Vnciæ vni ſcammonii affunc ſpiritus vini optime dephlegmati vncias octo, et d gere, donec omnia ſoluerit. Tunc cola et ad vſu ſerua. Seorſim vero ſolue ſacchari quantam lib portionem, quanta fieri poterit minima aquæ quan titate. Vſus tempore miſce eſſentiæ drachmam vnan quæ mediocris doſis eſt, cum ſoluti ſacchari vncia vna coniungentur abſque eo vt eſſentia ſcammonii turbe tur, edetque hæc mixtura facilem et optatum effectum Laudandum in hac eſſentia, quod accurate ſcire lice quantum ſcammonii in vncia vel drachma contineatur et quod, ob ſacchari adiectionem, iucunde bibitur et abſque metu illius incommodi, quod ſupra in eſ ſentia Jalappæ notauimus.

*ESSENTIA SCORDII.

Eſt diaphoretica et alexipharmaca. Per ſe dari po teſt ad guttas XX. XXX. Sed vtilius iungitu alexipharmacarum et diureticarum radicum eſſentiis ſicque emergit diaſcordium liquidum ſ. *Eſſentia alexi-pharmaca* STAHLII, de qua ſupra diximus.

ESSENTIA SEMINIS SANTONICI.

Contra lumbricos parata eſt, videturque ſatis bona ad verminoſam colluuiem turbandam, præſertim ſi laxans idoneum et efficax ſubiungatur. Dari adul-to poſſunt guttæ XXX. ad LX. Flores vitrioli vene-ris, qui accedunt, a ZWELFERO præſens reme-dium in vermibus celebrantur: ſed magnopere ve-reor vt quicquam de illis in eſſentiam tranſeat, ob vitriolum martis, quod pariter et maiori quidem

quan-

quantitate, adiicitur: vnde nec nauſea, quam venerea creare ſolent, magnopere extimeſcenda eſt.

ESSENTIA SPLENETICA.

Ex aperitiuis, reſoluentibus et ſpleneticis, quamuis, vt mihi videtur, non ſatis apte iunctis, paratur. Dari poteſt hypochondriacis ad guttas XXX. Atque hæc ſcripſi intuitu illius deſcriptionis, quæ exſtat in editione priori; quam nunc penitus omiſſam video, ſubſtituta alia, quæ Illuſtri Archiatro STAHLIO debetur, longe concinniori, quæ non ſine fructu hypochondriacis dabitur.

ESSENTIA SPLENIS BOVINI.

Eſt medicina Paracelſica a CROLLIO in *baſilica chym. p.* 224. propoſita. Promittitur de ea, quod lienis obſtructiones expediat et menſes prouocet. Dare iubet ſcrupulum vnum. Quantum promiſſioni effectus reſpondeat, mihi nondum compertum eſt.

ESSENTIA STOMACHICA.

Sat laudabilis eſt compoſitio et titulo ſuo congrua. Sumi poſſunt guttæ XXX. ad LX.

ESSENTIA SVCCINI.

Pulcra eſt medicina, quæ, interno vſu, roborantem, balſamicum et anticatarrhalem vſum præbet. Sumitur a guttis XXX. ad LX. Externe ingreditur balſama vulneraria, cum eſſentia myrrhæ, ariſtolochiæ, oleo terebinthinæ, ouorum, balſamo Peruuiano et ſimilibus. Notandum autem eſt, quod iam de eſſen-

tia myrrhæ monui, externis vſibus eam non eſſe idoneam, vbi ſal aliquod alcalinum in præparatione acceſſit, ob dolores, ardores et affluxum, qui inde conſequuntur.

Eſſentia ſuccini iuniperina vires diureticas maiores exſeret, et in gonorrhœa ac fluore albo potiſſimum conferet. Cum ſpiritu ſalis ammoniaci parata, accedit ad eſſentiæ myrrhæ, cum eodem factæ, indolem: idemque eſto iudicium.

ESSENTIA THERIACALIS.

Eſt alexipharmaca et ſimul leuiter opiata, affectibus catarrhalibus et rheumaticis non incongrua. Ante aliquot annos in Saxonia celebrari cœpit eſſentia quædam antipodagrica, quæ huic noſtræ vt ouum ouo tam videbatur ſimilis. Dari poſſunt guttæ LX. et vltra.

ESSENTIA TRAVMATICA.

Admodum parum differt ab ea, quæ in *pharmacopœa Argentoratenſi* ad b. D. D. WEDELIVM refertur. Componitur ex balſamicis et adſtringentibus. Prædicatur inſignibus viribus pollere in hæmoptyſi, vomitu cruento, menſibus et hæmorrhoidibus immodicis, dyſenteria. Coniungenda iubetur cum tinctura coralliorum, anodyna, martis adſtringente, elixirio pectorali. Doſis ſunt guttæ XX. XXX. Enimuero ſemper cogitandum eſt in eiuſmodi caſibus, ab adſtringentium vſu citius omnimodam ſuppreſſionem, quam moderationem fluxus, impetrari, adeoque cautiſſime mercandum eſſe. Conferatur, ſi placet, diſſertatio inauguralis *de apoplexia ex hæmorrhoidum*

dum inconſulta ſuppreſſione 1723. Altdorfii habita a D.D. GEORG. EPHR. SCHMID, vbi ferales noxæ a tali medicina ortæ notabili exemplo ob oculos ponuntur.

ESSENTIA TRIFOLII FIBRINI.

Stomachicas, antiſcorbuticas, anthypochondriacas, et, vt mihi compertum eſt, pectorales inſignes vires exſerit: quamuis has vltimas magis in infuſo theiformi aut decocto cum cereuiſia exſerit hoc trifolium amariſſimum. Dantur guttæ triginta ad ſexaginta.

ESSENTIA VIGANI.

Confer infra deſcriptionem pilularum Vigani. Cui vſui ſeorſim tam pilulæ quam eſſentia deſtinatæ ſint, neſcire me profiteor.

ESSENTIA VTERINA.

Vtriuſque hoc nomine propoſitæ, et ex ſimplicibus ſat bonis concinnatæ, vires et vſus conueniunt. Scilicet menſtruorum vitiis corrigendis, et paſſioni hyſtericæ curandæ deſtinatæ ſunt. Dari poſſunt guttæ triginta et amplius.

ESSENTIA VVLNERARIA.

Aliquanto minus, quam præcedens traumatica, adſtringit minusque calida eſt. Etiam menſtruum, quod ex dimidia fere parte præbet ſpiritus lumbricorum terreſtrium volatilis, vtpote ſalinus, diureticus et tonicus, magis placet: cui iungitur vinum maluaticum,

ticum, analepticum, et minus, quam ſpiritus vini, ca faciens. Vnde videtur aliquas non contemnendas pr rogatiuas præ traumatica poſſidere, et, modo iuſ cautelæ obſeruentur, vtiliter præberi poſſe in intern rum partium exulcerationibus. Dari poſſunt gut XX. XXX.

ESSENTIA VVLNERA-RIA ſeu BALSAMVS VVLNERARIVS STAHLII.

Multum fructum in chirurgia præbet hic balſamu præcipue in ſinibus abſceſſuum repurgandis conſolidationi aptandis. Vſus eſt externus, vt imm diate inſtilletur vel ſiphone iniiciatur.

EXTRACTVM ABSINTHII.

De extractis in genere obſeruandum eſt, quod mu tum interſit quo menſtruo illa extraxeris. S extracta abſinthii, fumariæ, carduibenedicti, ſi aq parentur, ſpecificam ſui ſimplicis virtutem vſque ad perdunt, vt nullum eorum ab altero odore diſti guere valeas: quod ſecus accidit, ſi cum ſpiritu vi pares et in inſpiſſando modeſte calorem adhibea Sal tartari addi non vſque adeo conſultum eſt; n ſolum ob attrahendi ex aere vim incoercibilem, qu incommodiſſimum eſt in pilulis inde factis: veru etiam, et præcipue quidem, quod virtuti ſpecificæ v getabilium derogat, quod exemplo opii, aliorumq vegetabilium efficaciſſimorum, correctore Starckey no imbutorum, apparet.

Hoc abſinthii extractum cum ſpiritu paratum ol quidem vaporoſo, quod in hac planta eſt, maxima

parte

partem deſtituitur, adeoque caput non valde ferit: attamen virtute ſtomachica et anthelmintica neutiquam deſtituitur. Expetitur a quibuſdam ad eſſentiam abſinthii parandam, nouo ſpiritu, quantum ad ſaturatam eſſentiam opus eſt, affuſo: qualis iis præcipue conuenit, qui cum languido ventriculo caput debile habent, poteſtque largiori doſi propinari. Sed præcipue pilulis deſtinatum eſt, vbi quum per ſe vtiles ſuas vires habeat, illud inſuper commodum adfert, quod pulueribus excipiendis idoneum, vt loqui ſolemus, corpus præbet.

EXTRACTVM AGARICI.

Adhibetur pilulis purgantibus, vbi in ſpecie tuſſi aut aſthmate correptis volumus ſuccurrere. Virtus ipſius purgans eſt debilis, ita vt ſcrupulus vel drachma dimidia parum ducat niſi ſtimulum addas e. g. mercurium dulcem cum reſina ialappæ aut trochiſcis alhandal.

EXTRACTVM ALOES SVCCOTRINAE QVERCETANI.

Aloes ſubſtantia concreuit ex particulis reſinoſis et gummeis: in reſina, notante HERMANNO, JVNCKERO et aliis, eſt vis ſtyptica et balſamica, aut, ſi mauis tonica adſtringens: in gummea reſidet virtus purgans. Ab illa pertinaces alui adſtrictiones, et orgaſtica incommoda, cum moliminibus hæmorrhagicis, vſu præſertim continuato, metuuntur. Propterea gummeam a reſinoſa ſeparare quærimus, ſoluendo totam aloen menſtruo aqueo; quo etiam Quercetani propoſita methodus ſpectat. Sed ſi calorem

fortiorem, vſque ad coctionis gradum, adhibeas: omnia ſimul ſoluuntur. Melius ſcopum adſequimur, ſi aquam ſucco citri, vel alio modo, blande acidulatam adhibemus, hacque frigida affuſa loco tepido ad extrahendum reponamus, tamdiu repetita affuſione, donec reſinam fuſco rubente colore exutam obſeruemus et nihil vel parum admodum in affuſum menſtruum recipi videamus. Atque talis aloe gummoſæ nomine, ſi prius blando calore in craſſamentum redacta ſit, venire, et pilulis addi hodie ſolet, non contemnenda ſane induſtria, vbi medicinam tutam et continuato vſui aptam meditamur. Poteſt quidem integer ſcrupulus, et amplius etiam, innoxie dari; ſed pauca grana æque bene laxant, ac integer ſcrupulus.

EXTRACTVM ANGELICAE.

Virtutes pectorales et blande anodynas poſſidet; quare pilulis catarrhalibus commode additur. In colica dilui poteſt aqua millefolii ſpirituoſa vel fl. chamæmeli, addita, ſi res exigit, laudani liquidi Sydenhami medioeri doſi. Dari poteſt ſcrupulus vnus vel drachma dimidia.

EXTRACTVM ANTI-FEBRILE.

Poteſt electuariis antifebrilibus addi: habet enim vim tonicam adſtringentem: aut potius ex ſimplici hoc extracto in pilulas efformato ſcrupulus vnus aliquot diebus porrigatur ad ventriculum et inteſtina roboranda. Quod inferius occurrit *Extr. febrifugum*, pollet viribus magis diaphoreticis.

EXTRACTVM CASTOREI.

Adhibetur opiatis tamquam antidotus, aut ſaltem vires eorum infringens, nimiamque narcoſin impediens. Deinde pilulis et mixturis anthyſtericis et anticolicis iungi, vt torminum ſpaſmodicorum vehementiam minuat. Doſis non debet eſſe magna: ſufficiunt grana duo ad quinque.

EXTRACTVM CATHOLICVM.

Eſt inuentum THEOPHRASTI PARACELSI, ſed hic interpolatum, additis aloe et Jalappa, oleisque quibuſdam carminatiuis. Catholicum dicitur, quod omni humorum generi euacuando aptum exiſtit. In *pharmacopœa Auguſtana* vt et *Argentoratenſi*, ſic exſtat, vt a Paracelſo profectum eſt: quoniam autem medicus Italus, EVSTACHIVS RVDIVS, illud, omiſſo eius nomine, præ omnibus commendauit: factum eſt vt a multis ſub extracti Rudii nomine laudetur: monente WEPFERO *obſeruat.* 46. *pag.* 125. Dari poteſt a granis decem ad drachmam dimidiam. Jungi poteſt mercurio dulci, ſi morbis lymphæ ſpeciatim mederi cupimus.

EXTRACTVM CHACCARILLAE.

Extractum hoc in Norico tractu, niſi me omnia fallunt, primo natum et celebratum eſt, encomio b. D. D. JO. LVD. APINI, Profeſſoris quondam apud Altorſinos celeberrimi, longe lateque deinceps com-

mendatum. Egregias poſſidet vires ad promouendam expectorationem in peripneumonia, doloreſque etiam mitigandos. Deinde conuenit quoque in fluxibus alui torminoſis, dyſenteria, colica. Prælaudatus APINVS extractum hoc in eſſentiam iterum redactum, vel mixturis diapnoicis additum in febribus catarrhalibus malignis, præmiſſo vomitorio exhibebat. Aliis placuit ad omnium intermittentium febrium curationem idem transferre, et vel in pilulari forma vel in potiunculis illud præbere. Doſis ſunt grana tria, quinque et vltra. Video dubitari a docto quodam viro, vtrum b. D. D. APINVS chaccarillam, an chinam laudauerit, et annon extractum ſuum ex china parauerit. Sed vix dubium eſſe poteſt de chaccarilla, quum medicinæ præparationem Altorfino pharmacopolio permiſerit, in qua ſuperſtites beati viri multæ formulæ præſcriptionum omnem dubitationem tollere videntur.

EXTRACTVM CHOLAGOGVM.

Id eſt bilem ducens, Ad QVERCETANVM auctorem in *pharmacop. Auguſt.* refertur, minusque vſualibus attribuitur. Baſin præbet Aloes extractum, cui rhabarbari non modicum, tum et ſenna ac ſcammonium, adduntur. Poteſt pilulis, quibus ſeroſobilioſos humores expurgare cupimus, pro baſi inſeruire: quin ipſum per ſe in pilulas redactum et a XV. ad XXX. grana oblatum benigne ſatis expurgabit.

EX-

EXTRACTVM COLOCYNTHIDIS.

Vix vmquam ſolum datur ob vehementem acrimoniam, ſed ſtimuli loco aliis lenioribus et lentioribus, in pilularem formam redigendis, adduntur grana duo, tria, ſex ad decem.

EXTRACTVM CROCI.

Non de nihilo eſt, quod admonetur melius quibusdam videri, ſi hoc extractum ſola aqua paretur. Poſſunt paucula eius grana pilulis itemque electuariis aliisque formulis admiſceri, vbi viribus croci indigemus. Eſt etiam vſus externus, quando aquis roſarum, nymphææ, ſolani additur, hisque imbuta et iterum expreſſa lintea capitibus phreneticorum, cephalalgia immoderata laborantium aut vigiliis attritorum, applicamus. Conferantur de eſſentia croci ſuperius iam dicta.

EXTRACT. DIACARTHAMI COMPOSITVM.

Vocatur etiam Cnicopharmacum. Eſt a JO. GVINTHERIO ANDERNACO *de medicina vet. et nou. comm. II. pag.* 626. deſcriptum et in *pharmacop. Auguſt.* tamquam nobiliſſimum et ad omnes vitioſos humores euacuandos accommodatiſſimum ac multimoda experientia comprobatum celebratur. Seorſim autem cachecticis et hydropicis conueniens iudicatur. Quoniam debile eſt, exſtimulari poteſt additis aliis fortioribus. Per ſe drachma

ma dimidia ad integram, et vltra datur, dilutam ve aqua conuenienti cum ſyrupo roſaceo aut violaceo ſolutiuo.

*EXTRACTVM DIACITRI.

Eſt HIERONYMI REVSNERI, phyſici quondam Auguſtani, multisque hodie adhuc familiare eſt, ad humores bilioſos ac ſeroſos blande expurgandos in cachexia, ictero, obſtructionibus hepatis et lienis, itemque in febribus omnis generis. Datur ſcrupulus vnus ad drachmam.

EXTRACTVM EPILEPTICVM.

Vtrum experientiæ calculo vires, quas titulus promittit, exſerat, equidem non habeo compertum: ſed deſcriptio non eſt ad regulas artis pharmaceuticæ. Saltem hoc incongruum videtur, quod raſuram cornuum craniique humani ſpiritu vini extrahere iubemur.

EXTRACTVM FEBRIFVGVM.

Vide ſupra extractum antifebrile. Poſt febres iam ſuperatas non adeo ineptum fuerit ſcrupulum vnum in pilulas vel bolum redactum deuorare, ad ventriculum et viſcera roboranda, ſanguinique vegetum per illa progreſſum conciliandum. Eſt autem inuentum FRID. DEKKERS, qui in *exercitationibus practic.* p. 189. illud deſcribit. Adde quæ infra ad eiusdem *oleum febrifugum* ex mente eius dicentur.

EXTRA-

EXTRACTVM HELLEBORI NIGRI.

Optime paratur ſimplici aqua, absque vel ſpiritu vel ſale tartari. Eſt polychreſtum remedidium, ſatisque antiqui vſus, ſed ab Theophraſto PARACELSO inprimis reuocatum, qui DAVRÆ nomine illud celebrat, quo nomine et hodie paſſim venire, præſertim Viennæ, ex WEPFERI *obſeru.* 78. *p.* 277. colligo. Ad morbos chronicos, cephalæam, vertiginem, epilepſiam, maniam: tum vero etiam ad rebelles et contumaces quartanas, vt et vlcerоſos affectus cutaneos chronicos valde commendatur. Et in his quidem vltimis, et vbicunque lymphæ impuritates tollendæ ſunt, cum mercurio dulci aut cinnabari bene iungitur, et in pilulas redigitur. Si aloeticis additur, hæmorrhoides prouocat, et per has multos graues morbos aufert. Datur, pro morbi grauitate et ægroti viribus, a granis quinque ad ſcrupulum. In tenerioribus hominibus non ſuaſerim quantumuis exiguas doſes diu continuare, longeque melius eſt ſemel ſat efficacem, modo non nimiam, præbere, quam paruas poſt breuia interualla: cuius aſſerti rationes alio forte tempore pleniſſime exponam.

In *pharmacopoea Argentoratenſi* præſcribitur extractum ellebori nigri maſtichinum, quod fit, quando extracti ad conſiſtentiam fere iam incraſſati ſingulis drachmis pulueris maſtiches ſcrupulus dimidius additur.

EX-

EXTRACTVM IRIDIS NO-STRATIS.

Iris noſtras vel lutea eſt vel cærulea. Illius radices adſtringenti virtute pollent, ſimileque extractum dabunt. Credo autem hic intelligi debere cæruleam, cuius ſuccus hydragogum præbet efficaciſſimum: quando autem igne tractatur, valde miteſcit, neque tamen deſinit ad hydropem et dyſpnoeam bene ſe gerere. Dari poteſt a granis ſex ad ſcrupulum.

EXTRACTVM IVNIPERI BACCARVM.

Valde conuenit cum Rob iuniperi, niſi quod conſiſtentiam ſpiſſiorem nactum eſt. Vires habet alexipharmacas et diureticas, vt et carminatiuas ac ſtomachicas. Sub tali conſiſtentia conducere poteſt pilulis catarrhalibus, quando pulueres minerales, vt arcanum corallinum et ſimilia, inuoluere cupimus, ad curandam luem veneream. Vbi vero iſte vſus non intenditur, commodius eſt rob præſcribere, aut Maluaticum iuniperinum ſ. Eſſentiam iuniperi, de qua ſupra dicebamus.

EXTRACTVM LIGNI GVAIACI.

Additur pilulis arthriticis, anticatarrhalibus vt et antiuenereis, itemque in genere omnibus, vbi ſanguinem vel lympham depurare animus eſt. Ceterum iam ſupra diximus Guaiacum optime ſe gerere in decocto, et continuato vſu.

EX-

EXTRACTVM MAROCOSTINVM.

Vocatur etiam Aloedarium Marocoſtinum, eſtque inuentum celebris medici Auguſtani RAIMVNDI MINDERERI, qui de hac medicina peculiarem libellum conſcripſit et edidit, in quo et compoſitionis huius conſilium, omnesque modos in praeparatione tenendos, ac denique vſus eius ampliſſime diſſerit. Præſcripta hic formula *pharmacopoeam Auguſtanam* fere ſequitur, niſi quod ſuccum limonum, neſcio an typothetæ errore, an conſilio, omittit, cuius viginti vncias illa requirit. Si verum fatendum eſt, extractum hoc, indeque formatæ pilulæ, vere ſunt polychreſtæ, poſſentque cum multis aliis de prærogatiua certare, ſi aloes pondus paulum mutaretur, vt ad myrrham et crocum proportionatum redderetur. Videntur hoc agnouiſſe D. D. *ARGENTORATENSES*, qui tertiam partem aloes ſubtraxerunt. Dum vero omnes ſuccos ab auctore requiſitos omnino omiſerunt, reuera effecerunt, vt in hoc extracto, ſine his ſuccis parato, plus aloes habeamus in vna doſi, quam in alio ad vulgatum modum confecto.

Auctor capite penultimo ſui tractatus multis docet, quo pacto hoc extractum, per additionem, et vehiculum appropriatum, pleriſque morbis vel auertendis vel curandis accommodari poſſit. Hodie plerumque pro baſi pilularum laxantium adhibetur, cui actiuiora, vt ſcammonium, reſina ialappæ, mercurius dulcis, trochiſci alhandal, pro ratione ſubiecti et morbi, adiunguntur. Datur a ſcrupulo dimidio, ad drachmam dimidiam, et vltra.

EX-

EXTRACTVM NICOTIANÆ

Si ſollicite ad præſcriptum præparatum fuerit, egre gium eſt remedium in tuſſi pectorali ſiſtenda, ſ prius affluxus materiæ per ſatis diuturnum vſum in- cidentium, diureticorum, nec non laxantium, fui auerſus et imminutus. Sic etiam in principio phthi- ſeos conuenit; illa tantum cautione adhibita, ne vo- mitum concitet. Quod cauebimus, ſi doſin medio- crem in eſſentia alexipharmaca Stahlii diſſoluamus et offeramus: vel ad manum habeamus vinum ca- lidum aromatiſatum, idque exorta nauſea vomibun- da præbeamus. In tuſſi hypochondriaca non pro- deſt. Confer de hoc remedio ex obſeruationibus et præceptis Illuſtris STAHLII recte adhibendo D D. GOETZII *obſeru. Stahlian. Claſſ. I. pag.* 157 *ſeq.* Doſis eſt ad grana quinque vel ſex.

In *pharmacopoea Bateana* deſcribitur *extractum Pe- ticum*, quod eſt compoſitum. Eius doſis determi- natur ad ſcrupulos duos, cum promiſſo, quod *craſ- ſos humores per vomitum et nonnumquam per ſeceſ- ſum potenter expurget, feliciterque detur in aſthma- te, et pulmonum tartaro, nec non in febribus, præ- cipue tertiana et quartana; vtile etiam ſit in ictero hydrope ac arthritide.*

EXTRACTVM OPII.

Aliquanto mitius eſt opio crudo, et quo magi intenſo calore inſpiſſatum fuit, eo plus virium amiſit; atque pro eo etiam doſis erit moderanda A grano dimidio ad duo adſcenditur.

EX

EXTRACTVM PANCHYMAGOGVM CROLLII.

Ita dicitur, quod omnes humores ex æquo ducat et expurget, adeoque catholicum ſupra conſideratum æquet. Auctor in *baſilica chymica p. m.* 137. illud proponit, deque eo aſſerit, quod inter omnia medicamenta cathartica, licet nec labori nec ſumtui pepercerit, nullum tamen, multiplici experimento facto, inueſtigare potuerit, quod minori moleſtia aſſumtum operationes deſideratas felicius exſequeretur, quam hoc panchymagogon.

Proponit autem duplicem præparandi modum; priorem, quem officinæ fere ſequuntur, vbi omnia extrahuntur, quæ cathartica et eorum correctiua ſunt, et deinceps in craſſamentum rediguntur: alterum breuiorem, vbi tantum aliqua purgantia, cum ſpeciebus diarrhodon et aloe, quæ in priori non erat, extrahuntur, deinde autem inſpiſſato illi adduntur in ſubſtantia trochiſci alhandal, diagrydium, agaricus trochiſcatus et aloe. Atque de hoc poſteriori modo promittit, quod medicina efficacior ſit. Huncque ſequuti ſunt Halenſes in ſuo Elixir polychreſto, quod ſuperius vidimus.

Eſt omnino bonum purgans, quod ſolum a decem granis ad viginti et vltra, quemadmodum catholicum, dari poteſt. Si cum mercurio dulci iungatur, habemus pilulas optimas mercuriales, quæ in omni lymphæ impuritate, vt et contra vermes, efficaciſſimæ deprehenduntur. Quo pacto ſolutum vel mixtura ſimplici vel ſpiritu vini, addito vitrioli ſpiritu, adhiberi ad varios vſus poſſit, ſupra attigimus.

EXTRACTVM PILVLARVM AVREARVM.

Satis moderate purgant hæ pilulæ; quumque ipſ[i] extractione per ſpiritum vini, et exhalatione plurimum efficaciæ ſuæ perdant, mitiores etiam redduntur hocce modo. Poteſt adhiberi pro excipiente ſeu corpore formandarum pilularum laxantium e[t] purgantium: aut etiam ſolum in pilulas efformari e[t] ad ſcrupulum vnum vel duos, præberi.

EXTRACTVM PILVLARVM COCHIARVM.

Τὰ κοκκία, id eſt pilulæ, quas per tautologiam e[t] ſoloeciſmum pilulas cochias appellat iam a longiſſimo tempore ſchola medica, ſunt ſatis forte purgans, adeo vt dici poſſit nullas efficaciores ab antiquitate ad nos perueniſſe. Hæ extractione mitiore[s] redditæ dari innoxie ad ſcrupulum vnum poſſunt. Adde de ipſis pilulis infra ſuo loco dicenda.

EXTRACTVM PILVLARVM TARTAREARVM.

Fateor me neſcire, quo conſilio pilulæ hæ extractioni nouæ ſubiiciendæ ſint, quum præſcripto modo totæ, quantæ ſunt, reſoluantur, nihilque aliud conſequi liceat, præter temporis inutiliter conſumti et virium ipſius medicamenti iacturam.

EXTRACTVM PIMPINELLÆ.

Commodum eſt parandis pilulis ſtomachicis, pectoralibus, et catarrhalibus.

EX-

EXTRACTVM RHABARBARI.

Ex rhabarbaro exhibet partem gummoſam, quæ vim laxatiuam continet, ſequeſtrata terrea, quæ adſtringit et roborat. Enimuero, niſi blandiſſimo calore inſpiſſetur, virium iacturam magnam facit, omninoque iners redditur. Dantur grana quindecim ad triginta. Cum mercurio dulci in pilulis ad gonorrhoeam apprime proficuum expertus eſt D. D. JO. MAVR. HOFFMANNVS *proluſione* XXIX. §. 53. Cum extracto croci æquo pondere iunctum, facit pilulas bonas ſedatiuas, in omni ſpaſmodico morbo et dolore proficuas, exigua doſi vnius vel duorum granorum efficaces.

EXTRACTVM SCORZONERÆ.

Mixturis et potiunculis alexipharmacis ac diapnoicis addi poteſt, vt et pilulis catarrhalibus. Vereor vt magnarum ſit virium.

EXTRACTVM SENNÆ FOLIORVM.

Vereor vt totum ſit iners, quum ſal purgans ſennæ adeo ſit volatile, vt minimo decoctionis calore diſſipetur. Dantur grana quindecim, triginta et amplius.

EXTRACTVM SOLVTIVVM.

Vires ſuas rhabarbaro et ſennæ ac tartaro tartariſato debet. Niſi blandiſſimo calore paretur, non

ſolum inefficax erit, ſed torminum fœcunda mater exiſtet. Datur ſcrupulus ad drachmam dimidiam vel integram.

EXTRACTVM SPECIERVM AROMATICARVM ROSATARVM.

Quemadmodum illæ ſpecies ventriculo et hepati imbecillioribus roborandis conueniunt: ita extractum hoc eidem fini inſeruiet, mixturis et pilulis additum.

EXTRACTVM THERIACALE.

Eſt parergon aquæ theriacalis ſupra poſitæ: poſſidetque vires bezoardicas et anodynas. Poteſt mixturis, potiunculis et pilulis catarrhalibus, carminatiuis et pectoralibus adiungi. Doſis ſunt grana XV. XX. et vltra. Alibi, ad præſcriptum D. D. AVGVSTANORVM et ARGENTORATENSIVM, fit ex illis ſpeciebus bezoardicis, a quibus pro tinctura bezoardica Michaelis paranda ſpiritus abſtractus fuit, reſiduum ſcilicet blando calore in craſſamentum redigendo: quod viribus certe non inferius, quin immo efficacius etiam erit, quam ſi ad præſcriptum modum fuerit elaboratum.

EXTRACTVM TROCHISCORVM ALHANDAL.

Vide ſupra de extracto colocynthidis dicta.

EXTRACTVM VERONICÆ.

Exhibet terreſtres et adſtringentes veronicæ particulas. Neſcio cui vſui paretur, niſi quis adſtrictoriam

ctoriam facultatem ab veronica profectam tutiorem et meliorem aliis adſtringentibus exiſtimet.

FEBRIFVGVM D. CRAANII.

Vocatur alias *Regulus antimonii medicinalis.* Quoad præparationem monendum eſt, optime et ad votum illam ſuccedere, ſi ſal commune omnino omittatur. Sic enim tota maſſa in vitriformem, facillime fragilem, ſubſtantiam, ſaporis et odoris omnino expertem, tranſit, a qua ſuper porphyriten læuigata minime metuenda ſunt illa incommoda, quorum cauſſa remediis infidis et incertæ efficaciæ a quibuſdam adſcriptum fuit. Cauere debemus, ab illo, quod ex aere humiditatem vllam attrahit, odorem aliquem habet, aut vitri, in quo aſſeruatur, lateribus exiguas cryſtallos ſalinas affigit: illud enim ad vomitorios effectus, vtique in ſenſibilioribus, edendos promtum eſt. Compendioſius etiam parari poteſt, ſi antimonii tenuiſſime triti partibus quatuor addamus nitri optimi cryſtallini partem vnam, mixtaque crucibulo frigido indamus; quod ſi prunis imponamus, mox videbimus flammam concipere et deflagrare: quo facto crucibulum frangatur et materia quaſi pumicoſa, leuis et fragilis, eximatur, quæ tenuiter trita ad drachmam dimidiam tuto ſumitur. Si poſt deflagrationem intenſiori calore ad fluorem vsque vrgeas tumque effundas, minus ſpongioſam reguloque antimonii ſimillimam maſſam acquires.

De vſu antifebrili nihil equidem compertum habeo: video autem a magnis medicis impenſe commendari ad febres quartanas, ſi cum mercurio dulci exhibeatur. In hydrope, præſertim anaſarca, cum eodem mercurio probe ſe gerit, neque tamen obſer-

uare illud potui, quod aliis auctoribus viſum fuit mercurium dulcem huic regulo mixtum fortius operari, planeque ſuſpicor id tum tantum fieri, quando regulus medicinalis non recte præparatus adhibetur. In lymphæ vitiis, indeque pendentibus morbis omnibus egregium fructum adfert. Datur ſcrupulus ad drachmam dimidiam. De vſu ſpecialiori conferatur elegantiſſima diſſertatio Dom. Lic. CARL quam Halæ ſub præſidio Exc. D. D. FR. HOFFMANNI 1698. habuit. Adde, quæ leguntur in *commerc. litter. phyſico-med. Ann. I. p.* 74. et 132.

FERMENTVM ANODINVM.

Vocatur etiam Laudanum opiatum cydoniatum, debeturque celeberrimo Holſatiæ archiatro D. D. JOELI LANGELOTTO. Opium fermentatione magis exaltatur: vnde in doſi oportet parcos eſſe. Ipſemet auctor partem quartam grani vel dimidiam ad ſummum, offerre iubet. In teneris infantibus, alui torminibus miſere vexatis et aſſidue eiulantibus, vigeſimam quartam grani vnius partem abunde ſufficere vidi.

FLORES BENZOES.

Pectorales ſunt, et in ſpecie coagulum lymphæ mucido-ſeroſæ ſoluere perhibentur. Dantur grana duo ad quinque in ouo ſorbili, aut rotulis. Naturam habent ad ſal volatile ſuccini aliquantum accedentem, præclare monente D. D. CASP. NEVMANNO *prælect. de ſuccino* pag. 56.

FLO-

FLORES SALIS ARMONIACI MARTIALES.

Virtute gaudent incidendi et tenaces humores diſſoluendi, a ſale ammoniaco profecta, a marte vero tonicam efficaciam et aliquatenus anodynam nacti ſunt: vnde nonnullis valde celebrantur ad febrium, præſertim quartanarum curationem. Dantur grana quinque ad quindecim. Celeberrimus HERMANNVS BOERHAAVE in *chym. P. II.* p. 305. teſtatur, omnia, quæ Illuſtris BOYLÆVS prædicauit de *ente veneris Helmontiano*, de hoc quoque, et magis etiam, vera eſſe. Is autem *de vtilit. philoſ. exper. p. II. ſect. V. cap.* 6. ad rachitidem optimum et ſpecificum eſſe medicamentum aſſerit. *Doſis*, inquit, *eſt a duobus vel tribus granis ad decem vel duodecim, aliquando in robuſtioribus ad viginti vel triginta, in aqua deſtillata vel tenui cereuiſia. Quouis tempore, dum modo vacuus ſit ventriculus, exhiberi poterit: ego tamen vt plurimum hora decubitus propino. Operatur, quando ſenſibilis eſt operatio, per ſudorem et aliquo modo per vrinam. Plus quam centum puerulі rachitide laborantes, de quorum maxima parte conclamatum fuit, ſolo hoc curati ſunt. In febribus etiam aliisque morbis ad conciliandum ſomnum vtiliter exhibetur: in dolore etiam capitis, ſuppreſſione menſium, lumbricis, et ad appetitum excitandum, miras exſerit vires.*

Enimuero dubito an flores hi martiales, præſertim ſi cum hæmatite, vt aliqui præſcribunt, facti ſint, ſine periculo dari tanta doſi, et infantili ætati, poſſint. Tam enim ſtyptici ſolo guſtu depre-

henduntur illi cum hæmatite parati, vt fauces omni-no conſtringant et os totum contrahant: prorſus vt non ſine ratione a b. JO. MAVR. HOFFMANNO *proluſ.* 43. §. 9. inter venena reponantur, illa ſcilicet, quæ ſulphure vaporoſo cum ſale volatili ſubacri explicito ſpirituum animalium irradiationem expanſiuam ſufflaminant, ſenſationem hebetant et ſoporem inducunt, ſi in doſi exceſſiua aſſumta fuerint.

FLORES SVLPHVRIS.

Commendantur in morbis pectoris, itemque vbi exanthemata retroceſſerunt. Satis largam doſin a granis decem ad triginta aliqui commendant: sed æque bene faciunt grana quatuor vel quinque, iunctis abſorbentibus terreis, per aliquot dies continuos exhibita.

FLORES SVLPHVRIS MYRRHATI.

Mira eſt proportio croci ad reliqua ingredientia. Non ſatis aſſequor conſilium totius compoſitionis: ſuſpicor autem, quod præſeruandi ſcopo, tempore catarrhali et quando contagioſi morbi graſſantur, inſeruire debeat, tamquam aliquod elixir proprietatis ſiccum. Atque hoc ſcopo grana decem, quindecim vel viginti dari poterunt.

FLORES VITRIOLI MARTIS.

Eſt crocus martis tenuiſſimus, qui ſub hoc improprio florum nomine venit. Virtutem tonicam adſtringentem habet. Datur, vt reliqui croci martis,

is, exigua quantitate, grana duo, quatuor ad ex.

GILLA THEOPHRASTI.

Eſt ſal vitrioli vomitorium, quod, quia citam ſatisque efficacem operationem edit, præcipue commendatur in caſibus ſubitis, catarrho ſuffocatiuo et apoplexia ſeroſa. Dantur grana decem ad triginta. Vires ſunt a metallicis, præcipue venereis, particulis, vnde ventriculum valde lædit.

*GLOBVLI CARMINATIVI VTECHTI.

Valde celebres ſunt in terris Franconicis et Sueuicis nec contemnendæ efficaciæ ad aluum reſerandam flatusque eliciendos. Deſcribuntur a D. D. ZWINGERO *in diſſert. de nitro pag.* 205. fiuntque ex ſaponis Veneti vnciis quatuor, fellis tauri vncia vna cum ſemiſſe, nitri puri vncia dimidia et ſacchari vnciis duabus mixtis, vnde diuerſæ magnitudinis globuli, ſuppoſitoriorum ritu ano intrudendi, formantur.

GLYCYRRHIZA TORTILIS.

Dicitur etiam factitia, et, quamquam improprie, cocta. Præſcribitur tuſſientibus, vel per ſe ſola, vel adiuncto linctu quodam pectorali, cui intingi bacillus talis debet, lambendoque conſumi.

HEPAR ANTIMONII.

Eſt maſſa illa, quæ, facta edulcoratione, crocum metallorum largitur. Hominibus non præſcri-

bitur hoc hepar, ſed equis ſæpe præbetur in puluerem redactum, ab vncia dimidia ad integram.

*JVLAPIVM GEMMATVM.

In Diſpenſat. Nor. et Pharmac. Argentor. pretioſum hoc medicamentum iiſdem verbis vtrobique deſcribitur. Exſtat autem duplex, completum, vbi ambra et moſchus accedunt, ac incompletum. Vires analepticas et cordiales præcipue debet aquæ fraganti et Confectionibus alkermes et de hyacintho. Ratione aceti vires etiam ſtomachicas et roborantes ac refrigerantes aliquas exſerit. Additur potiunculis, habita ratione ægrotantium, vel cum odoratis, vel ſine illis: cum neceſſario etiam reſpectu ad facultates ægrotantium.

JVLAPIVM ROSATVM.

Eſt ſaccharum cum quantitate aquæ roſarum neceſſaria ſolutum. Adhibetur potiunculis et emulſionibus edulcorandis. Vires aquæ roſarum cordiales perhibentur: ſed in ſenſibilioribus, ſubinde aluum turbat.

JVLAPIVM VIOLATVM.

Vſus et finis conueniunt.

LAC SVLPHVRIS.

Vocatur etiam magiſterium. Ad affectus pectorales præſcribitur inter pulueres. Dantur grana quinque: aliqui ad quindecim et vltra aſcendunt. Reuera nullam habet prærogatiuam præ ſulphure quouis

uis puro ſimplici: immo præſtiterit illud crudum aut flores eius adhibuiſſe.

LAC VIRGINIS.

Hoc nomine venit acetum lithargyrii per ſolutionem aluminis crudi turbatum, vt lacteſcentem colorem acquirat. Ex præſcripto Diſpenſatorii Norici camphora accedit, alumen autem omittitur. Eſt medicamentum coſmeticum, quod tenerioribus a ſolis calore quaſi ambuſtis promte ſuccurrit, ſi faciem eo illinant, etiam lentigines, ſerpigineſque delet. Videndum tamen et hic ne quid nimis fiat, quum hic fucus ſenſim pulmonicos morbos et ipſam tabem inducat, vt ſupra ad acetum lithargyrii admonitum eſt.

Aliis eodem nomine venit mixtura albicans, quæ emergit, quando ad quatuor vncias aquarum, e. g. roſarum, ſolani, plantaginis, fl. fabarum, vnicam drachmam tincturæ benzoes guttatim inſtillamus.

LAPIS MEDICAMENTOSVS CROLLII.

Videatur ipſemet auctor in *Baſilic. chym. p.* 271. vbi innumerabiles eius vires ebuccinat, vſumque oſtendit ad omnis generis vlcera et vulnera mundificanda et conſolidanda. Vtendi hic modus eſt. Vncia vna lapidis in aquæ fluuiatilis libra vna liqueſcat: poſt filtrationem ſolutione clara vtamur ad lintea imbuenda, ſordida vlcera aut fiſtulas eluendas. Quicquid præſtat, facit ratione vitrioli et aluminis. NICOLAVS LEMMERY in *curſ. chym. p. m.* 511. *ſeqq.* plures lapides medicamentoſos deſcribit, hosque inter vnum, cuius ſolutionem commendat ad iniectionem pro gonorrhoea pertinaci curanda.

LAPIS

LAPIS PRVNELLÆ.

In pleriſque officinis venit nomine nitri tabulati alicubi depuratum vocatur. Sed notandum eſt pro depurato nitro habendum eſſe optime cryſtallinum: hunc autem lapidem dictum de natura ſalis medii multum participare: vnde non ſolum pulueres ingratiorem ſaporem nanciſcuntur, verum etiam vis refrigerans minor deprehenditur. De reliquo æſtimandus eſt ex viribus nitri, quibus bene perſpectis nihil opus eſt addere. Ad hoc prope accedit ſal polychreſtum, quod in ſcriptis Gallorum præcipue commendatum ſuperiori potiſſimum ſæculo inuenimus: ſed ſulphuris partes æquales accedunt. De vſu eius videatur BOERHAAVE *chym. p. II. pag.* 391.

LAVDANVM OPIATVM COMPLETVM.

Refertur, quoad nominis et rei primam notitiam ac commendationem, ad auctorem THEOPHRASTVM PARACELSVM: quamuis laudani Theophraſtei diuerſa ſit compoſitio apud CROLLIVM in *baſilica chymica p.* 173. *ſeq.* vbi præter alia etiam hyoſcyami ſuccus accedit: cui omnino conſultius videtur crocum ſubſtituere, vt in officinis hodie vſu receptum eſt. A margaritis et lapide bezoar orientalibus pretium magis, quam bonitas medicamenti, augetur: moſchus autem et ambra non ſunt omnibus conuenientia, etſi de reliquo cum ſcopo medicamenti ſatis conſpirant.

Nonnullorum medicorum ſacra ancora eſt, ad quam continuo confugiunt, quoties ſomno inducendo aut doloribus mitigandis opus videtur. Ne vero

o in hac re grauiter peccemus, legere et ad animum reuocare inuabit Ill. STAHLII admonitiones in diſſertatione, quæ *de impoſtura opii* inſcripta eſt. Vbi omnino neceſſarius vſus cognoſcitur, a grano dimidio d duo progredi licet.

Laudano incompleto vtimur in feminis et viris, qui o vſu illorum odoratorum et caput ferientium offenuntur. Doſis eſt eadem. *Laudanum hyſtericum* eſt dem incompletum, extracto caſtorei auctum.

LAVDANVM OPIATVM
LIQVIDVM.

Darum differt a *Fermento anodino*, quod ſupra vidimus. In doſi admetienda reſpicimus, an magis vel minus inſpiſſatum ſit. Si ſyrupi conſiſtentiam nactum t, vltra guttam vnam non licet aſcendere: in magis liuido ad proportionem humiditatis coniunctæ libelioribus eſſe licebit.

LAVDANVM LIQVIDVM
D. SYDENHAMI.

Variis vſibus a celeberrimo auctore ſuo deſtinatum fuit. Adhibuit enim in affectibus pectoralibus, olica, dyſenteria, hæmoptyſi, aliiſque, de quibus ſum relegere iuuabit. Specialis vſus et imitatioe dignus eſt, quod poſt exhibita purgantia in morſis, vbi non conſultum eſt a peripheria corporis ad teriora trahere, ſtatim poſt operationem peractam oſin ſui laudani cum aquis diapnoicis propinauit. tque hoc etiam pacto hypercatharſes mox ſedat, bſequente, modo reliqua tranquilla corporis quies cedat, blanda diapnoe. Dantur guttæ decem ad ginti vel viginti et quinque.

LAV-

LAVDANVM VRINARIVM.

Non eſt contemnendum remedium in vrinæ difficultate, modo prouide et modeſte adhibeatur. Scrupulus vnus duo fere grana, ſed non integra, continet. Poſſunt igitur dari grana decem, quindecim, ad ſcrupulum integrum.

LIQVOR CORNV CERVI SVCCINATVS.

Eſt diaphoreticum, diureticum et ſimul antiſpaſmodicum inſigne, quod aduerſus motus conuulſiuos epilepticos, præſertim puerorum, valde commendatur. Infantibus gutta vna vel altera ſufficit: pueris tres, quinque vel ſex præbentur: adultis viginti ad viginti et quinque vel triginta.

LIQVOR MARTIALIS.

Eſt ſatis potens ſtypticum. Per ſe datus ad paucas guttas efficax deprehenditur ad hæmorrhagias ſiſtendas. Si liquori terræ foliatæ tartari inſtilletur, tincturam vitrioli martis extemporaneam habemus. HOFFMANNI *Acta laborat. chem. Altdorf. proc.* 127.

LIQVOR MYRRHAE.

Inſeruit vulneribus et vlceribus depurandis, vſu externo.

LIQVOR PRAECIPITANS CLAVDERI.

Eſt mere alcalinus, aduerſus acidam in primis viis ſtagnantem colluuiem ſatis idoneus, quem aliqui abſcon-

ꝯſcondunt tingendo ipſum floribus hyperici, dant-
ue pauperibus et plebeiis hominibus, nidoroſis aci-
is ventriculi cruditatibus ſuperoneratis, vt et ſoda
borantibus, nec non malo hypochondriaco, inde-
ue enatæ melancholiæ, obnoxiis. Dantur guttæ
uinquaginta et vltra cum vehiculo copioſo.

*LIQVOR STYPTICVS WEBERI.

De hoc liquore JOAN. CORN. WEBERVS pe-
culiarem libellum, ſub titulo *anchoræ ſauciato-
um* edidit, cuius *pag.* 124. deſcriptionem ſequentem
oluit. Recipe vitrioli Hungarici, aluminis ana li-
ram dimidiam, phlegmatis vitrioli libras quatuor.
Coque tamdiu, donec omnia fuerint diſſoluta.
Liquorem frigefactum filtra et a cryſtallis ſubinde
natis ſepara; adde tandem cuiuis libræ olei vitrio-
vnciam vnam. Hoc liquore lintea quintuplicata
nbue et parti ſauciatæ aut amputati, membri trunco,
um conueniente ligatura impone.

LIQVOR TERRAE FOLIATAE TARTARI.

Vide ſupra *Arcanum Tartari.*

*LIQVOR VVLNERARIVS DIPPELII.

Deſcriptionem et vſus ſpecimina legere licet *Act.
phyſico-med. Ac. N. C. Vol. II. pag.* 255. 258.

LOOCH AD ASTHMA.

Lohoch Arabibus idem denotat quod apud Græ-
cos ἔκλειγμα, apud Latinos *linctus*, quoniam
non

non ſimul et ſemel deglutienda aut deuoranda ſunt ſed in ore detineri, ſenſimque eliquata ſorberi debent Hoc ad aſthma humidum comparatum eſt, vt pectoris infarctum incidendo diſſipet. Vires potiſſimas debet ſcillæ; omninoque conſiderari poteſt tamquam Looch de ſcilla compoſitum, a MESVE interpolatum. Simplex eclegma de ſcilla GALENI infra videbimus. COSTAEVS ad MESVEN annotat tam potens eſſe, vt ſcrupulus dimidius ad integrum cum moſchi grano et optimo vino calido aſſumtus aſthmate laborantes ſæpe curauerit. Maiori doſi vomibundam nauſeam excitare valet.

LOOCH DE PAPAVERE.

Eſt aduerſus defluxiones acres, quæ fauces obſident, et ad tuſſiendum continuo irritant. Lambendo ſucceſſiue demitti debet. Satis ad ſcopum bona eſt medicina, quando recens eſt: nam quæ aliquamdiu ſtetit, vix poterit non vel fermenteſcere, vel alias mucilaginoſarum partium iacturam facere. Ratione papaueris etiam anodynum eſt, tuſſi tali non male quadrans. Sed nimia quantitas dari non debet aut diutius continuari, præſertim illis, qui iam diu tali morbo vexati fuerunt.

LOOCH DE PASSVLIS.

Pectori etiam dicatum eſt, ſed et capiti. Caret nimium mucilaginoſis et fermenteſcentibus, quare infantibus et puerulis lambendum præberi poteſt.

LOOCH DE PORTVLACA.

Deſtinatum eſt hæmoptyſi ſiſtendæ et vaſis pulmonalibus conſolidandis, et quidem tam refrigerando, quam leniendo et adſtringendo.

LOOCH

LOOCH DE PVLMONE VVLPIS.

A MESVE *de ægritud. pect. et pulm. cap. XII.* tamquam medicamentum confortans et mundificans phthiſicis inſigniter commendatur, vel per ſe vel cum ſyrupo myrtino ſumendum. Eius loco etiam, ex mente eiuſdem, ſumi poteſt pulmo vulpis exſiccatus et in puluerem redactus, ad duas drachmas, cum ſyrupo prædicto, aut cum conſerua roſarum.

LOOCH SANVM ET EXPERTVM.

Etiam hoc a MESVE ad nos peruenit, qui caput, quo de eo agit, ita inchoat: *Looch ſanum et expertum inuenimus ad tuſſim, raucedinem, a frigore vel pituita craſſa, in thorace aut pulmone comprehenſa.* Vnde et nominis originem et vires diſcimus. A drachmis quinque ad decem ſucceſſiue lambendum præcipit.

LOOCH de SCILLA.

Hoc apud GALENVM iam inuenimus, qui ad ANTONIVM MVSAM refert et ASCLEPIADEM: forteque ad Pythagoreæ ſcholæ inuenta pertinet. Commendatur ad craſſa et lenta ex pulmonibus euacuanda, veterem tuſſim ſanat, ſuppuratis, aſthmaticis, ſenibus conducit. Eſt hoc illud looch, cuius ſub aſthmatico mentionem fecimus. Vbi febris adeſt, non videtur ſatis conſultum. Maiori etiam quantitate ſumtum vomitum concitare poteſt.

LOOCH de TVSSILAGINE.

Aliis inſcribitur *de farfara.* Particulas mucilaginoſas blandas radicis farfaræ, melle conditas, complectitur, adeoque illarum reſpectu vlcera pulmonum glutinare et acrimoniam humorum obtundere; huius autem abſtergente virtute mundificare valet. Vnde tuſſientibus et phthiſicis non incommodum videtur.

MAGISTERIVM CORALLIORVM.

Admodum diuerſa ſunt medicorum iudicia de plerisque horum magiſteriorum. Plures fere ſunt, qui, cum auctore ſubiunctæ heic adnotationis, eliminanda ea ex officinis, tamquam rerum deprauatarum catharmata, cenſent, eo præcipue argumento, quod vires natiuæ, quæ ſimplicibus et crudis inerant, corroſione ab acidis et præcipitatione per alcalina, omnino perditæ ſint; et quod calces iſtæ deinceps omnino inſolubiles deprehendantur. Enimuero nec patroni eorum deſunt, qui experientiæ ſuffragio certant non omnino viribus caſſa hæc eſſe, etſi natiuæ crudorum et ſimplicium vires non ſuperſunt integræ. Scilicet diureticam, abſtergentem et colliquantem efficaciam negari plerisque eorum non poſſe, præcipue ex terreis abſorbentibus et lapidibus præparatis, quotidianis experimentis conuincimur. Vtrum vero ſic parata magiſteria, e. g. coralliorum, matris perlarum, margaritarum, lapidum cancrorum, percarum, cryſtalli montanæ, lapidis Judaici, a ſe inuicem magnopere differant, et annon vnum horum inſtar omnium eſſe poſſit? alia eſt quæſtio; ad quam plerique hodie affirma-

firmatiue reſpondent, et entia præter neceſſitatem non debere multiplicari contendunt.

Ab antiquioribus, valde commendabatur hoc magiſterium coralliorum ad roborandum, vires excitandas, animum exhilarandum, hæmorrhagias ac dyſenterias compeſcendas. Datur a granis decem ad viginti vel triginta.

MAGISTERIVM CORNV CERVI. CRANII HVMANI. EBORIS. VNGVLAE ALCES.

Secundum præſcriptum Pharmacopoeæ Auguſtanæ fiunt ſoluendo per acida et præcipitando per alcalinum liquorem: quod minus eſt conſultum: magis vtile, etſi non ſingulariter id quoque laudandum, fiunt ſuperfluam humiditatem exhalando, ſicque nomen ſalis cornu cerui, cranii humani, cetera, obtinet liquori cuiuis facile ſolubile reſiduum. Quæ tribuuntur talibus vires cephalicæ et cardiacæ, vix niſi a perſuaſione ſuperſtitioſæ plebis chemicæ probari poſſunt. De doſi non valde laborandum; detur effoetum corpus, ſi placet, ad ſcrupulum vel drachmæ dimidium.

MAGISTERIVM CRYSTALLORVM.

Pro exemplo ponitur, ex quo diſcamus, quo pacto parare debeant etiam aliorum lapidum pretioſorum magiſteria. Vel enim talia præcipitantur; ſicque calx acquiritur: vel poſt ſolutionem ſimpliciter euaporando ſiccantur; vnde id, quod impetratur, ſalis nomine venit. Prioris producti vires comprobari ſolent virtutibus pulueris nephritici b. D.D. VOL-

CAMERI, ſenioris, quem hodieque magni fi
Norimbergæ nouimus.

MAGISTERIVM GVMMI BENZOES.

Vſus deſcriptioni ſubiunctus legitur, ſcilicet vt ſu ſtituatur floribus benzoes. Hi autem ad tuſſi et aſthma valent, præſertim ſi cum floribus ſulphu iungantur.

MAGISTERIVM GVMMI GVTTAE.

Fit, ſecundum *pharmacop. Auguſtanam*, irroranc ſpiritu vitrioli, vt in pultiformem conſiſtentiam al eat, deinde vero exſiccando. Ita ſperatur mitius f re, vt vomitum non concitet. Sed vereor, ne ita v res omnino perdantur per acidum nimis forte. M gis placet methodus in *pharmacop. Bat.* præſcript Doſis eius, ſcilicet ad præſcriptum pharmacop. B teanæ parati, ſunt gr. X. ad drachmam dimidian Commendatur ad ſcabiem, hydropem, arthritiden poteſtque ſtimuli loco addi aliis, vt reſinæ giala pæ, extracto panchymagogo et ſimilibus: ſic eni minori doſi ad pauca grana præbitum nauſeam min faciet aut vomitum irritabit. Si cum tartaro vitriola detur, vomitum non mouere dicitur.

MAGISTERIVM JOVIS.

Calx eſt Jouis, ſi per præcipitationem impetretu aut ſal eiuſdem: vbique naturæ adſtringentis. Si p retur ex ſtanno non puro, erit ſaturninum. De vſu i terno nemini auctor fuero.

MA

MAGISTERIVM LAPIDIS JVDAICI.

Ex antiquiſſimi auctoris Aegyptii, *Nechepſi*, doctrina lapis Judaicus in pollinem tritus et pubi illi-[?]us calculoſos iuuat. Sed quum Galenus hunc ad-[?]ibendi modum tacuiſſet, ab AETIO expoſitum, cœ-[?]tum eſt illo interius vti: neſcio quo fructu.

MAGISTERIVM LAPIDIS LAZVLI.

Methodum elaborandi optimam docet ZWELF-FERVS in *appendice animaduerſ.* Tale eſt, quod [?]ictores vocant vltramarinum. Reliquis omnibus me-[?]odis nihil præclari ſubeſt : præſtabitque neglectis [?]lis vti lapide hoc præparato. Sed in eo ſemper [?]ogitandum eſt, quod ſit remedium incertæ efficaciæ, [?]uum de ſubſtantia venerea alius plus, alius minus par-[?]cipet, adeoque cautione non exigua opus ſit.

[M]AGISTERIA LAPIDIS PERCARVM. MARGARITAR. ORIENT. MATRIS PERLARVM. OCVLORVM CANCRI.

Siue ſimplices ſunt calces per præcipitationem factæ, ſiue magmata ſalina per exhalationem paran-[?]. Quibus præſtat ſubſtituere, ſi placet, pulueres [?]uigando tritos, et aceto vel ſucco citri imbutos ite-[?]mque ſiccatos : vnde effectum edunt ſatis conſpi-[?]uum reſoluentem. Doſis eſt a ſcrupulo ad ʒj.

MAGISTERIVM SATVRNI.

Vel eſt ſaccharum ſaturni a cryſtallina forma mu tatum: vel inutilis calx. Saccharo qua ſit cautic ne vtendum, reſpice ad acetum lithargyrii: calci ir ter coſmetica locus eſt: ſed eandem cautionem ha bet. Non multum differt.

*MAGISTERIVM MARCA- SITAE ſeu BISMVTHI.

Vocatur etiam coſmeticum *Clauii*: Gallis, *le blan d'Eſpagne*. Vel aquis immiſcetur coſmeticis vt florum fabarum, liliorum alborum, ſicque a vncias quatuor aquarum magiſterii drachma vn ſufficit: vel vnguenti pomati vnciæ vni eadem quanti tas iungitur. Sed nimis diuturno et continuato vſ faciem defœdat. Interne ab aliquibus datur ad vo mitum excitandum: quod, dum alia magis explorat exſtant, non ſuadeo.

MAGNES ARSENICALIS.

Sic dicitur, quod malignitatem ex bubone peſtilentia non aliter, quam magnes ad ſe ferrum, trahit. Ad ditur propterea emplaſtro, quod magneticum AN GELI SALAE hinc vocatur, cuius vſum edocet ple niſſime, ex PAVLO BARBETTE, DIEMER BROECK *de peſte pag.* 252. Extimeſcendum non eſt, quia æquali portione ſulphuris addita cicuratur vnde et emplaſtrum, cui additur, cruſtam, niſi pue ruli aut alias valde teneri ſint, nullam facit, quar opus eſt prius cuticulam impoſito veſicatorio au ferre.

MA-

MAGNESIA ALBA.

Vocatur etiam magneſia nitri. Nihil eſt aliud quam terra calcaria nitri, quæ paratur ex lixiuio a cryſtalliſatione nitri reſiduo. A triginta forte annis innotuit, Roma nobis transmittente magnum, ſi Diis placet, arcanum, a *Comite* quodam *de Palma* primo celebratum. Conferatur, poſt reliquos, qui de eadem commentati ſunt, D. D. CASP. NEVMANNVS in *prælect. chymicarum* tom. III. pag. 101. ſeqq. Quo pacto ex calce vulgari poſſit eadem confici, ibidem docetur. Effectum edit, ſi doſi minori ſumamus, abſorbentem, aliquando diaphoreticum et diureticum. Si vero humores acres acidos in primis viis inueniat, et ad drachmam vnam detur, ſæpe aluum ſatis notabiliter euacuat. Modus adhibendi eſt vel cum emulſione amygdalina, ex conſilio Ill. HOFFMANNI *obſeru.* phyſico-chymic *p.* 122. vel cum ſale Anglicano: cuius ſi vnciam dimidiam, aut ſex drachmas, magneſiæ autem drachmam dimidiam vel amplius vitro, quod libram aquæ capit, infundas, eandemq; mixturam aliquoties in alterum vitrum purum transfundas, ſal tandem ſoluitur et cum magneſia quaſi aliquam emulſionem lacteam ſiſtit, quæ ſucceſſiue bibita, et maiori aquæ quantitate, donec ambo penitus ſoluta et ingeſta ſint, ſociata, admodum laudabilem facilemque alui expurgationem faciunt, iiſque præcipue conducunt, quibus ardor ventriculi, quem ſodam vocamus, moleſtiam facit. Teneris etiam infantibus ſubinde dari poteſt, ad lactis et pulmentorum acrimoniam in ventriculo ſubortam contemperationem, præcipue quando torminibus vexantur.

MARS SVLPHVRATVS.

Eſt mars ſulphure addito calcinatus et in crocum redactus: adeoque videnda ſunt, quæ ſupra de crocis martis fuere dicta.

MASSA PRO FORNACE.

Vſum titulus docet.

MATERIA PERLATA.

Eſt ſubtiliſſima calx antimonialis, habetque eoſdem vſus, quos antimonium diaphoreticum ſale ſuo non omnino orbatum. Commodiſſime adhibetur potiunculis, immo etiam emulſionibus, quia in minimas et ſubtiliſſimas moleculas diſcerpi ſe patitur. KVNCKELIVS ſcribit, ſe ex antimonio diaphoretico mercurium currentem paraſſe, ex hac materia nullum amplius impetrare potuiſſe. Vocatur etiam *Magiſterium antimonii diaphoretici.*

MEL ANACARDIORVM.

Vix alium vſum habet, quam vt ingredatur confectionem anacardinam, de qua ſupra egimus.

Tribuitur tamen illi vis inſignis ſcirrhos, etiam duriſſimos, diſſipandi, cui fini a chirurgis apud Indos degentibus crebro adhibetur. Commendatur etiam in linguæ paralyſi reſtituenda, ſi eo confricetur et in ore detineatur, et JO. BAPT. MONTANVS, haud vanus auctor, teſtimonium probi effectus intra ſeptiduum editi, reliquit, *Conſ. med.* 68.

MEL

MEL ANTHOSATVM.

Vires aliquas a roſis et floribus roriſmarini accepit. Adhiberi ſolet inter clyſteres, qui colicis et hyſte-ricis infunduntur: pareſin præcauere creditur.

MEL AQVILEGIÆ.

Tam hoc *ſimplex*, quam tanto magis illud, quod ſequitur, *compoſitum*, dictum eſt decoctis illis, quibus ad gargariſandum vtimur, ad faucium vitia, vt et ad collutionem oris ob gingiuarum putridarum et ſanguine ſæpe fluentium vitia: vide SENNERTVM in *prax. med.* vbi ſub *vnguenti de aquilegia* titulo laudatur. In angina tantillum de ſpiritu ſalis addatur: quo potentius diſcutit et ſuppurationis euentum præcauet.

MEL MERCVRIALIS.

Nomen habet ab herba Mercuriali, cuius ſuccus cum melle decoquitur. Vix hodie amplius interne adhibetur; niſi forte aliquos mouit nupera commendatio *ſyrupi ad longam vitam* ex hac potiſſimum herba parandi. Clyſteribus additur ad aluum expurgandam et emolliendam ab vncia vna ad tres quatuorue.

MEL ROSATVM.

Duplex hic ponitur, quorum vltimo additur prædicatum, quod ſit *ſolutiuum*. Non video, quid poſterius magis ſolutiuum reddat, præſertim quum paretur ex roſis Damaſcenis. Prudentius ARGENTORATENSES præcipiunt ſumendas roſas palli-

 das

das ſeu incarnatas, vt loqui ſolemus: hæ enim ſun laxantes et aluum potenter ſoluunt. Veteres frequenti habebant vſu, addebantque electuariis et decoctis purgantibus vncias duas, tres, quatuor. Externus vſus eſt in gargariſmis: itemque in iniectionibus mundificantibus et detergentibus: a BAGLIVO commendatur, quando vlcera a veſicatorii vſu inducta repurganda et detergenda ſunt.

MEL VIOLATVM.

Flores violarum non multum inferiores ſunt floribus roſarum pallidarum in virtute laxatiua: quare mel hoc cum præcedenti conuenit.

* Veteres parabant plura mella, vt *nenupharinum*, quod eſt anodynum et refrigerans: *mel menthæ* quod carminatiuum: *mel paſſularum*, quod pectorale exiſtimatur: ſed vſu fere exciderunt.

MERCVRIVS DVLCIS.

Eſt ex optimis, quæ medicina habet, remediis. Non ſolum enim laxandi, verum quoque ſanguinem omni ratione depurandi et viarum obſtructarum tenuiſſimos meatus reſerandi intentionibus ſatisfacit, planeque diuinum eſt, ſi recte et prudenter vtaris, remedium. Eſt autem medici ante omnia prouidere, ut pharmacopœus rite præparatum adhibeat. Signum dabit guſtus, quem ſi vllo, vel minimo ſapore afficiat, fugiendum eſſe intelligimus. Enimuero optime etiam præparatus corrumpi et ad nequitiam reuocari poteſt, ſi teratur cum ſalibus: quæ ſi media ſint, et ſcorſim trita, et leuiter, ſine agitatione, admixta, non faciunt illico noxium, niſi acce-

da

dat longior mora. Quod obſeruandum eſt etiam propter puluerem quartanarium Ill. HOFFMANNI, in quem fruſtra declamat CLAVNIGIVS in *noſocomio charitatis pag.* quum ſibi tribuere debuiſſet, quod illum, longo tempore repoſitum et mora corruptum, adhibuerat. Nam ſi recens et prouide paratum dediſſet, æque laudabiles vidiſſet effectus, quos anteceſſor eius BEZOLDVS *obſeru.* 58. candido animo et calculo laudauit et notauit. Deinde illud quoque tenendum, quod vbi mercurius hic in corpore multas inuenit impuritates, ab his quaſi reſumit virulentiam, impetuoſeque, et ſæpe vſque ad conuulſiones, præſertim in teneris corpuſculis, agit. Minimus vſus eſt laxatiuus: quem ſi cupimus, adulto ſcrupulum vnum aut drachmam dimidiam præbere debemus. Sed præſtat pilulari forma exhibere eum, adiecto aliquo extracto purgante, vt panchymagogo Croll., catholico, marocoſtino, aut ſimili, et, ſi fortiori opus eſt ſtimulo, reſinam giappæ et trochiſcorum alhandal momentum adiicere. Sanguinem vero et lympham depuraturi, glandulas et neruoſos ductus ab impacta obſtruente viſcoſitate liberaturi, vlcera ſinuoſa, calloſa, vetera, maxime vero illa a contagio venereo ortum ducentia, ſcabiem etiam fœdam, vt et pertinacem quartanam, percuraturi, ad eundem non ſine fructu confugimus. Huiusmodi autem curationibus indulgeri tempus debet: quare doſes offerimus exiguas ad duo vel tria grana, quibus iungimus abſorbens aliquod, aut antiſpaſmodico-diureticum, v. g. lumbricos terreſtres cum millepedibus. Euentus hic eſt, vt in illis, qui aperta vlcera gerunt, aliquando nulla eueniat ſaliuatio, ſed tantum per illa fluxus copioſus ſæpe fœtidiſſimæ lympha:

phæ:

phæ: ſub quo fere ſenſibiliter calloſitates ſponte emolliuntur et ad naturalem ſtatum redeunt, decreſcent etiam fœtore et lymphæ copia: ſi vero euenit ſaliuatio, ſatis illa blanda et minime horribilis eſt. Vari generis vermes in corpore hoſpitantes expulſuri, eundem vtiliter adhibemus. Denique etiam externe illum tenuiſſime comminutum adhibemus vlceribus ſordidis repurgandis, blando ſeptico effectu, vbi modum vtendi ex chirurgiæ medicæ præceptis addiſcere par eſt. Viſa fuit ſaliuatio ab exigua quantitate cum aqua calcis viuæ vlceri iniecta. Confer *Commerc. litterar. phyſico-med. Ann. I. p.* 411. 412. vbi ſimul pulcra monita de ſaliuatione cum hoc mercurio inſtituenda, eodemque cum ſpecifico cephalico Michaelis, aut puluere millepedum coniungendo inuenies. Adde *Acta phyſico-med. Ac. N. C. vol. I. pag.* 58. vbi eadem mercurii dulcis cum puluere millepedum coniunctio ab Exc. D. D. NEBELIO laudatur.

MERCVRIVS PRAECIPITATVS ALBVS.

Potiſſimus eius eius eſt externus, inter aquas phagedænicas, quibus vlcera impura, calloſa, fiſtuloſa repurgamus et conſolidationi ſperandæ aptamus. Etiam ſcabiei malignæ et tineæ capitis ſubinde adhibetur. Deinde etiam inter illa coſmetica expetitur, quibus varorum et ſerpiginum fœditas emendatur: ſed hic debet ille teneri modus, ne aut ſæpe cuti admoueatur, aut diu ſuper illa relinquatur: quin potius poſt breue temporis interuallum abluatur. Secus qui faciunt, edentuli ſatis cito redduntur. Sunt etiam qui probe ab omni ſalſedine liberatum interius dare non verentur, quando ſaliuationem excitare cupiunt.

At-

Atque hi ſolent ab exigua doſi incipere, tribus vel quatuor granis, vel cum mica panis, vel extracto aliquo aut terebinthina cocta in pilulas redactis: quam deinde poſt aliquot dies augent quantitatem, donec ſatis copioſus fluxus videtur. Neſcio autem, an vllam veram habeat præ mercurio dulci prærogatiuam, quem per omnia tutiorem inuenimus, neque tamen minus efficacem.

MERCVRIVS PRÆCIPITATVS RVBER.

De hoc dicenda fere poſuimus ſupra, quum de *Arcano corallino* exponeremus. Quibus adde, quod ad internum vſum aptari etiam poſſit, et optime quidem, ſi cum ſalis tartari, ad humidum aerem ſponte liquati, humore ſatis diu multumque teratur, quo omnis aciditas adhæreſcens infringatur. Deinde aqua deſtillata identidem ſuperfuſa penitus ab hoc etiam ſale liberetur. Sic ſatis mitis redditur, vt interne grana tria, quatuor, quinque, cum terebinthina cocta in pilulas redacta, ſine periculo dari poſſint.

MERCVRIVS SVBLIMATVS.

Eſt venenorum corroſiuorum acerrimum, quod in pharmacopolæ officina non alio fine aſſeruatur, quam vt vſibus chymicis et pharmaceuticis ſuppetat. Rariſſimi ſunt caſus, vbi in chirurgia aliquem vſum præſtat, aquarum phagedænicarum vires intendendi ſcopo.

MER.

MERCVRIVS VITÆ.

Nihil minus eſt quam mercurius: prouenit enim ex parte regulina antimonii, quando oleum eius glaciale, quod butyrum vocatur, affuſa multa aqua præcipitatur. Sed vt primum nomen falſiſſimum gerit, ſic cognomen a vita ſatis iniuſte vſurpat, quum multis remedium mortale et funeſtum fuerit. Satius fuerit interne illum in ſubſtantia non dediſſe, quod aliqui faciunt, grana eius duo, tria, quatuorue offerentes. Tutus eſt vſus ille, quando grana decem vini Rhenani vnciis duabus imponimus, et per aliquot horas ita ſimul ſtare permittimus, deinde vero percolatum vinum ebibendum offerimus. Idem puluis deinde multis infuſionibus emetica virtute imbuendis aptus manet, perinde vt crocus metallorum et antimonii vitrum. Vocatur etiam *puluis ALGAROTTI*, a medico VICTORIO ALGAROTTO: vide VIGANVM *in medull. chym.*

MITHRIDATIVM DAMOCRATIS.

Mithridatem, Ponti celeberrimum regem, ita corpus ſuum aduerſus venenorum vim communiuiſſe, vt, quum vitæ exitum, rebus iam omnibus deſperatis, veneno aſſumto quæreret, nullum inuenerit; id quidem a multis auctoribus ſcriptum legimus. Is ergo in reliqua ingenii magnitudine, vt auctor eſt PLINIVS *nat. hiſt. XXV.* 2. medicinæ peculiariter curioſus, et ab hominibus ſubiectis, qui fuere pars magna terrarum, ſingula exquirens, ſcrinium commendationum harum et exemplaria, ef-

fectus

ctusque in arcanis ſuis reliquit. Pompeius autem
agnus omni regia præda potitus, transferre ea ſer-
one Romano libertum ſuum Lenæum, gramma-
æ artis doctiſſimum, iuſſit: vitæque ita profuit
on minus, quam reip. victoria illa. Idem PLI-
IVS XXVIIII. 2. teſtatur Mithridaticam antido-
m ex rebus LIV. componi: quo indicio cognoſci-
r noſtram hanc forte veriorem eſſe illa, quam COR-
ELIVS CELSVS V. 23. poſuit, quæ multo no-
ra eſt concinnior. Seruilius Damocrates, Nero-
s archiater, ille eſt, a quo hæc noſtra compoſi-
o deducta eſt, exſtatque illa apud GALENVM
antidotis.

Longum foret, ſi referre omnia, quæ de hac com-
oſitione promittuntur, deberem. Magna cum fidu-
a dabant ad febres quotidianas et quartanas, cocta
m materia, nucis Græcæ, h. e. amygdalæ, quan-
tate, acceſſionum initio. Temporibus grauibus,
atarrhalibus conſtitutionibus, vbi morbi epidemii
gruunt, ad præſeruationem erui magnitudine da-
ant. Etiam in torminibus et fluxibus alui, vomi-
ı, colica, ipſis paſſionibus a calculo et arthritide,
d hanc anchoram ſacram confugiebant. Vſu eius
venenis ſe tutos fore perſuaſum habebant.

Opiata eſt hæc antidotus, ſed moderate, vt in
crupulis XIV. (℥ß ℈ij) vnicum ſit granum: quan-
uam cogitandum eſt, quod fermentatione ſit exal-
atum, ex quo fit, vt vnica etiam drachma ſatis con-
picuum effectum faciat. Vnde nec infantibus te-
ere offerri debet, ipſis iam diſſuadentibus veteri-
us. Curioſum eſt, quod ad menſes ciendos et par-
tum

tum promouendum a bonis auctoribus commend tur. Credo hoc facere nimios ſpaſmos deliniend et remittendo, ex quo fit, vt negotium hoc meliu ſuccedat, quam ſi ſtrictura maneat. Beato MAV HOFFMANNO, viro ſane magno, in vſu fueru *pilulæ ad dyſtokiam*, quæ nihil aliud habeban quam theriacam cum cinnamomo et glycyrrhiza a conſiſtentiam duriorem ſubactam: cuius ſcrupul vnus laboranti feminæ offertur: ſuntque illæ aliqu bus adhuc hodie frequenti et ſalutari vſu. Exter us tam teneræ quam adultæ ætati imponitur ventr culo vel vmbilico, vbi magna tormina excruciant

De antiquitate *trochiſcorum Cypheos*, qui ha compoſitionem ingrediuntur, legendus eſt PL TARCHVS ſub finem libelli *de Iſide et Oſiride*.

MIVA CYDONIORVM.

In fluxibus alui ſatis bona eſt: ventriculum et int ſtina roborat blande adſtrictoria facultate ſua: d ſentericis etiam ſitis aliquod ſolatium affert. *Comp ſita cum ſpeciebus*, ſeu *aromatica*, magis etiam e analeptica et roborans, iisque, qui non bene co coquunt, in primis conuenit: modo alias ambra et moſchum bene ferunt.

MIXTVRA SIMPLEX.

Medicamentum eſt laudatiſſimum, quod THEO PHRASTVM PARACELSVM auctorem ha bere perhibent, quanquam nomen ipſi dediſſe GRA SECCIVM, medicum Argentoratenſem, in illorum *pharmacopoea pag.* 177. legitur. Tuto adhibe poteſt in omnibus febribus malignis et acutis, quo nia

iam non ſolum diapnoen conſeruat, verum etiam
npedit, ne craſis ſanguinis nimium reſoluatur. Dein-
e illis, qui ſubito terrore grauius perculſi ſunt, vt
t iracundia vehementius percitis, vtiliſſime offer-
ır: meminique practici, qui hanc mixturam ſyru-
o quodam tinctam ſub titulo: *Alterations*-Tropfen
opioſiſſime, nec exiguo lucro diuendebat. Iu-
ındiſſime ſumitur ſyrupo fl. papau. rhoeados tinctá
t fruſtulo ſacchari infuſa: quamquam nec cum vino
ıiucunda eſt. Sunt qui illam reformidant ob cam-
horam additam: ſed non video quam ſit iuſtus ille
ıetus, quum ex deſcriptione noſtri diſpenſatorii
ncia integra camphoræ ſex grana complectatur,
rachma nondum integrum habeat granum. Si ve-
o paretur iuxta præſcriptum D. D. AVGVSTA-
JORVM, vncia tantum tria habebit grana campho-
æ: quod nemo poteſt iuſta cum ratione vel ſuſpe-
tum tantum habere.

Sanis ceteroquin, ſed non bene appetentibus, an-
prandium data appetitum bene excitat. Dari poſ-
ınt guttæ XXX. ad integram vſque drachmam. Le-
i de magno viro relatum, quod hoc medicamen-
ım in ſexu feminino ſuſpectum habeat. Ego vero
ncte aſſeuerare poſſum, me tenerrimi animi et cor-
oris matronam noſſe, quæ inde a duodecim annis
ıultas vncias eius conſumſit, nullo incommodo ſed
ıaximo ſuo fructu: quo tempore tam longo vel in
ıenſtruorum negotio, vel in geſtatione aut lacta-
one aliquid eam ſenſiſſe vero videri ſimile debet.
Quumque in aliis etiam feminis, ante lectam illam
dmonitionem, creberrime et ſine vlla noxa dede-
ım: me illo metu minime angi profiteor, omnes-
ue ſecuros eſſe iubeo.

Sunt qui mixturam hanc deſtillationi ſubiiciunt, idque prolectum nomine *Mixturæ ſimplicis rectificatæ* adhibent. Sed in illud nihil dictorum quadrat: eſt enim medicamentum ſulphureum, anodyna forte virtute aliquid præſtiturum, ſed febribus haud ita bene quadrans.

Hoc quoque notandum, quod hæc mixtura ſimplex nomine *ſpiritus diatrion*, ſeu *de tribus* venire paſſim ſoleat.

MORSVLI ANALEPTICI.

Non ingratum edulium illis, qui talia amant, præbebunt. Offerendi autem ſunt iis tantum, qui odorata ferre poſſunt: ceteris dari debent ſine ambra et moſcho parati: quos etiam magna portio non valde alterabit.

MORSVLI DE CITRO PRAESERVATIVI.

Nihil eſt in pomo citrio, præter ſemen, quod hic non habeamus. Non minus gratum quam vtile condimentum erit illo tempore, quo grauis et nebuloſus aer incumbit, aut morbi hinc oriundi graſſantur. Vnciam, et amplius etiam, ſi libet, eſſe licet.

MORSVLI CONTRA ARDOREM STOMCHI.

Vulgo vocantur Amtmanns vel Ammanns-Morſellen. Neſcio an a medico Ammanno, vel a præfecto quodam nomen ſortiti ſint. Promiſſum in titulo effectum ſatis bene præſtant.

MORSVLI CONTRA PESTEM.

Videntur imitatio electuarii de ouo, cuius pleraſque ſpecies, excepto croco, complectuntur. Ex-perientiæ permittitur, quantum tam in peſte, quam for-te ad canis etiam rabidi morſum, præſtituri ſint. Ob tantillum nucis vomicæ non ſunt extimeſcendi. Su-mi poſſunt ad vnciam et vltra.

MORSVLI CONTRA VERMES.

Inuenti ſunt pro infantibus et puerulis, qui medica-menta reſpuunt, fallendis: quippe ſaccharo faci-le allectantur. Pro ratione ætatis doſis eſt admeti-enda a drachma ad drachmas duas. Nam in vncia pulueris eſt fere drachma mercurii dulcis: qui ſatis incommode talibus medicamentis miſcetur, quoniam vix fieri poteſt, vt æqualiter per omnem maſſam di-ſtribuatur. Adde inferius dicenda de *trochiſcis Her-meticis*.

MORSVLI CORDIALES.

Sunt analeptici et motus ſtimulantes, illis, qui phlegmatici ac ſenes ſunt, et odores ferre poſ-ſunt, non inutiles futuri, ſi vncia vna vel altera ad-ſumatur.

MORSVLI DE IALAPPA.

Satis bona videtur compoſitio pro illis, qui pulue-rulenta non poſſunt ſine nauſea accipere. Pro adulto tres drachmæ ad vnciam dimidiam erunt iu-

ſta doſis: ex quo iudicari debet, quantum iunioribu
vel omnino teneris concedendnm ſit.

MORSVLI IMPERATORIS
cum fructibus.

Delicati ſunt et ventriculo non ingrati. Expe
ſolent ab iis, qui fontium ſoteriorum aqua
bibunt. Vncia vna et altera indulgeri poteſt.

MORSVLI PVRGANTES.

Baſis eſt ſcammonium cum cryſtallis tartari. Sa
tis boni ſunt, et ad vnciam dimidiam dari po
ſunt.

MORSVLI RESTAVRANTES
KVNCKELII.

Videndus omnino eſt de hiſtoria huius medica
menti, et egregio, quem præſtitit, fructu, ce
leberrimus auctor KVNCKELIVS *in laboratori*
pag. Drachma vna morſulorum antimonii quatu
or grana continet: nihil itaque impedit, quo minu
vncia dimidia præbeatur.

MORSVLI DE RHABARBARO

Sunt blande purgantes, cholericis et ictericis proficu
Poſſunt ſex drachmæ aut vncia integra præberi.

MORSVLI E SVCCO RO-
SARVM.

Baſis eſt dacrydium, quod iuuaretur a ſucco ro
ſarum, ſi loco Damaſcenarum pallidæ ſeu in
car

carnatæ, vtpote laxatiuam potentem vim habentes, aſſumerentur.

NITRVM ALKALISATVM.

Venit etiam nomine *nitri fixi.* Plerumque diſpenſatur forma humida, ſub titulo liquoris nitri fixi. Viribus æquat alcalina, adeoque parum diſcrepat a liquamine ſalis tartari, quod oleum tartari per deliquium vocant. Meruit etiam nomen Alcaheſt, a GLAVBERO ipſi impoſitum, non dicam quo iure. Liquor etiam ſilicum ita dictus reuera nihil eſt aliud. Vtiliter interne datur, vbicunque aliquod acidum in primis viis vere peccat: v. g. quando in infantibus lac et pultes acidam, acrem indolem induerunt, in adultis acidum in ventriculo ſeſe ructibus prodit, quod cito domat, cumque eo in ſal medium abſterſiuum, detergens, laxans, diureticum abit. Purgantibus quibusdam potionibus addi ab aliquibus ſolet. Probe diluendum eſt aqua. Celeberr. BOERHAAVII conſilium placet, vt cum vigecupla parte aquæ mixtum, huius deinde mixti drachma vna porrigatur, vbi nulla inflammatoria, putrida, febrilis diatheſis adeſt. Cum ſucco limonum mixtus hic liquor, et dum in ipſo efferueſcentiæ adhuc eſt actu, bibitus, certiſſimum vomitus remedium eſſe, experimento Riuerii, perhibetur.

Externus vſus eſt coſmeticus, ordesque vnctuoſas poris inhærentes bene eluit: debet tamen prius aqua diſtemperari, vtique ſi perſonis tenerioribus adhibendum eſt.

NITRVM ANTIMONIATVM

Eſt nitrum aliqua portione inflammabilis ſui principii inter deflagrandum cum ſulphure antimonii orbatum, aliquid de ſalis medii natura interim nactum, et tenuiſſimæ calcis antimonialis particeps. Vocatur aliquibus *anodynum minerale.* Vim antiphlogiſticam et temperantem vtique poſſidet; vtiliter datur ad humorum orgaſmum contemperandum: raro quidem per ſe; etſi drachma dimidia et amplius cum copioſo vehiculo aqueo non male ſe gerit: plerumque additur abſorbentibus aliis et antiſpaſmodicis.

NITRVM CORALLIATVM et PERLATVM.

IO. ZWELFFERVS in *mantiſſa ſpagyrica p. m.* 863 commendat tamquam remedia præclara morborum calidorum, vbi debilitas virium coniuncta eſt. Pretioſum eſt medicamentum, non niſi diuitibus præſcribendum. Præſtiterit ad exemplum D. D. ARGENTORATENSIVM margaritas præparatas nitro ſeparatim addere. Proportionem variant etiam, et ad nitri ſingulas vncias, ſingulas drachmas margaritarum iungendas præſcribunt. Dentur grana quinque, decem, ad ſcrupulum.

NITRVM DEPVRATVM.

Notandum eſt, quod multis locis ſub hoc nomine veniat nitrum tabulatum: quod ſi tale non cupimus, addendum eſt in præſcripta formula cryſtallinum

linum. Depuratione tali tunc opus eſt, quando nitrum nobis videtur ſuſpectum de ſalis communis conſortio, aut exterius acceſſit aliquid ſordium. Quod vero bene cryſtallinum, purum et candidum iam eſt, noua depuratione non indiget.

NITRVM ROSATVM.

Multa olim inſuccatorum nitrorum genera in officinis proſtabant, vt cum violis, floribus papaueris rhoeados, violarum, ſucco ſcordii. Habebatur etiam nitrum eſſentificatum, ſi cum ſucco quodam ſal eſſentiale habente crebrius fuerit coniunctum et cryſtalliſando vnitum, v. g. cum ſucco acetoſellæ. Sed hæc fere in deſuetudinem abierunt. Hoc cum ſucco roſarum factum viſcerum naturalium, vt hepatis, æſtuationi, vt et faucium ac tonſillarum inflammationi exſtinguendæ deſtinatum eſt: vt et dyſenteriæ, etiam malignæ.

NITRVM SATVRNINVM.

Eſt combinatio cryſtallorum ſaturni et nitri. Quemadmodum autem ſacchari ſaturni vſus internus admodum eſt circumſpecte inſtituendus, ſi non omnino intermittendus: ſic etiam hoc nitrum vſibus tantum externis reſeruatur, vt gargariſmis in magna faucium inflammatione, columellæ laxitate, epithematibus in oculorum inflammatione. In pharmacopoea Bateana commendatur interne ſumendum in aſthmate ad grana quinque, ſex vel ſeptem: vidi etiam præſcriptum in mictu cruento admodum feroci, *Act. phyſ. med. Acad. N. C. Vol. I. p.* 115.

OLEVM ABSINTHII.

Hoc, ad differentiam illius, quod ſequitur, de ſtillati, in præſcribendo notandum eſt adiecti coctionis mentione. Externe adhibitum abſinthium vires exſerit paregoricas et diſcutientes: quæ etiam i hoc oleo ſunt, quod abdomini illitum flatus diſſi pat, torminaque demulcet, præſertim in infantibu quibus etiam opitulatur vermibus diuexatis. In quoque clyſteribus poteſt in colica.

OLEVM AMYGDALARVM

A*mararum*, eſt reſoluens et diſcutiens. Inſtilla tur auribus tinnitu et ſuſurro vexatis, pub etiam imponitur, ſi vrina retenta incommodum fa cit: aſperitudini cutis emendandæ et ephelidibus to lendis commendatur, cum lilii radice et melle im poſitum. *Dulcium*, recens ex non rancidis expre ſum, interne datur ad ſtricturas dolorificas relaxan das, in pleuritide, nephritide, colica: ad aluum la xandam vel per ſe cum iuſculo, vel cum mannæ ſo lutione: in raucedine et tuſſi cum ſyrupo violaru ſubactum. Parturientibus et partu recens defunct proficuum eſt. Recens natis, ad meconium expu gandum, cum manna ſoluta ſubactum præberi poteſ Dantur vncia vna, duæ vel tres. Externe cum l quamine ſalis tartari conquaſſatum pro abſterſion faciei manuumque recte adhibetur: enematibus qu que tutiſſime additur: quin aliqui, vbi blandiſſime clyſteres cupiunt, ſolum hoc infundendum ſuaden

OLEVM ANETHI.

Eſt anodynum et ſtricturarum reſolutiuum: qua a veteribus adhibebatur ad ſpinam dorſi inun

ger

ndam in rigoribus febrium intermittentium, vnde roxyſmos breuiores et leuiores fieri obſeruabant. oteſt etiam clyſteribus addi in magnis doloribus cois et nephriticis.

OLEVM BVFONVM.

Creditur bufones, magnetis inſtar, attrahere ad ſe venenum e corpore: propterea hoc oleum miſcetur cataplaſmatibus buboni peſtilentiali marando deſtinatis: vide DIEMERBROECKIVM *de ſte pag.* 248. In *pharmacop. Bateana* ad puſtulas biorum, cancrum mammarum commendatur. Hyopicis vrinam ciere promittitur, ſi renes eo inunntur. Ad puncturas venenoſas vtile eſt.

OLEVM CAMPHORÆ.

Vſum adiecerunt Auctores. Nihil præclaræ artis ineſt præparationi, iudice D. D. CASP. EVMANNO in *prælectionibus de camph. pag.* 9.

OLEVM CAPPARVM.

certi quidem auctoris, ſed antiqui vſus eſt, ad hypochondria illinenda in hominibus, qui anxieibus et inflationibus hypochondriacis crebro ventur. Vires habet attenuantes et blande roboran-.

OLEVM CASTOREI.

Veteres duplex habent: ſimplex, quod D. D. ARGENTORATENSES retinuerunt, et com-

 poſi-

poſitum, quod hic eſt poſitum. Commendatur a
conuulſa, rigida et paralytica membra inungenda
vt et vteri inflationi emendandæ. In rigoribus febri
libus ſpinæ inungitur.

OLEVM CHAMÆMELINVM

Eſt anodinum et antiſpaſmodicum: GALENVS a
febrium curationem commendat; quod e
antiquiſſima Aegyptiorum praxi deſumtum eſſe AE
TIVS comprobat. Poteſt etiam clyſteribus vtilite
addi.

OLEVM CHEIRI.

Eſt reſoluens et ſedatiuum. Præcipue commenda
tur, vbi in vtero duri tumores obſeruantur
idemque adhibetur inunctioni, quando menſes vel fœ
tus mortuus pellendi ſunt. Etiam hypochondrii
inungi poteſt, vbi hepatis infarctus et durities ad
ſunt.

OLEVM COSTINVM.

Valde neruinum exiſtimatur: vnde MESVES illu
præcipue commendat ad roborandum, et pa
ralyticam relaxationem emendandam.

OLEVM CYDONIORVM.

Vocatur etiam *melinum*. Anodynum et adſtricti
uum cenſetur, vnde ventriculo debilitato in vo
mitibus, diarrhoeisque illinitur; pectori in hæmo
ptyſi. Clyſteribus inditur, vbi inteſtina ſunt vulnera
ta aut arroſa. Ad ſudores quoque nimios cohi
bendos illitum prodeſſe dicitur.

OLEVM

OLEVM DESTILLATVM
ABSINTHII.

ſt ſtomachicum et anodinum: externe vmbilico il-
litum vermibus expellendis valet. Baſin præbet
no elixirio ſtomachico et antifebrili, ſi in ſal vo-
ile oleoſum redigatur, hocque ſtomachicis et aro-
aticis ſpeciebus extrahendis affundatur.

Hoc autem loco poſitum eſt, vt ſit exemplo
urium oleorum deſtillatione parandorum. De
ibus ſingulis hic dicere longum eſſet: ſufficiat ali-
ua in genere admonuiſſe. Vires æſtimandæ ſunt ex
nplicibus, vnde per deſtillationem extrahuntur.
cum vehiculo aqueo aſſumuntur, poſſunt in ho-
inibus non admodum calidis et ad ebullitionem
onis guttæ tres, quatuor ad ſeptem dari: vbi au-
m ſpiritu vini reſoluitur oleum, longe magis ho-
inem exæſtuat et exagitat. Inſtillantur etiam ſaccha-
: vide ſupra dicta ad titulum *eleoſaccbara*. In-
gilandum eſt, vt genuina olea pharmacopoeus ſibi
ſe paret: Dici enim non poteſt, quantum fraudis
ic committatur, dum vel inter deſtillandum addi
let terebinthina: vel iam rite deſtillatis affunditur.
Batauis transmiſſa olea aromatum omnia, quot-
uot vllibi videre et explorare licuit, ſunt adultera-
olei cuiuſdam expreſſi additione: ſæpe etiam ſpiritus
ut eſſentiæ aromatibus extracta admixtione: quod de
eo caryophyllorum maxime dici poteſt. Confera-
r de genuinorum præſtantia et adulterata cognoſ-
ndi et emendandi modis Ill. FRID. HOFFMANNI
ſ. phyſico-chymic. Lib. I. Obſ. 1. 2. 3. *ſeqq.*

OLEA

OLEA CVM AQVIS COMPOSITIS PRODEVNTIA.

Talia æſtimanda ſunt ex viribus ſpecierum deſtillationi commiſſarum, et oleo largiendo aptarum. Melius forte eſſet ea aquis ſuis relinquere, et tempore vſus probe agitato vitro æqualiter diſtribuere: quam ſeparatim ea conſeruare et diuendere.

OLEVM AVRANTIORVM et CITRI CORTICVM

Talia deſtillatione impetrantur longe minus grata et iucunda, quam ea ſunt, quæ nobis ex Italia et Luſitania afferuntur et nomine *Eſſentiæ de Cedro*, *Neroli*que venduntur, puriſſima, leuiſſima, fragrantiſſima, quod vnicuique comparationem inſtituenti patebit. Veroſimile eſt talia ex probe maturis fructibus abſque deſtillatione, ſola tantum preſſione, impetrari. Ipſo ſpiritu vini longe ſunt leuiora: et elæoſacchara omnium gratiſſima inde conficiuntur.

OLEVM DESTILLATVM BENZOINVM.

Non ſolum ob fragrantiam expetitur vſibus externis, verum etiam aliquando elæoſaccharum additur pulueribus pectoralibus. Calidum eſt et exigua quantitate adhiberi debet.

OLEVM DESTILLATVM BETVLINVM.

Quibus vſibus adhibeatur, in ipſo iam libro annotatum eſt. HIERONYMVS REVSNERVS

obſer-

ruat. medicar. a WELSCHIO editarum XLII. citatem eo curatam teſtatur. Aliqua etiam in-
intur in *Commerc. litterar. phyſ. med. Ann. I. p.*
9. Poteſt, vbi Lithuanicum non ad manus eſt, ex
ipore parari, quando ramum betulæ accenſum
ino frigido admouemus, vt fumus prodiens ibi
igatur et coeat: quem modum REVSNERVS I.
locet. Proxime accedit ad oleum fuliginis. Odor
illimus eſt corio iſti bubulo, quod ex Ruſſia ap-
tatur; videturque omnino illud hoc oleo perun-
In Marchia Brandeburgica a plebe vocatur
chwediſcher Degen.

OLEVM DESTILL. BVXI.

Multa præclara de hoc referuntur a practicis, quos
magno numero adducit BART. ZORNIVS in
anologia medica, p. 149. Scilicet aduerſus febres,
tiginem, morbum caducum, hæmorrhoidum do-
es, odontalgiam valere perhibetur. Videtur ta-
n illos auctores in animo habuiſſe oleum empy-
maticum, quod per retortam deſtillando impetra-
. Et ſane neſcio annon, quæ ſubiiciuntur, *oleum*
aiaci et *Heracleoticum* eodem parari modo ex ligno
aiaco et corylo debeant: quorum illud ad mor-
n venereum, hoc ad caducum, vt et dentes do-
tes, præcipue commendatur: talia etiam omnia
t anthelmintica, danturque hoc ſcopo guttæ qua-
r aut quinque. Sed olea *L. Rhodii* et *Saſſafras*
veſicam vtique deſtillanda ſunt: quorum prius
oris elegantia conſpicuum multa balſama fragran-
ingreditur: alterum nec ipſum grato fœniculi odo-
deſtitutum anticatarrhale, diureticum et pectorale
ſetur.

OL. DESTILL. CALAMI AROMATICI.

Vires radicum, vnde paratur, ſtomachicas, carminatiuasque complectitur. Elæoſaccharum ſtomachicis pulueribus et trageis commode admiſcetur.

OL. DESTILL. CARYOPHYLLORVM.

Quum oleum hoc a Batauis mercatoribus vario modo mangoniſatum et corruptum accipiamus: de quo publice conqueſti ſunt Ill. FRID. HOFFMANNVS *in obſeruat. phyſico-chymicis* et D. D. CASP. NEVMANNVS *prælectionum P. II. pag.* 175. *ſeqq.* non leues ſunt cauſſæ, cur fraudulentam illis mercem relinquamus, noſtrisque vſibus ipſi genuinum paremus: quod nec ſumtus impendendos ſatis largo prouentu fruſtrabitur. Quod genuinum eſt, cum ſpiritu vini rectificatiſſimo promte miſcetur: ſicque chirurgo potiſſimum inſeruire poteſt quando ſphacelus, præſertim lentus ille ſenum a cauſa interna exortus, partem aliquam adorſus eſt, ad progreſſum illius inhibendum, ſi partibus proximis ſcarificatis imponatur, largeque infundatur: paria ſic facit longe pretioſiori cinnamomi oleo.

OLEVM DESTILL. CERAE.

Quod primum deſtillando impetratur, craſſius eſt et butyri conſiſtentiam habet, vim poſſidet anodynam, emollientem, fiſſuris cutis, vt labrorum, vt et hæmorrhoidum doloribus conuenientem

quo

›oniam acrimonia morſicante caret. Quo ſæpius
:ctificatur, eo fit mollius et penetrabilius. Neruo-
rum partium malis in primis conuenit, vt labiorum
: papillarum in lactantibus. Pernionibus diſcutien-
is maxime prodeſt: vt et tendinibus obrigeſcenti-
us. Conf. Celeb. BOERHAAVE in Chymia
'.II. proceſſ. XXXVI. XXXVII.

OL. CORNV CERVI.

ſt parergon ſpiritus et ſalis volatilis: de quibus
ſuo loco. Hoc ſub titulo olei fœtidi repoſitum
arum honoris habebat. HELMONTIVS in auro-
ı medicina primus forte ſuaſor et auctor fuit, vt pa-
enti rectificatione depuraretur. Poſt hunc celeber-
mus D. D. DIPPELIVS, qui ſub nomine CHRI-
TIANI DEMOCRITI latet, commendauit *oleum*
nimale, in tractatu, qui inſcribitur *vitæ animalis*
iorbus et medicina, ad motus epilepticos ac ſpaſmo-
icos vincendos, febresque profligandas vtiliſſimum.
loc ex oleo cornu cerui fœtido, ſed et ex quacunque
ia parte animali, parari poteſt patienti rectificatione.
i vero compendium facere placet, rectificatio inſti-
ıatur ex cucurbita balneo arenæ impoſita, per alem-
icum: aut oleo fœtido addatur calx viua. Vſum
ſtendit et efficaciam propria experientia confirmat
xc. D. D. JOANN. JVNCKERVS, collega con-
nctiſſimus, in diſſertatione ſua inaugurali *de medi-*
na efficaci in morbis ſpaſmodicis. Conf. BOER-
AAVE in *chymia P. II. proceſſ. CXXI.* Dantur guttæ
ginti ad triginta. Exterius illinitur ſpinæ dorſi in
brilium paroxyſmorum initiis.

Idem dicendum de oleis quorumcunque anima-
ım, eorumque partium diuerſarum, aut ab iis pro-
ductorum

ductorum, vt eſt ſericum: quippe omnia redeunt
eadem principia.

OLEVM DEST. FVLIGINIS.

Neſcio quas ſpeciales vires poſſideat. Eſt, te
BOERHAAVIO, fœtidum, amariſſimum, na
ſeoſum, atrum, inflammabile, fere cauſticum, craſſur
ſale oleoſo permiſtum. *vid. chym. Part. II.* proc. 8

OL. DESTILL. GALBANI.

Ad SENNERTVM auctorem refertur. Vſus
externus in affectibus ſpaſmodicis, colica conuu
ſiua, paſſione hyſterica, paralyſi, hemiplexia, pare
vmbilico aut partibus affectis illinendum.

OL. PETRÆ.

De vſibus eius variis exſtat libellus ARIOSTI,
oleo montis Cibini, antea ſeorſim editus, dei
de cum operibus RAMAZZINI recuſus.

OL. DESTILL. PHILOSO-PHORVM.

Apud MESVEN, RHASEN et ALBVCA
SIN iam exſtat celebratum. Vocatur etia
oleum de lateribus. Eſt penetrantis virtutis reſolue
tis et attenuantis, blande etiam ſepticæ, quare vlce
bus depurgandis commodum eſt.

OL. DESTILL. SAPONIS VENETI.

Tumoribus induratis reſoluendis commendatu
multumque conuenit cum præcedente.

O

OL. DESTILL. SVCCINI.

Nulli oleo vegetabili ſimile deprehenditur, ſed omnino proxime accedit ad petroleum. Eſt acre, reſoluens, diaphoreticum, emmenagogum, diureticum; illitum paralytica et torpida membra ſanat. Interne dari debet admodum parua doſi, quoniam valde exæſtuat ſanguinem. Neſcio quo conſilio ſeorſim ponatur *oleum ſuccini albi*, quum vix notatu digna ſit differentia inter oleum, quod a flauo aut albo deſtillatum eſt.

OL. DESTILL. TARTARI.

Valde eſt penetrans, quod inter deſtillandum poteſt obſeruari, quum vix excogitari lutum poſſit, quod non peruadat: vnde in chirurgia magni eſt vſus ad tophos reſoluendos. Lege BOERHAAVIVM *Chem. P. II. proceſſ. LV.*

OL. DESTILL. TEREBINTHINAE.

Quod primum prodit, tenuiſſimum, ſpiritus nomine venit: quod flauum exſtillat, ab aliis olei aut balſami nomine inſignitur. Prius eſt penetrantiſſimum, quod cuti inſtillatum mox diſparet, et ſanguinem noſtrum ſubiiſſe calore exorto et odore vrinæ violaceo oſtendit. Vſum eius chirurgicum multiplicem paucis complectitur celeberr. BOERHAAVE *Chemiæ P. II. proceſſ. XXXV. membranis, neruis, tendinibus, laceratis, punctis, ſectis, ſemiſectis, calide infuſum incomparabile anodynum, antiſpaſticum,*

conſolidans eſt. Arteriis veniſque in magnam ha-morrhagiam læſis, promtiſſimum, ſecuriſſimum ſty-pticum præſtat, eo inprimis laudandum, quod ſimu nervis proſpiciat, ſiſtat putredinem, conſolidetque Oportet autem valde calidum applicare, ſpleniis ap-preſſis ad locum detinere. Videatur auctor Ang-lus, qui de hac re ſcripſit tractatum integrum, JA-COBVS YONGE, titulo currus triumphalis e te-rebintho, *Londini* 1679. Interno vſu effectum diu-reticum in primis edit, vnde in gonorrhœa frequen-ter datur, a guttis decem ad viginti. Cauendum ta-men ne quid nimis, quum diabeten inducere poſſit Illud fere incommodum maximum gonorrhœis ad-fert, quod valde moleſtam illis per noctes ſatyriaſi inducit aut intendit ſummo cum dolore, ſæpeque ian præſentem inflammationem ad ſummum et funeſtun gradum deducit. Quo caſu mature deſiſtendum e ad refrigerantia humectantia veniendum eſt. Oleur paullo ſpiſſius per omnia mitius ſe gerit, et in vulne-ribus, vbi non ſunt partes tendineo-nerueæ, magi conuenit. Inſeruit quoque prius iniectionibus anato-micorum, vt et præparatorum aſſeruationi, ac deniqu correctori Starckeyano præparando.

OLEVM TERRAE et TERRAE FREYENWALDENSIS.

Conueniunt oleo petræ, vt et oleo ſuccini.

OL. DESTILL. VITRIOLI.

Eſt concentratiſſimum et fortiſſimum acidum, quo vſibus medicis per ſe non facile adhibetur. Va

ri

iis autem vſibus chymicis et pharmaceuticis inſeruit. Cum ſpiritus vini quatuor partibus dilutum egregiam præbet medicinam, in doloribus arthriticis, podagricis, calculoſis vtilem. Quid de ſpiritu ac oleo vitrioli dulcibus boni exſpectandum ſit, paſſim commemoratum legitur, et huc non pertinet.

OL. DIACOLOCYNTHIDOS.

Comparatum eſt vermibus enecandis et expellendis, vt et aluo valde duræ recludendæ, ſi vmbilicali egioni illinatur.

*OL. DIAPALMAE.

Ad emplaſtrum, quod ſupra habuimus, requiritur: quare notandum, quod apud nos illud fere omittatur, quia palmæ recentibus ſurculis caremus: ad defectum vero ſarciendum teneriores frondes quercuum cum oleo ad emplaſtrum requiſito coquantur.

OL. EVPHORBII.

Eſt inuentum MESVES, vel omnino GALENI. Vim habet epiſpaſticam et rubefacientem. Veteres calidiſſimum omnium, quæ nouerant, iudicabant, multumque ipſi tribuebant in affectibus frigidis, vt lethargo, coxæ aliorumque articulorum doloribus inueteratis, hemicrania, cephalalgia diuturna: quibus externo vſu auxiliatur. D. D. ARGENTORATENSES etiam deſtillatum ponunt, quod reſoluat humores craſſos et pituitoſos, conducatque membris paralyticis.

OL. FEBRIFVGVM.

Eſt medicamentum a FRIDER. DECKERO commendatum *in exercit. practicis pag.* 187. Doſin ipſe præſcribit a guttulis tribus ad octo in vehiculo conuenienti præbendas. *Multum*, inquit, *in febribus diuturnis præſtat hoc oleum ſebrifugum dicto modo præparatum, in primis ſi exhibeatur vna cum extracto ex radicibus gentianæ et corticibus raſuraue guaiaci, &c. confecto.* Innuit his verbis illud extractum febrifugum, quod ſupra ſuo ordine adfuit: cuius drachmam dimidiam cum ſalis ex reſiduo a deſtillatione ſp. ſalis ammoniaci parati granis quindecim coniungit, additisque olei huius guttis quatuor bolum concinnat, qualem duabus ante paroxyſmi acceſſionem horis in hauſtulo vini calidi diſſolutum exhibet.

OL. HYOSCYAMI EXPRESSVM.

Magnarum eſt virium ad ſedandum et affluxum cohibendum. Conſtituit, vna cum ſucco hyoſcyami, nobile emplaſtrum de hyoſcyamo, quod ſupra vidimus. Inſeruit etiam excoriationibus, quæ ſæpe puerperis accidere ſolent. Debet autem hoc caſu cum oleis lil. alborum, verbaſci, ouorumque diſtemperari.

OL. HYPERICI.

Eſt vulnerarium et anthelminticum: non ſolum externo vſui aptum, verum aliquando internis quo-

quoque vtiliter iungi ſolitum, vt apparet in *balſamo pectorali* MEIBOMII.

OL. IRINVM.

Quando hic præſcribitur iris noſtras, intelligenda eſt cærulea, non paluſtris illa floribus luteis, vtpote adſtringens. A MESVE commendatur tamquam potenter reſoluens, attenuans et digerens, craſſos humores in thorace et pulmonibus diſſipans, ſtrumas diſcutiens. Ab aliis hæmorrhoidibus cæcis ad fluxum redigendis commendatur.

OL. LAVRINVM.

Eſt neruinum et carminatiuum, ad omnes affectus frigidos proficuum. Seorſim ad lumbricos commendatur; itemque, ad horrores febrium intermittentium minuendos, ſpinæ dorſi illinitur. Interne rarius adhibetur. DIOSCORIDES vino veteri et oleo roſato mixtum ad aurium dolores et auditus grauitatem iubet inſtillare.

OL. LILIORVM ALBORVM.

Virtute reſoluente et calefaciente a MESVE celebratur; a DIOSCORIDE emolliente. Adhibetur inunctionibus et clyſteribus. Seorſim expetunt obſtetrices vteri partibus, inſtante partu, emolliendis et relaxandis.

OLEVM LINI.

Præſtantiſſimum ad familiæ et mechanicos vſus, a medicis ſubinde etiam expetitur. Datur intern ad vncias tres, quatuor, in pleuritide, ſubluxatione dyſenteria, et illis qui venena aſſumſerunt. Videa aliquos, qui pro interno vſu ex veſica deſtillatum commendant, gratius vtique, ſed viribus haud melius quin in pleriſque, vbi lentor ipſe vſui eſt, deteriu natiuo, ſed non annoſo, inuenitur. Externus vſu etiam eſt ad ambuſta et hæmorrhoidum cæcarum dolores.

OL. LVMBRICORVM.

In doloribus ſpaſmodicis et neruorum contractionibus expetitur. Aliqui etiam interne adhibent, v vulnerarium inſigne.

OL. LVMBRICORVM COMPOSITVM.

Magis etiam, quam præcedens, neruinum et ant arthriticum eſt, ex reſoluentibus, anodynis et ner uinis compoſitum.

OL. MACIS EXPRES-SVM.

Parum forte differet viribus ab oleo nucis moſcha tæ expreſſo, quod ſuo loco videbimus.

OL. MANDRAGORAE.

Eſt anodynum et ſomniferum, inflammationes coercet, et vehementes dolores lenit. Illinitur carpo, brachiorum flexuræ, plantæ pedum, temporibus. Alii magis compoſitum præſcribunt: *vide pharmacopœam Auguſtanam.*

OL. MASTICHINVM.

Eſt roborans et ſubadſtringens. Aduerſus vomitus et alui fluxus abdomini illinitur. Neruorum quoque debilitati medetur, et tumores laxos iuuat.

OL. MENTHAE.

Eſt hoc per infuſionem et coctionem paratum, viribus carminatiuis pollens, ſi ventriculi regioni illinatur.

OL. MOMORDICAE.

Infinitis laudibus prædicatur vis eius traumatica. Perhibetur etiam partum laborioſum iuuare, et fiſſuras mammillarum breui tempore conſolidare. Clyſteribus etiam carminatiuo ſcopo addendum præcipitur.

OL. MYRRHAE COMPOSITVM.

Eſt oleum deſtillatione parandum. Subnotatur, quod ſit *magnarum virtutum contra lumbricos*

 et

et ad vulnera. Sed hæc pollicitatio in recentiſſim editione omiſſa eſt. Experientiæ permittitur.

OL. MYRTILLORVM.

Veteres oleum myrtinum frequenti vſu habebant ſed ex teneris myrti foliis paratum : vide DIO SCORIDEM *lib. I. cap.* 48. *et* 155. Neſci quid intuiti noſtrates baccas præferant, quum myr tus in hortis nec rara ſit, nec magno negotio alatur Forte plerique etiam pharmacopœi in noſtris terri adhibebunt baccas myrtilli Germanicæ, ſeu vitis Idæa nigræ. Inquirendum igitur fuerit, an noſtrum ho oleum myrtino veterum paria faciat et laudes eas a ſequatur, quas illi tributas legimus plurimas. Ad ſtrictoriæ, roborantes et blande repellentes vires illiu ab omnibus celebrantur.

OL. NARDINVM.

Balſamicarum, roborantium et digerentium virium haud expers eſt, et conuenit omnibus frigidis af fectibus neruoſarum ac membranoſarum partium Apud MESVEN etiam legitur OL. NARDINVM COMPOSITVM, cui plura aromata accedunt Huius forte generis fuit vnguentum illud magni pre tii, cuius ſancti Euangeliſtæ meminerunt.

OL. NICOTIANAE.

Eſt ex melioribus diſcutientibus et anodynis. Præ cipue iuuat hypochondriacos, duritiem aliquam aut inflationem moleſtam percipientes. Scabioſi etiam prodeſt et ambuſtis conuenit.

OL

OL. NVCVM IVGLANDIVM.

Surrogari poteſt oleo amygdalarum dulcium aut oliuarum, tam internis quam externis vſibus; modo non ſit vetuſtate corruptum.

OL. NVCIS MOSCHATAE EXPRESSVM.

Magna copia ad nos ex India adfertur. Non deſtituitur viribus anodynis et roborantibus, vnde infantibus et pueris, quos tormina alui eiulare faciunt, vtiliſſime imponitur vmbilico aut præcordiis. Etiam adultis prodeſt, quando vomitibus et alui fluxibus vexantur. Intendi eius vires ſolent additis oleis deſtillatis, vt fit in *balſamo Scherzeri*, quem ſupra vidimus. Aliis etiam balſamis pro corpore, vt loquuntur, inſeruit, ad quorum aliquos expetitur prius odore ſuo priuatum.

OL. NYMPHAEAE.

Multum apud Arabes celebratur vi refrigerante et anodyna ac ſomnum conciliante, itemque tentiginem veneream imminuente. Adhibetur parando *vnguento cordiali de nymphæa*.

OL. OVORVM.

Impetiginem, ſerpiginem, aliaque cutis vitia, fiſſuras item papillarum et labiorum ſanat, ambuſtis

etiam confert, et doloribus hæmorrhoidum cæc-
rum. Cum oleo hyperici ac pauxillo balſami Pe-
ruuiami teneſmum blande ac cito compeſcit.

OL. PAPAVERIS.

Multis Germaniæ locis ad culinæ vſus copioſe ad-
hibetur. Medici ad capitis dolores leniendo
et ſomnum inuitandum aliquid inde promittunt, quod
certe non facile erit nimium.

OL. DE PIPERIBVS.

Eſt aliquantum rubefaciens et reſoluens, affectibu
frigidis omnibus ab antiquitate deſtinatum, vt pa-
ralyſi, ſpaſmo, tremoribus membrorum, iſchiatico
dolori.

OL. POPVLEVM.

Antiquis etiam valde celebratum eſt ad dolores le-
niendos. Stricturas partium membranoſarum
emolliendo relaxat, ſicque paregoricum fructum af-
fert. Sed magis in vſu eſt vnguentum populeum
quod ſuo loco obueniet.

OL. RANARVM.

Eſt quoque antiquum, et perhibetur refrigerare e
arthriticos dolores mitigare, quanquam Manar-
dus ingenue fatetur, numquam ſe inde auxilium vi-
diſſe præſentaneum: quia tamen abſque periculo in-
ungitur, ferri æquo animo poteſt, donec ſub ho

ex-

exſpectationis remedio tempus finiendorum dolorum accedat.

OL. ROSARVM.

Vſus eſt antiquiſſimi. CORN. CELSVS ſæpe abſolute vocat *roſam*. Modice adſtringendo roborat et ambuſta iuuat. Diuerſa vnguenta ingreditur.

OL. RVTAE.

Carminatiua virrute celebratur, ſiue abdomini inungas, ſiue clyſteribus immiſceas.

OL. SAMBVCI E FLORIBVS.

Diſcutiendi modicas vires cum anodynis iunctas poſſidet, quare a quibusdam ad arthriticos dolores conſolandos adhiberi ſolet. Aliud *ſambuci oleum ex arillis* preſſum paſſim commendatur, quod ſpecifica virtute illos iuuet, qui poculum amoris incauti hauſerunt, vomitum ſcilicet prouocando. Sunt qui illud cum rhabarbaro exprimendum aut per ſe expreſſum illi infundendum præcipiunt, indeque præclaram opem dyſentericis pollicentur.

OL. SCORPIONVM.

Antiqui, præeunte MESVE, parant cum oleo amygdalarum amararum: ſed iam diu aliquibus magis placet oleum antiquum. Calculi dolores ſedare, prodituros expellere, vrinam detentam expedire, ſi lumbis, pubi, perinæo illinatur, aut in vrethram iniiciatur, ab eodem auctore perhibitum video.

deo. Pridem cœptum eſt hoc oleum, additis aliis efficacius reddere, paſſimque in vſu eſt *compoſitum MATTHIOLI*, de quo non ſolum ſuperius indicata promittuntur, verum etiam quod ictibus venenatorum animalium mirifice opituletur, et peſtilentiæ reſiſtat, ſi quis eo inunctus inter infectos verſetur. Quin tanta eſt fiducia, vt aduerſus venena etiam intus aſſumta valere a multis confirmetur, idque ad ſuperficiem euocando corpus tandem ab omni noxa liberare. Eiusdem cenſus puto olea rubetarum, bufonum, lacertarum: ſaltem videas ab aliquibus haud minora de illis promitti.

OLEVM SEPTEM FLORVM MYNSICHTI.

Magnis laudibus effertur ab auctore in *armament. med. chym.* p. m. 466. Eſt anodynum, carminatiuum et blande reſoluens, adeoque inunctioni commodum eſt, et clyſteribus conuenit tam ano quam matrici iniiciendis.

OLEVM SESAMINVM.

Vero oleo ſeſamino caremus, quod natura calidioribus Italiæ partibus et Aegypto tribuit, vnde olim ad Venetos ferebatur, hincque ab aliis petebatur. Apud nos ſubſtituitur oleum myagri ſatiui, quod paſſim ample colitur, etiam culinæ quam officinæ ſatis bene quadrat. Facit emolliendo paria oleo lini.

OLEVM STOMACHICVM CRATONIS.

Doloribus et infirmitati ventriculi a cauſſa frigida egregie ſuccurrit. Vſus eſt externus.

OLEVM

OLEVM SVLPHVRIS PER CAMPANAM.

Quantis difficultatibus prematur præſcriptus modus, legi poteſt *in prælectionibus* Exc. D. D. CASPARI NEVMANNI *pag.* 242. *ſeqq.* Subſtituitur, et recte omnino, ſpiritus vitrioli, quum acidum ſulphuris et vitrioli ſpecie vnum idemque ſiat. Vſum itaque exponemus, quum nos ordo ad illum deducet.

OL. VERBASCI FLORVM.

Eſt anodynum. Inungitur arthriticis, itemque hæmorrhoidibus dolentibus. Additur clyſteribus inteſtino aut matrici infundendis.

OLEVM VIOLARVM.

Veteres huic tribuebant inſignem virtutem refrigerandi in quacunque intemperie ſine materia. Fere miſcebant pauco aceto, ſucco lactucæ, ſantalo et ceræ, ſicque cogebant in conſiſtentiam vnguenti. A recentioribus magnopere laudatur ad dolorem hæmorrhoidum altius infixum, iubentque per ſyringam tepidum iniicere.

OLEVM VVLPINVM.

Decoctionem vulpis pro fotu et balneo adhiberi podagricis et contractura laborantibus, itemque illis, quibus articuli rigidi poſt fracturam euaſerunt, iam antiquum eſt, et tam Græcis quam Arabibus cognitum. Hinc forte primum cogitarunt

de

de oleo hoc parando, quod ad omnes articulorun et neruorum affectus frigidos maximopere commen datum videmus.

OXYMELI SIMPLEX.

Latini *acetum mulſum* dicunt, quod Græci ὀξύ μελι. Deſtinatum eſt craſſis humoribus inc dendis et ad exitum præparandis, quare iſchiatic et comitiali morbo laborantibus commendat DIO SCORIDES *lib. V. c.* 21. Eadem mens eſt MESV ES, qui inſuper laudat ad febres diuturnas. Datu ab vncia vna ad tres, diluiturque decoctis vel aqu conuenientibus, aut ſero lactis. Poteſt etiam ad c colluendum et gargariſandum, Hippocratis exem plo, adhiberi.

OXYMELI COMPOSITVM.

Vocatur etiam *Oxymeli de radicibus.* Parum di fert a ſyrupo de quinque radicibus, niſi quo in hoc acetum ab aliquibus plane omittitur et loc mellis ſaccharum adhibetur. Vbi ſimplex diu adh bitum fruſtra fuerat, hoc ſubiungebant quinque ra dicum aperientium viribus magis validum. Doſ et vſus conueniunt priori.

OXYMELI SCILLITICVM SIMPLEX.

Vires patebunt ex ſupra dictis, quum ſermo eſſ de aceto ſcillino. Sed accedens mel gratia parat liquori amaro et acido, ſimulque virtute ſu reſoluente et digerente efficacius reddit ad humor lentos tenaceſque incidendos. Conuenit in oppl tion

ione pectoris ſuffocatiua, tam infantum quam pro-
ectæ ætatis. Datur ab dimidio vnciæ ad integram,
uin duas: ſed maiori doſi vomitum prouocat.

OXYMELI SCILLITICVM COMPOSITVM.

Eſt plantis quibuſdam cephalicis et ſucco bryoniæ auctum ſicque capiti et vtero quaſi proprium edditum. Epilepſiæ, vertigini, cephalææ, hemi-raniæ, omnique affectui ab infarctu vel obſtru-ctione pendenti ſanando commendatur. Doſis eadem. Continuato vſu in quibuſdam opus eſt.

OXYSACCHARVM SIMPLEX ET COMPOSITVM.

Ab oxymelite ſimplice et compoſito hoc vno diffe-runt, quod mellis loco ſaccharum accedit, et n compoſito herbæ capillares adiiciuntur. Aliqua cetera diſpenſatoria loco aceti ſuccum granatorum acidorum accipiunt ſolum, pro quo in noſtro ſimul hic ſuccus cum aceto præcipitur accipiendus.

OXYSACCHARVM SCILLITICVM.

Eodem modo, qui iam expoſitus eſt, differt ab oxy-melite ſcillitico: quod ſane perparum refert.

PASSVLÆ LAXATIVÆ.

Delicatioribus et qui medicamenta vel nauſeant vel non facile ferunt, vt grauidis ac puerperis, infan-

infantibus quoque offeruntur ad aluum clauſam blan-
de reſerandam. Præbentur cochlearia duo vel tria
quibus nondum ſatis facientibus, pergitur aſſumen-
do, donec effectum optatum conſequuti ſumus.
Aliqui eodem ſcopo parant

*PASSVLAS RHABARBA-RINAS.

Paſſulas minores non multæ aquæ tamdiu inco-quendo, donec paſſulæ crepent. Addunt deinde aliquid ſacchari, vt brodium ſyrupi inſtar ſpiſſum fiat. Deinde ab igne remotis intermiſcent puluerem radicis rhabarbari. Vſus idem eſt. Si valentiores cupis, potes iam ſatis decoctarum ius quam feruidiſſimum infundere foliis ſennæ et per horam tepido loco macerare, deinde ab his ſeparatum brodium paſſulis iterum affundere, ſicque demum rhabarbari puluerem admiſcere. Si duas vncias paſſularum acceperis, rhabarbari iuſtum pondus erit drachma vna, ſennæ drachmæ duæ.

PASTILLI PRO FVMO.

Vſum titulus oſtendit.

PHILONIVM ROMANVM.

Nomen Φιλώνειον eſt ab antiquo medico Aſclepiadeæ gentis, cui nomen PHILON, quique patria Tarſus fuit, cuius deſcriptionem metricam, prorſus ænigmaticam, ponit et exponit GALENVS *de comp. medic. ſec. locos Libr. IX. cap. IV.* Eſt autem noſtra deſcriptio auctior illa, quam auctor prodidit:

idque

dque ſua iam ætate ita obtinuiſſe Galenus addocet. Differunt etiam pondera. Eſt medicamentum ſatis arge opiatum, quippe drachma vnica continet opii duo grana: quanquam ab euphorbio et pipere, aliisque acribus, vis eius nimia coercetur. Veteres ipſi multum tribuebant primamque hanc habebant inter ſuas compoſitiones anodynas et colicas. Deſtinabant uſſi vehementi et periculum rumpendorum pulmonum oſtendenti, vino mulſo dilutum; ſanguinis ſputo cum ſucco polygoni aut plantaginis. Vidi in colica pertinaci cum ſpiritu aniſi datum illico profuiſſe. Doſis eſt ſcrupulus vnus ad drachmam ſemis.

PHILONIVM PERSICVM.

Eſt alia interpolatio vetuſti Philonii a Perſis ad Arabes transmiſſa. Laudat eam et commendat MESVE *de ægritud. pectoris cap. VI.* prope finem ſequentibus verbis: *vehementis virtutis eſt ad manationem ſanguinis vndecunque, et ſcreatum eius cum tuſſi et ſine tuſſi, et ad menſtrua nimium ac cum dolore fluentia, ad hemorrhoides aliosque fluxus ſanguineos. Prodeſt etiam mulieribus prægnantibus, quibus menſtrua erumpunt et abortus immittet.* Doſin præſcribit a media drachma ad integram. Vehiculum commendat ſuccum plantaginis, aliis vinum. Male conſulunt quicunque euphorbium demere iubent, quum ſit opii corrector. Si mei res fieret arbitrii, augerem eius pondus. Ceterum tam de hoc, quam præcedente, proba eſt admonitio GALENI, quæ ad omnia opiata eiuſdem formæ pertinet, non tutas eſſe nimium recentes, nec adhibendas ante, quam ſemeſtrem ætatem conſequantur.

PILVLÆ DE AGARICO.

Sunt MESVES, qui promittit eas thoracem pu gare a pituita craſſa et putri, ob id antiquæ tu ſi et aſthmati conuenire. Dandas præcipit ad drac mas duas, quæ ſatis eſt magna portio, complect turque colocynthidis grana XII. agarici grana XVII turbith gr. XXX. Ex quo apparet ſatis efficacei fore drachmam vnam ad fortem etiam purgationen quin nec mediam drachmam aut duos ſcrupulos eff ctu purgante cariturosſ.

PIL. ABSORBENTES.

Abſorbentem virtutem debent matri perlarum virtutem autem diureticam, diaphoreticam reſoluentem extracto vincetoxici; vnde non male ad hibentur in affectibus catarrhalibus et rheumatici Dari poſſunt ad drachmam dimidiam.

PIL. AGGREGATIVÆ MAIORES.

Sunt itidem MESVES, qui ſe inuentorem profite tur, rationemque denominationis tradit, *quia iuua menta multa aggregant*, quod idem eſt ac ſi dixiſſet *po lychreſtas*. Commendat eas ad multos affectus capi tis, ventriculi, hepatis: purgant enim ex his et ſen ſoriis organis pituitam et bilem vtramque: quapro pter febribus antiquis, complexis et inuicem com plicatis commodant. In primis has adhibebant ve teres purgationibus vernalibus. Doſin auctor præ ſcribit drachmam vnam et amplius. Maiores ha dixit, quia etiam in vſu habuit minores, quæ no

ampliu

amplius apud nos frequentantur, vt et ipſæ hæ maiores locum ceſſerunt tot aliis pilulis polychreſtis, quas magnorum virorum nomen et auctoritas præſenti ſæculo commendat, donec et ipſæ aliis eadem via lucrum capturis et fidem inuenturis locum facient.

PIL. DE ALOE LOTA.

Parum differunt a pilulis maſtichinis, quæ infra occurrent.

PIL. DE ALOE ET MASTICHE.

Etiam parum a maſtichinis diuerſæ ſunt, et vſu cum illis conueniunt.

PIL. DE ALOE ROSATA.

Quum veteres aloen magna quantitate dare ſolerent, indeque hæmorrhoides moueri intelligerent, iecoris nimia exſiccatione hoc fieri autumantes, aloen ſucco roſarum aliquoties imbuerunt, deſiccantem eius vim ita ſe correcturos rati; Non mala aut magnopere reprehendenda eſt hæc præparatio, qua pars aloes gummoſa augetur, reſinoſæque interponuntur plures aqua ſolubiles particulæ. Poſſumus itaque his pilulis aut earum maſſa vti, modeſta doſi, vbicunque aloen veteres commendarunt. Ad pauca grana ante coenam vel in coena ſumtæ aluum reſtitantem officii admonent ſine turbatione aut incommodo, et ventriculum roborant,

PILVLÆ ALOEPHANGINÆ.

Vocantur etiam aromaticæ, quia optima aromata ingrediuntur. MESVE ſe inuentorem profitetur, deque illis prædicat, quod ventriculum, cerebrum et ſenſoria organa ab humoribus craſſis, putridis et pituitoſis purgent, inde natum dolorem diſſipent, ventriculum roborent, coctionem eius iuuent. Dandas præcipit drachmas duas et plures. Noſtro æuo haud facile quiſquam tantam doſin deuorabit: quin nec opus eſt, quum ſcrupulus vnus aut drachma media ſufficiant.

PILVLÆ DE AMMONIACO.

Sunt IOS. QVERCETANI inuentum, qui in *pharmacop. dogm. reſtit. p. m.* 301. eas deſcripſit, non obſcure ſignificans, quod a LAZARO RIVERIO eas acceperit. Gummi, a quo nomen impoſitum gerunt, nimis impar eſt tantæ quantitati aloes. Potiſſimum itaque cenſeri debent ex aloe, quæ omnia cetera, ex quibus conſtant, duplo et maiori pondere excedit. De vſu ample monet laudatus Quercetanus.

PILVLÆ ANGELICÆ.

Pulchrum nomen tuentur blanda, quam peragunt operatione. Habent aloen multis ſuccis interpolatam, cui parum rhabarbari et agarici accedit. Dari poſſunt a ſcrupulo vno et vltra. Quin ex priſco aloen adhibendi more vltra quatuor drachmas liceret progredi, ſi palata noſtri ſæculi talibus ferculis non indigna-

gnarentur. Confer dicenda ad *pilulas Francofurtenſes.*

PILVLÆ ANTIMONIALES.

Ex quo vſus antimonii crudi iterum innotuit noſtro ſæculo, cogitatum eſt de modis illud vel celandi, vel commodius deglutiendi. Vnum eorum vidimus inter morſulos. Hic iam alter eſt, quo ſucco glycyrrhizæ ſubigitur. Datur ſcrupulus et amplius. Aliqui antimonium crudum cum ſale communi prius fundunt in regulum ſatis improprie dictum, eumque tenuiſſime comminutum ſucco vel huic vel aliis additis permiſcent. Dant in morbis lymphaticis, quos per transſpirationem inſenſibilem curari poſſe ſperant.

PILVLÆ APERIENTES D. D. STAHLII.

Sunt obſtructæ aluo reſerandæ idoneæ, ſi grana pauca, duo vel tria, in cœna deglutiantur. In crebro vtentibus gratiam facile amittunt; vidique virum, qui eo vſque deuenerat, vt alui laxæ beneficium, quod dicta doſi prius redemerat, nunc quindecim granis vix conſequeretur, vt tandem omnino mutare cogeretur remedium, eique deſueſcere.

PILVLÆ AVREÆ.

A præſtantiſſima virtute hoc nomen conſequutæ ſunt apud veteres; quippe, MASSARIA teſte, purgationis facilitate, efficacia, præſtantia ceteris omnibus videntur præſtare. Baſin dicas colocynthidem, cui aloe et ſcammonium, vt et crocus, pro corre-

ction ſeruiunt. Veteres, vt ſolebant magnas doſe
amare, a duobus ad quatuor ſcrupulos exhibeban
noſtro æuo abunde magna doſis videbitur drachm
dimidia aut omnino ſcrupulus.

PIL. CATARRHALES.

Sunt purgantes tunc idoneæ, quando cephalalgiis
dolore dentium, ſuſurro aurium ſine febrili cor
ſpicua diatheſi laboramus: itemque in faucium p
tuitoſa inflatione. Doſis eſt ſcrupulus vnus a
drachma media.

PIL. CEPHALICÆ.

Videntur tam hæ pilulæ, quam præcedentes ex ma
giſtrali quadam præſcriptione originem traxiſſ
et quum multis bene ceſſiſſet vſus, officinales inc
fuiſſe redditæ. Conducunt prædictis capitis affect
bus, vbicunque per fortem euacuationem chroni
decumbens materia per inferiora excludi et proſcri
deſiderat. Doſis eadem.

PIL. COCHIÆ RHASIS.

RHASES *ad Almanſorem lib. IX. cap. de ceph*
læa et hemicrania illas deſcribit, vnde etiam n
men habent *cephalicæ*. Τὰ κοκκία Græcis ſunt pil
læ, ſicque apud ALEXANDR. TRALLIANV
non ſemel occurrit. Idem ſonat *cocchia* ex Italoru
more pronunciandum. Omnino videtur RHASE
hic reſpexiſſe laudati Alexandri Tralliani κόκκους τ
διὰ κολοκυνθίδος, i. e. pilulas diacolocynthidos, qu
deſcribit libro I. agens *de hemicrania p. m.* 14 quas
minc

minori et refracta doſi incipiendo et ad perfectam progrediendo, datas teſtatur cauſam hemicraniæ et omnis diuturni capitis dolores ex profundo attrahere et radicitus euellere, mederi etiam aliis diuturnis affectibus, vt arthriticis, iſchiadicis. RHASES doſin ingentem præſcribit vltra duas drachmas; ſed noſtro æuo vix quiſquam vltra drachmam dimidiam dederit, plerique in ſcrupulo ſubſiſtent. Fere ſolent practici paullo vetuſtiores pilularum aurearum p. II. cocchiarum p. I. miſcere, et ad capitis diuturnos affectus præbere: quales ſunt, quæ antecedunt, cephalicæ. Cum officinæ noſtræ careant hiera diacolocynthidos, poſſunt hæ pilulæ in locum eius ſurrogari, quando opus eſt clyſtere acri. Drachmæ duæ habent ſcrupulum colocynthidis.

PIL. DE CYNOGLOSSO.

Hæ quoque pilulæ, non integræ quidem, ſed quoad baſin ſuam, iam in vſu fuerunt ALEXANDRO TRALLIANO *lib. V. cap. de tuſſi, p. m. 79.* Efformat autem non in pilulas, ſed trochiſcos, quos commendat tuſſientibus, hæmoptyſi laborantibus, dentes dolentibus, ſtranguria affectis, colicis. Veteres pro doſi dabant gr. V. ad VII. cubitum ituris, quæ portio nondum integrum granum opii complectitur. FR. de le BOE SYLVIUS ad quatuor grana ſingulis bihoriis præbebat veſiculæ mictione dolorifica laboranti. Noſtro æuo parcius dantur nec ſine conſpicuo tamen fructu, præeunte D. D. STAHLIO, qui fere pulueribus nitroſis vnicum tantum pro doſi granum miſcet in mitiganda tuſſi aliisque efferatis motibus, vt et hæ-

 moptyſi.

moptyſi. Cynogloſſæ vires non ſoporiferas eſſe egregie tamen defluxiones calidas, acres, tenues catarrhoſas, indeque exortam tuſſim demulcere e iuuare teſtatur TH. FVLLERVS *in pharmac. extemp.* titulo: *Syrupus e cynogloſſo.*

PIL. FOETIDÆ MAIORES.

Fœtidæ dicuntur, quia graueolentia multa ingrediuntur. Alii vocant arthriticas, aut corrupto nomine arteticas. MESVE auctor eas commendat vacuandæ pituitæ craſſæ, corrigendisque et curandis inde natis morbis, arthritidi, podagræ aliisque iuncturarum affectionibus, itemque ſcabiei, lepræ, vlceribus diuturnis. Colocynthis baſin præbet, quæ optimo conſilio iuncta habet gummi ammoniacum, opopanacem et ſagapenum, vt et aloen. Doſin ſummam veteres præſcribebant drachmas duas, tolerabilem dr. I. Syluius in febre quartana præſcribit ſcrupulum vnum. Maiores vocantur, quia etiam minores a MESVE ponuntur, quæ apud noſtrates in vſu eſſe deſierunt.

PIL. FRANCOFVRTENSES.

Dum ignoratur compoſitio, medicus in tanta aliorum copia ſecure illis abſtinet, omnibusque ſimilioribus arcanis. Sed forte parum diſtant ab illis, quas ſupra vidimus, titulo *angelicarum* inſignitas. Certe *Francofurtenſes* et *angelicas Beieri* pro iiſdem habet FR. SYLVIVS *oper. p. m.* 96. §. 21.

PILVLÆ

PIL. BEROLINO-FRANCOFVRTENSES.

Eſt aloe bonis ſuccis parte ſua gummoſa auctior. Cenſeri debent ex aloes viribus. Ventriculo ſegni aluoque tardanti bene ſubueniunt, ſi ſcrupulus dimidius vel integer in cœna aſſumatur.

PIL. GVMMOSAE ALTERANTES FR. SYLVII.

Proponuntur a celeberrimo auctore his prorſus ſimiles *prax. lib. I. cap.* 34. §. 102. ad pituitoſos lentos ſuccos incidendos ac corrigendos. Ex ſeptem ſcrupulis parare iubet in vniuerſum XL. pilulas, harumque tres aut quinque omni tempore, ac præſertim mane ſtomacho vacuo, aut veſperi vna hora poſt cœnam, aut vtroque tempore aſſumere, quo humores ſucceſſiue corrigant.

PIL. GVMMOSAE EVACVANTES FR. SYLVII.

Duobus locis in Syluiano opere reperi harum pilularum ſimiles. Conſilium eſt craſſos humores per illas incidere et deinde euacuare. Eam mentem aperte prodit *Praxeos lib. II. cap. VIII.* §. 9. Harum, inquit, accipiat æger alternis diebus, vna vel altera poſt cœnam modicam hora, tres, quatuor vel quinque, vt ſequenti die mane ſemel inde aluum deponat. Satius enim et tutius eſt per epicraſin corrigere et ſimul minuere cauſſam morbificam, quam vehementer ipſam agitando ægrum in grauioris mali pe-

riculum coniicere. Notandum autem Syluium e granis quatuor vnicam tantum pilulam efformare.

Propius ad noſtram deſcriptionem accedit illa, qua in appendice inter remedia Syluiana comparet, ſub titulo *pilulæ ad ciendos menſes*, in qua ſunt reſina ia lappæ cum ſcammonio; ſed et inſuper aloe in iis po nitur, quam noſtra deſcriptio omittit.

PIL. HIERAE CVM AGARICO.

Sunt ſatis mites pilulæ ad purgationem mediocrem aptatæ, tuncque præcipue conueniunt, quando pe ctus a materia craſſa et tenaci liberandum videtur Dimidiam partem facit aloe. Dantur ſcrupulus ve drachma dimidia. Veteres altius adſcendiſſe in do ſæpius iam licuit notare.

PIL. LVCIS MAIORES.

Vocantur etiam opticæ, quia ſunt acuendo viſui de ſtinatæ, quo fine in reliqua ſatis incondita farragi ne ingredientium puluis euphraſiæ aliquanto maior pondere ponitur. Non ſunt admodum vehementes et dimidiam partem etiam hic facit aloe. Solen plerumque exſtimulari cochiis. Per ſe dantur drach mæ II. aut III. monente auctore MESVE, qui incul cat ſumtis his pilulis a cibo abſtinere neceſſe eſſe Maiores vocantur, quia olim etiam frequentabantu minores, quæ vſu exciderunt.

PIL. MAROCOSTINAE.

Vide quæ diximus de extracto Marocoſtino: nam ex hoc formantut.

PIL.

PIL. MASTICHINAE.

Alii PETRO de ABANO tribuunt, alii FRANC. de PEDEMONTIVM, vtrique ſupplementorum in Meſuen auctori. Exſtant autem in libro uius poſterioris *de ægritud. ſtomachi cap. XIX.* irca finem, promittiturque de ipſis, *quod præſeruent ſtomachum ab omni læſione intrinſeca, nec permittant umores putrefieri in eo, immo abſtergant et mundiſicent rugas et parietes.* Deinde etiam oculis mirilice commendantur, vt et matrici. Sæpe vſuri ſunant, quando dormitum eunt, pilulas duas vel tres naioris moduli: alias ad XV. XXV. conceduntur. Harum non niſi variationes ſunt, quas ſupra vidinus, *pilulæ de aloe lota* et *de aloe et maſtiche.*

PIL. MERCVRIALES.

Frequenti vſu ſunt, quando in morbis a lymphæ impuritate oriundis purgare aut lumbricos exurbare cupimus. Datur ſcrupulus vnus ad drachnam mediam.

PIL. PESTILENTIALES
AVICENNAE.

Sunt ab AVICENNA et RHASE propoſitæ ac laudatæ ad præſeruationem a peſtilentia. Vocantur a multis *pilulæ communes*, itemque *pilulæ ſine cuſtodia.* FRANCISC. ALEXANDER ſub Ruffi nomine has exhibet. Quantum ad peſtilentiam auertendam vere faciant, ſi primo morbi initio, ex præſcripto, dentur, in medio relinquo. Ad aluum expediendam, vt et menſes promouendos, lochiaque reſti-

reſtitantia iterum prouocanda, vtiliter a practicis qui-
buſdam dari ad ſcrupulum vnum noui. Aliqui has
cum illis de ſtyrace æquali pondere iunctas vtiliter
præbent illis, qui catarrhalibus moleſtiis, tuſſi, cory-
za vexantur: quanquam alii hoc ſcopo rectius aloe-
phanginas eligunt, quas ſtyracinis addant.

PIL. PESTILENTIALES RVFFI.

A PAVLO AEGINETA nobis transmiſſæ ſunt.
Vſum antiloemicum in medio relinquo. De
reliquo ad aluum blande reſerandam et lochia ſup-
preſſa, ſicut priores, locum habebunt. Vſum odon-
talgicum docet HAGEDORNIVS in *Miſc. Acad.
N. C. Dec. II. A. VI. pag.* 307. Scilicet particula maſ-
ſæ in aceto vini ſoluitur, et cum goſſypio denti do-
lenti applicatur.

PIL. POLYCHRESTAE.

Nomen ac commendationem primam a BECHE-
RO nactæ, noſtro æuo præcipue in Germa-
nia frequentantur, vbi non pauci ſuæ inter arca-
na habendæ compoſitioni famam ac fidem ſibi lu-
croſam compararunt. Tres hic exſtant ſub hoc ti-
tulo præſcriptiones. Harum media plane nihil ſimi-
le habet Becherianarum. Sunt pilulæ mere cathar-
ticæ ex reſina ialappæ cum ſatis magno ſtimulo co-
locynthiaco, vt ad ſeriam purgationem grana X. ſuf-
ficere poſſint. Auctoris tamen intentio videtur fuiſ-
ſe, vt aluum tantum leuiter exſtimulent, vt patet ex
ſubiuncta admonitione, vnicam pilulam poſt cœnam
modicam, alteram mane eſſe capiendam.

Prima

Prima autem deſcriptio ad indolem Becheriana-
m aliquanto propius accedit, quanquam dubium
deri poteſt, an is flores ſulphuris addiderit.
In tertia farrago extractorum diſplicet, conſultius-
ıe omitterentur illa ex agrimonia, ruta muraria,
illefolio, gentiana rubra et lumbricis terreſtribus.
ec ſcio, annon piaculum ſit pilulas leniſſimas et con-
ıuato vſui in ſenſibiliſſimis ſubiectis, vt grauidis et
ıerperis, deſtinatas ellebori nigri extracto corrum-
re. Sed forte erronea perſuaſio de magno hæmor-
oidalis fluxus beneficio, quem tales pilulæ addu-
re perhibentur, addendi illius cauſſa fuit. De vſu
hil addo, quum et BECHERVS in pſychoſophia
is ample eum doceat, et illum ſequuti ſingularibus
iptis multiplices vtilitates, adhibendique modum,
curate oſtenderint.

PIL. SINE QVIBVS ESSE NOLO.

unt NICOLAI, qui nomen illis impoſuit ob ma-
gnam efficaciam et virtutem purgandi. Bonum
et, ſi promiſſum implerent, et proprie valerent ad
taractas, obſcuritatem oculorum demerent, viſum
ſtodirent, aurium dolores ſanarent et ileoſis miri-
e conferrent. Baſin conſtituit colocynthis, cuius
ana XII. in vna drachma continentur.

PIL. SPLENETICAE.

apiunt genium Mynſichtianum, videnturque con-
cinnatæ ad exemplum earum, quas ſub ſimili ti-
lo exhibet *armamentarii* p. m. 149. Eſſent ſatis
næ, ſi extractum fol. ſennæ abeſſet, a quo nihil bo-
næ

næ frugis impetratur. Dari poſſunt a ſcrupulo v ad drachmæ dimidium.

PIL. D. STARKEY POLY- CHRESTAE.

Vere dicitur excellens et polychreſtum medicame tum in blande ſecureque componendis turbis conomiæ vitalis, ſi in tempore obtuleris. Vidi h mines a multis annis, quauis hyeme appetente, grau bus catarrhalibus moleſtiis correptos, nec ante ver a ultum liberatos, quibus in principio recurrentis mo bi hæc medicina oblata immunitatem totius hyen parauit. Nec minus ſpectaui in rheumaticis, co cis, quartanariis, aliisque febribus laborantibus, qu ſpem ſuperauit.

In deſcriptione data non placet, quod alcali per li nium calcis viuæ acuitur. Paraturus adde celeber mum D. D. BOERHAAVE *in chemia P. II. proc ſu LXXIV.* (editionis ſpuriæ *proceſſ. LXVII.* vbi aliq proba leguntur, quæ in genuina omittuntur.) pharmacopœa Bateana doſis præſcribitur a ſcrupu dimidio ad integram: quamquam ibi non ta GEORGII STARCKEY pilulæ leguntur, qua empirici Angli MATTHAEI. Ego vero numqua vſus ſum tanta doſi, ſed mihi granum vnum vel terum ſemper ſatisfecit. Nec auderem tam alte a ſcendere, metu iuſto ne eueniat quod laudat BOERHAAVE ſcribit: *ſi ſumitur paullo impr dentius, excitat morbum perfecte gonorrhœæ ſim lem: hinc cum prudentia vtaris, cum ſit medic mentum calidiſſimum: vbi vero magna vi opus e multa aqua ſuperaſſumta bene agit.*

Vir

Vires harum pilularum ab opio potiſſimum pen-
ent, quod non ſolum ab addito purgante corrigi-
r, verum ipſum etiam vna cum purgante valde de-
litatur. Quare ſi quis his pilulis, ob tædioſam
rrectoris præparationem, deſtituatur, concinnare ſi-
facile poterit ex opio cum purgantibus, vt reſina
ammonii, ialappæue, debita proportione iunctis,
ibus conſulto addentur aliqua extracta, magis vt di-
actæ et disiunctæ particulæ opiatæ minus ventricu-
inhæreſcant.

PIL. STOMACHALES D. D. STAHLII.

Abſorbendo, diapnoen promouendo et roborando
bene agunt. Dari poteſt ſcrupulus vnus ad drach-
am dimidiam.

PIL. DE STYRACE,

unt valde opiatæ, et in ſcrupulo vno duo grana
opii continentur, quare vltra dimidium ſcrupulum
ogredi non licet. Vtiliter miſcentur aliis pilulis
rgantibus, vt aloephanginis, aureis, cochiis: ſic-
e fiunt imitamentum Starckeyanarum, ad tuſſim
aſque moleſtias catarrhales vtiliſſimum.

PIL. DE SVCCINO CRATONIS.

Exiguo ſuccini additamento differunt a pilulis ma-
ſtichinis. Sunt ſatis blande laxantes. Commen-
ntur in affectibus capitis catarrhalibus. Datur ſcru-
lus vnus aut drachma dimidia.

PIL.

PIL. DE TARTARO QVER-CETANI.

Ample eas deſcribit et de vſu diſſerit auctor *pha-macop. dogmat. reſtitut.* p. m. 297. Melanag-gas potiſſimum eas perhibet, adeoque expugnan-morbis chronicis deſtinat. In viceribus et lue ver-rea cum mercuriali quodam coniungit. Doſin in-cat ſcrupulum vnum ad drachmam dimidiam.

PIL. TARTAREÆ.

Sunt a SCHROEDERO, medico Francofurten-concinnatæ, et deſtinatæ viſceribus ab infarctu l-berandis et lentori ac coagulo humorum reſoluend-Magis alterando quam euacuando proſunt. Dant-grana X. veſperi ante cibum capienda, vnde ſequenti d-blandam euacuationem præſtare ſolent. Conueniu-hypochondriacis. Incommodum in illis eſt, quod n-facile exſiccantur, aut exſiccatæ ab attrahendo aere h-mido ſeruari poſſunt. Sunt etiam in vſu *pilulæ ta-tareæ BONTII*, vbi gummi ammoniaci adſum-quantitas aloen ſuperat, quod videtur admodu-conſultum.

PIL. DE TEREBINTHINA.

Sunt balſamicæ, conſolidantes, et parum diur-ticæ. Vt plurimum deſtinatæ ſunt gonorrhœa-poſtquam malignitas correcta eſt, ſiſtendæ.

PIL. VIGANI.

Quas vtilitates ſpecificas habeant et afferant hæ p-lulæ, fateor me ignorare, quum neminem v-

deri

derim illis vſum, nec commendatas ab aliquo aucto-re meminerim. Supra vidimus ex his pilulis paratam aliquam eſſentiam, cuius pariter vſum ignoro. Ape-ritiuas vires bonas in illis video.

PIL. WILDEGANSII.

Nota ſubiecta de pilularum harum hiſtoria nos edocet. Admodum multæ ſunt, quæ circum-feruntur, deſcriptiones, et fere quiſque ſuam pro genuina habet. Me iudice hæc compoſitio multas alias, quas vidi, bonitate ſuperat. Proinde tamen vti illa nollem, quum opio deſit par antagoniſta. Si quis adhibere velit, bene iudicet tempora mor-bi, ipſiuſque morbi genium, doſique minimæ ſtudeat, quum dimidium totius medicamenti opium conſtituat.

PLVMBVM VSTVM.

Propter emplaſtra et vnguenta quædam in officinis exſtare debet.

POMVM AMBRAE.

Sunt medici officioſi, qui omni præſidiorum gene-re ægros communire ſatagunt: ſunt et ægri, qui-bus nulla ſedulitas nimia videtur. In horum gratiam non ſolum epithemata varia præſcribuntur cordi et arteriis micantibus, in carpo et temporibus applican-da: verum etiam maſſa odorata manibus terenda et naribus crebro admouenda exhibetur, cuius odore vires recreentur. Sed non viuis ſolum talia præſcri-buntur, verum etiam iam mortuis, pollinctura per-

acta in manus tale pomum ambratum datur; d quo legantur, qui de balſamatione præcipiunt.

PRVNA LAXATIVA

Vſus conuenit cum paſtulis laxatiuis, de quibu ſupra diximus.

PVLVIS ABSORBENS CITRATVS D. D. STAHLII.

Alio nomine vocatur *lapides cancrorum acido citri ſaturati.* Effectum edunt blande reſoluentem in febribus continuis et inflammatoriis conſpicuum. Datur ſcrupulus vnus.

PVLVIS ABSORBENS NITRATVS D. D. STAHLII.

Sunt duæ partes abſorbentis, vna nitri. Iuuat acidum infringendo, incraſſando, æſtum contemperando, diapnœen, ſpaſmodica ſtrictura imminuta, reſtituendo. Doſis eadem.

PVLVIS ABSORBENS NITRATVS CVM CONCHIS D. D. STAHLII.

Idem eſt cum præcedente, niſi quod lapides cancrorum deſunt.

PVLVIS ABSORBENS TARTARISATVS D. D. STAHLII.

Viribus conuenit cum prægreſſo citrato, forteque in ſolamen pauperum excogitatus eſt.

PVL-

PVLVIS ABSORBENS D. D. WEDELII.

Deſcribitur in *amœnitatibus mat. medic.* vt et in diſpenſatoriis Argentoratenſi et Ratisbonenſi. gregie ſubuenit hypochondriacis et hyſtericis, hiſ- ue palpitatione cordis, lipothymiis, ceterisque mo- lis ſymptomatibus correptis. Doſin ipſe auctor æſcribit exiguam, nondum X. integra grana. Sed li præclaros medicos, qui non pœnitendo fructu, . XVIII. cum tart. vitriolati gr. XII. dederunt pro geſtiuo, cui altero die purgantem medicinam ſub- ngerent. Ceterum addatur RIEDLINVS *. medic. ann. III. p.* 392.

PVLVIS ALEXIPHAR- MACVS.

Graui et nebuloſo aere morbos catarrhales indu- cente adhiberi poteſt ad ſanguinis motum myrr- e reſpectu intendendum, transſpirationem vero au- ndam et conſeruandam nitro et ſulphure. Suffi- pro doſi ſcrupulus dimidius.

PVLVIS ANODINVS CON- FORTANS.

'ſt ſatis large opiatus, quippe ſeptem granis vnum granum opii includens. Additamenta conſtant abſorbentibus et adſtrictiuis, exceptis cinnabari extracto croci. Neſcio quibus caſibus ſecure ſa- quadret, niſi forte in præcipitibus et nimiis acuationibus, vbi tamen temperantibus adiectis curandus eſſet.

PVLVIS ANTATORPHICVS.

Plus quam dimidia ſui parte eſt ſaccharum. Cetera eſſent tolerabilia, ſi loco antimonii diaphoretici iouialis ſimplex tantum ſumeretur. Doſis pro ratione ætatis a ſcrupulo dimidio ad integrum eſſe poteſt.

PVLVIS ANTIMONIALIS ALBVS D. D. STAHLII.

Eſt ex antimonio diaphoretico ac duabus partibus abſorbentium compoſitus. Facit ad acres humores contemperandos, et diapnœen promouendam. Datur ſcrupulus vnus.

PVLVIS ANTIMONIALIS NITROSVS D. D. STAHLII.

Ad duas partes antimonii diaphoretici ſunt tres nitri. Orgaſmum humorum contemperat et diapnœen promouet. Doſis eadem.

PVLVIS ANTINEPHRITICVS.

Vſum titulus indicat. Equidem non video, cui ex partibus eius vis vlla talis inſit. De lapide Judaico vereor, vt vnus genuinus apud nos exſtet in officinis: ſi proſtaret vtique, interno vſui non eſt aptus, ſed ex antiquiſſima doctrina exterius adhibendus eſt. Et quis cum recta ratione a concretis lapidoſis e porcæ ventriculo, illoque quod bezoar occi-

occidentale dicitur, ſperabit vt in homine concreſcere calculos prohibeant, quum in animalibus ſuis non impediuerint ſui ortum. His vero demtis nihil remanet, cui ipſa credulitas poſſit fidere.

PVLVIS ANTISCORBVTICVS.

Eſt ex vegetabilibus ſtomachicis, carminatiuis et alexipharmacis compoſitus. Si ſcorbutico nulla alia cura amplius opus eſt, quam vt chylificatio adiuuetur, faciet vtique aliquod operæ pretium, ſi ad dimidiam vel integram drachmam aliquoties offeratur.

PVLVIS APOPLECTICVS.

Baſin huius pulueris facit radix doronici veri, de qua non conſentiunt medicinæ auctores, aliis eam ſalutare vertiginis et apoplexiæ remedium prædicantibus, dum alii deleteriis venenis, vtpote aconiti ſpeciem, accenſent. Mihi in tanta concertatione tutiſſimum videtur abſtinere ab vſu medicinæ inſecuræ, quam ex longe remotis terris oportet petere, vnde nulla certitudo ſuppetit, genuinamne acceperimus, an omnino ab imperito herbario ſurrogatam. Miratus ſum perlectis obſeruationibus pulcerrimis D. D. WEPFERI *de capitis morbis*, cur vſque adeo numquam hac radice, Heluetiis domeſtica, vti voluerit, quum tot vertiginoſis et apoplecticis conſilia ſcribere deberet. Conſultius videtur adhibere *ſpecies contra apoplexiam* D. D. AVGVSTANORVM, quas WEPFERO laudato placuiſſe video, inque

 frequen-

frequenti vſu eſſe excellentiſſimis medicis Norimbergenſibus probe memini.

PVLVIS BEZOARDICVS ANGLICVS ſeu COMITISSAE de CANT, aut GASCONII.

Gallus quidam ex Vaſconibus, quos vulgo *Gaſcon.* vocant, puluerem hunc in Angliam attulit, valdeque lucroſum ſibi expertus eſt. Multis doctorum virorum elogiis paſſim exornatur. GEORG STARKEY teſtatur, multum a ſua efficacia deſciuiſſe eum, quam primum publice cœpit innoteſcere; idque pluribus arcanis medicinis accidiſſe annotat. Sine dubio fiducia hominum maior in talibus multa ſupplet, quæ natura ipſis negauit. Conſtat aliquibus terreis et diaphoreticis fixis, quibus ex vegetabili regno contrayerua accedit. Hæc compinguntur gelatina quadam, vt in globulos, ſi placet deaurandos, aut coccionella adiecta tingendos, redigi poſſint. Datur ſcrupuli dimidium ad drachmam mediam. Magnarum virium perhibetur in morbis acutis, exanthematicis, malignis, ipſaque peſtilentia.

PVLVIS BEZOARDICVS CAMPHORATVS D. D. WEISII.

Parum differt *a puluere alexipharmaco* ſuperius poſito, niſi quod hic antimonium diaphoreticum et camphora, cum modico lapidis bezoar., accedunt. Dari poteſt ſcrupulus dimidius ad integrum, in morbis inflammatoriis, aliiſque acutis et malignis.

PVL-

PVLVIS BEZOARDICVS
D. D. SENNERTI.

Olim maxime celebris, et adhuc hodie multis commendatiſſimus in febribus malignis et xanthematicis, ſal multum habet terreorum incraſſantium, ipſorumque lapidum pretioſorum, quibus patres noſtri magis, quam noſtro fit æuo, fidebant. Datur ſcrupulus vnus.

PVLVIS BEZOARDICVS
D. D. ROLLWAGII.

Per Franconiam et Sueuiam celeberrimus eſt iisdem in morbis, vbi præcedens commendatur. Sed aliqui ſuſpectum reddere voluerunt, quod intempeſtiue aliquando vomitus mouit, aut magnas anxietates. Id fit culpa reguli medicinalis, ſi minus recte præparatus fuerit: quod ſæpe nimis accidit cum ſalis communis additamento eum parantibus. Tutiorem modum videre licet *in commerc. litterario-phyſico-med. Norimberg. Anno I.* Datur ſcrupulus aut drachma dimidia.

PVLVIS CACHECTICVS
QVERCETANI.

De viribus et vſu differit *pharm. dogm. reſtit. cap. XV.* prope finem. Præparat prius corpora cryſtallis tartari et pilulis ſuis: deinde per XV. dies continuos præbet puluerem ad ſemicochlearis menſuram. Deiectiones nigras, quæ conſequi ſolent, atrabilarium humorem, morbi huius ſeminarium,

 aut

aut credidit, aut perſuadere aliis voluit. Non ma lus ſane eſt puluis, habetque pro baſi limaturam martis.

PVLVIS CARMINATIVVS.

Optimus eſt ad finem illum, quem titulus indi dicat, laudandaque eſt ſimplicitas ſcopo egregie ſatisfaciens. Dari poteſt ſcrupulus ad grana XXX. vbicunque ventriculus et inteſtina cruditatibus et flatulentiis diuexantur.

PVLVIS PRO CATAPLASMATE D. D. STAHLII.

Ad leniendum emolliendumque ſatis bonæ ſunt ſpecies cum aqua vel lacte ad pultiformem conſiſtentiam coquendæ, additis pro rei exigentia oleis.

PVLVIS COMITIS DE WARWICH: alias CORNACHINI.

MARCVS CORNACHINVS, medicinæ Profeſſor Piſanus, libellum ſcripſit, quo methodum hoc puluere vtendi, ad omnes fere morbos profligandos, oſtendit. Quæ mens auctoris fuerit, in ſubiuncta notula bene admonetur. Itali nondum omiſerunt eius vſum, vt ex ſcriptis RAMAZZINI et BAGLIVI cognoſcere licet: et aliarum nationum medici eundem frequentant. HELMONTIVS celebrat ſuum *diaceltateſſon*, de quo celeberrimus Profeſſor Francofurtanus D. D. IRENAEVS VEHR ſingularem diſſertationem dedit. Admodum

um parum ab hoc ſane differt. Videatur Excel.
. D. BOERHAAVE *chymia part. II. pag.* 357.
atur pro ingredientium diuerſa proportione ſcru-
lus vnus, ad drachmam dimidiam vel ſcrupulos
os, in quouis morbo, qui purgationem poſtulat.
dde, ſi placet, Helmontium *in aurora.*

PVLVIS CONTRA ABORTVM.

Concinnatus eſt maximam partem ex leniter ad-
ſtringentibus et carminatiuis, quo etiam relata
veteribus fuerunt grana chermes, quæ octauam
tius compoſitionis partem conſtituunt, hodieque
agis ex facultate motus exſtimulante, ob ſal ani-
ale diureticum, quam adſtringente, cenſentur.
andus ex vino vel ouo ſorbili ſcrupulus vnus præ-
ribitur. Vbi iam inſtat abortus, fidere ipſi magno-
ere non licebit: admodum enim anceps ſpes eſt
effectu adſtringentium cum ſtimulantibus iun-
orum.

PVLVIS CONTRA CALCVLVM.

Eſt farrago multorum ad morbum calculoſum paſ-
ſim laudatorum, magis, vt mihi quidem vide-
r, ad fidem librorum, quam ad experientiæ certum
ſtimonium; confuſa potius quam concinnata. Si
aues calculi cruciatus, qui mortalium generi incu-
nt, expugnare ſperamus, oportet vni potius ſimpli-
aut pauciſſimis operam dare experiundis, quam
rragini. Longe itaque magis placent breues for-
ulæ; qualis eſt *puluis ad calculum pharmacop.*

Bateanæ, cuius baſis eſt carduus ſtellatus, HORA-
TII AVGENII et MAYERNII vt et DODO-
NAEI, non vanorum auctorum, fide commenda-
tus: aut *puluis Jeſuitico - Augenianus* ex millepe-
dibus præparatis & oleo chalcanthi imbutis: de quo
ſi placet, confer meas cogitationes cum public-
communicatas in diſſertatione, qua ſerio quæritur
denturne medicamenta, quæ calculum in veſic-
comminuant?

PVLVIS CONTRA CASVM.

Arabes, vt MESVE, AVICENNA multum commendant lapſis, contuſis, et vbicunque ſanguis reſoluendus eſt, rhabarbarum cum mumia et rubia ac bolo Armena ex vino rubro adſtringente dandum: hinc nata eſt hæc compoſitio ab illo vſque tempore celebratiſſima, et a variis aucta et interpolata. Sed Arabum menti non conuenit tam exigua rhabarbari, quam baſin ipſi ſtatuerunt, quantitas. Datur drachma dimidia ad integram.

PVLVIS CONTRA COLICAM.

Conſtat optimis vegetabilibus carminatiuis et aromaticis, adeoque bene conuenit colico dolori a cauſſa frigida orto, omnique flatulentiæ, cruditatibus, languidæque concoctioni ciborum. Dari poteſt drachmæ dimidium.

PVLVIS CONTRA FEBRES.

Quum tot ſint febrium differentiæ, fieri non poteſt vt vno medicamento omnibus medeamur.

Con-

onſtat ex ſtomachicis, alexipharmacis et reſoluen-
ius digeſtiuis. Videtur compoſitus ex hypotheſi
a, quod febres debeantur acido primas vias infe-
nti : cui infringendo abſorbentia et ſalia lixiua
ſtinantur. Si quis vti velit in intermittentibus,
terit drachmam dimidiam ſubinde præbere.

VLVIS CONTRA PALPITA-TIONEM CORDIS.

Conſtat ex tonicis, antiſpaſmodicis et opiatis. Scrupulum vnum in dando excedere haud facile ebit, infra illum ſubſiſtere ſuaſerim.

VLVIS CONTRA PHTHISIN HALY.

uctor huius pulueris HALY *practicæ libr. VI. cap. XII.* illum propoſuit hoc conſilio : *opus inprimis ſtudere tuſſi mitigandæ, quoniam vlce- ſolidationem tuſſis prohibet. Dabis igitur hunc luerem ad tuſſim mitigandam, et conſolidandum, ue comparatum, ad drachmas duas treſue.* Non que totam phthiſeos curationem pulueri huic com- ttendam voluit, ſed tantum tuſſis mitigationem eo ſperandam promiſit. Neque ſaccharum peni- m ipſe admiſcet, ſed nudo pulueri ſuperdandum upum papaueris ; iuiubinum aut flor. nymphææ ecepit. Vnde apparet ad auctoris mentem exhi- uris maiori etiam pondere dandum eum fore. hil autem boni ab eo exſpectare licebit, niſi et emet fuerit recens, et ex nondum rancidis ſe- nibus, ſed recentibus, præparatus : facile enim cor-

corrumpitur, ſic vt in vetuſto acari multi, ex amyl
facile ſuborientes, ſæpe conſpiciantur.

PVLVIS CONTRA TERROREM GRAVIDARVM.

Componitur ex antiſpaſmodicis, abſorbentibus fi
xis et ſubadſtringentibus, cum paucis reſoluen
tibus. Quam bene effectus promiſſum tituli imple
at, nondum experiri licuit. Dari poteſt ſcrupulu
vnus ex aqua quadam diapnoica.

PVLVIS CONTRA VARIOLAS et MORBILLOS.

Fieri poteſt, vt hic puluis in variolis et morbilli
benignioribus, et ſine vlla medicatione ſpont
ſaneſcentibus, ſine magna noxa detur: quo ver
horum morborum ſtatu difficiliori effectiue profu
turus ſit, non æque patet. Sunt aliqua quæ expul
ſionem promouent; alia diarrhoeæ forte euenien
videntur deſtinata. Doſis ætati accommodand
eſt.

PVLVIS CONTRA VERMES

Satis bonus eſt ad lumbricos et tineas alui necanda
et expellendas. Drachma vna et grana vndecin
continent grana ſeptem cum dimidio mercurii dulci
et turbith gummoſi: ex quo doſin metiri oportet
vt cuiuis ætati accommodetur.

PVLVIS

VLVIS CORDIALIS COMMVNIS CVM ZEDOARIA.

'onſtat ex diaphoreticis fixis et abſorbentibus, quæ transſpirationem inſenſibilem, accedente de- regimine, inſtaurare, ſicque anguſtias præcor- rum ſubinde diſſipare, et exanthemata cedentia ucere ſolent: vnde cor liberare et roborare per- entur. Eadem in epidemiis catarrhalibus, in- uendo et obtundendo miaſmata halituoſa, non in- ia deprehenduntur. Zedoariam omittere ſuadent, adeſt calor: vnde hic puluis ſine hac radice rſim proſtat. Dari poteſt ſcrupulus vnus ad dra- nam dimidiam.

PVLVIS CORDIALIS PRO PAVPERIBVS.

Non multum deterior eſt præcedente, caretque il- lis, quæ ſine detrimento abeſſe poſſunt. Doſis eadem.

PVLVIS CORDIALIS PRETIOSVS.

onuenit cum *cordiali communi*, ſed plura habet folia auri, et loco matris perlarum ipſas mar- itas orientales, cum hyacintho et vnicornu o.

PVLVIS DENTIFRICIVS.

ſum titulus docet.

PVLVIS DYSENTERICVS.

Supra vidimus electuarium contra dyſenteriam cuius baſis eſt hic puluis, haud ſane contemnendus, ſicubi malignitati epidemiæ prius proſpectum fuerit. Sed ante, quam hoc fuerit factum, haud ſufficit fidæ curationi. Dari poteſt ſcrupulus et vltra.

PVL. HEPATICVS RVBER DRESDENSIS.

Eſt cremor tartari rubro colore imbutus et acido vitrioli paululum impraegnatus. Appetitum excitat, et nimium ſanguinis feruorem contemperat, vnde expeti ab illis ſolet, qui vino onerati, ſequente die capitis grauitatem et ventriculi torporem ſentiunt. Dari poteſt ſcrupulus vnus et vltra.

PVL. EPILEPTICVS OFFICINALIS.

Conſtat ex celebratis antepilepticis et antiſpaſmodicis. Offerendus eſt, vbi paroxyſmorum tempus præſciri poteſt, breui ante acceſſum: vbi id non licet, poſt abſolutum illum, aut ſingulis lunæ maioribus mutationibus. Datur ſcrupulus aut drachmæ dimidium, in aqua hirundinum aut flor. tiliæ.

PVL. EPILEPTICVS MARCHIONIS.

Etiam hic longo vſu probatiſſimus puluis tam teneræ infantum ætati vtiliſſime exhibetur, doloribus diue

diuexatæ et pauoribus nocturnis ſubinde obnoxiæ, aut prorſus epilepticis inſultibus correptæ: quam adultis porrigitur, quoties ſpaſmodicis dolorificis affectibus, tam internarum partium, quam exteriorum, laborant. Memini illuſtrem quondam medicum D. D. IO. MAVRIT. HOFFMANNVM, cuius ſenectutem podagrici dolores valde affligebant, mihi dicere, ſe a nulla medicina diriſſimorum dolorum maius et ſecurius ſolatium percipere, quam ab hac, crebrioribus interuallis ſumta. Datur vt præcedens. Commode iungitur pulueribus nitroſis et ſalinis, in iis vtique, quorum ventriculi nudos et ſolos illos non bene tolerant, vt aliqui ſunt teneriores, præſertim ſenes et vini potui adſueti.

PVL. AD ERYSIPELAS.

Vſus eſt externus, vt inſpergatur aut imponatur partibus affectis, ea cautione, quam chirurgia medica ſuppeditat.

PVL. PRO FVMO COMMVNIS.

Ad emendandum aerem vappidum fœtidumque expetitur: quod omnibus notum.

PVL. PRO FVMO CONTRA DEFLVXIONES.

In moleſtiis catarrhalibus et rheumaticis, præſertim humida et frigida tempeſtate contractis, multi, et bonis quidem rebus ſuis, ſe ſuffumigant tali puluere, aut, præmiſſa modeſta frictione, ſuffumigata lintea

lintea parti patienti imponunt: quo facto ſæpe ſola-
men præſentiſſimum conſequuntur. Neque tamen
id promiſcue faciendum eſt fluentibus forte menſtrui
aut hæmorrhoidibus: quum exempla proſtent hæ-
morrhagiarum huius generis illico ſuppreſſarum,
tali fumo largius admiſſo, aut tantum copioſiu
naribus hauſto.

PVL. PRO FVMO OPTIMVS

Maiori gratia et pretio ſe commendat præ altero
communi.

PVL. PRO FVMO CONTRA PESTEM.

Quantam in aeris repurgatione fiduciam vetere
habuerint, hic multis ex antiquiſſima praxi re-
petere nihil attinet. Vix multa conſilia antilœmic
percurres, in quibus non ſint propoſiti aliqui fum
ex rebus vel graueolentibus vel omnino fœtidis
iucundi odores enim nocere perhibentur. Adi,
placet, DIEMERBROCKIVM *de peſte*, *p.* 129
ſeq. Ædes totæ ſæpius per diem ſuffumigari talibu
debent.

PVL. GALACTOPOEVS.

Conſtat ex terreis abſorbentibus, quæ excedens i
primis viis acidum, idemque per aſſumta eo
dem perueniens, infringunt et corrigunt: atqu
carminatiuis, quæ diſiectis flatibus chylo melior
elaborando fauent. Remouendo itaque impedi-
menta bonæ chylificationis iuuat, poteſtque tan
nutri

nutricibus dari ſubinde poſt paſtum drachma dimidia vel integra, quam etiam aliis, qui acidum moleſtum ſibi aut flatulentias perſentiſcunt.

PVLV. HYPOCHONDRIACVS LAXATIVVS.

Vſum fere indicat titulus. Baſin eius facit radix turbith, quam iuuant rhabarbarum et ſenna cum tartaro tartariſato. Corrigentis loco ſunt fœniculi et aniſi ſemina cum pauculo cinnamomi. Refertur turbith inter remedia non ſatis fida, ſatis tamen violenta: vnde vix multi hodie cum magna fiducia hypochondriacis ſuaſuri ipſum videntur, quibus plerique interdicunt omnibus acrioribus et ſtricturas ſpaſmodicas inducentibus. Drachma dimidia vel duo ſcrupuli ad laxandum ſufficient.

PVLV. HYSTERICVS AVGVSTANORVM.

Puluis hic commendatur vterinis doloribus placandis, menſibus quoque et ſecundinis, quando moram trahunt, pellendis, ac ſuffocationi, ab vtero ortæ, arcendæ. Dari debet drachmæ dimidium ad integram, quia ex ſemiſſe ſaccharum habet.

PVLV. INCIDENS STAHLII.

Eſt digeſtiuus, pituitoſis et mucoſis humoribus reſoluendis et ad fluiditatem reducendis, tum vero etiam affluxui liquoris gaſtrici prouocando admodum aptus. Datur ſcrupulus vnus.

PVLV. PRO INFANTIBVS STAHLII.

Acido primarum viarum, quod in lactentibus facile gignitur, multasque moleſtias creat, corrigendo, diapnoen conſeruando et reſtituendo blandoque anodyno effectu teneræ ætati præclare prodeſt.

PVLV. LENITIVVS TARTARISATVS.

Eſt ſatis lenis et benignus puluis ad aluum ſiccam et tardam blande corrigendam, ſi ante prandium vel cœnam drachma vna ſumatur. Hypochondriacis, alui obſtructione laborantibus, commendari poteſt. Baſin facit ſenna, quam cremor tartari excitat.

PVLV. MANTVANVS.

Explet cenſum illorum puluerum bezoardicorum, quorum aliquos ſupra vidimus. Huic ſeorſim aliqui tribuunt, quod in morbis exanthematicis malignis valeat, et conuulſionibus, ſæpe ſuperuenire ſolitis, medeatur tam præcauendo, quam curando. Inſunt ipſi radices anthoræ, dubiæ fidei remedium: cuius forte metu parum hodie frequentatur inter practicos eius vſus, quem paſſim exſpirare audio. Dari poteſt vnus ſcrupulus, ſi crumenæ rationes non prohibent. Tertiam fere partem conſtituit ſacharum.

PVLVIS

PVLVIS MVLIERVM.

Apparet eum compoſitum eſſe, vt ſuccurrat mulieribus, quando vel menſtruorum eruptio iuuanda eſt, vel ſuppreſſa eadem reuocari debent. Idem conducet in partu et ab ipſo doloribus mitigandis et lochiorum fluxui blande promouendo. Dari poteſt ſcrupulus vel dimidium vnius drachmæ, iuuarique vehiculo congruo.

PVLVIS PANNONICVS RVBEVS.

Conſtat hic puluis compluribus abſorbentibus et adſtringentibus, iunctis quibuſdam diaphoreticis. A longo tempore in morbis malignis contagioſis adhibetur. Videtur auctor eum præcipue accommodare voluiſſe febribus caſtrenſibus, quæ in Hungaria admodum frequenter inuadunt exercitus, et ſæpiſſime cum dyſenteria coniunguntur. Et terrea illa quidem aliquantum iuuant halituoſam materiam, ad tractum inteſtinalem eiectam, incraſſando et inuoluendo, bilis etiam acrimoniam contemperando: ſed ob ſubſequentem nimiam adſtrictionem aliquando noxam inferre poteſt. Non male veteres præcipiebant iungendum eſſe vehiculum ex ſyrupo limonum aquis diapnoici sdiluto. Datur infanti, quantum cultelli cuſpide capi poteſt: adultis, habita crumenæ ratione, ſcrupulus vnus vel drachma dimidia.

PVLVIS PARTVRIENTIVM.

Conuenit in multis cum puluere ad partum HELIDAEI de PADVANIS, qui in *pharmacop. Auguſt.*

guſt. pag. 107. legitur. Proba eſt admonitio ſu[illegible] (un-
ɛta de addendo hepate anguillæ. Datur drachm-
dimidia ad integram ex aqua artemiſiæ, vel puleg-
vinoſa, aut vino generoſo vetere.

PVLV. AD PARTVM ALIVS.

Eſt hic fere efficacior priori. Baſin faciunt teſticu-
li equi, quorum magna eſt commendatio apu-
HOR. AVGENIVM, CONR. GESNERVM,
HELMONTIVM, HENRICVM ab HEER,
multos alios. Datur vt præcedens.

PVLVIS PECTORALIS.

Triplum fere ſacchari eſt ad cetera ingredientia
ſunt autem illa ſpecies diaireos et diatragacanth-
iam ipſæ ſaccharum large nactæ. Si illæ ſpecies re-
cens paratæ ſint, non male ſe gerunt incraſſando
partim reſoluendo. Flores ſulphuris, qui inter ali-
accedunt, poros expediendo bene ſe gerunt. Da-
debent ad drachmam et vltra, ſi quicquam boni a
ipſo cupimus reportare.

PVLVIS PLEVRITICVS.

Videtur puluis hic concinnatus, vt ſuccurrat illis
quibus a violenta quadam læſione externa pleur-
tis enata eſt: atque hoc intuitu forte hæmatites atqu-
oſteocolla acceſſerunt, quibus extra hunc caſum ca-
rere poterat. Mihi longe magis probatur, crebris-
que experimentis optatiſſimis commendabilis videtu-
puluis pleuriticus MYNSICHTI, quem tradit *ar-*
mamentar. pag. 128. vnde in *pharmacopœam Batea-*

nam

nam relatum et inſigni laude ornatum videmus. Sed quantitatem florum ſulphuris vltra dimidium minuendo, ſemper tamen effectum laudabilem conſequutus ſum. Eundem quoque puluerem in aliis affectibus inflammatoriis ſalutarem expertus ſum.

Datur noſter puluis ad drachmam dimidiam: eademque quantitate Mynſichtianus ille offerendus eſt ex aquis diapnoicis. In valde plethoricis præmittere venæ ſectionem licet.

PVLVIS PRÆCIPITANS.

Eſt ſatis bona compoſitio ex terreis animalibus fixis, antimonio diaphoretico et cinnabaris tantillo adornata, ventriculo acidis ſuccis onerato futura vtilis, ſi ſcrupulus vnus vel drachmæ dimidium cum hauſtu aquæ ſubinde præbeatur.

PVLVIS PRO INFANTIBVS RECENS NATIS.

Conſtat ex iisdem, vnde componi ſolent plerique pulueres antepileptici. Quæ vera ſit neceſſitas eiuſmodi pulueribus recens natos quaſi initiandi, equidem non video, atque inter ſuperuacua, ſi non ſubinde valde noxia, humanæ prouidentiæ ſtudia illum repono. In paullo adultioribus, et vbi conuulſiui motus ex aceſcente lacte metuuntur, pro diuitum liberis præſcribi aliquot grana poterunt.

PVLVIS PVERORVM COMMVNIS.

Conſtat ex reſoluentibus, antiſpaſmodicis et diapnoicis, cum ſacchari plus quam triplo iunctis. In oppletione pectoris præcipue valebit. Paullo

maio-

maiori quantitate blandum vomitum excitare vale
Doſis cultelli apice excipitur.

PVLV. PVERORVM COMPLETVS DICTVS.

Habet pleraque, quæ in communi dicto aderant ſed accedunt heic aliqua antepileptica et abſoi bentia. Sacchari plus quam dimidium habet: qua re paullo largior eſſe doſis debebit.

PVLV. PVERPERARVM.

Baſin præbet puluis mulierum ſupra poſitus. Ad duntur aliqua, quæ partim lochiis promouendi partim etiam doloribus blande componendis prof cua ſunt, omnisque generis excretiones reſpiciun Non male igitur offeretur puerperæ languenti, et al qua valetudinis parte deficienti. Nam vbi per omnia recte ſuccedunt, merito cohibenda eſt nim officioſa ſedulitas, qua maior pars humani gener abſque vllo incommodo caret. Dandus eſt ad drach mam dimidiam ex iuſculo.

PVLVIS PVRIFICANS.

Adhibetur illis, qui ſcabie aliisque vlceribus ol ſeſſi ſunt, per inſenſibilis transſpirationis auctio rem ſucceſſum ſanandis. Non parum iuuatur eff ctus additis bonis infuſis vel decoctis. In ſcrupu vno habemus quatuor grana ſulphuris.

PVLVIS PVRIFICANS D.D. STAHLII.

Eidem ſcopo deſtinatus eſt, et pulchre ſatisfac Non enim ſolum excretoria aperit, verum etia

ipſa

ipſam lympham ſpiſſam fundit, et quæ indurata et calloſa ſunt, ad fluxilitatem et mollitiem reducit. Quare continuato vſu, et adiunctis commode humectantibus ac diluentibus, pertinacia ac grauia mala vincere hoc pacto licet. Sed vſu ſatis diu continuato opus eſt: ſub quo aliquando ſaliuæ fluxus euenit, quem debite moderari oportet. Vidi tamen ad integrum menſem productum vſum abſque ſaliuationis euentu: dum interea antiqua pedis vlcera fœtidiſſimum ichorem large fundebant, quo ſenſim imminuto profluuio et malo odore ceſſante, callus ſponte ad naturalem modum mollis reddebatur, et conſolidatio, abſque vllo externo adminiculo, conſequebatur. Datur ſcrupulus dimidius.

PVLVIS RESOLVENS D. D. STAHLII.

Inſunt ipſi abſorbens, conchæ præparatæ, quæ ſpiſſitudinem ſanguinis ab acido occupant et auferunt; antimonium diaphoreticum, quod in ſtaſibus diſcutiendis valde conſpicue iuuat; et denique nitrum, quod in remittendis ſtricturis ſpaſmodicis cetera longo interuallo poſt ſe relinquit. Ex quo elucet conſilium beati viri, quod in hoc puluere concinnando ſequutus eſt. Confert itaque omni humorum lenteſcentia, ſtagnatione, viſcerumque infarctibus expediendis: eſtque ampliſſimi vſus præcipue in febribus, vt et congeſtionibus. Datur ſcrupulus aut medium vnius drachmæ.

PVLV. RESOLVENS COMPOSITVS D. D. STAHLII.

Eſt idem puluis præcedens, quarta parte extracti caſcarillæ auctus, a quo beatus Auctor ſingula-

res vires reſoluendi notauit in pectoris morbis, peripneumonia, pleuritide; vt et in diarrhœis febrium acutarum et dyſenteria mitigatorium quibusuis aliis efficacius idem prædicat: ex quo facile intelligitur, quibus caſibus potiſſimum hic puluis exhibendus ſit.

PVLV. SCILLÆ COMPOSITVS D. D. STAHLII.

Hunc puluerem in ſcriptis ſuis, quantum mihi ſuccurrit, nullibi diſerte commendat, vt nec ab ipſo deducti viri in ſuis lucubrationibus vllam eius mentionem faciunt. Memini me ex ore beati præceptoris, cuius cineres gratus veneror, audire egregios effectus pulueris cuiuſdam vegetabilis in œdematoſis affectibus, quem in arcanis habeat quidam conſiliarius, neſcio an Darmſtadienſis an Durlacenſis. In memoriam huius rei redibam ante hos decem admodum annos, quum apud Sereniſſimum Ducem Solisbaco-Palatinum THEODORVM p. m. verſarer cum D. D. IANTKIO, ipſius ordinario medico meo in Altorfina academia honoratiſſimo collega. Inter varios ſermones referebat optimus Princeps de Helmontio iuniore, quod is ſibi admodum iuueni ſalutem attulerit puluere ex vincetoxico et cepa quadam exotica parato, a quo vomitus ſubſequutus ſit. Mihi itaque probabiliſſimum videtur b. STAHLIVM in notitiam eius arcani demum veniſſe poſt ſuum ab hac academia diſceſſum: priorem autem illius poſſeſſorem ab Helmontio illud accepiſſe. Debentur autem illuſtri viro præclare grates, quod vtiliſſimum remedium communi vſui tradere et permittere voluerit.

Eſ

Eſt autem reſoluens præſtantiſſimum in aſthmate humido, catarrho ſuffocatiuo, oedematibus et cachexia vtiliſſimum. Dantur pauca grana, tria vel quatuor: poſſuntque pilulis mitioribus commode immiſceri. Audio etiam b. STAHLIVM clyſteribus eundem indidiſſe: quod tanto minus miror, quum in ſchediaſmate de pilularum ſuarum vſu ſyrupum de ſcilla certis caſibus inter enemata adhibendum ſuadeat.

PVLVIS STEGNOTICVS
D. GVTMANNI.

Stegnotica medicamenta Græco nomine denotant ſtipantia, contrahentia ſiue occludentia, proprieque dicuntur ſic, quæ oſcula vaſorum claudunt et ſenſibiles euacuationes ſupprimunt. Adeoque directe oppoſita ſunt anaſtomoticis, quæ ora vaſorum reſerant.

Cogimur autem nonnumquam ad talia peruenire impetuoſis hæmorrhagiis cum vitæ periculo erumpentibus. Tali caſui hic noſter reſeruatus eſt, quem ad drachmam dimidiam, et vltra, offerre debemus, cum ſucco polygoni aut plantaginis, vel, ſi hiems ſuccos neget, cum decocto traumatico, quale ex ſucciſa et geranio Robertiano vtiliſſime parari poteſt.

PVLVIS STERNVTATORIVS
COMMVNIS.

Satis efficax eſt ad vſum, quem titulus declarat.

PVLVIS STERNVTATORIV
cum Moſcho et Ambra.

Præter ſternutatorium vſum, cui ſatis bonus eſ quamuis præcedente longe mitior, odoris iucur ditate illis, qui ferre talia poſſunt, optime ſeſe com mendabit: modo medicus caueat a talibus elegar tiis, vbi ad feminas hyſtericas abit: et in gener apud puerperas odores non afferat, quum mihi no ta ſit mulier honeſta, quæ quum nunquam ante offenſa fuiſſet ſuaueolentibus, in periculoſam ſynco pen ſtrangulatoriam incidebat ad medicinæ odorat oblationem, etiam a longinquo diſtantem.

PVLVIS STOMACHICVS
QVERCETANI aut potius BIRCK-MANNI.

BIRCKMANNVS medicus erat Colonienſis quem QVERCETANVS laudat *pharm. dogm reſtit. p. m.* 312. Nomen autem ab hoc conſequu tus eſt, quia ipſum publici iuris fecit in modo lau dato libro, cuius *pag.* 377. deſcriptus legitur, cun honorifica auctoris indicatione, de quo com memorat, quod ſingulis annis LX. vel LXXX. libra eius conſumſerit. Apud Anglos fere audit *pului ari compoſitus*, et inter illos etiam valde frequent vſu habetur. De vſu hunc in modum diſſerit QVER CETANVS: *exhibetur non tantum ad ventriculun corroborandum, cui proprie conuenit, ſed etiam ad ca pitis affectus, ad hemicranias acutiſſimas, vertigi nem, melancholiam hypochondriacam*, cachexiam e *ſimiles affectus. Ad calculum etiam et febrem quar tanam*

anam porrigitur. Habet enim facultatem deoppilandi hepar, lienem et totum meſenterium, et diſſoluendi et liquefaciendi tartarum glutinoſum, qui plurimorum morborum cauſſa exiſtit. Multi ſane laudes huius valde prædicant pulueris, quos cumulare hic nihil opus eſt. Singulari capite illum celebrare dignatus eſt RIEDLINVS *linear. medicar. anno* VI. *pag.* 345. In doſi offerenda non oportet nimis eſſe parcos, præſertim vbi ſaccharum multum acceſſit. Vix operæ pretium facit minor quantitas, integra drachma: BAGLIVVS ad quinque drachmas progreſſus eſt, vt notauit ὁ χαριέςατος WERLHOFIVS *obſeruat. de febribus p.* 45. *not.* †

RESINA IALAPPÆ.

Diſtinguuntur alicubi *magiſterium* et *reſina Ialappæ.* Illud dicunt, quando eſſentiæ per ſpiritum vini extractæ aqua affunditur, idque, quod ſic præcipitatum eſt et ſubſedit, ſeorſim colligitur: hanc vero appellant id, quod ex ſpiritu tincto remanet, quando omnis humiditas deſtillando auocata eſt: in quo craſſamento multum gummoſi ſupereſt et permixtum manet: quod illi, qui aquam adiecerunt, poſt ſeparationem magiſterii lento igne inſpiſſatum, ſub nomine *extracti mechoacannæ nigræ* reponunt. vide *pharmacop. Auguſt.* et *Argentorat.*

Ex his modis haud ſcio annon ille, quo reſina obtinetur, præferendus ſit magiſterio: quum interpoſitæ gummoſæ partes efficiant, vt in ventriculo et inteſtinis reſina, per calorem mollis et tenax facta, vni loco pertinaciter non adhæreſcat, ſicque torminum vehementium cauſſa fiat. Sed iſti incommodo

modo obuiam hodie itur alio modo, quem ſeque
ti titulo videbimus.

Prærogatiuas tam reſinæ, quam magiſterii, pr
puluere radicis, exiguas cognoſcere mihi licuit.
puluere non ſolum hoc præclarum eſt, quod nul
conſpicuo ſapore præditus eſt, verum etiam a to
minibus excitandis tantum abeſt, vt in torminibu
colicis vere anodynum ſe gerat, et dolores, ante ſub
ſequentem euacuationem, manifeſte ſedat et imm
nuit: quod a magiſterio fruſtra exſpectes. Qua
in infantili et puerili ætate optimum eſt puluerí rad
cis inhærere, miſſaque facere hæc artificia.

Sed magiſterio ſic dicto hoc commodum eſt, quo
cum ſpiritu aniſi facile ſoluitur, ſicque ſyrupo cu
dam adiectum iucunde potatur: quod idem obtin
in reſina dicta.

Si magiſterium pineis aut amygdalis adiectis con
teras, affuſis aquis deſtillatis emulſionem accipie
vegete purgantem. Vidi olim iuueni robuſto,
militaribus laboribus durato, emulſionem ex oct
granis paratam terribilem induxiſſe hypercatharſin
quare nemini auctor fuerim imitandi magnas doſe
quæ paſſim præſcriptæ inueniuntur, etiam nondur
anniculis præbendæ.

Doſis reſinæ et magiſterii ab aliquibus larga o
fertur. Sic THONERVS *in appendice ad obſer
uationes pag.* 364. recenſet ſibi familiare eſſe mag
ſterii grana XII. XV. ſpiritu aniſi ſoluere et ſyrup
adiuncto præbere: in puluere, infantibus grana VII
X., adultis XV. XX. XXX. ſe offerre ſcriptum rel
quit: quod vel ipſe imitari vel aliis ſuadere in noſtri
terris equidem nolim. Mihi optime ſatisfaciun
gran

grana III. V. ſcrupulo dimidio extracti marocoſtini vel panchymagogi addita, et grano vno vel altero trochiſcorum alhandal exſtimulata, ſicque in pilulas redacta, a qualibus ſufficientem euacuationem ſine moleſtia ſemper obſeruare licuit.

RESINA PRAEPARATA
D. D. STAHLII.

Quum reſina hæc in ventriculo et inteſtinis facile adhæreſcat et tormina concitet: agere autem, niſi ſoluta, nequeat: olim coeptum eſt illam ante vſum cum pinea aut amygdala terere, vt ſic et minus adhæreſcat pingui ſubacta, et facilius ſub emulſionis forma humores ſubeat. Celebris aulæ Boruſſicæ quondam archiater, D. ANDR. GVNDELSHEIMERVS, in vſu habebat reſinam præparatam, ex partibus tribus amygdalarum dulcium et partibus duabus reſinæ, terendo in puluerem paratam. Huius ſucceſſor Exc. STAHLIVS proportionem mutauit et pares vtriuſque partes aſſumere maluit. Laudem meretur hæc præparatio, quum reſina ſic præparata et minori quantitate et minore incommodo optime operetur. Dari poſſunt grana VIII. X. XII.

RESINA SCAMMONII.

Si ſcammonium nobis afferretur, quale vetuſti medici laudant, δακρύδιον, inſtar lacrymulæ ex mera reſina condenſatum; non opus haberet hac depuratione a partibus terreſtribus, ſabuloſis, impuris. Nunc illa opus maxime videtur, quum in maſſa impura

pura et heterogeneis multis permixta neſciamus ve ram quantitatem efficacium et ſcopo idonearum par tium. Sic autem præparata pari modo ac reſina ia lappæ vel ſpiritu ſoluta vel pinea aut amygdalis ſub acta in vſum trahi poteſt: vel cum oui vitello diſſo luta exhiberi.

ROB ACACIÆ NOSTRATIS

Quum renaſcentibus litteris deſideraretur acaci veterum, cui vires adſtringentes multæ ab ipſi tribuuntur, quæſitum fuit quid ipſi poſſet ſurrogari placuitque pruni ſilueſtris fructus ad id deligere vnde et ipſi arbori nomen acaciæ Germanicæ tribu tum fuit. Quam bene hæc ſubſtitutio facta ſit, non licet nobis decernere, quamdiu ignoramus, quic vera acacia fuerit, et annon præter adſtringendi vi res alias nobiliores poſſederit. Mihi cogitanti, quam communis toti orienti ſit illud medicinæ genus quod *Catechu* vocant, vero videtur ſimillimum i ipſam eſſe acaciam veterum: ſed quo minus certun id habeam, detinet DIOSCORIDES, qui acacia ortum Ægypto vindicat, et arborem ſpinoſam, e cuius fructibus paratur, fundere gummi vermicu latum prodit: quibus indiciis ducti peregrinatore aliqui eruditi, quos inter PROSPER ALPINV regnat, veram acaciam poſtliminio reduxiſſe videntur parandam ex fructibus immaturis illius acaciæ, qu gummi Arabicum profundit.

Noſtrum rob olim ad theriacam parandam adhibe batur: nunc præfertur illud ex Ægypto. Ad aluino aliosque fluxus cohibendos hodieque electuariis et bo lis adiici ſolet: quod ſi tempeſtiue fiat, reprehenſion carere debet.

RO

ROB BERBERVM.

Fructus berberum fouent ſuccum acidum vinoſum, qui, demta humiditatis diluentis maxima parte, ſubauſterus, refrigerans et adſtringens redditur: quare ad electuaria et bolos, qui talibus indigent viribus, expeti et adhiberi ſolet.

ROB CERASORVM.

Gratius et blandius acidum poſſidet præcedenti. Admiſcetur electuariis et bolis refrigerantibus, analepticis et ſubadſtringentibus. Non minima pars in culinæ vſus cedit, ad grata embammata conficienda et iuſcula variis eduliis infundenda.

ROB CORNORVM.
ROB CYNOSBATI.

Idem fere de his dicendum eſt, quod de præcedenti. Vltimo ſeorſim tribuuntur vires diureticæ.

ROB EBVLI.

Per omnia conuenit cum rob ſambucino, vt vnum alteri ſurrogari poſſe videatur.

ROB IVNIPERINVM.

Si decoctio præſcripta in veſica fiat, alembico adaptato, nobile oleum iuniperi verum nanciſcitur, cuius laudes prædicat illuſtris HOFFMANNVS *obſ. phyſico-chymic. lib. I. obſ. III.* quo loco de

rob

rob noſtro ſic ſcribit : *Hoc ipſum medicinam pr*
bet ad roborandum imbecillum ventriculum , ad t
num reſtituendum deiectum , inteſtinalem in al
fluxibus , ad præſeruationem a calculo , ab hydrop
præſtantiſſimum. Commode ſoluitur in vino Hiſp
nico , vel alio dulci et potente , et cochleatim offe
tur poſt cibum ſumtum vel ante lecti introitum
Hoc iuuat ſenes , quibus veſicæ vitia et in vri
emiſſione difficultates , nec non imbecillitates ventr
culi et inteſtinorum valde familiares ſunt.

ROB MORORVM.

Duplex præſcribitur , alterum cum melle para
dum , cum ſaccharo alterum. Illud cum me
le ad nos tranſmiſit GALENVS , quem ſequu
diamoron appellant. Commendatur autem ab ip
ad vuulæ tonſillarumque , atque alias in ore inflam
mationes , tam illitum , quam gargariſatum. For
parum diuerſus erit fructus ab altero cum ſacchar
exſpectandus.

ROB NVCVM.

Etiam hoc a GALENO ad nos transmiſſum e
qui *de compoſ. med. ſec. loc.* libr. VI. deſcribi
et occaſionem a ſe inuenti remedii commemora
Græco nomine dicitur *diacaryon* , quaſi *de nucibu*
quia ex ſucco corticum viridium nucis iuglandis par
tur. Eodem valet , quo rob diamoron , quo
præceſſit.

ROB RIBIVM.

Cum illo ex ſucco ceraſorum conferri meretur.

ROB SAMBVCINVM.

Præſtantiſſimum, et a quibusdam theriaca domeſtica nominatum, viribus diaphoreticis, quin in aliquibus laxantibus, præditum, per ſe cum aquis diapnoicis, aut aceto dilutum, bibitur, corpore ad diapnoen diſpoſito. Seruit bolis et electuariis parandis. Externe inflammatis et eryſipelate obſeſſis partibus a multis imponitur.

ROB DE SPINA CERVINA.

Habet et purgandi vires egregias, adeoque electuariis et bolis pro hydropicis parandis ſeruiunt. Sed frequentior eſt vſus ſyrupi, qui ex iisdem baccis paratur. Prouidendum eſt, ne vtamur ſucco hoc tali, quem tinctores et pictores expetunt, quin in vaſis æneis ſtudioſe relinquitur, vt æruginis multum in ſe recipiat: unde ventriculi grauis ſubuerſio metui iure debet.

ROB VINI ſeu SAPA.

Quid veteres ſapam et defrutum dixerint, quibus legibus decoxerint et quomodo coctis fuerint uſi, copioſe diſputat IO. ANTONID. *van der* LINDEN *ſelector. medic. exercit. X.* Vſus domeſticus erat loco mellis, aut vt nos ſyrupo ſimplici utimur. Medici adhibebant aliis condiendis et excipiendis, viresque analepticas et roborantes ipſi tribuebant, habita tamen ratione vuarum, ex quibus preſſum acceperant muſtum. vide DIOSCORID. *l. V. cap.* 9. Apud nos rarius præſcribitur, niſi forte

te excipiendis pulueribus in pilulis, bolis, electua-riis a vetuſtate ad nos tranſmiſſis. Menſis alicub ſeruit ad ſemen ſinapeos excipiendum pro in-tinctu.

ROTVLÆ BECHICÆ OPIATAE.

Vide *trochiſcos de ſucco glycyrrhizæ correcto.*

ROTVLÆ BERBERVM EX SVCCO.

Grata aciditate reficiunt et ſitim ſolantur. Ad-hibentur potiunculis edulcorandis, atque ſiti æſtuantium reſtinguendo ori induntur.

ROTVLÆ CEPHALICÆ.

Ore detinentur, atque liquatæ cum ſaliua deglu-tiuntur tempore graui catarrhali: tum vero etiam illis commendantur, qui vertigine laborant, et apoplexiæ vel inſultum vel reditum extimeſcunt.

ROTVLÆ CONFECTIONIS ALKERMES.

Præcipue expetuntur ad oris et halitus commenda-tionem: tum vero etiam aliquantulum analepti-cæ cenſentur.

ROTVLÆ DIAIREOS SIM-PLICIS.

Subaudiendum in titulo: *Specierum confectionis* ſeu *antidoti.* Eadem eſt ratio genitiui caſus

in

in titulis duobus ſequentibus. Species autem confectionis diaireos ſimplicis quo valeant, videndum eſt ſuo loco.

ROTVLÆ DIATRAGACANTHI FRIGIDI.

Subaudi *ſpecierum electuarii.* Æſtimandæ ſunt ex viribus ſpecierum, quæ infra occurrunt.

ROTVLÆ LIBERANTIS.

Vide infra *ſpecies* antidoti *liberantis.*

ROTVLÆ SACCHARI ROSATI SIMPLICES.

Eſt ſaccharum aqua roſarum ſolutum et ad tabulati conſiſtentiam redactum. Odorem inde nactum eſt roſarum.

ROTVLÆ SACCHARI ROSATI PERLATAE.

Eſt idem ſaccharum præcedens, ſed cuiuis vnciæ adiectus eſt ſcrupulus vnus margaritarum orientalium præparatarum. Adhibentur trageis et potionibus ac emulſionibus edulcorandis, quando diuitibus præſcribuntur. Cordiales et analepticæ perhibentur.

ROTVLÆ SACCHARI ROSATI CVM OLEO ANISI.

Sunt carminatiuæ et bechicæ.

ROTVLÆ DE RHABARBARO.

Nulla re, niſi forma externa, differunt a morſu-lis de rhabarbaro, quos ſupra vidimus.

SACCHARVM CANDI VIOLARVM.

Saccharum cryſtalliſatione anguloſum factum Græc medii æui vocabant *χαντὸν* vel *χάντιον*, docent MEVRSIO *in gloſſario* et SALMASIO *in exercit Plinian.* atque ex his repetente et confirmante IO ANTONIDA LINDENIO *ſelect. medic. exercit* X. §. 16. his verbis: *Meminerint ergo medici in ſuis Recipe ſcribere ſaccharum non* candum *aut* can-didum; *ſed* cantum *aut* cantium. A violis parun accipit, niſi quantum ſucci enatis cryſtallis in ſuper-ficie forte adhæſit.

SACCHARVM PENIDIVM.

Quæ ſit nominis ratio, valde obſcurum mihi vide-tur, quum res ab Arabibus originem, quan-tum indagando conſequutus ſum, habeat, et nobi per ſemibarbaros interpretes transmiſſa ſit, ipſo quo auctores ſcripſerunt, idiomate aut deperdito aut vſui publico, ſi vnum Ebn-Sina excipias, ſub tracto et in forulis bibliothecarum abditiſſimis latitan te. Eſt autem ex antiquiſſima deſcriptione ſaccha rum, addita maioris tenacitatis cauſſa mellis exigu quantitate, in conſiſtentiam ductilem mutatum, e pauxillo amyli et olei amygdalarum dulcium inte

tra-

tractandum et quaſi depſendum leuiter imbutum, vnde magis lubricans et incraſſans redditur. Quoniam in cylindraceam aut funium ſimilem formam tractum eſt, commodius eſt aliis ſacchari ſpeciebus, quod lingendum pueris et infantibus præbeatur in manus. Præfertur etiam ſimplici ſaccharo in pulueribus pectoralibus et linctibus, incraſſandi ſcopum habentibus.

SACCHARVM ROSATVM TABVLATVM.

Eſt ſaccharum puluere roſarum rubrarum et pauxillo ſpiritus vitrioli imbutum: hinc hepati æſtuanti perhibetur conducere. Sitim et fauces ſiccas ſolatur.

SACCHARVM SATVRNI CRYSTALLISATVM.

Hoc externis vſibus ſatis commodum eſt ad efficaciter adſtringendum et repellendum. Aqua ſolutum paria facit aceto lithargyrii, de quo ſupra diximus. Ad internos vſus et olim a præclaris viris commendatum videmus, et hodie ab empirica omni gente multum adhibetur, præſertim in gonorrhoea, aliisque profluuiis expedite compeſcendis: quod raro non magnam valetudinis labem, ſæpe inemendabilem poſt ſe trahit. Cogitanda permitto verba Cel. BOERHAAVII *chem. P. II. pag.* 456. *Interne commendatur pro remedio ſalubri contra hæmoptoen, hæmorrhagiam, mictum ſanguinis, gonorrhoeas, fluores albos et ſimilia, tum etiam pro mitificante remedio contra acrimoniam ſanguinis.*

 Sed

Sed numquam auſus fui facere periculum : quia f lices ſucceſſus haud vidi ab aliis adhibentibus nato et quoniam noui vix doloſius haberi tetrumque m gis venenum, quam ab hoc plumbo, ſtatim in c ruſſam redituro, ac acidum ab occurrente quacu que re inde abſorbetur. Hinc letale, *nec faci poſtea ſanandum. venenum corpori inducitu* Quem hæc, hisque ſimilia cordatorum medicoru teſtimonia non mouent, forte terrebunt Ill. STAHL verba in tractatu vernaculo *de ſulphure pag.* 25. v quærit, quantum a veneficio vindice iuſtitiæ gladi puniendo diſtet medicus ſaturnina interne ſumend præbens, quum vietor capitis pœnam ſubierit, q vina acida iniecto lithargyrio dulciora reddiderat cum infinitorum hominum damno, de quo argu mento legere iuuat Excell. ZELLERI diſſertatione *de docimaſia et noxis vinorum lithargyrio infecto rum* et ROS. LENTIL. *in iatromnem, cap. IX ſchol.* pag. 65. ſeqq.

SAL ABSINTHII.

Magna olim quantitas et varietas ſalium lixiuorum ex vegetabilibus combuſtis parandorum, i officinas illata fuit: circa quos in cryſtallina form exhibendos pharmacopoei variis artificiis certan Noſtro æuo illa varietas in deſuetudinem fere abiit forteque pauci erunt, qui ſpecificas vegetabilis vi tutes in ſalibus hiſce lixiuis quærant. Si absque ad ditamentis parata ſint, alcalina plus minus pura erunt ſi artificia acceſſerunt, mediæ naturæ cenſenda fue rint. Sequuntur itaque effectum alcalium, qui e acidum infringere et in naturam mediam transfer

hum

humores craſſos attenuare ac incidere et vrinam ciere, quorundam ſegnium laxantium, vt rhabarbari, vires excitare et intendere: aut mediorum, qui itidem eſt colliquatiuus, reſolutorius et inciſiuus. Raro per ſe dantur hodie, ſed aliis ſalinis itemque vegetabilibus adiuncta. Conf. Exc. D. D. NEVMANNI *prælection. de ſal. alcal. pag. 59. ſeqq.*

SALIS AMMONIACI FLORES.

Vide ſupra dicta, ad titulum FLORES SALIS AMMONIACI MARTIALES. Si nihil martiale illis ineſt, a ſale ammoniaco non differunt, niſi maiori puritate. Dantur grana IV. ad XV. Sunt digeſtiuum et diureticum, ac pro ratione adhæreſcentis martialis tonicum.

SAL CINNAMOMI.

Celebratum video a ſcriptoribus medicis Europæis, qui in India praxin exercuerunt, vbi abunde multa eſt occaſio ab oleo deſtillato reſiduos cortices, nulli vſui amplius idoneos, huic elaborationi adhibendi. Apud nos ſuperuacuum, ſi non ſtolidum, eſſet pretioſum aroma perdere, vt ſalem nanciſcaris, qui ex viliſſimis æque bonus et efficax haberi poteſt. Ex reliquiis deſtillationum effœtis parato, vtpote re per ſe inutili, pretium magnum ſtatuere indignum videtur.

SAL CORALLIORVM.

Eſt magma ſalinum, quod natiuas coralliorum vire[...] præſtare nequit: hodieque fere a medicis ele[...]gantibus negligitur.

SAL CORNV CERVI VOLATILE.

Eſt ſal alcalinum, ab adiuncto oleo empyreumatic[...] volatilem naturam adeptum. Qua alcali agit re[...]ſoluendo et humores fluxiles reddendo: oleum in[...]time innexum expanſionem aliquam humoribus af[...]fert. Vnde fit, vt illi fluxiliores redditi, atque ali[...]quantum expanſi profundius in organa colatoria pe[...]netrent, ſicque ſecretiones omnis generis intendantur[...] Atque hac ratione opem adferre poteſt omni iſt[...] caſu, quo motus excitandi ſunt; exſulare autem debet, vb[...] iam per ſe valde intenſi et efferati ſunt. Specificaſn[...] cornu ceruini vires, tantopere a nonnullis celebratas, fo[...]ueat, plurimi hodie dubitant: potioreſque videntu[...] rationes eorum, qui partem negantem ſequuntur[...] Dantur grana quinque ad ſcrupulum vnum. Quo[...] magis ab oleo empyreumatico liberatum eſt, eo lar[...]gior doſis concedi poteſt. Et ſenes facilius ferunt quam iuuenes et plethorici.

SAL FEBRILE MYNSICHTI.

Omnibus, ſine diſcrimine, febribus intermittenti[...]bus ſummum alexipyreton ſpondet auctor *ar[...]mament. chymic. pag.* 204. Offerre iubet drach[...]mam dimidiam vel integram, tribus vel duabus ho[...]ris ante acceſſionem, in aqua centaurii minoris ve[...]

alia

ſpecifica, exſpectato ſudore ſub declinatione paroxyſmi. Eandem doſin iterare iubet, ſi prima vel ſecunda ſpei non ſatis fecerint. Certe non periculoſum eſt remedium, et in aliqubus præclare iuuat.

SAL POLYCHRESTVM GALLORVM.

Sal hoc polychreſtum a tartaro vitriolato aut arcano duplicato nihil differt. Vſum eius edocet LEMERY *in curſ. chym. p. m.* 441. *Vti illo licet ad purgandum per aluum, et vrinam ciendam, vnam vel duas drachmas, menſura vna aquæ ſolutas, mane ebibendo. Infuſo ſennæ a ſcrupulo vno ad quatuor ſolet adiici, ad vires purgatiuas exeitandas et incturam melius extrahendam. Quidam ſex drachmas, aqua diſſolutas, præbent, ad purgationem fortiorem concitandam:* ego vero non ſuaſerim *hoc ſale ſolo vti ſcopo purgandi, quia ventriculum moleſte pungit.* Præ hoc laudat et commendat. *pag.* 443.

* SAL POLYCHRESTVM de SEIGNETTE.

Inuentum pharmacopoei Rupellenſis, quod ob blandiorem operationem per vniuerſam Galliam valde celebratum ſit. Arcanam per complures annos, et ſuo inuentori ac hæredibus lucroſam, medicinam nuper publici iuris fecit Exc. D. D. CASP. NEVMANNVS, Conſiliarius et Profeſſor Regius in *prælectionibus de nitro pag.* 92. ſcilicet nitri, ſulphuris et cryſtallorum tartari æqua-

les partes candenti crucibulo ſucceſſiue ingeſtæ dete
nantur, deinde ſoluta materia in cryſtallos redigitu
Vſus idem, qui præcedentis, quin, teſte LEMERYC
ſecurior eſt et benignior.

SAL SANGVINIS CERVI VOLATILE.

SAL SANGVINIS HIRCI VOLATILE.

Parum inter ſe, et a ſale C. C. volatili differunt vſ
et viribus.

SAL SVCCINI VOLATILE.

SAL SVCCINI DEPVRATVM

Quæ ad elaborandi et depurandi modum pertinen
vt et depurationis neceſſitatem, accurate, pr
more ſuo oſtendit modo a nobis laudatus D. D
NEVMANNVS *prælectionum de ſuccino pag.* 81
et ſeqq. Ipſum hoc ſal eſt acidæ naturæ oleo ſucc
ni imbutum, penetrans, aperitiuum et motus exc
tans. Præcipuus vſus eſt, vt liquori C. C. ſuccina
to parando inſeruiat: ſed et per ſe in affectibus hy
ſtericis, catarrhalibus et neruinis vtiliter adhibetur
Dantur grana V. ad XX. nec adeo magnopere com
mouet, ſi modo probe depuratum adhibeatur. Eſ
etiam vſus eius externus ad odorandum: vt et balſa
mis admiſcetur pro hyſtericarum naribus attempe
randis.

SAL

SAL TARTARI.

Illud extemporaneum, de quo hic ſolum ſermo eſt, vſibus medicis ſic ſatis probe inſeruit, quanquam nitri crudi miſcela non omni purum inuenitur. Adde infra ſuo loco dicenda ad titulum *Tartari ſal.*

SAL VIPERARVM
VOLATILE.

Plerumque ab Italis petitur, quibus circa Patauium in montibus Euganeis magna viperarum copia ſuppetit. Noui excellentiſſimum medicum Norimbergenſem, D. D. WIDMANNVM, in paralyticis curandis operæ pretium hoc genuino ſale feciſſe, ſed continuato vſu, a tribus granis incipiendo ſenſimque ad ſcrupulum vnum, quin vlterius, adſcendendo, iungendoque decoctum ſarſæparillæ. Felicis curationis initium eſt ſenſibilium dolorum in parte reſoluta perceptio. An idem præſtiturum ſit ſal volatile cornu cerui, experientiæ permittendum eſt. Quum ante paucos annos viperarum viuarum aliquis numerus, pro viro primario, huc mitteretur, factum eſt vt vir, qui eos incautius tractaueret, in manu admorderetur. Is locum admorſum ori admouebat, venenum ſuctione extracturus. Sed non minus brachium quam labia tumore inſigni intra pauciſſima momenta inflabantur. Ad opem vocatus D. D. ALION, medicus experientiſſimus, illico ſal viperarum volatile labiis imponebat, idemque intro ſumendum præbebat, breuique hominem ſaluum præſtabat, nullo alio adhibito artis præſidio;

dio;

dio, quod ex ipſius referentis ore, et teſtibus oc latis, percepi.

SAL VOLATILE AROMA- TICVM.

Eſt ſatis pulcrum remedium, quod atoniam vent culi et inteſtinorum corrigit et flatulentias diſſipa temporibus etiam ac locis grauibus vtiliter adſu poteſt, vt transſpirationem inſenſibilem conſeru vel imminutam aut ſuppreſſam reſtituat. Modo a uſus caueatur in iuuenibus et ad orgaſmum hum rum pronis. Dari poſſunt guttæ XX. XXV.

SAL VOLATILE OLEOSVM CEPHALICVM.

Nulla re magis, quam præcedens, cephalicu iudicari poteſt, niſi forte ob oleum ſuccini, qu hic acceſſit, cuique vires cephalicæ inſignes ab al quibus tribuuntur.

SAL VOLATILE OLEOSVM CINNAMOMI.

Eſt analepticum, et omnium in genere motuu excitatorium, et excretionum ſtimulus, ſi debit loco et tempore exhibeatur illis, qui non ta fræno quam ſtimulo indigent. Dari poſſunt gutt X. XII. et vltra.

SA

ſAL VOLATILE OLEOSVM
MACIS.

Eſt ſedatiuum et ſtomachicum affectibus frigidis proficuum.

ſAL VOLATILE OLEOSVM
STOMACHICVM.

Nec hoc malum, ſi ad ventriculi vitia idiopathica modeſte offeratur. Paratur tale aliquod Lipſiæ, in officina Linckiana, cuius baſis eſt oleum deſtillatum abſinthii, cuiusque boniratem mille viui teſtes, in ſe ipſis experti, comprobare poſſunt. Vidi aliquibus febres tertianas diuturnas, poſt vſum ſpecifici emetici, ſolum deinceps vſum talis medicinæ tuto et iucunde abſtuliſſe.

ſAL VOLATILE OLEOSVM
SYLVII.

Celeberrimus vir FR. de le BOE SYLVIVS ſalium volatilium oleoſorum vires in ſcriptis ſuis paſſim celebrat et commendat, in humoribus attenuandis et corrigenda bilis praua conſtitutione. Sui, quod domi parauit et diſtribuit, ſeorſim mentionem facit *de meth. medend. II. cap.* 17. §. 63. deque teſtatur, quod in menſibus ciendis nihil efficacius huic rei aptius repererit.

Quum ipſe veram præparationem celauerit ſuis, hoc autem a vero multum eſſe diuerſum ex teſtimonio ſubiuncto cognoſcamus; ſupereſt, vt iudicium

dicium de medicina, ſimulque gratias, quæ debe tur illis, qui bona inuenta bono publico candide e ponunt, differamus, donec forte Syluianæ ſche in manus liberaliores incidant.

Neque tamen ad hanc deſcriptionem paratu ſal volatile oleoſum ineptum eſſe medicamentu dixerim: nam vires carminatiuas, aperitiuasque ſat bonas poſſidet, ſi ſenibus pituitoſis offeratur mod ſta manu, a guttis XII. ad viginti, atque vel pr mittatur vel ſubiungatur infuſum aliquod theiforn calidum.

SAL VRINÆ VOLATILE.

Eſt admodum penetrans alcalinum et volatile, qu humores noſtros, iis immiſſum, exagitat reſoluit: quare cautiſſime cum eo mercandum eſt, vnquam detur, vbicunque febrilis depaſcens a colliquans ſtatus adeſt aut inſtat. Præcipue in p ſtilentia ceterisque morbis malignis vitandum e vbi potius acidula proſunt et figentia, quam reſol toria ex putredine orta et ad illam ducentia.

SANGVINEM HIRCI PRÆ
PARANDI MODVS HELMON- TIANVS.

Quo magno conſilio HELMONTIVS hoc a paratu hirci ſanguinem colligere ſtatuerit, ſcriptis eius facile diſci poteſt. Ad pleuritidem c randam dare ſolebat ad drachmam vnam, ipſeq ſe eodem morbo in ſenectute correptus non a

remed

medio curare voluit, teſtante BOERHAAVIO *elem. em. tom. I. pag.* 26. Ceterum iam olim ſanguini rci multum tributum fuit ad ſanguinem coagulatum, iin ipſos calculos, reſoluendos. HORATIVS VGENIVS ſanguinem ibicis, ex caprarum ſilueium familia, ſingulariter commendat: ſed ineptam rioſitatem in colligendo ipſo neglexerunt veteres, noſtra ætate plurimi eam ſe indignam exiſtimant. æcipiunt aliqui hunc ſanguinem accipiendum eſſe m aceto calido, et ſudorem exſpectandum: qui ús inter plebeios quotidianus eſt, quoties lapſi ſunt t aliam contuſionem inſignem paſſi.

SAPA VOMITORIA SYLVII.

Vocatur etiam TILEMANNI, a profeſſore medico Bremenſi, qui eam inter primos publici ris fecit. Quantum SYLVIVS huic vomitorio buerit, ex variis ſcriptorum illius locis colligitur. ſe de vſu nos edocet *de method. med. Lib. II. cap.* §. 41. his verbis: *ſapam vomitoriam, ex antinii vitro paratam, ſæpiſſime ſum expertus laudaem. Medicamentum eſt gratiſſimum, ad piperis l piſi mediocris magnitudinem vſurpandum in quo- liquore ægris accepto.* Qui minus ſpiſſum mecamentum parauerunt, vt guttis admetiri poſſint, s vel quatuor ſumendas præcipiunt, vt D. D. EMAN. KOENIG *regn. miner. pag.* 62. Ceterum i meretur obſeruatio D. D. IO. PETR. ALBCHTI *in ephemer. N. C. Dec. II. Ann. VI. p.* 46. ipue ſubiuncta admonitio de præſtantiſſimo vſu hu- aliorumque vomitoriorum antimonialium, in addum refracta doſi exhibitorum et aliquamdiu ntinuatorum.

Quæ

Quæ hic in editione penultima huius diſpenſato-
rii leguntur, quibusque *medicamentum blandi et admirandi effectus, præſertim in variolis et morbillis infantum et adultorum epidemiis mature et circumſpecte exhibitum* deſignatur, ſuo loco relinquo
et comparanda ſuadeo cum methodo Gundelsheimeriana eiuſmodi morbos tractandi.

SIEF ALBVM CVM OPIO.

Sief idem eſt ac Græcum collyrium. Hoc ex RHAZAE præſcripto, ſed mutatis ponderibus, et nouis quibuſdam additis, paratur. Conuenit cum illo, quod in pharmacopoea Auguſtana præſcribitur. In tribus vnciis eſt drachma opii: in vnica drachma nondum tria grana continentur. Vſus tantum eſt externus, in ophthalmia et lippitudine ſubacri pauxillum eius lacte muliebri, aut aqua quadam congrua, diluitur et tepide inſtillatur. Sed iam apud antiquos aliqui damnauerunt opium in oculos mittendum, teſte DIOSCORIDE *lib. IV. cap. 45.* ex qua cauſa factum puto, vt collyrium hoc etiam ſine opio paratum exſtet, quo vti poſſint, qui vel non neceſſarium id præſentis morbi indoli et magnitudini credunt, vel exactiſſime cauti eſſe cupiunt.

SOLVTIO CONCHARVM MARINARVM.

Et concharum hæc ſolutio, et, quæ ſequuntur, reliquæ vſu iam pridem exciderunt, vna cum magiſteriis et ſalibus fere ex vno fundamento exortis et conſtructis. Sed conchæ et lapides cancrorum acido citri vel tartari ſubſaturæ, tamquam reſoluens ſatis bo-
nu

um in vſu remanent: quibus ſi quis lapides perca-
um, ipſasque margaritas, præferre velit, habebit
uidem pretioſius, ſed forte nihilo melius medica-
entum. Solutio cranii humani quo valere debeat,
ut poſſit, fateor me non capere.

SOTIRELLA PARVA.

Ad RAYMVNDVM MINDERERVM, medicum quondam Auguſtanum, refertur. Vſus eius
t, vt tantillum illius cauernis dolentium dentium in-
tur. Vbi non proſtat, vel theriaca cœleſtis, vel cum
c mixta pilula peſtilentialis, forte idem et tantun-
em præſtabit.

PECIES AROMATICAE CARYOPHYLLATAE.

Tarum, quæ longo ordine ſubſequuntur, ſpecierum,
ſi paucas pro decocto, et aliquas recentioris æui,
mas, hæc eſt ratio, vt olim in promtu eſſent con-
iendis illico, ad nutum medici præſcribentis aut
iuſque petentis, vel electuariis, vel confectionibus
idis in tabulis vel morſulis. Si id vſu veniret, ad-
batur cuiuis ſpecierum vnciæ ſacchari libra medi-
, ex vnciis duobus conſtans: aliquando ſyrupus a
edico deſignatus, aut mel, vel ſimul hæc duo aut
a omnino. Excogitatæ igitur ſunt in compendium
pharmaceuticæ.

Confectio talis integra caſu recto denominabatur,
g. Aromaticum caryophyllatum; ſubaudiendo: ele-
arium: vel, aromatica caryophyllata, ſcilicet con-
ctio. Quando autem ſolæ ſpecies pronunciantur,
enum nomen ita intelligendum eſt: ſpecies (ele-

 ctuarii)

ctuarii) aromatici caryophyllati : aut, ſpecies (confe
ctionis) aromaticæ caryophyllatæ. In illis, quæ a Græci
acceptæ ſunt, aut Græco more nomen acceperunt, no
men imponitur a præcipuo, vt loqui ſolemus, ingre
diente, cui præpoſitio Græca διὰ, *de* præponitur
quæ quum caſum ſecundum regat, terminatio ad lege
Græciæ flecti, id eſt genitiui caſus character termi
nare nomen debet. Sed id vno vel altero exempl
declarabo plenius, vbi nos ordo ad illa deduxerit.

Ceterum iſtæ ſpecies, quantumcunque bonæ e
laudabiles, in his noſtris terris nimis valde in deſue
tudinem abierunt, vt aliquæ omnino parari deſierint
aliæ, quæ forte proſtant, ipſa vetuſtate vel vires ami
ſerunt, vel vitium, haud raro animatum, contraxe
runt : vnde merito aliquis dubitet amplius illa præ
ſcribere, niſi vbi certiſſimus eſſe poſſit de earum in
tegra bonitate.

Haud parum frequentior illarum vſus eſt in vrbi
bus imperialibus Franconiæ, Sueuiæque, terrisqu
conterminis; vbi aliqui fere in exceſſum ruunt ſpe
ciebus cumulandis, vt raro puluis præſcribatur, cu
non vnum, ſæpe plura ſimul ſpecierum genera imm
ſceantur : quæ res maxime ingenuum medicum, D
ROSINVM LENTILIVM, permouit, vt in ſuis *ia
tromnematibus capite XXXIX.* calamum in illos *dia
medicos* ſtringeret. Neſcio an conſuetudo a teneri
contracta, an alia quædam ratio viuendi generi impli
cata et innexa, efficiat, vt fere neceſſitas aliqua ibi ſi
non omnino a more iſto deflectere. Nam quum h
in terris a pulueribus nitroſis et ſalinis vix quiſquar
male ſe habere conqueratur : in iſto tractu pleriqu
ab illis ventriculum moleſte affici, et cardialgia to
queri queruntur; quos tamen melius ferunt, ſi æqua
le

les partes, aut ſaltem tertiam, ſpecierum aliquarum addideris: vt mihi in vtriuſque ſexus hominibus ſæpe vſu venit.

Hæ autem noſtræ ſpecies aromaticæ caryophyllatæ ventriculo emendando et confortando, chylificationique iuuandæ in ſenibus, pituitoſis, frigidis, cachecticis ſatis bene conueniunt. Sacchari triplo vel quadruplo adiecto præſtat trageam ſtomachicam et viſceralem. Doſis, ſine ſaccharo, a drachma dimidia ad ſcrupulos duos: cum ſaccharo, pro modo eius additi. Pulueribus digeſtiuis, carminatiuis, pepticis addi poteſt.

SPECIES AROMATICÆ
ROSATAE.

Præter aromata habent roſam rubram, quæ vires blande tonicas habet. Illis præcipue conueniunt, qui a graui morbo reualeſcunt, ad viſcera chylopoea omni modo confirmanda. Poſſunt talibus cum ſacchari quadruplo præſcribi, vt buccellæ panis toſti vino emollitæ inſpergantur, et in fine prandii aut cœnæ aſſumantur. Doſis eſt eadem, quæ præcedentium.

SPECIES CEPHALICAE
PRO CVCVPHIS.

In perſonis tenerioribus et ſenſibilioribus, quæ ſæpe obtuſo aut plus minusque moleſto capitis dolore vexantur; eumque magis externis partibus quam internis inhærere ſentiunt, a talibus topicis non abſtinere debet medicus, ne quis empiricus aut muliercula aliqua ſuperueniens victi morbi et medici opinionem reportet.

*SPECIES CONTRA APOPLEXIAM D. D. AVGVSTANORVM.

Satis frequenti in vſu eſſe has ſpecies in tractu Norico memini, ſuntque diuturnis capitis affectibus frigidis, vertigini, atque apoplecticis et epilepticis inſultibus præcauendis deſtinatæ et idoneæ. Datur drachma dimidia ad integram: quamquam prophylactico ſcopo ſcrupulus etiam ſufficit, ſi vſum diu continuare placet.

SPEC. CORDIALES TEMPERATAE.

Eſt inſtar pulueris bezoardici aut Pannonii, ſimiliumque; quos ſupra vidimus. In peſtilentia aliiſque malignis præbetur, vt cor roboret et venenum ab ipſo arceat. Dari etiam poteſt illis, qui animo linquuntur, vt et graui terrore perculſis. Porrigitur ſcrupulus vnus ad drachmæ dimidium, cum vino, aceto aut aqua diapnoica vel cordiali quadam.

SPEC. DECOCTI APERITIVI MAIORIS.

Plura veteres decocta deſiderabant, quibus tot electuaria ſolutiua et cathartica diluerent, et ægris exhiberent. Tum vero iiſdem aliquando ſolis per aliquod tempus vtebantur, vt obſtructiones meſenterii aliorumque viſcerum, ſiue vere præſentes ſiue ſuppoſitas, reſerarent, vt ſubiungendæ purgationes vias patulas materiamque præparatam et mobilem inuenirent. Atque tunc fere ſyrupos, tam gratiæ, quam ad

ad locum debitum deducendi medicamenti cauſſa, adiungebant.

Quoniam vero decocta iſtiuſmodi aquoſa facile ſitum contrahunt et corrumpuntur : ſpecies tantum in promtu ſeruat pharmacopœus, vt vſus tempore illico decoquere eas poſſit, ad vnciam vnam addendo aquæ libram vnam. Sed rarius hodie expetuntur tam diffuſæ medicinæ, poſtquam ſæculum hoc per chymiatros exiguis doſibus adſuefactum eſt, et infuſorum vſus frequentari cœpit.

Maius dictum hoc videtur, non ob multitudinem ſimplicium, quæ ad id requiruntur, ſed ob maiorem operationem, quæ ab eo exſpectantur, quippe agarico ad fortius operandum armato.

SPEC. DECOCTI APERITIVI MINORIS.

Iſdem fere intentionibus, quibus maius, deſtinatum eſt, ſed, ob blandiorem operationem, minus vocari meruit. Hoc minus per ſe adhiberi poteſt aluo ſoluendæ, additis, ſi opus eſſe videtur, ſyrupis. Paſſulæ, ficus, pruna et polypodium ipſi inſunt, inſuperque ſenna; quæ duo poſteriora longam decoctionem non ferunt ſine virium diſpendio, quare conſultum eſſe vel ſennam cum polypodio omittere in ſpecierum concinnatione, vel decocto iam parato nouam ſennæ portionem, quando ab igne remouetur, addere.

SPEC. DECOCTI CARMINATIVI.

Nihil quidem vetat decoctum hoc bibere, quod nec exiguum fructum pollicetur : ſed internus

vſus, quantum obſeruare licuit, abiit in deſuetudinem ſolisque enematibus hodie inditur hoc decoctum ad flatulentiam et colicam a cauſſa frigida deſtinatis.

SPEC. DECOCTI EMOLLIENTIS PRO ENEMATE.

Vſus, cui commodiſſimum eſt decoctum, patet ex titulo. Scilicet vbi aluus leniſſime ducenda eſt, tale decoctum ſufficit, quatenus fæces induratas probe emollit: præſertim olei quantitate debita accedente. Acrior et potentior clyſter fiet additis electuariis, ſale et aliis, quæ alio loco docenda ſunt.

SPEC. DECOCTI FLORVM ET FRVCTVVM.

Eſt decoctum polychreſtum, quod non ſolum moderate refrigerat, verum etiam acres humores obtundit et ad euacuationem aptiores reddit, vnde in variis pectoris et viſcerum abdominis affectibus commodum locum inuenit.

SPEC. DECOCTI LIGNORVM.

Expetitur ad curandos illos, quorum humores venereæ luis veneno infecti ſunt. Jungendus eſt vſus mercurialium aut antimonialium. Sed et præter hanc luem locum inuenit in aliis affectibus ab impuritate humorum ortis, vel cum illa iunctis, vt ſcabie, lepra, vlceribus antiquis.

SPE-

SPEC. DECOCTI PECTORALIS.

Conſtat ex incraſſantibus, diſcutientibus atque bechicis. Modeſte adhibitum expectorationem iuuat, quare tam in pleuritide et peripneumonia ad opem vocari aliquando debet, quam in catarrhalibus moleſtiis, præſertim vbi tuſſis vehemens a tenuitate et acrimonia ſeri, in bronchiis ac ſummis faucibus ſecreti et excreti, pendet, conſpicuum ſæpe fructum adfert. Non diu talibus inhærendum eſſe, aliundè conſtat.

SPECIES DIACALAMINTHAE.

Id eſt pulueres, qui ingrediuntur electuarium de calamintha. Illud a GALENO multis locis valde laudatur, vtpote non modo ventriculo et inteſtinis proficuum, verum etiam vrinæ ac menſibus ciendis vtile, ac morbis diuturnis, ſenſim puta emendata chyloſi, hincque meliori ſanguine reddito, percurandis. Sed noſtræ deſcriptiones a Galenica, cuius exemplaria mendoſa hic videntur, diſcedunt, quoniam piperis nimis exceſſiuam quantitatem deſiderant. Non dubito, quin continuato vſu aliquid boni in phlegmaticis, ſenibus, pituitoſis efficere poſſint: fereque mihi videntur hæ ſpecies accedere ad puluerem ari compoſitum, quem ſupra vidimus. Dari poteſt ſcrupulus vnus.

SPEC. DIACINNAMOMI.

Qui *diacinnamomu* ſcribunt, ſequuntur declina- tionis Græcæ legem in voce mere Græca: i quod in ſtatim ſequente *diacrocu* etiam obſerua- tum eſt. Sed linguæ pharmacopœorum mult indulgentur. Sunt autem ſtomachicæ, ſenibus, tam de concoquentibus, flatulentis ſatis idoneæ, præcipu ſi a paſtu, trageæ inſtar, addito ſaccharo, cum buc cella panis toſti vino emolliti aſſumantur.

SPEC. DIACROCV.

Ab Arabibus nobis tranſmiſſæ ſunt aliquot compo- ſitiones, quibus *diacurcuma* nomen eſt. ME SVE, vbi theriacam et trypheras poſuerat, tamquam dignitate his proximas, ponit diacurcumam maiorem et minorem, vt in mea editione ſcriptum eſt. Quum vero iſtud, quod noſtro æuo vocatur curcuma, radi- cis genus ab vtraque abſit, varii varias eius rei ratio- nes reddiderunt. Mea coniectura eſt, medicamento huic nomen abſolutum fuiſſe *κρόκωμα*, id eſt *croco tinctum et imbutum.* Nam verbum *κροκόω*, et hinc deductum *κροκωτὸς* in vſu ſunt. Id nomen, vna cum ipſa re, a Græcis ad Arabes tranſiit, et ab his nobis relictum et transmiſſum eſt per interpretes lin- guarum vſu parum inſtructos, qui quum tam multis medicamentis præpoſitionem *dia* viderent præpoſi- tam, hinc eandem æque abſurde præfixerunt, quam *diacatholicon* pro *catholicon* effinxerant. Quod au- tem *curcuma* pro *crocoma* fecerunt, ex Arabiſmi in- dole factum eſt, quippe cui non conuenit, vt muta cum liquida vnica tantum vocali ſubſequente effera- tur:

ur: legerunt itaque *corcoma:* et quum *o* et *u* vocales
odem ſigno ſcribantur, atque certæ et perpetuæ le-
es de ſic vel aliter pronunciando deſint, *curcuma*
nata eſt, longe certe minori diſtorſione, quam infi-
ita alia ſubierunt, vt Serapion in Alſaharauium, cet.
OAN. COSTAEVS ad MESVEN, *p. m.* 112. *b.*
m coniicit recte vocari *diacrocoma*, quem hac di-
reſſione iuuare volui.

Noſtra deſcriptio exhibet illam, quæ *diacurcuma*
agna apud Meſuen dicitur, qui de ea promittit,
uod ventriculi, hepatis, lienis morbos frigidos, et ob
l diuturnos, ſanet: et quæ his ſuccedunt ſymptoma-
, obſtructiones, hydropem, cachexiam, colorem cor-
oris fœdum, humorum in ventriculo corruptelam, a
tibus craſſis inflationem, dolorem quoque renum et
ſicæ a cauſſa frigida vel obſtructione mitiget, vri-
mque prouocet. Doſin præſcribit a drachma vna
l tres, ſcilicet ſi cum mellis triplo in formam ele-
uarii compoſitum ſit: abſque melle igitur a granis
V. ad XXXXV.

SPECIES DIAIREOS.

Ad ſpecies diatragacanthi adduntur ſaccharum can-
tum et rad. ireos Florentinæ, quæ totius compo-
ionis dimidium efficit. Eſt hæc radix digeſtiua et
idens inque tenera ætate vſque ad effectum vomi-
rium procedit: quare huic ſeorſim hæ ſpecies pro-
nt in pectoris oppletione et minitante ſuffocatio-
, ad ſcrupulum dimidium exhibitæ. In adultis
achmæ dimidium præberi debet. Facile ranceſcit,
ſpecies diatragacanthi cum ſeminibus paratæ ſint:
æ tamen pluribus locis, ob hanc ipſam cauſſam,
pitti ſolent.

SPECIES DIAMARGARITI CALIDI.

Secundum analogiam ſcribendum eſſet *diamarg.* *riton* : ſed vſu diſpenſatoriorum valet alterur Margaritas medicinæ intruſerunt Indi, ab his Arab acceperunt, ab Arabibus ad nos propagatus eſt vſu Sed fere frequentiores ſunt frigidi quam calidi el ctuarii ſpecies. Ad frigidos vniuerſi corporis affe ctus, animi defectionem, ſuffocationem hyſterica et ventriculi imbecillitatem commendantur. Datu ſcrupulus vnus.

SPECIES DIAMARGARITI FRIGIDI.

Sunt refrigerantes et ſubadſtringentes. Long morbo deiectis et imbecillitate languentibus a priſtinum robur recuperandum commendantur. O ſemina frigida adiecta non bene ferunt ætatem. Da ri poſſunt ad drachmam dimidiam : ſed plerumqu complementi vel ornamenti cauſſa aliis pulueribus ac duntur pauca tantum grana.

SPECIES DIAMBRAE.

Ad omnes affectus frigidos conueniunt : ſeorſi vero vertiginoſis commendantur. Sunt, qui i hoc morbo commendant has ſpecies cum caſtore mixtas pro errhino adhibere. Si moſchus et ambr deſint, vt in incompletis, dari poteſt ſcrupulus vnus completæ raro ſolæ exhibentur, et non niſi ſenibu et frigidis.

SPE

SPECIES DIAMOSCHI DVLCIS.

Duplex ex moſcho electuarium deſcripſit MESVE *in antidotario*, dulce et amarum. Illius ſunt i puluere, ſeu hæ ſpecies, quæ, quoties vſus poulat, quadruplo mellis excipi et permiſceri poſſint. icata eſt illa confectio cerebri frigidis affectibus, elancholiæ, vertigini, paralyſi, ſpaſmis, cordis palitationi, ſpirandi difficultati. Orientales populi muo valde delectantur, videnturque illum facile ferre: im omnes fere Arabes hanc, aut leuiter tantum difrentem, confectionem ex muſco frequenter comendant. Dandam præcipiunt duabus ante cibum oris.

Amarum fit, quando his ſpeciebus additur aloe im abſinthio, roſis et caſtoreo: ſed id vſu excidit, b ingratiſſimum ſaporem.

SPECIES DIANTHOS.

Florem roriſmarini per excellentiam vocabant olim *τὸ ἄνθος*, id eſt, *florem.* Melius itaque ſcribeius cum D. D. AVGVSTANIS *dianthon*, vel, uod aliis placet, *dianthus.* Sunt aromaticæ, carinatiuæ et cephalicæ: commendantur triſtibus et nimi deliquium crebro patientibus, vt et catarrho ffectis, ac omnibus imbecillibus. Dari poteſt ſcruulus ad drachmam dimidiam.

SPECIES DIAPENIDIORVM.

Multum conueniunt cum ſpeciebus diatragacanthi, ſed ob addita aromatica ſunt aliquantum calidæ.

Tuſ-

Tuſſiculoſis conueniunt: ſed oportet recens eſſe p ratas, nam rancorem facile contrahunt ob ſemina fructus, atque verminant ob amylum. Dantur drachma dimidia ad integram.

SPEC. DIARRHODON ABBATIS.

Melius ſcribetur ABBASI, quia auctorem habe EBN ABBASVM Perſam, qui vulgo *Hal Abbas* dicitur. Eſt ſatis antiqua et celebris confectio quam vel forma molli vel ſolida frequenter adhibe bant veteres. Eſt ex aromaticis et quibusdam reſol uentibus et aperientibus concinnata, quare hepaticis et ictericis prodeſt. Bene facit a morbo reualeſcentibus ad concoctionem ac chylificationem iuuandam viresque erigendas. Sæpe correctorii loco adduntur hæ ſpecies infuſis vinoſis purgandi ſcopo præſcriptis quo ſcopo etiam extracto panchymagogo Crollii adiiciuntur. Dantur ſpecies ad drachmam dimidiam. Semina quatuor frigida plerumque hodie omittuntur, quo longius durare poſſint ſine vitio.

SPECIES DIATRAGACANTHI FRIGIDI.

In ſpecies diaireos aſſumuntur. Cum illis, qua diapenidion inſcribuntur, in pleriſque conueniunt Ne facile ranceſcant, multis locis ſemina quatuor frigida omittuntur. Si recens paratæ ſint, ſalutariter exhibentur tuſſientibus cum calore lento exſiccatiuo. Multum ſacchari habent, quare ad drachmam integram dari debent, hæcque quantitas partitis vicibus ori ingerenda eſt, vt ab affluente ſaliua dilua-

ſuatur, lenteque deglutiri poſſit: quam admonitio-
em veteres diligenter inculcant.

SPECIES DIATRION PIPEREON.

Nomen habet a tribus piperum generibus, quæ baſin medicamenti conſtituunt. Paullo ſimpli-
us, quam hic legitur, GALENO in vſu fuit, qui udes eius celebrat *de ſanitate tuenda VI. cap. 5.* 344. *ed. Lat. Baſ.* Non ſolum tarditatem et de-
ilitatem ventriculi emendat, verum etiam flatulen-
as aufert et mucum tenacem incidit et attenuat.

SPECIES DIATRION SANTALON.

Santala calorem æſtuantis hepatis corrigere veteres vno ore perhibent. Dabant igitur has ſpecies nta febre laborantibus, ictericis, hydropicis, ad rachmam dimidiam et vltra.

SPECIES DIATVRBITH cum RHABARBARO.

Antiquis erant commendatiſſimæ ad vermes extur-
bandos: ſed fere ſemper cum ſufficienti ſacchari uantitate in morſulos vel tabellas redigebant.

Hodie, poſtquam ialappa vbique exſtat, longe ique ſecurior et benignior, raro expetuntur hæ ecies. Morſuli dabantur ad drachmas tres, quin-
ue, ſex pro ratione ætatis: ſine ſaccharo ſcrupulus us ad drachmam dimidiam eſt doſis ſufficiens.
Cum-

Cumque ipſæ ſpecies alicubi ſine hoc, alibi cu
ſaccharo paratæ proſtent, pro eo doſin adme
oportet indiuidui annis et viribus congruam.

SPECIES DIAXYLALOES.

Eſt a MESVE accepta, qui ad morbos cordi
ventriculi et hepatis frigidos, hasque partes r
borandas confectionem inde paratam commenda
id eſt ad ſyncopen, cordis palpitationem, concocti
nem debilem ac deprauatam. Porro etiam anim
exhilarando eaſdem prodeſſe ſcribit, et halitui o
emendando: quo vltimo ſcopo ſi quis expetat, d
bet adhibere completas et in tabellas cum ſaccha
redactas. Per ſe dantur a ſcrupulo ad drachma
dimidiam.

SPECIES PRO EPITHEMA TE CAPITIS.

Deſtinatæ ſunt vſibus externis, atque a ſpecieb
pro cucupha hoc differunt, quod hæ ſic
inſuuntur ſindoni in formam mitræ redacto: noſt
autem linteo etiam inuolutæ irrorari ſolent aceto qu
dam aut aqua ſpirituoſa, vt theriacali, ſpiritu laue
dulæ, roſarum, aut denique, quod conſultiſ
mum, ambobus mixtis, et circum frontem ac tem
pora ligari.

SPECIES PRO EPITHEMA-TE CORDIS.

In morbis malignis officioſi medici debent, ne
mulierculis præueniantur, aut culpam negle
ægr

groti apud imperitos vel æmulos incurrant, hoc tiam auxilii genus non omittere; tanto magis illis ocis, vbi conſuetum eſt cor omni modo munire. 'el ſicci ſacculi appenduntur, vel, quod melius, rorati vino generoſo, aqua ſpirituoſa, aceto quoam, aut citri ſucco. In pharmacopœis Norica et ugustana deſcribitur *aqua pro epithemate cordis*, uæ ſeorſim huic ſedulitati conuenit.

SPECIES PRO FOMENTATIONE.

SPECIES PRO GARGARISMATE.

Vſum titulus ipſe indicat.

SPECIES DE GEMMIS FRIGIDÆ.

nter delectabilia electuaria per Arabes ad nos transmiſſa illud de gemmis frigidum, cuius hæ ſunt ecies, tantum eminet, quantum luna fulget inter ellas minores. Valet, commendante MESVE, d frigidos affectus cerebri, cordis, ventriculi, heatis, vteri, et quidem efficaciſſime. Melanchocos ſine cauſſa manifeſta triſtes, timidos, ſolitarios, uat, exhilarat, ad mores probos inuitat, emenat cordis tremorem, ſyncopen, ventriculum á friida intemperie imbecillum roborat, et coctione eliore reddita corpus bene coloratum et odoratum ficit, ob id ſumtum regibus et magnatibus mas in vſu eſt. Hactenus euangeliſta medicorum.

Noſtro

Noſtro æuo ſatis parum tribuitur his ſpeciebus, raro, niſi ornamenti et moris gratia adduntur m dicamentis pro diuitibus et magnatibus præſcripti Doſis integra eſt a ſcrupulo ad drachmam dimidiam ſic effectum adſtrictorium ſatis edent. Cum aqu cordiali aut vino generoſo præbendæ ſunt.

SPECIES DE HYACINTHO

Ex his, addito ſyrupo conueniente, paratur *confe ctio de hyacintho*, quam ſuo loco vidimus. Ha species ab illuſtri STAHLIO, ipſumque ſequentibus crebro adhibentur ſcopo adſtringendi, temperanti bus pulueribus addendæ, in hæmorrhagiis aliiſqu fluxibus nimiis compeſcendis: ſed vix vltra quatuo vel quinque grana aſcendunt.

SPECIES HIERÆ PICRÆ SIMPLICIS.

Pleraque de his dicenda prælibauimus ſupra, vb de *electuario hieræ picræ* agebamus. Vi quiſquam hodie dandis his ſpeciebus gratiam conſe quetur ob amariſſimum ſaporem. Angli in vſu fre quenti habent *tincturam hieræ*, quam et *ſacram* vocant, parantque ex ſpecierum harum vncia vna coccionellæ ſcrupulo vno, quibus vini albi libra duas cum dimidia affundunt. Dant hanc tincturam ad vncias duas, et, ſi potentius euacuare cupiunt ſyrupi de ſpina ceruina vnciam vnam ad prædicta duas adiiciunt: de quo vide ſis *pharmacopœam Ba teanam* et FREINDII *comment. de febribus pag* 205.

SPE

SPECIES HIERÆ PICRÆ RHASIS.

Forte non aliam ob cauſam poni debuerunt, niſi vt pharmacopœus illis ad concinnandas *pilulas cocchias* vtatur.

SPECIES PRO INFVSO APERITIVO ET HYDRAGOGO.

Sunt ex incidentibus, diureticis et laxantibus concinnatæ. Videntur optime infundi aqua feruida, qua emollitis affundi deinceps vinum poterit, atque poſt macerationem ſufficientem per aliquot dies potari in cachexia, œdematibus et hydrope.

SPECIES PRO INFVSO LOCO THEE.

Quum noſtro ſæculo infuſum theæ frequentiſſimum ſit, varia a variis propoſita ſunt vel ſimplicia, vel compoſita, quæ poſſent exotico thee ſurrogari. Singulari libro hoc argumentum tractauit LOHAVSENIVS. Quod ad has ſpecies attinet, inſunt ipſis varia vegetabilia tonica, traumatica, reſoluentia, vterina, carminatiua, diuretica, quæ infuſum non inefficax reddunt. Sed vereor, vt laudatiſſimas theæ veræ vires tam blande anodinas æquare, et in quouis ſtatu valetudinis æque ſecure ac fructuoſe adhiberi poſſint.

SPECIES LÆTIFICANTES GALENI.

Sunt ſpecies, ſeu pulueres, ex quibus conficitu *electuarium lætificans* Galeno adſcriptum a NI COLAO ALEXANDRINO, cuius tamen nem potuit veſtigium apud ipſum inuenire. Perhibetu animum exhilarare, vires inſtaurare, corporis ma lum habitum emendare et halitum oris commen dare. Sunt ſatis vniuerſales hæ ſpecies, poſſuntqu in plerisque chronicis affectibus vel per ſe dari a ſcrupulum vnum, vel pulueribus aliis adiungi.

SPECIES LÆTIFICANTES RHASIS.

Sunt iterum ſpecies *electuarii lætificantis*, quo RHASES deſcriptum reliquit *ad Almanſorem IX cap.* 13. Idem, quod de præcedenti dictum eſt præſtare perhibentur.

SPECIES LIBERANTES.

Celebre olim nomen conſequuta eſt *confectio li berans*, ſcilicet a peſte et morbis malignis; at que huius ſunt ſpecies hæ. Qui in nomine huiu et præcedentium duarum medicinarum ſcribunt *læti ficantis, liberantis*, analogiam grammaticam meliu tuentur: ceteros excuſat vſus, temporis diuturnitat confirmatus. Tamquam in vnam hic confluxit quicquid pulueres bezoardici et alexipharmaci vete res, vt et Pannonius ac Mantuanus habent. Eſt d

de his idem iudicium. Vtinam fidem liberent, quem titulo faciunt.

SPECIES LITHONTRIPTICÆ.

Vocatur ab aliquibus *lithontribon*, nomine Græco, τὸν λίθον τρίβον, quod calculum comminuit. De vſu hoc promittitur: *Præclarum ad indigeſtionem ſtomachi ex frigiditate, iliorum lumborumque dolores compeſcit, lapides in renibus et veſica potenter confringit, et inde mirabiliter expellit. Stranguriam et dyſuriam e veſtigio ſoluit.* Vtinam ſint ex omni parte veræ laudes. Si in electuarium redactum eſt, veteres dare præcipiebant drachmas duas aut tres. In puluere igitur ſcrupulus ad drachmam dimidiam erit iuſta doſis: iungendo vehiculo commodo et circumſpecte continuando.

SPECIES MORSVLORVM IMPERATORIS.

Sunt aromaticæ, quæ in frigidis ventriculi vitiis præberi poſſunt per ſe, vel addi digeſtiuis et pepticis.

SPECIES PRO PEDILVVIO.

Decoquuntur aqua, idque decoctum infunditur frigidæ, vt teporem conuenientem conſequatur.

SPECIES PLERIS ARCHONTICON.

Vix alibi maior de nomine dubitatio occurrit, quam in denominandis et recte ſcribendis his ſpeciebus. Veteres fere ſcribebant *Plerıſargicon*, aut *pliriſarcoticum*: nullo commodo ſenſu. Doctus ſane medicus et profeſſor Tubingenſis LEONARDVS FVCHSIVS, qui NICOLAVM MYREPSVM ALEXANDRINVM e Græco Latinum nobis dedit, plenum nobis nomen reſtituit, πλήρης ἀρχοντικὴ ἀντίδοτος. Pro hoc, alia ellipſi, dictum fuit πλῆρες ἀρχοντικόν. i. e. *antidotus plena principalis*, *plenum principale* (ſubaudi *electuarium*.) *vide ſection. I. num.* 149. Non autem placet, quod Latine vertit, *implens principale*: mallemque *principale completum*. Scilicet vt nos frequentiſſime ſpecies inſignimus completas et incompletas: de quo hic non videtur neceſſarium multa diſſerere.

Eſt longa compoſitio, quicquid fere eſt aromatici et cordialis complexa. Commendatur ad calorem ventriculo conciliandum, cardialgiam, vomitum ciborum, et pulmonum grauitatem. Conferre etiam perhibetur iis, qui ex longo morbo penitus extenuati ſunt, plurimamque imbecillitatem contraxerunt, quos, concoctionem et chylificationem iuuando, ac excretiones promouendo, corroborat.

SPECIES PLVRIVM HERBARVM.

Sunt plurium herbarum inciſarum farrago, deſtinata, vt videtur, plebeiorum deſiderio, qui a pharmaco-

macopœo petunt ſpecies pro infuſo vinoſo, quod curationis vernalis cauſa bibant.

SPECIES PLVRIVM HERBARVM D. D. STAHLII.

Videtur et hæ deſtinatæ infuſis ſimilibus pro hypochondriacis.

SPECIES ROSATÆ NOVELLÆ.

Etiam hæ ab vltimis Græcis ad nos ſunt transmiſſæ per NICOL. MYREPSVM *ſect. I. num.* 204. non ſine ratione dubitandi de nominis cauſſa. Efficax prædicatur antidotus inde parata ad calorem ſtomachi, et ad iecinoris pulmoniſque ſiccitatem, ſitim, vomitum, ſudores colliquantes. In genere omnibus diuturno morbo extenuatis, viriumque defectu laborantibus, admodum auxiliari perhibetur.

SPECIES PRO SACCVLIS ODORIFERIS IN PESTE.

Dirus morbus, et plerumque humanis viribus longe ſuperior, peſtilentia, omne præſidiorum genus adferre ſuadet, ne quicquam videamur omiſiſſe. Huius ſunt cenſus ſacculi odoriferi, a ſanis præſeruandi, a laborantibus et correptis vires communiendi, cauſſa appendendi. Vtinam multum proſint.

SPECIFICVM ANTIFEBRILE CROLLII.

Sunt conchæ calcinatæ, adeoque in veram calcem viuam mutatæ. Quando diu ſteterunt comminutæ, ſuperficiem tegit effloreſcentia quædam ſalina, quæ in ventriculum aſſumta aliquando graues cardialgias concitare notata eſt: quare illam remouere ſubinde iuuat, quo facto non adeo ineptum euadit remedium, cui b. D. D. STAHLIVS alicubi, (locus requirenti nunc non ſuccurrit) teſtimonium bonæ operationis tribuit. Datur drachma dimidia ad duos ſcrupulos inſtante paroxyſmo febrium intermittentium.

SPECIFICVM CEPHALICVM D. D. MICHAELIS.

Eſt celeberrimum remedium antepilepticum et antiſpaſmodicum. Vltra dimidiam partem facit cinnabaris, cuius forte minui quantitas, ſine virium iactura, poſſet. Eſt in officinis Norimbergenſibus *puluis epilepticus rubeus*, huic ſpecifico non multum diſſimilis, ſed in quo minor eſt cinnabaris quantitas: quem non minori tamen fructu adhibitum ſcio. Datur a ſcrupulo dimidio ad drachmam dimidiam: quumque tot iam annis per vniuerſam Germaniam vtiliſſime in morbis infantum ac adultorum adhibeatur, ſatis refutat crudam illam accuſationem non neminis, qui publice ſcripſit medicos cinnabarin tenellæ ætati præbentes eodem loco habendos eſſe cum illis, qui infamem puluerem ſucceſſionis diſpenſant.

Excell.

Excell. D. D. HERELIVS, medicus Norimbergenſis, amicus cui plurimum debeo, ſolet hunc puluerem cum mercurio dulci iungere, ad blandam tutamque ſaliuationem excitandam: quæ methodus tunc præcipue laudanda eſt, quando mercurius purgandi ſtimulum exſerit: de quo legatur *commercium litterarium phyſico-medic. Norimberg. ann. I. ſpec. II. p.* 412. Obiter notamus ex hac deſcriptione illuſtrari, quid ſibi velit in cinnabari natiua præparanda deſiderata et præſcripta *aqua calamitatis*, quam tonitruam eſſe diſcere nunc licet.

SPECIFICVM STOMACHICVM.

Quum auctor PETRVS POTERIVS intelligi noluiſſet, dignus erat qui negligeretur, niſi ſæculo ſuperiori, arcanorum vltra modum cupido, placuiſſet tanto ſolertius requirere, quod ſollicite celabatur. Gratulandum eſt noſtro æuo, quod ſpernere lucripetarum arcana didicit, atque vt omnes eo tramite pergant, hominumque ſibi ſolis natorum ſortes contemtu vindicent, optandum videtur; qua mente præditis me ſemper adiungam.

Quod in officinis hoc nomine nunc exſtat, in alia oxide eſt ſub nomine *antimonii diaphoretici martialis*; non contemnendum illud quidem tonicum, et adſtringens, pro adhibendi modo: ſed tanto titulo minus certe dignum, quam ſine ambitioſo titulo incedens *puluis ſtomachicus Birckmanni*.

SPERNIOLA CROLLII.

Quid ſibi nomen velit, equidem me neſcire pro- fiteor, cum multis aliis, quibus chemici Pa- racello-Helmontiani denominationem ex lepido ſu ingenio impoſuerunt. Auctor promittit de hac ſu medicina, parum hodie vſitata, inſignes vires i hæmorrhagiis ſpontaneis, vbi omnia irrita alia fuerun compeſcendis, ſi grana tria vel quatuor cum aqu burſæ paſtoris propinentur: aut auellanæ dimidium in aqua plantaginis exhibeatur. Vide *baſilic. chymic. pag.* 236. Equidem experientiæ aſſurgo: ſed ra- tio a myrrha, quæ potiſſimam pulueris partem con- ſtituit, expectare hoc non iubet: nec diſerta exper- torum teſtimonia ſuccurrunt.

SPIRITVS ABSINTHII.

Propoſitus eſt ad exemplum, quod ſequatur phar- macopœus in parandis ſpiritibus ex herbis et ſum- mitatibus. Deſiderantur autem tales ab aliquibus in parandis ſingulorum vegetabilium eſſentiis, vt loco menſtrui inſeruiant. Illi qui a vegetabilibus oleo refertis abſtracti ſunt, illam ſulphuream eorum par- tem in ſe fouent, adeoque longe magis calidi et ex- panſiui ſunt, quam ſimplex vini ſpiritus. Merito autem deliberatur melioresne fiant eſſentiæ ſic para- tæ: quum ſanguinem fortius commoueant, caput- que magis feriant. Id vero quum eſſentia abſinthii per ſe ſatis faciat in iuuenibus et plethoricis: talis ſane eſſentia, cum hoc ſpiritu facta, minus erit apta. Quibus aliis vſibus expetatur, aut inſeruiat, non iam ſuccurrit.

SPIRI-

SPIRITVS ACETI.

Vide ſupra *acetum deſtillatum* ; nam præſcripto modo nihil aliud impetratur.

SPIRITVS ÆRVGINIS.

Eſt fortiſſimus ſpiritus aceti, quem ars valet ſiſtere. Interne datur, dilutus aqua vel vino, ad appetitum excitandum, vt et ſcopo reſoluendi et aperiendi. Sufficiunt guttæ quinque ad decem vel quindecim. Chemicos vſus heic attingere non licet.

SPIRIT. ÆRVGINIS COMPOSITVS.

Ipſiſſimus eſt, qui ſub notiori titulo *ſpiritus aſthmatici* mox obueniet.

SPIRIT. ANGELICÆ.

Imbutus eſt oleo radicum angelicæ. Saccharo diſtemperatus tempore graui catarrhali vtiliter bibitur ad vnciam dimidiam. Additur etiam mixturis et potiunculis diaphoreticis.

SPIRIT. ANISI.

Etiam hic ſpiritus, ſaccharo diſtemperatus, bibitur ſcopo carminatiuo et pectorali. Additur potiunculis pectoralibus. Succo ireos cæruleæ noſtratis hydropico ad expurgandas aquas præbendo vtili-

ter admiſcetur, quo facto longe mitius agit, quam per ſe datus.

SPIRIT. ANTAPOPLECTICVS ET EPILEPTICVS.

Titulus docet, quid exſpectari de hoc praeparato debeamus, idque *excellentis virtutis compos* in fine praedicatur. Suſpendo iudicium, quum nec ipſe vmquam adhibuerim, nec ab aliis adhibitum cum fructu viderim.

SPIRIT. ANTIFEBRILIS.

Eſt ſpiritus acidulus clyſſo antimonii paria facturus in acidulandis potiunculis, quibus febri laborantium ſitim ſolemur.

SPIRIT. ANTIMONII.

Vide ſupra *clyſſum antimonii.*

SPIRIT. ANTIPARALYTICVS.

Parum differt ab aqua apoplectica: puto etiam vſum vtriuſque eundem eſſe debere.

SPIRIT. ANTISCORBVTICVS.

Magnae aduerſus ſcorbutum efficaciae praedicatur in fine deſcriptionis. Diſtemperari debet aquis et ſucco citri, ſi interne dare volumus: ad oris collutio-

utionem decoctis additur, aut melle aquilegiæ temperatur.

SPIRIT. ANTISPASTI-TICVS.

Parum differt a ſpiritu antiparalytico: poteritque, credo equidem, alter alterius loco adhiberi.

SPIRIT. APERITIVS PENOTI.

Vires eius inſignes perhibentur in expediendis infarctibus et obſtructionibus viſcerum. Dandus ſt ſcrupulus vnus ad drachmas duas vel tres in liquore conuenienti. Paſſim hodie iam obliuioni atur.

SPIRIT. AROMATICVS OLEOSVS.

Eſt quaſi aliquod ſal volatile oleoſum; ſed non adeo multum olei in ſe recipit, vt nimia caliditas xtimeſci debeat. Odorando adhiberi poteſt, et nterius etiam, modeſta manu, in affectibus frigidis ropinari, vt ſalia volatilia.

SPIRIT. ARTHRITICVS.

Parum diuerſus erit a ſpiritu antapoplectico et aperitiuo Penoti. Noſtro æuo parum probantur iiusmodi deſtillata, in quibus, ſi vitrioli et tartari piritum cupimus, additorum vegetabilium vires peſſundare neceſſarium eſt: ſi has conſeruare ſtudemus, iis oportet ſuperſedere.

SPI-

SPIRIT. ASTHMATICVS.

Idem omnino eſt, qui ſupra ſub nomine ſp. ærugi nis compoſiti occurrebat. Refertur ad auctoren D. D MICHAELEM. Eſt acido - volatilis pene trans adeoque ſatis reſoluens et aperitiuus: quar non in aſthmate ſolum, ſed ceteris etiam oppletorii pectoris affectibus ſatis proficuus deprehenditur Dilui debet aquis pectoralibus. Dantur guttæ de cem, ad triginta.

SPIRIT. BENZOINVS.

Non memini vſus interni ſiue ſpiritus, ſiue olei Externus eſt ad fragranti odore imbuendam ſuppellectilem additis aliis odoratis. Oleum, quoc alii affuſa aqua roſarum parant, nitidam cutem reddit, abſtergit porriginem, et vlcera ſanare perhibetur.

SPIRIT. BEZOARDICVS
ET EPILEPTICVS.

Non ſatis capio ſenſum deſcriptionis datæ. Obſcurum enim eſt, debeatne ſpiritus cornu aut vngulæ alces et cornu cerui aſſumi, an eorum raſura. Vltimum videtur nimis abſonum, quum deſtillans ſpiritus baccarum iuniperi nihil ex his auferre queat. Si vero ſpiritus intelliguntur, aliquantum accedit ad celebrem ſpiritum bezoardicum D. D. BVSSII, quem illuſtris archiater et Regis Boruſſiæ conſiliarius intimus D. D. HOFFMANNVS multum in febribus, et multo cum fructu, adhibet: cuius

uius *obſeruat. phyſico-chem. lib. II. cap. XXVIII.* iderí debent, vbi rectior elaboratio docetur.

SPIRITVS CARMINATIVVS SYLVII.

Deſcribit eum auctor *prax. med. lib. I. cap. IX.* §. 29. et commendat ad nauſeam, eructatio-em, vomitum. Diluere ipſum iubet aquis men-ıæ, fœniculi, roſarum, in quibus ſaccharum ſo-ıtum ſit, ſicque cochleatim crebro præbere. Ad-it ibidem formulam mixturæ talis, quam imitari in ræſcribendo iuuabit.

SPIRITVS CARMINATIVVS DE TRIBVS.

Eſt miſcela ſpiritus nitri et tartari clyſſiformis, ſpiritu vini excepta, ad naturam ſpiritus nitri dul-s accedens. Satis benignum eſt medicamentum et torminibus ac flatulentiis ſedandis ac diſſipandis roficuum. Dari poſſunt guttæ XXX. et am-ius.

SPIRITVS CEPHALICVS.

Eſt ipſiſſimum illud medicamentum, quod LE MORTIVS in *collectan. chym. Leidenſibus cap.* 77. deſcribit et vocat *elixir egregium antiepilepti-m.* Prudenter hic omiſſa ſunt, quæ ille auctor dere iubet, vitriolum lunæ, flores vitrioli mar- et flores iouis. Non multum diuerſus eſt, quem in

in officinam Altorfinam quondam introduxit Exc[cut]
D. D. BRVNO, ſub titulo *ſpiritus caſtorei co[cut]*
poſiti: cuius genuinam deſcriptionem tanto libe[cut]
tius aliqui hic legent, qui pro eo vtuntuur iſt[cut]
quem pharmacopœa Londinenſis ſub eodem titu[cut]
exhibet. Eſt autem, qualem a pharmacopœo de[cut]
terrimo et honeſtiſſimo Dom. KIRSTEN[cut]
accepi:

Rec. herbæ ſaluiæ cum floribus
rosmarini c. fl.
florum lauendulæ ana Mj.
rad. pæoniæ vnciam dimidiam,
caſtorei optimi vnciam,
ſp. vini rectificatiſſimi vncias XII.
ſp. ſalis ammoniaci ſeſcunciam
ſpir. tartari, vncias tres.

Poſt digeſtionem deſtilletur per balneu[cut]
maris pars ſpirituoſa, cui adde

olei ſuccini
rutæ, ana guttas XX.
camphoræ drachmam vnam.

Mixta ſerua ad vſum.

Atque hoc ſpiritu, quo et excellentiſſimi colleg[cut] mei frequenter vtebantur, crebro vſus ſum in epi[cut] lepſiis puerorum et adultorum, vt et hyſterica ſuf[cut] focatione et torminibus, cum optatiſſimo ſucceſſ[cut] Optime miſcetur et cochleatim exhibetur. Doſi[cut] non magna eſt drachma dimidia adulto. Etia[cut] odorandus exhibetur feminis hyſtericis. Non du[cut]
bit[cut]

bito, quin ſecundum noſtram deſcriptionem paratus paria facturus ſit.

SPIRIT. CERASORVM NIGRORVM.

In Sueuiæ tractu ad lacum Bodamicum magna copia optimi et ſane delicati huius ſpiritus paratur, hincque longe lateque ad vicinos exportatur, qui dulcedine eius illecti aliquando ſatis multum eo ſe implent. Tribuuntur ipſi vires cordiales aut cephalicæ, ſed maiores, quam ſpiritus alius legitimo tempore ac modo adhibetur, vix poſſidebit.

SPIRIT. CEREBRI HVMANI.

Mihi non licuit videri fructum medicinæ huius, credo autem introductam eſſe ab aliquo, qui ſingulares vires antiepilepticas ab ea ſibi præfigurauit. Si quis contendat talibus carere poſſe et debere pharmacopolium, huic me facile adiunxero.

SPIRIT. COCHLEARIÆ.

Forte ſolus præſtat, quicquid ab antiſcorbutico ſpiritu exſpectatur. Neſcio autem an deſcriptio plena ſit. Me quidem tenet perſuaſio, præſcripta methodo nil niſi aquam acquiri poſſe: quum vero in adiuncta nota fermentatitius ſpiritus dicatur, ſuſpicor admonitionem de fermento addendo, et ceteris huc ſpectantibus, incaute omiſſam fuiſſe. Alter modus per repetitam abſtractionem vt commodior eſt, ſic ſpiritum fermentatitio nihilo inferiorem largitur.

Dari

Dari poteſt dilutus aquis antiſcorbuticis ad drachmam dimidiam vel integram. Pro oris collutione temperetur melle roſarum, vel, quod melius eſt, aquilegiæ.

SPIRIT. CORNV ALCES.

SPIRIT. CORNV CERVI.

SPIRIT. CRANII HVMANI.

Coniungendos putaui hos ſpiritus, quum forte pauci hodie dubitaturi ſint, viribus eos ac vſu conuenire. Si rectificati ſunt, conſtant ex phlegmate per ſal alcalinum volatile ſaturato: quumque de ſale volatili huius generis dictum ſit, nihil habeo quod addi magnopere mereatur. Mixtionem cum ſpiritibus ardentibus admittunt hi ſpiritus: quare eſſentiis catarrhalibus vtiliter iunguntur. B. D. D. STAHLIVS ad duas treſue partes tincturæ cuiuſdam alcalinæ vnam huiuſmodi ſpiritus addebat, quam mixturam vocabat tonicam, itemque ſpecificum ad hemicraniam laudabat, effectu ſane conſpicuo et optato, quem in me ipſo ſubinde expertus ſum. Dari hi ſpiritus ſolent a guttis decem ad triginta. Vidi plebeios in Palatinatu ſuperiori homines ipſum proprio conſilio ex pharmacopolio petitum ad integram drachmam cum vino aduſto hauſiſſe. Effectus eſt aperitiuus, antiſpaſmodicus et ſedatiuus: ſi regimine adiuuetur, valde fit diaphoreticus; alias fere magis eſt diureticus.

SPIRIT. CORNV CERVI ESSENTIFICATVS.

Quam prærogatiuam habeat præ ſpiritu ordinario, non peruideo. Forte maioris gratiæ cauſſa expetitur. Doſis erit eadem.

SPIRIT. CYDONIORVM.

A cydoniis malis gratum odorem et aliquantum virtutis anodinæ ac carminatiuæ retinuit: quare inſtar ſpiritus carminatiui, dilutus aquis conuenientibus, dari poteſt in torminoſis affectibus, deiectionibus nimiis, vomitu ac nauſea.

SPIRIT. FEBRIFVGVS ET DIAPHORETICVS.

Eſt potius eſſentia diluta, quam ſpiritus. Vegetabilia varia alexipharmaca, diuretica, ſtomachica, vterina eam ingrediuntur. Ad duas de viginti libras accedunt opii quatuor drachmæ: cuius quidem intuitu non eſſet extimeſcendus, modo cetera impleret ſpem, quam titulus facit. Fateor me neſcire modum febrem vllam eius ope expugnandi.

SPIRIT. FOENICVLI.

Spiritui aniſi paria facit.

SPIRIT. FORMICARVM.

Spiritus hic acido volatili penetrantiſſimo præditus, valde multum laudatur tamquam analepti-

cum, roborans, quin aphrodiſiacum, quo intuitu aqua magnanimitatis vocari meruit, diureticum, antapoplecticum et antiparalyticum. Interne cochlear vnum vel alterum iubetur ſumendum. Externe illinitur partibus dolore rheumatico et arthritico vexatis, quando malum iam decreſcit: itemque in omni atonia et motus ablatione vel deprauatione.

SPIRIT. FRAGORVM.

Laudatiſſimas fragorum vires, in æſtu et acrimonia ſanguinis contemperandis, non ſeruat, ſed potius calefacit et humorum motum intendit. Tamquam diureticum commendatur.

SPIRIT. FVLIGINIS.

Subſcribo facile iudicio celeberrimi D. D. LVDOVICI, qui nos, ſpiritu tartari inſtructos, facile carere ſpiritu fuliginis tam ſimplici, quam artificioſius compoſitis, poſſe exiſtimat. Quantum alii virtutum ipſi et ſali eius volatili tribuant, legatur in commentariis chymiatrorum. Adde diſſertat. inauguralem Altorfii 1722. *de fuligine* habitam a D. Lic. LEVTWEIN.

SPIRIT. FVMARIÆ.

Eſt ſatis diaphoreticus, præſertim ſi planta in medio flore, quum iam bona pars folliculorum ſeminalium adeſt, ſiccata prius, fuit adhibita. Eſt parergon extracti cum ſpiritu vini parandi. Dari poteſt ſaccharo diſtemperatus tempore pluuio nebuloſo, et hinc catarrhalibus moleſtiis occupato homini, ad drachmam vnam et amplius. Etiam eſſentiæ fumariæ parandæ ſatis commode adhibetur.

SPIRIT.

SPIRIT. HÆMATITÆ.

Eſt ſpiritus ſalis ammoniaci particulis martialibus ab hæmatite ſimul eleuatis imbutus, atque pro earum maiore vel minore copia plus aut magis adſtringens et tonicus. Parce datus in frigidis et cachecticis ſatis bonus eſt.

SPIRIT. HYPERICI FLORVM.

Quibus vſibus ſeorſim expetatur, non memini me alicubi legere. Quantis laudibus eſſentia celebretur, notum et obuium eſt: forte aliquæ ſimiles vires ab hoc ſpiritu ſperantur ad melancholiam fugandam. Dari poteſt aliqua conuenienti aqua diſtemperatus et ſaccharo ad gratiam conditus.

SPIRIT. HYSSOPI.

Inter potiunculas pectorales tuſſientibus et catarrhoſis præſcribendas adſumi poteſt, iunctis aquis conuenientibus.

SPIRIT. IVNIPERI E BACCIS.

Hic deſcribitur per fermentationem parandus, qui fere ad medicos vſus expetitur, quum alter abſtractitius vulgari vſu vſque ad abuſum ingurgitetur aut ſaltem potetur, ſub nomine *Genevre*, quo Galli iuniperum denotant. Eſt diureticus, alexipharmacus et ſtomachicus. Pro ſubiecti et morbi ratione a drachma dimidia ad integram datur, dilutus aquis conuenientibus, aut ſaccharo diſtemperatus. Catarrhis laborantes, poſt aliquot cyathos infuſi calidi hauſtos commode hunc ſpiritum aſſumunt. Dilu-

tum cum hoc ſpiritu rob iuniperi variis intentionibus vtiliter adhibetur, vt catarrhis diſſipandis, ventriculo et inteſtinis roborandis, vrinæ ciendæ aut promouendæ inſenſibili transſpirationi: quod plerumque regimine adhibito determinatur.

SPIRIT. LAVENDVLÆ.

Oleum balſamicum efficaciſſimum, quo hæc planta turget, crebra abſtractione imbibit, hincque vires cephalicas, neruinas, diſcutientes acquirit. Magis externe, quam interne, expetitur ad odorandum, et membra paralytica, et a prægreſſis affectibus dolorificis debilitata, poſt modeſtam frictionem illinenda. Seorſim commendatur in linguæ paralyſi.

SPIRIT. LEVISTICI.

Vt angelicæ ſpiritus adhibetur: ſeorſim colicis et hyſtericis paſſionibus a cauſſa frigida ortis opitulatur. Eſt etiam externo vſu carminatiuus et diſcutiens.

SPIRIT. LIGNI SANCTI.

Eſt ſpiritus acidus ad tartari et fuliginis ſpiritum prope accedens, empyreumatico oleo imbutus, hinc ad ſudorem mouendum commodus, ad guttas XXX. XL. ſumtus et regimine adiutus. Specificas guaiaci vires antiuenereas fruſtra ab eo exſpectamus. Oleum, quod ſubſequitur, eſt blande ſepticum et mundificatiuum, adhibeturque externe ad vlcerum venereorum mundificationem. Similiter etiam ex ligno colryi, buxi, aliiſque parantur ſpiritus et olea, quæ hodie

die fere in deſuetudinem abierunt, aut non tantopere, ac olim quidem, expetuntur.

SPIRIT. LILIORVM CONVALLIVM.

Eſt vel per fermentationem, vt hic præſcribitur parandus, vel vino generoſo recentibus floribus affuſo, et poſt macerationem ſufficientem auocato ſpiritu mire grato et iucundo, præſertim ſi dilutus ſyrupo ceraſorum bibatur. Cordiales vires, quæ de his floribus prædicantur, non inuenio. Sunt enim recentes ſatis fortiter purgantes, in quo cnm roſis pallidis conueniunt: ſiccati autem ſternutationem ſatis vegete mouent. Si reſiduum a deſtillatione debite depures et inſpiſſes, dabit extractum ad aloen ſuccotrinam ſapore et viribus proxime accedens, ſed quod, ob ſapam vini, non diu ſiccum conſeruari poteſt. Si ſcrupulum vel drachmam dimidiam deuores, vegeta alui purgatio ſubſequetur. Externo vſu eſt valde bonum diſcutiens et reſoluens, adeoque luxatis et alio modo vexatis partibus vtiliſſime imponitur vel illinitur: forteque nulla parte minus valebit aqua illa, quæ d'*Arquebuſade* vocari et vſu multum frequentari aſſolet.

SPIRIT. LVMBRICORVM TERRESTRIVM SIMPLEX.

Parum vtique vltra ſpiritus vini ſimplicis vires ab hoc a lumbricis abſtracto exſpectari recta cum ratione poteſt, ſiue internus ſiue externus vſus inſtituatur.

SPIRIT. LVMBRICORVM TERRESTRIVM COMPOSITVS.

Auctor huius videtur intellexiſſe, quam parum ſimplex valeat ſpiritus, adeoque cupiiſſe illum roborare adiectis aliis, quæ cenſentur antarthritica. Melior vtique eſt ſimplici, in quantum accepit ab vegetabilibus. Vſus eſt externus.

SPIRIT. LVMBRICORVM TERRESTRIVM VOLATILIS.

Eſt ſpiritus vrinoſus, cui in doloribus rheumaticis et arthriticis multi aliquid tribuunt, qui tamen ſpei ſuæ conuenientiorem et inſuper parabiliorem agnoſcunt ſpiritum ſalis ammoniaci ad vſus externos, i. e. illum cum calce viua paratum. Quantum hic eſt debilior, tanto minori periculo adhibetur. Alii, præeuntibus D. D. AVGVSTANIS, parant hunc ſpiritum ex ſiccis, ſicque ſpiritum impetrant diaphoreticum et diureticum, inſtar illius, qui ex cornu cerui elicitur, parique modo exhibendum.

SPIRIT. MASTICHINVS.

Oleum maſtiches blandum, tonicæ et carminatiuæ virtutis, in ſe fouet: quare non ſine vtilitate conſpicua datur in ventriculi atonia, inappetentia, ructibus, vomitibus a cauſſa frigida. Diſtemperatur aliquo ſyrupo conueniente. Datur a drachma dimidia ad integram.

SPIRIT. MATRICALIS.

Supra vidimus *aquam vitæ mulierum*, cui hic ſpiritus eſt omnino ſimillimus; atque ſub hoc titulo ad vſus internos venit, in flatulentia et ſuffocatione hyſterica, quando a cauſſa frigida pendet: poteſtque cochleatim offerri. Si ad vſus externos expetitur, vt abdomini illinatur, aut lintea conſperſa imponantur, ſpiritus hic camphoratus expetitur: cuius etiam magnus vſus eſt in œdematibus et atonia ac flacciditate partium emendanda, ſi poſt modeſtam frictionem crebro applicetur.

Alibi ſpiritus matricalis alio modo paratus exſtat ex paribus partibus maſtiches, myrrhæ, thuris et ſuccini, abſtracto ab his ſpiritu vini compoſitus: qui nec ipſe contemnendus eſt, et, præter expoſitos vſus, expetitur etiam ac commendatur conſeruatis embryonibus, animalibus aliis, et præparatis anatomicis: quanquam magis conuenit illis imbuendis quæ ſiccare volumus, quam his, quæ placet in liquore conſeruare: quibus longe parabilior liquor, ſpiritus ſcilicet frumenti, ſufficit, qui hanc inſuper, tam præ ſpiritu vini, quam quibuscunque aliis liquoribus, prærogatiuam habet, quod limpidus ſemper manet, nec ad flauedinem cum tempore inclinat: de quo Exc. D. D. TREW in *commercio litterario phyſico med. Norimbergenſi* iam admonuit.

SPIRIT. NITRI.

Satis debilis ſpiritus hac ratione acquiritur: de modis deſtillandi melioribus videatur Exc. D. D. NEVMANNVS in *prælectionibus de nitro*. Eſt

 ceterum

ceterum ſpiritus acidus corroſiuus, qui ingratum ſpirat et ſapit, adeoque rariſſime ad vſus internos requiritur: externe aliquando ad verrucas auferenda adhibetur, vbi cauto tamen vſu opus eſt. Plurimum expetitur ad vſus chemicos et mechanicos, de quibus hic non eſt diſſerendi locus.

SPIRIT. NITRI ANTICOLICVS.

Vix magnas prærogatiuas habebit præ ſpiritu nitr dulci. Nam quod oleoſum et reſinoſum eſt in ſpiritu carminatiuo et eſſentia carminatiua, ipſa digeſtione cum ſpiritu acido craſſeſcit et durius redditur, quam vt deſtillatione iungi poſſit. Doſis et vſus conuenit cum ſequenti.

SPIRIT. NITRI DVLCIS.

Acidum huius ſpiritus omnino dulceſcit et tranſi in vinoſum, admodum gratum odore et ſapore. Si paretur ex ſpiritu concentrato, quem fumantem dicimus, longe magis efficax eſt et aromaticum quid recondit. Vulgari modo, vt in officinis plerumque fit, paratus dari ad drachmam dimidiam vel integram poteſt, dilutus aquis conuenientibus au vino inſtillatus in torminibus alui, colica, flatulentiis, conſpicuumque effectum carminatiuum et anodinum exſerit. Qui effectum refrigerantem ab ipſo ſperant, valde falluntur et euentu refutantur contrario. Memini Excell. STAHLIVM alicubi monere, ne illi, qui exulceratos renes aut aliam internam partem habuerunt, crebro vtantur hoc ſpiritu, et notabilem

tabilem caſum afferre, quo recrudeſcentis vlcerationis euentus confirmatur.

SPIRIT. RORISMARINI.

Si a floribus roriſmarini abſtrahatur ſpiritus, dicitur aqua reginæ Hungariæ; hic, vbi folia ſimul accedunt, paullo minus gratus eſt, ſed viribus non inferior. Plurimum eius conſumitur a ſexu ſequiore, qui vix aquam aliam abluendo corpori adhibere ſuſtinet, niſi hoc ſpiritu imbutam: in quo imitatores habet ex viris non paucos. Non inutilis eſt ſcopo medico ad odorandum et infundendum partibus dolore aliquo rheumatico obtuſo vexatis, itemque flaccidis: vertex etiam et collum poſt frictionem prægreſſam illo fouetur in moleſtiis catarrhalibus, dolore capitis obtuſo, ſuſurro aurium. Poteſt etiam modica quantitate interius præberi, ſcopo carminatiuo, diapnoico et diuretico.

SPIRIT. ROSARVM.

Roſæ iucundum odorem poſſidet, quare ad epithemata cum aceto roſarum, pro iis qui non verſantur hunc odorem, commodus eſt. Porro non ſecus, ac ſpiritus liliorum conuallium, virtutem diſcutientem probe exſerit, ſi contuſis, vexatis, tumentibus, locis applicatur. Virtus cordialis, quæ ipſi attribuitur, dubia eſt, et ſi quid ad vires erigendas facit, hoc a ſpiritu mihi videtur deriuandum: nam roſæ ſunt vehementer purgantes.

Paratur etiam non minus fragrans ac elegans ſpiritum vini a floribus identidem abſtrahendum: quem ſpiritum, ſi omnino a phlegmate liber eſt, poſſumus

X 5 mus

mus iuſta proportione inſtillatis oleis fragrantibus in balſamum liquidum amoeniſſimum magnarumque virium conuertere. Idem ſpiritus camphoratus, magis etiam quam alius ſpiritus, diſcutiendo valet. Si ante deſtillationem roſis adiicias ſal tartari, ſicque, vitato omni phlegmate, eum elicias, menſtruum eſſentiæ ambræ commodiſſimum nanciſceris; quod amico cuidam, iam defuncto, in arcanis fuiſſe habitum recordor.

SPIRIT. RVBI IDAEI.

Eſt ſpiritus iucundus, inſtar illius qui ex ceraſis et fragis paratur: ſed blandarum fructus ſui virium non magna dat documenta.

SPIRIT. SALIS AMMONIACI.

Eſt ſpiritus alcalinus volatilis puriſſimus, tantum phlegmatis, ſi ſaturatus eſt, ſecum vehens, quantum ſali ſoluendo ſufficit. Vſus ipſius eſt externus, ad ſubtiliandas et euehendas particulas odorabiles aliorum liquorum his pollentium. Deinde etiam ad reſoluendum exterius illinitur articulis et membris dolentibus, qui vſus multis cautionibus a practicis cordatis circumſcriptus eſt. Interne patrum æuo crebrius et amplius, quam hoc noſtro ſolet, adhibebatur, ex ea hypotheſi, quæ acidum morbificum plerorumque morborum cauſſam ſtatuebat, adeoque non poterat non penetrans hoc et humoribus facile inſinuandum alcali, tamquam eius vindicem et antagoniſtam, commendare. Hodie a multis abſolute damnantur omnia ſalia alcalina, vrinoſa, fixa, volatilia, in quacunque diatheſi inflam-

matoria

ıatoria aut putredinoſa. In morbis chronicis ali-
uis locus ſupereſt ſcopo reſoluente, diuretico, et, re-
ʒectu ſolidarum partium, tonico. Dantur guttæ de-
em, viginti et amplius, cum vehiculis commodis.

ʃPIRIT. SALIS AMMONIACI
ANISATVS.

ʃatis hic vtilis cognoſcitur in affectibus pectoris de-
mulcendis, tonum bronchiorum et veſicularum
ulmonalium roborando, et decubitum humorum
enacium diſſipando. Eundemque fructum affert
ıteſtinis flatulentia diſtentis et excruciatis. Videtur
tiam non parum valere ad lumbricos et alia anima-
a inteſtinis contenta, ad exitum compellendos.
Communicauit mecum D. D. WOGAV, phyſi-
us Memmingenſis doctiſſimus, caſum feminæ dira
er vndeuiginti annos paſſæ, tandemque in raucedi-
em diuturnam lapſæ, cui linctum, qui poſteriori
ymptomati mederetur, ex oleo amygdalarum dul-
ium et ſyrupo violarum, modica noſtri ſpiritus
uantitate adiecta, præſcripſit. Hoc adhibito omnis
olorum abdominis et hyſtericorum ſcena de integro,
t ſæuiſſime quidem, adornabatur, quibus duranti-
us aliquot ranæ viuæ a miſera diſcedebant: quo in-
ellecto medicus laudatiſſimus maiori copia adhibe-
: linctum iuſſit, moxque purgans idoneum ſubiunxit,
uo plures ranæ expulſæ finem diuturno et antea in-
ognito morbo impoſuerunt. Doſis, vt prioris.

SPIRIT. SALIS AMMONIACI
CVM CALCE VIVA.

Eſt longe fortior, fereque igneus hic ſpiritus, ſi
conferatur cum ſimplici ope cinerum clauellato-
rum

rum facto, vnde ad vſus tantum externos potiſſimum expetitur, qui et ipſe in tenerioribus debet cautus eſſe, ne cutim exulceret.

SPIRIT. SALIS AMMONIACI SVCCINATVS.

Celebratur cephalicus, neruinus, vterinus, diureticus, antepilepticus. Eſt aniſato calidior. Dantur guttæ quindecim, viginti.

SPIRIT. SALIS AMMONIACI VINOSVS.

Ad odorandum ceteris commodior eſt, quia mixturæ cum ſpiritibus et oleis æthereis aptior eſt. Eius ope ex omnibus deſtillatis oleis ſalia volatilia oleoſa facili parantur negotio. Interius dantur guttæ viginti, triginta.

SPIRIT. SALIS COMMVNIS RECTIFICATVS.

Inter tres modos hunc ſpiritum parandi priores duo dant debiliorem, qui in officinis ad vſum adhibetur. Sed fumans ille, nimis concentratus, chymicis potius vſibus vlterioribus expetitur. THEOPHRASTVS PARACELSVS in febrium malignarum curatione ſpiritui ſalis multum tribuit: HELMONTIVS ad dyſuriam et iſchuriam ſenilem illum commendat, ac memini ſane felicis effectus, cum, poſt multa a medicis fruſtra adhibita, ſuperueniens chirurgus aliquot guttulas in iuſculo offerret, magnamque gratiam et laudem cita curatione reportaret. Eſt etiam vſus externus, vt melle roſarum di-

ſtem-

temperato gurgulio ac fauces inflammatæ ſæpius angantur, ne ſuppuratio aut plena corruptio conſequantur. In ipſo quoque ſphacelo ad progreſſum nali inhibendum ſpiritus, ſed concentratus, bene dhibetur: quod ex vſu butyri antimonii eluceſcit, quod nihil aliud eſt, niſi ſpiritus ſalis concentratus, articulis antimonii regulinis ſaturatus.

SPIRIT. SALIS DVLCIS.

Spiritus hic non tam perfecte dulceſcit, quam ille nitri ſed acido - ſalinum quid guſtui imprimit. Aperitiuo ſcopo eſt ſane perquam egregius, nec leſtituit ſpem ſtomachicæ virtutis. Doſis diuerſa ſt pro eo ac ex debili vel forti ſpiritu paratus fuit. Officinæ ſæpius habent valde inertem, cuius cochear et amplius abſque maiori effectu, quam qui a piritu vini conſequitur, haurias: ſed maiori cura ex piritu fumante cum octo partibus ſpiritus vini paraum, ad guttas XXX. datum, inuenies ſatis efficacem.

SPIRIT. SAMBVCI E BACCIS. SPIRIT. SAMBVCI E FLORIBVS.

Alter fermentatione paratur, eſtque diaphoreticus et aliquantum aperitiuus: alter abſtractitius, præer diapnoicas vires aliquantulum etiam ſedatiuas et nodinas obtinet. Additur potiunculis diapnoicis it magna aquarum diapnoicarum quantitate dilutus. oteſt etiam externe partibus flaccidis et tumentibus, oſt modeſtam frictionem, illini.

SPIRI-

SPIRIT. SANGVINIS CERVI.

Eſt ſpiritus ſui generis, comparandus cum ſpiritu cerebri humani, quem ſupra vidimus. Vix multum erit diuerſus ab *aqua cornu cerui e tenellis cum* vino, quam ſupra vidimus. Non ſunt talia noſtri ſæculi, quo ceruum totum eſſe alexipharmacum vix gynæceo probatur.

SPIRIT. SCELOTYRBICVS ſeu ANTISCORBVTICVS.

Iam ſupra vidimus ſpiritum antiſcorbuticum: hic ad eundem morborum excogitatus, paullo acrior eſt, haud ſcio an melior, et ad rei ſummam valde proficuus, ſi experientiam magis conſulas, quam hypotheſes, quas docti viri ad ſyſtema ſcorbuticum fundandum ſubſtrauerunt.

SPIRIT. SERPYLLI.

Eſt optimus ſcopo diſcutiente et anodino in omni affectu ab atonia pendente ſtagnatorio et tumente. Qua occaſione meminimus *aquæ benedictæ ſerpylli*, quam MYNSICHTVS docet *armament. p.* 319. et ad vſus internos, ab vncia dimidia ad integram, et vltra, ſumendam commendat ad omnem fere affectum frigidum: cuiusque externus etiam vſus efficaciſſimus deprehenditur. Alibi celebris eſt *aqua ſerpylli ſaſſafraſata*, ad catarrhales, rheumaticos et arthriticos vſus ſatis laudabilis.

SPIRI-

SPIRIT. SVLPHVRIS.

Vide oleum ſulphuris per campanam et ſpiritum vitrioli, nam omnia vitra his nominibus inſcripta ex eadem lagena implentur.

SPIRIT. TARTARI.

Eſt ſpiritus acidus empyreumaticus. Tribuuntur ipſi magnæ vires aperitiuæ, diaphoreticæ et diureticæ. Dari per ſe ſatis magna doſi poteſt, ad drachmam integram. Ingreditur mixturam ſimplicem et tincturam bezoardicam.

SPIRIT. TEREBINTHINÆ.

Eſt oleum puriſſimum æthereum terebinthinæ, quod præcipue aptum eſt ſanguini ſiſtendo, ſi tolerabili gradu calefactum vulneribus infundatur, præſertim in partibus valde neruoſis et tendinoſis. Idemque puncturis neruorum atque tendinum conducit, ſi calide inſtilletur: de quo plura egregie tradit Anglus IACOBVS YONGE in libro, cui titulus eſt *Currus triumphalis e terebintho.*

SPIRIT. THERIACALIS CAMPHORATVS.

Spiritus hic a theriaca aliquid virium anodinarum transuehit, quæ a croco ſeorſim addito augentur: a myrrha accedunt diaphoreticæ et diureticæ. Camphoræ non idem modus præſcribitur, aut in addendo tenetur. Hic ad duas libras accedunt quatuor drachmæ: ſed D. D. AVGVSTANI tantum duas requi-

requirunt et præcipiunt. Atque intra hos limit ſubſiſtunt pharmacopœi, quando ad mixturam ſin plicem adhibendum parant. Ad vſus externos a hibendi ſingulis vnciis ſcupulum vnum campho adſueuerunt addere. Qui vſum camphoræ internu reformidant, poſſunt adhibere aquam theriacalem quæ et ipſa ex antiquiſſima deſcriptione ad mixtura ſimplicem requiritur.

SPIRIT. TRIFOLII AQVATICI.

Vires ſuæ plantæ ſatis bene complectitur et exh bet. Eſt pectoralis, diureticus et antiſcorbu ticus, poteſtque vſibus tam internis quam externi adhiberi, vt ſpiritus cochleariæ.

SPIRIT. VENERIS CONTRA EPILEPSIAM.

Idem eſt, quem ſupra vidimus, *ſpiritus ærugini* ſimplex.

SPIRIT. VINI CAMPHORATVS.

Quam præclare ſpiritus vini ſe gerat, ſi exteriu adhibeatur, roborando, diſcutiendo, ac con geſtiones dolorificas diſſipando ſatis notum eſt; vnd varios iam vidimus compoſitos ſpiritus, qui tot die cum fructu adhibentur, in quibus ſæpe dubium eſſ debet, an quicquam præclari fructus vllo alioquam ſpi rituoſo principio afferant. Horum aliquos camphor imbuere officinæ ſolent, vt matricalem et theriacalem

Cogi

Cogitatum itaque fuit, annon, conſpicuo ſumtuum compendio, in pleriſque caſibus ſufficere ad ſperatum effectum poſſit ſimplex vini vel frumenti ſpiritus camphoratus: et experientia ſpem ſatis confirmauit. Enimuero magnopere etiam noceri poteſt tam benigno remedio, ſi imprudenter admoueatur, quum ſpiritus vini per poros cutis facile penetret, et lympham promtiſſime coagulet, vt non ſecus inepta motui reddatur, quam albumen oui calore indurari ſolet: quo facto exulcerationem ſubſequi omnino neceſſarium eſt. Ex quo conſequitur ſpiritum hunc non adhiberi debere, quando ſub cuticula proxime hæret decubitus humorum, vt in eryſipelate: niſi hæc cautio adhibeatur, vt lintea ſpiritu hoc imbuta ad liberum aerem aut proxime poſitas prunas pendeant, donec in auras diſiecto ſpiritu ſola camphora, flocculorum ſpecie, adhæreat. Male etiam applicatur ſpiritus hic, vbicunque fibræ ſolidæ iam nimis ſunt contractæ et rigidæ, atque hoc ſuo vitio dolorem inferunt, vt in ambuſtis et combuſtis. Solent aliqui camphoram cum ſale tartari terere, atque, ſuperfuſo in phiola deſtillatoria ſpiritu, illum blando igne euocare, qui odore camphoræ ſic ſatis imbutus prodit, aquæ autem permixtus camphoram non dimittit. Hunc ſpiritum cum tincturæ antimonii duabus partibus mixtum celebris quidam medicus in febribus malignis ſæpe adhibet, ipſeque, vt ſe præſeruet, duas drachmas ſubinde accipit. Vidi eundem in iſchiatico et oſſis ſacri pertinaci dolore cum fructu datum. Sub hac deſtillatione aſcendunt flores camphoræ cryſtallini, quos ille medicus crebro interne adhibet, pulueribus pro varia intentione additos, cum optimo effectu.

SPIRIT. VINI RECTIFICATVS.

Eſt nobiliſſimum Dei donum, quod ad maximas humani generis vtilitates, ſi moderatio et prudentia adhibeantur, transferri poteſt. Summe et perfectiſſime a phlegmate liberatus propter vſus externos requiritur, ſi ſanguinis profluuia ſiſti debent; chemia etiam talem ſæpe requirit. Sed interne adhibendum præſtat omnino eſſe aliquantum aquoſum, aut vſus tempore vehiculo aqueo diſtemperari. Quam præclare inſeruiat viribus excitandis, ſanguinis motui intendendo, excretionibus augendis, diſcere licet ex ZAPATA in *mirabil. medico-chirurg.* vbi ſuum aurum potabile pauperum deſcribit, quod nihil eſt aliud, præter ſpiritum vini, vt loquimur, rectificatiſſimum, ſaccharo ſoluto temperatum: cui locus eſt, vbicunque virium ſubita proſtratio et excretionum omiſſio corrigi debent. Et forte pleræque eſſentiæ officinarum ſpirituoſæ plus operantur ſpirituoſa ſua parte, quam illo, quod a vegetabilibus imbiberunt. Apparet ſatis vbicunque iam motus nimis concitati ſunt, et circulus humorum intenſus eſt, imprudenter ſane ſpiritum hunc interne adhiberi, omnemque cum illo paratam eſſentiarum et tincturarum farraginem cum hac cautela adhibendam eſſe, quin omnes ſpiritus ardentes, et aquas ſpirituoſas eadem cautela offerri debere.

SPI

SPIRIT. VINI TARTARISATVS.

Spiritus vini infuſus ſali tartari ſicciſſimo, quicquid phlegmatis attulit, illud ſe ſali adiungit, deſtillat autem non niſi purum alcohol, quod aliquas ſui partes oleoſas cum ſalinis maritauit et ſecum transuehit: quare talis ſpiritus reſinoſis extrahendis adhibitus tincturam ſaturatius coloratam exhibet, et in aliquibus manifeſtum reddit, quod celerius ſoluat, quam ſimplex vini ſpiritus, quod diſci poteſt paranda ambræ eſſentia. Vſibus chemico-pharmaceuticis potiſſimum expetitur.

SPIRIT. VITRIOLI ANTEPILEPTICVS.

Neſcio quam bene impleat hoc medicamentum, quod titulus præfert: non enim memini me illud in vlla officina videre, aut a quoquam medico requiſitum vel adhibitum. Ex deſcriptione expectare licebit ſpiritum inſtar mixturæ ſimplicis rectificatæ et ſpiritui cornu cerui combinatæ. Non probat talia præſens ſæculum, et ſi omnino deſiderentur, poſſunt vſus tempore facile coniungi.

SPIRITVS VITRIOLI PHILOSOPHICVS.

Potius a ſale communi, quam a vitriolo erat denominandus. Quid philoſophici nomen ipſi attulerit, philoſophi diſpiciant. Eſt omni dote ſpiritus ſalis.

SPIRITVS VITRIOLI SIMPLEX.

Eſt acidum vitrioli purius et leuius, phlegmate adhuc multo dilutum. Inſeruit vſibus chymicis et pharmaceuticis pluribus. Interne adhibetur, dilutus aquis conuenientibus, ad potiunculas et iulepos, ſitis reſtinguendæ et caloris contemperandi cauſſa præſcriptos, acido grato ſapore imbuendos. Quando ſpirituoſis affunditur, cum ipſis induit naturam blande ſedatiuam et anodinam.

SPIRITVS VITRIOLI TARTARISATVS.

Eſt ſpiritus vitrioli et tartari inter ſe iunctus, et ab admixto ſpiritu vini aliquantulum volatilis factus: rarioris vtique vſus. Meliori ratione mixturam ſimplicem ipſi ſurrogabimus.

SPIRIT. VITRIOLI VOLATILIS.

Qui hic deſcribitur, eſt tenuiſſimus et ſubtiliſſimus vitrioli ſpiritus, qui igne mediocri poteſt elici: cuius proinde aciditas leuior et benignior eſt, faciliuſque per poros noſtri corporis transſpirat. Exc. D. D. STAHLIVS modum edocuit copioſe facileque impetrandi ſpiritum vitrioli volatilem, quem vide *opuſc. chymic. pag.* 246. *ſeqq.* Denique aliqui, vt in nouiſſima editione additur, ita vocant ſpiritum vitrioli dulcem, non amplius acidum ſed ſulphu-

ſulphureum ſpiritum, virtutis anodinæ, carminatiuæ et aperitiuum.

SVLPHVR AVRATVM ANTIMONII FIXVM DIAPHORETICVM.

Fixum hoc ſulphur dicitur ſenſu practico, quod non facit vomitum, quemadmodum mercurium fixum, qui non mouet ſaliuationem, vocamus, et ab ipſo non requirimus fixitatem in igne perferendo. Varii ſunt modi talem puluerem ſulphureo-regulinum ex antimonio parandi a variis propoſiti, vt ANGELO SALA, GLAVBERO, ROTHIO et aliis, quorum quidam ſatis draſtici ſunt in vomitu excitando, vt vix multum ſint croco metallorum inferiores, alii mites inueniuntur. Plerumque id cernitur quod eadem doſis, quæ primo vomitum induxit, altero die ſumta leuem nauſeam tantum moueat, deinceps nihil moueat, niſi ſudorem. In terris Brunſuicenſibus crebro adhibetur *panacea Glauberiana*, quæ et *Conerdingiana* ibidem dicitur. In Galliis frequentatur *puluis Carthuſianorum* ſiue *Alkermes minerale*, cuius præparationem tradit *pharmacopœa Argentoratenſis pag.* 136. Apud nos experitur ſulphur antimonii auratum ſecundæ præcipitationis, quod ex reſiduo tincturæ antimonii paratur. Plura vide in Ill. HOFFMANNI *obſeruat. phyſicochem. pag.* 289. *ſeqq.* qui et de viribus nos edocet *pag.* 292. his verbis; *Multiplici ſumus experientia edocti, eiuſmodi ſulphure antimoniali bene præparato et correcto contumaces et chronicas paſſiones, præſertim quæ ex ſtagnatione et corruptione lymphæ pro-*

proueniunt, glandularum etiam rebelles tumores, vlcera antiqua, aliaſque fœdas impuritates cutis, pertinacem quoque epiphoram, interpoſito ſimul decocti diluentis et ſanguinem depurantis vſu, dexterrimo cum ſucceſſu fuiſſe ſublata. Inſuper etiam conuulſiuum aſthma, hemicraniam quoque et pertinaces intermittentes, ſcabiem inſtar lepræ malignam et parua ex lue venerea incommoda, bis ſe antimonialibus conuenienti doſi exhibitis, profligata fuiſſe reminiſcimur. Hactenus HOFFMANNVS. Quantum valeat in catarrho ſuffocatiuo, propoſito ægroti exemplo oſtendit D. D. ROEMPLERVS in diſſertatione inaugurali 1720. hic propoſita præſide illuſtri D. D. ALBERTI.

Quantum valeant hæc aurata ſulphura cum mercurio dulci combinata, *medicis Edinburgenſium actis* nuper declaratum eſt, quorum duo ſpecimina Exc. D. D. WERLHOF, vir medicinæ illuſtrandæ et amplificandæ natus, fautor noſter omni obſeruantia colendus, Latinitate donata nuper edidit, et erudita epiſtola ipſam methodum clariorem reddidit. Mihi ipſi, excitato per obſeruationem D. D. CLAVNIGII, quæ *Ephemerid. A. N. C. Centuria I. pag.* 46. legitur, ante iam complures annos in animum venit ſulphur hoc iungere æthiopi minerali, aut, vbi fortiori cuneo opus videbatur, mercurio præcipitato rubro, patienti edulcoratione mitificato, (de quo ſuo loco dixi,) ſemperque gauiſus ſum optato ſucceſſu ſatis celeris et tranquillæ curationis.

SVP-

SVPPOSITORIVM COMMVNE.

Vſus ſatis notus, et remedium vſui ſatis eſt commodum, modo caueatur a melle in affectibus inteſtini ad ſuppurationem ſpectantibus, quoniam ad accelerandum hunc euentum mellita valde inueniuntur efficacia.

SYRVPVS ABSINTHII COMPOSITVS.

Syrupi nomen eſt arabicæ originis, diuque a viris doctis monitum eſt meliorem rationem ſequi qui ſcribunt *ſirupus*, aut, quod b. D. D. LENTILIO conſuetum eſt, *ſirubus*. Sed ſi omnia ad hanc rationem etymologicam mutare velimus, totum nomen eſſet transmutandum, pro *ſ* ponendum *ſch*: pro *i*, *a* vel *e* in prima ſyllaba, in altera etiam pro *u*, *e* vel *a*: nam Arabes *ſcherbet* vel *ſcharbat* efferunt. Nolui quicquam mutare, non ſolum ne ordinem alphabeticum turbarem; verum etiam quod infinita ſunt alia, vſu iam recepta et confirmata, in omnibus linguis, quæ ſapientius tolerantur quam nouantur. Hic abſinthii ſyrupus compoſitus a MESVE ad nos transmiſſus eſt, commendaturque ad appetitum excitandum, atque ventriculo cum inteſtinis roborando. Laudatur etiam in cachexia et fluore albo emendandis. Dilui debent ſyrupi decocto aliquo, aut aqua deſtillata conuenienti. Video etiam BARBETTVM tranſtuliſſe hunc ſyrupum ad vſum externum in vulneribus atque vlceribus digerendis

gerendis et mundificandis, et ad iniectiones ſinuoſis vlceribus repurgandis deſtinatas.

SYRVPVS FLORVM ACACIÆ.

Eſt ſatis blande ſolutiuus, cum aliqua ſubadſtringendi facultate, quare aluo ſubducendæ conuenit, et ſeorſim in nephritide ac lumbricis commendatur; quo poſito intelligi poteſt, cur etiam in antepilepticorum catalogo conſpiciatur. Datur teneræ ætati per parua cochlearia, donec operatio ſubſequatur: in adultiori additur infuſis et decoctis laxantibus ad vncias duas et amplius. Etiam ſero lactis poteſt adiici.

SYRVPVS ACETOSÆ EX SVCCO.

Plenis litteris exſcribendum eſt nomen acetoſæ in formulis, ne intelligatur ſyrupus acetoſus, qui eſt oxymel, acetum mulſum. Conducit in omni morbo, vbi calor et ſitis remedium poſtulant. Additur potui ægrotantium, ſiue aqua ſit, ſiue decoctum aut iulepus.

SYRVPVS ACETOSELLÆ.

Eundem vſum præſtat, eademque ratione exhibetur.

SYRV-

SYRVP. ACETOSITATIS CITRI.

Eſt gratiſſime acidus, adeoque, vt priores, adhiberi poteſt caloris et ſitis vehementis ſolatio, potui ægrotantium immixtus.

SYRVP. AGRESTÆ.

Dicitur etiam *de omphacio.* Ob auſteritatem ſubadſtringentem, atque iunctam aciditatem in febribus cholericis magni a veteribus factus eſt, tam ad æſtum refrigerandum quam vomitum immoderatum compeſcendum. Commendatur etiam grauidis inordinato appetitu laborantibus. IACOBVS SYLVIVS monet, omphacium premendum eſſe ex vuis rubris, quæ plurimum adſtringentis ſucci præbent. Dandum præcipiunt veteres ad fluxus alui compeſcendos initio ſumendi cibi, ſi autem vomitus vrgeat, poſt cibum, doſinque determinant duas vncias.

SYRVP. ALTHÆÆ FERNELII.

Deſcribit ipſum *method. med. lib. VII. p. m.* 130. et commendat ad craſſam obſtruentemque renum pituitam et lentam purulentamque eorum ſaniem et arenulas blande ac clementer expurgandas citra manifeſtum calorem: vt et ad vrinæ ardorem demulcendum. Semina quatuor frigida alii omittunt. Datur commode cum decocto nephrocathartico aut, ſi in moleſtiis catarrhalibus tuſſique requiritur, cum pectorali aliquo. Poteſt etiam cochlearibus ſucceſſiue aſſumi.

SYRVP. AQVILEGIÆ.

Ab aliquibus prædicatur cordialis, febre maligna, variolis ac morbillis laborantibus valde vtilis. Alii ſeorſim commendant ad ſcorbutum oris, vel ſolum, vel remixtum ſpiritu ſalis dulci.

SYRVP. DE ARTEMISIA COMPOSITVS.

Deſtinatus eſt vitiis menſium vel ſuppreſſorum vel imminutorum aut deprauatorum corrigendis, itemque partui et ſecundinis ac lochiis promouendis. Plerumque decoctis additur, aut potionibus, quæ aliorum vehiculo deſtinata ſunt.

SYRVP. AVRANTIORVM CORTICVM.

Eſt gratiſſimus ſyrupus, virtute analeptica, ſtomachica et carminatiua inſigni præditus. Additur potiunculis edulcorandis.

SYRVP. BERBERVM.

Aeſtum nimium compeſcit et ſitim reſtinguit, ſi potui ægrotantium admiſceatur. Habet etiam aliquid ſubadſtringens, quo conuenit ſyrupo agreſtæ.

SYRVP. DE BETONICA.

Quantis laudibus exornetur betonica, nemini obſcurum eſt: dolendum modo, quod maiores noſtri ad tam multa commendando effecerunt, vt neſciamus,

nus, quæ ſint mala quibus proprie medeatur. Eſt gitur fere vniuerſalis ſyrupus, qui omnis generis potionibus, electuariis, bolis, vbicunque ſyrupi vſus eſſe poteſt, addi queat, ſi non certo fructu, abſque tamen damno et reprehenſionis metu.

SYRVP. DE BRYONIA.

Bryonia purgat vteros et pectus: ſuccus etiam eius commemoratur aliquando finem longo et incognito morbo optatum attuliſſe, eiiciendo copiam ranarum viuarum, quæ in inteſtinis hoſpitata fuerant. Dari itaque hic ſyrupus poterit aſthmaticis, hyſtericis, et vbi ſuſpicamur infeſta animalia intus latitare. Apud MESVEN *de ſimplic. cap.* 25. inuenio, quod e ſucco bryoniæ, melle ac vino fiat potio ad ſtrumas experta: quod in hunc ſyrupum fere quadrat; quare experientiæ commendatur.

SYRVP. BVGLOSSÆ.

Cordialis eſſe perhibetur, mentem exhilarare et pectori prodeſſe.

SYRVP. BYZANTINVS COMPOSITVS.

A MESVE deſcribitur ſub titulo: *Syrupus acetatus diarrhodon*, et commendatur ad febres complexas et eas, quæ formam corporis corrumpunt, obſtructiones hepatis et lienis. Roſæ adduntur ſcopo adſtringendi. Vocatur etiam Arabibus *ſyrupus dimari*,

dinari, quaſi qui crumenam medici ducatis repleat. Datur vncia ad vncias tres.

SYRVP. BYZANTINVS SIMPLEX.

Etiam a MESVE acceptus eſt, qui commendat ad icterum et febres putridas billioſas et phlegmaticas ſolutu contumaces. Si poſt ſeptimam aut nonam diem non ſolutæ eſſent febres, huius ſyrupi vſum aduocabant.

SYRVP. CAPILLORVM VENERIS.

Simplex in vſu eſt et *compoſitus*. Simplex, a capillo veneris ſeu adianto vero, blandas et temperatiſſimas vires tonicas et aperitiuas nactus, quas PETRVS FORMIVS, Medicus Monſpelienſis ſingulari libro prædicauit, ad hypochondriorum et pectoris varia vitia ab atonia pendentia efficaciſſimus, in Gallia Narbonenſi et vicinis prouinciis adeo familiari vſu frequentatur, vt infuſo theæ loco ſacchari adhibeatur. *Compoſitus*, in conſortium aſſumit linguam ceruinam dictam, earundem virium plantam, et ex aperitiuis ac lubricantibus, glycyrrhizam, aſparagum et maluam; ad pectoris infarctum expediendum et renum vitia expetitur. Poteſt iungi cum ſyrupo althææ et oleo amygdalarum dulcium, ac in pectoris vitiis cochleatim lingi.

SYRVP. CARDVI BENEDICTI.

Carduo benedicto vires ſtomachicæ, alexipharmacæ et antifebriles a vulgo non minus quam a medicis

nedicis tribuuntur; quin ſunt, qui longe plura et antum non omnia in morbis chronicis ab ipſo expectant, et in ipſa peſtilentia certum auxilium. Datur vncia vna et altera vel infuſo aliquo vel aquis conuenientibus diluta.

SYRVP. CERASORVM ACIDORVM.

Eſt benignum et gratiſſimum æſtus ac ſitis remedium, adeoque conſpicuum analepticum in feoribus. Iulepis additur ad ſatietatem bibendis.

SYRVP. CERASORVM ACIDORVM CVM FLORIBVS TVNICÆ.

Eſt idem ſyrupus aliquibus, quæ cordialia creduntur, et in rerum ſumma parum faciunt, additis. Vſus eſt idem. In magna virium proſtratione poteſt aqua et vino ſimul diſtemperatus præberi.

SYRVP. CICHORII EX SVCCO.

Dicitur etiam *de ambubeia ſimplex*, quod nomen CORN. CELSVS pro cichorio adhibet. Vires complectitur aperitiuas et blande tonicas, vnde eſt polychreſtus in omnibus morbis chronicis.

SYRVP.

SYRVP. DE CICHORIO CVM RHABARBARO.

Alterandi vires cum præcedenti communes habet, quibus accedunt euacuantes blandæ a rhabarbaro, quæ in tenera infantili ætate ſatis efficaces ſunt ad aluum ſubducendum, intenduntur autem, quoties res poſtulat, grano vno vel altero extracti rhabarbari admixto. In adultis vtiliter additur decoctis reſoluentibus et aperitiuis. Poteſt etiam pro his ſtimulari addita tinctura illa rhabarbari, quæ *animæ* eius audit. Datur ſyrupus infantibus per cochlearia, adultis ad vncias duas.

SYRVP. DE CINNAMOMO.

Eſt analepticus, colore, odore et ſapore gratiſſimus, blande ſpirituoſus ſyrupus, qui pro iis, qui ferre talia poſſunt, iulepis et mixturis analepticis vtiliſſime additur. Eſt quoque ventriculo roborando, et nauſeæ ac indigeſtioni emendandæ, aptiſſimus.

SYRVP. CITRI CORTICVM.

Etiam hic valde eſt gratus et vinoſus ſyrupus, qui admodum conuenit in morbis catarrhalibus et malignis ad vires erigendas et excretiones tam intendemdas quam reuocandas. Additur potiunculis et iulepis.

SYRVP. E CITRO TOTO.

Ɛſt ex inuentione IO. PREVOTII, Profeſſoris medici in academia Patauina quondam clariſſimi, qui ɔſum in morbis malignis creberrime adhibebat, dabat-ue vnciam vnam cum aquis conuenientibus: vide cele-errimi medici Lubecenſis PAVLI NEVCRANTZI brum *de purpura*, *pag.* 412. Sed gratiæ multum mittit ob addita quædam amara alexipharmaca: uare etiam his omiſſis paratur ad præſcriptum in ouiſſima editione ſubiunctum: poteſtque facile, bi vſus poſtulat, ſyrupis contraieruæ et ſcordii dditis ſuppleri.

ƩYRVP. DE TOTO CITRO ESSENTIFICATVS.

Etiam hoc medicamentum morbis malignis oppo-nitur. Inuentor eſt CAMILLVS, chymicus atauinus, a quo acceptum modo dictus PREVO-TIVS illud communicauit cum D. D. NEVCRAN-TZIO, qui in libro *de purpura pag.* 425. deſcripſit. ic ſatis conuenit cum noſtra deſcriptione, niſi quod eminum contundendorum et admiſcendorum nulla bi fit mentio. Doſis eſt a drachmis tribus ad vn-iam integram, in peſte, febribusque malignis et utridis. Non ſolum malignitatem arcet et putredi-em domat, ſed et collapſas vires inſtaurat, et vir-ute ſua diuretica materiam noxiam potenter per vri-as educit.

SYRVP. COCHLEARIÆ.

In affectibus ſcorbuticis conuenit, tam interne cum decoctis et potionibus aliis commodis, quam externe, gargariſmis et fotibus oris additus.

* SYRVP. CONTRAYERVÆ.

Valde multum alicubi commendatur et adhibetur, ob vim blandam alexipharmacam, non exæſtuantem: vnde potiunculis diapnoicis additur pro illis, qui variolis et morbillis laborant, aliiſque febribus continuis et malignis correpti ſunt. Proſtat ſimplex, quem *pharmacopœa Argentoratenſis* deſcribit, et compoſitus, quem docet D. D. NEVCRANTZIVS citato libro *pag.* 423. Eſt hic vltimus valde vicinus ſyrupo de toto citro, et eo potiſſimum differt, quod contraieruæ maior additur quantitas.

SYRVP. CORALLIORVM.

Succus berberum coralliis infunditur, qui bonam illorum partem diſſoluit: deinde ſaccharo addito conficitur. Eſt igitur refrigerans et adſtringens. Quantum vere cordialis ſit, experientiæ permitto. In fluxibus quibuſcunque cohibendis valet. Additur potionibus et electuariis.

SYRVP. CYDONIORVM.

Cydoniorum ſuccus eſt ſubadſtringens, cum principio quodam ſedatiuo et anodino; quare in nauſea et vomitu vt et fluxibus alui ſedandis crebro adhibetur. Additur potiſſimum electuariis et bolis roborantibus, præcipue illis, quibus abortum præcauere cupimus, ad quem finem etiam facere creditur, ſi amygdalæ dulces excorticatæ, ſyrupo huic intinctæ, crebro eſitentur. Doſis eſt ad vnciam vnam, et vltra.

SYRVP. DIACODION MONTANI.

Hæc deſcriptio eſt ad mentem illuſtriſſimi Patauinorum medici IO. BAPT. MONTANI: ſed ipſum medicamentum longe eſt antiquius, et a GALENO *de compoſ. medicam. ſec. loc.* iam deſcriptum, ab ALEXANDRO TRALLIANO *lib. V.* valde laudatum. Nomen ipſi eſt *διὰ κωδειῶν*, i. e. *de capitibus papaueris*, quæ recentia, vna cum ſeminibus, decoquuntur, atque baſin medicamenti conſtituunt. MONTANVS addidit ſiliquas dulces, vnde ab aliquibus vocatur *ſyrupus de ſiliquis.* In tuſſi acri irritatiua eius vſus eſt ad materiam incraſſandam, et effeːratum motum blande compeſcendum. Datur per parua cochlearia lingendus, maxime veſperam verſus.

SYRVP. DIASEREOS ANDERNACI.

IOAN. GVINTHERIVS, a patria ANDERNACVS dictus, inuentor eſt, et deſcribit ipſum in

pulcherrimorum commentariorum *de medicina veteri et noua* parte ſecunda *pag.* 438. 439. Nomen inditum eſt a baſi, quam faciunt cichoreum et intybus, herbæ ambæ amaricantes et lacteſcentes, edules, quas Græcum nomen σέρις denotat, et cum ſuis ſpeciebus ſub ſe comprehendit. De viribus et vſu ipſe auctor nos edocet, ex hoc ſyrupo interdum cochleare vnum vel ſemunciam, cum modica hordei aqua, cui cinnamomi aliquid incoctum ſit, pueris bile ſuffuſis, vel obſtructionem et duritiem viſcerum expertis, aut lumbricis infeſtatis, ante cibum ſalubriter exhibuimus: prouectioribus in ſimilibus affectibus duo cochlearia, cum ſyrupi violacei aut roſacei ſolutorii vno, et quaternis aquæ intybi, aut hordei, aut alterius conuenientis; valentioribus vncias duas cum vna ſyrupi roſati ſolutorii et aquæ cichorei duabus. Delicatis et febri carentibus aquæ ex cinnamomo deſtillatæ cochlear vnum aut alterum admiſcere ſoleo.

*SYRVP. DOMESTICVS.

Vocatur etiam ſyrupus *de rhamno cathartico*, ſeu *de ſpina infectoria.* A REINERO SOLENANDRO, LAZARO RIVERIO, SYDENHAMO, SIMONE PAVLI aliiſque præcipui nominis medicis valde commendatur ad hydropem, cachexiam, arthritidem, luem veneream curandam. Quin ipſis nuper natis infantibus ad meconium expurgandum a vulgo datur, et paullo adultioribus ad coagulum lactis blande educendum. Datur a drachma vna vel duabus ad vncias duas: obſeruatumque fuit tormina nulla excitari, ſi poſt aſſumptum illum cibi aliquid aſſumatur. Deſcriptio videri poteſt in pharmaco-

poeis

pœis D. D. AVGVSTANORVM et ARGENTORATENSIVM.

SYRVP. EMETICVS.

Eſt vinum emeticum in ſyrupi conſiſtentiam redactum. Dilutus datur vel aqua ſimplici vel aliqua ſtomachica et carminatiua, a drachma vna ad ſex: addi etiam clyſteribus poteſt vncia vna et altera in apoplexia et catarrho ſuffocatiuo.

SYRVP. DE ERYSIMO LOBELII.

Deſcribit ipſum ipſamque plantam, quæ baſi eius ſeruit, MATTHIAS LOBELIVS *obſeruat. ſtirpium pag.* 103. cui loco addi debent, quæ in *aduerſarus pag.* 69 leguntur. Vulgo ſolet pro eryſimo haberi et adhiberi vitium ſegetis æſtiuæ, rapiſtrum: ſed ad hunc ſyrupum parandum requiritur illa planta, quam verbenam feminam vulgo vocant. Profitetur Lobelius ſe a RONDELETIO Monſpelienſi profeſſore celeberrimo vſum plantæ edoctum eſſe. Exempla, inquit, ſuccurrunt quam plurima, quæ ſecundiſſime tum præceptoribus, tum nobis poſtea ſucceſſerunt. Phonaſcos memini tum iuuenes, tum ætatis prouectæ, quibus ferme iam amiſſa voce et ſpiritu, limpida et ſonora vox reſtituta fuit, vnius eryſimi et opera eximii profeſſoris RONDELETII, qui primus vſum monuit. Albo experientiæ calculo a pluribus egregiis viris paſſim notatur: vide ETTMVLLERI *colleg. practic. pag.* 222. ibique laudatos auctores. Datur vncia vna: poteſt commode iungi ſero lactis, ſicque calide hauriri. Con-

tinuandum eſſe vſum auctor monet, et corpus antea expurgandum.

SYRVP. DE FARFARA.

Simpliciſſimus hic ſyrupus non eſt iners ad pectoris vitia emendanda. Incraſſando et leniendo agit. Datur per ſe cochleatim, admiſcetur potionibus, decoctis, infuſis, electuariis pectoralibus.

* SYRVP. FLORVM JACEÆ. SYRVP. FLORVM PERSICORVM.

Jacea hic intelligitur, quæ vocatur etiam viola tricolor. Vterque ſyrupus, teneræ ætati datus, vomitorius eſt, atque hac occaſione ſæpe aufert cauſſam et fomitem epilepſiæ infantilis : vnde in catalogo remediorum huic morbo aduerſantium legi merentur. Dantur per parua cochlearia, donec eueniat vomitus. Prouectiori etiam puerili ætati vix amplius vomitum mouent: ſunt tamen reſoluentia et diapnoica: poſſuntque externe etiam adhiberi pro ſtimulo in clyſteribus, ad vnciam dimidiam, vel integram, quæ in magis adultis etiam longius procedere debet.

SYRVP. FRAGORVM.

A fragis vinoſam dulcedinem et diureticas vires habet, cum analeptica virtute. Additur iulepis.

SYRVP. DE FVMARIA.

Aſſumitur ad electuaria, quæ ſcabioſis, aut alia impuritate cutanea laborantibus, vt et lue venerea affe-

affectis præſcribuntur: quorum in gratiam paratis decoctis etiam addi poteſt. Sed et ſcopo generali diapnoico ſolet adhiberi.

SYRVP. DE GLYCYRRHIZA.

Eſt pectoralis: additur eclegmatibus, electuariis et potionibus ac decoctis, quæ tuſſi laborantibus deſtinantur.

SYRVP. GRANATORVM.

Habet gratiſſimam aciditatem refrigerantem et analepticam, cum virtute ſubadſtringendi: vnde potiſſimum expetitur ad medicinas, quæ parantur morbis cum impetuoſa aut nimia excretione coniunctis.

SYRVP. HEDERAE TERRESTRIS.

Hedera terreſtris eſt plantula viribus traumaticis ac reſoluentibus pollens: quare ad affectus pectoris ac renum, vt et vteri, commendatur: vnde hic ſyrupus medicamentis, quæ ſubuenire his partibus debent, addi ſolet.

SYRVP. HYSSOPI.

Eſt compoſitus ex reſoluentibus, aperitiuis, incraſſantibusque pectoralibus. Conuenit igitur in tuſſi et aſthmate.

SYRVP. IVIVBINVS.

Eſt a MESVE ad nos transmiſſus, qui ad raucedinem et tuſſim, vt et pleuritidem, ipſum laudat.

Deliniendis faucibus et incraſſandis defluxionibus acribus et irritatiuis ſatis commodus eſt. Idemque ad vrinæ vitia æque bene confert. Lambi vel lingi potius debet, aut per parua cochlearia in vitiis pectoris aſſumi, quam confertim deuorari aut aquis dilutus hauriri.

SYRVP. LENITIVVS DE TRIBVS.

Eſt ſyrupus aluum blande ſubducens, ſed parum hodie vſu tritus, ipſis fatentibus Dom. AVGVSTANIS, a quibus acceptus eſt. Nomen habet ab eo, quod folia ſennæ, cum multis aliis ingredientibus, ter infundi debent. Carere illo commode poterimus.

SYRVP. DE MANNA SOLVTIVVS.

Eſt laxans et fere a mulieribus ex pharmacopolio petitur, vt puerulis exhibeatur, ſi quando aluus illorum tarda moleſtias facit. Datur per exiguas portiones, donec effectum ſufficientem edat.

SYRVP. MASTICHINVS.

Ventriculo roborando, quin et cerebro commendatur. In omni affectu frigido ſatis bene conuenit. Dari poteſt vncia dimidia ad ſeſcunciam.

SYRVP. MELISSÆ.

Vocatur etiam *e ſucco meliſſophylli*; tribuuntur ipſi vires cordiales et vterinæ. In febrium malignarum curatione, ſi lipothymiæ accedunt, multum celebra-

lebratur: itemque laudatur, quando menſes moram trahunt.

SYRVP. MENTHÆ.

Carminatiuus eſt et ſtomachicus, vt et vterinus: minus, quam bini præcedentes gratus.

SYRVP. MYRTILLORVM.

Eſt refrigerans et blande adſtringens, quare in hæmorrhagiis ac alui et ſeminis fluxu, vt et fluore albo vel decoctis vel electuariis additur. Subſtituitur ſyrupo myrtino ſimplici, quem veteres ex baccis maturis myrti parabant, quibus noſtra patria deſtituitur.

SYRVP. MYRTINVS COMPOSITVS

Et Græci et Arabes myrti baccis multum tribuebant in compeſcendis omnis generis profluuiis, tam ſanguinis, quam ventris et vteri. Dabant aqua ferrariorum dilutum, pro qua hodie fere aqua aut ſuccus plantaginis adhibetur. Præcipue ad electuaria et confectiones, quibus tali caſu vtimur, ſolet expeti.

SYRVP. DE NICOTIANA.

Syrupus hic a centum et pluribus iam annis valde fuit celebratus ad ſuppuratos in pectore ſanandos ad tuſſim humidam, quando expectoratio intercepta eſt aut difficilius ſuccedit. Præclare ipſum laudat EPIPHANIVS FERDINANDVS *hiſtor. XXXII.*

pag. 100. affert autem deſcriptionem a noſtra diuerſam. Alii etiam commendant ad epilepſiam: credo, ſi quid eſt in ventriculo et primis viis, quod vomitu excitato expellat, aut per aluum educat. Pectorali ſcopo ſyrupus hic datur modica quantitate, quæ vomitum peragere nequeat, vt effectu potius reſoluente et anodyno iuuet: quod ſi vero vomitus excitetur aut ventriculi ſubuerſio illuc ſpectans, hauſto iuſculo, vel vino calido aromatiſato, mox conquieſcet. Eſt etiam vſus externus, vt ad vlcerum ſordidorum ſinus repurgandos addatur paratis decoctis.

SYRVP. NVCISTÆ.

Eſt carminatiuus et ſtomachicus, poteſtque cum fructu adhiberi in nauſea et vomitu ſedandis.

SYRVP. NYMPHÆÆ.

Eſt anodinus et refrigerans: in gonorrhœa virulenta, vrinæ ardore, menſibus dolorificis cum fluore albo ac hæmorrhagiis impetuoſis confert. Datur cum decocto aliquo aut ſero lactis.

SYRVP. PAPAVERIS ALBI.

Eſt diacodion GALENI. Tuſſi acri cum materia tenui et irritatiua conducit, illam demulcet, et ſomnum blande inuitat. Datur per ſe lingendus, additur emulſionibus, linctibus. Etiam ad vrinæ ardorem facit, poteſtque iungi cum ſyrupo dialthææ Remeliano.

SYRVP. DE PAPAVERE COMPOSITVS.

A MESVE acceptus eſt, qui illum commendat ad tuſſim ſiccam, deſtillationes acres irritatiuas, phthiſin et vigilias nimias, præſertim ab importuna tuſſi dependentes. Alii laudant effectum præſentem a ſola gargariſatione, ſi dilutus vel aqua frigida, vel deſtillata farfaræ aut capilli veneris adhibeatur. JACOBVS SYLVIVS etiam ad alui fluxus et dyſenteriam bene ipſum facere perhibet.

SYRVP. PAPAVERIS ERRATICI FLORVM.

Vires habet blande anodynas et pectorales, quare iulepis et decoctis vtiliter additur.

SYRVP. PASSVLARVM LAXATIVVS.

Vires habet a foliis ſennæ et manna. Non eſt contemnendus, modo caueatur ne ſennæ virtus laxatiua coctione, quam non perfert, diſſipetur. Poteſt ex tempore parari, ſi paſſulis ſatis iam decoctis brodium iſtud feruidum infundatur ſennæ, et ſuper cineres aliquandiu digeratur, admiſceaturque decolato huic infuſo ſaccharum et manna, ſicque calide hauriatur: quod remedii genus ſæpe expertus ſum in viro, qui hernia ſcrotali laborabat, quam bracherio coercebat: quo tamen, quia ſibi a laboribus durioribus non ſatis cauebat, impedire non poterat, quin ſemel iterumque inteſtinum deſcenderet. Repoſitione facta atroces dolores permanebant, quibus

illico ſolatium afferebat tale infuſum ex ſenna cum paſſulis, (quæ tamen, vbi res moram non patitur, omitti poſſunt) et manna. Dari poteſt vncia vna ad duas.

SYRVP. PÆONIÆ FLORVM.

Additur mixturis et potionibus aut electuariis, quæ pro epilepticis parantur.

SYRVP. POMORVM.

Antiqui eſt vſus. PAVLVS ÆGINETA laudat iam ſub nomine *hydromeli*. MESVE tribuit ipſi vim cor imbecillum roborandi, atque ſyncopen tremoremque cordis emendandi. Acida poma dulcibus adduntur, vt in febribus ad calorem exſtinguendum tanto magis valeat.

SYRVP. DE PORTVLACA COMPOSITVS.

Semen portulacæ, quod inter frigida minora refertur, tritum cum ſucco intybi et granatorum acidorum coquitur. Ab eo vim ſubadſtringentem ſuſcipiunt ſucci. Commendatur a MESVE ad ſitim, febrium ardorem, ventriculi et hepatis intemperiem calidam corrigendam, tamquam valenter refrigerans.

SYRVP. DE PVLSATILLA.

Pulſatilla acrimoniam vehementem, exurentem et veſicas excitantem, non minus ranunculo, poſſidet. Neſcio itaque, quam ſecuri aut acrimoniæ illius ex-

per-

pertes ſint eius flores. Syrupi huius mentionem factam ab vllo auctore, præter D. D. ZORNIVM in *botanologia*, nondum inuenire licuit. Is autem perhibet, quod variolas ac morbillos potenter expellat, pectori pulmonibusque, excretionem promouendo et ferociam tuſſis minuendo, bene faciat, anguſtiasque pectoris minuat. Circumſpectæ permittitur experientiæ. Mihi de vſu eius certo doctos viros coram et per litteras percunctanti, nondum inuenire licuit, qui ſe profiteretur vſus felicis documenta vidiſſe.

SYRVP. DE DVABVS RADICIBVS.

Eſt decoctum radicis petroſelini et fœniculi cum ſacchari ſ. q. Habentur ambæ radices aperitiuæ ſimulque ipſis ineſt aliquid mucilaginoſi et humorum acrimoniam demulcentis : quare in morbis diuturnis et intermittentibus febribus, præſertim nothis, commendari eius vſus conſueuit : vbi tamen dubites, annon præſtet iuſculum ex his radicibus coctum; exemplo magni CRATONIS, qui decocto raparum exſiccatarum mira ſe præſtitiſſe reliquit ſcriptum.

SYRVP. DE QVINQVE RADICIBVS APERIENTIBVS.

Ab oxymelite compoſito hoc tantum differt, quod in illo plus aceti accedit, et ſemina carminatiua ſimul decoquuntur. Eſt a MESVE traditus, qui bilem craſſam et auulſu difficilem illo incidi abſtergique, et obſtructa hepatis, lienis ac renum aperiri docet. Videantur ſupra dicta de oxymelite.

SYRVP.

SYRVP. RIBIVM.

Dum ignoramus, quid *ribes* Arabum ſint, aut ipſis deſtituimur, noſtris vtimur, et ab iis profecto ſucco acido-dulci, refrigerantem et ſubadſtringentem effectum non iniucundum præbente.

SYRVP. ROSARVM EX INFVSIONE.

Præſcribuntur roſæ rubræ: quum vero intentio ſit ſyrupum ſolutiuum parare, æque vt in altero, qui fit multiplici infuſione, puto pallidas in vtroque debere adhiberi. Infuſum ita paratum vocari ſolet *mucharum* roſarum. Hoc ſi affundas radicibus cichorei herbæque fumariæ, accipies addito ſaccharo *ſyrupum roſatum laxatiuum de ambubeia*, qui a RAYMVNDO MINDERERO olim in pharmacopœam Auguſtanam introductus, nondum in vſu eſſe deſiit: ſi ſine hoc additamento, addito ſaccharo pares, fit ille in titulo præſcriptus. Aluum blande ſubducit, ipſisque tenerrimis drachma vna, et amplius, adultis ad vncias duas treſue dari poteſt.

SYRVP. ROSARVM SICCARVM.

Hic, quia roborans et adſtrictorius eſſe debet, ex roſis rubris parandus eſt. Commendatur ad omnem alui fluxum, vomitumque compeſcendum, et remediis fluori albo deſtinatis adiicitur.

SYRVP.

SYRVP. ROSARVM SOLVTIVVS.

Re ipſa parum differt ab illo prægreſſo *per infuſionem* dicto: paratur autem hic infuſione multiplici roſarum recentium pallidarum ſeu incarnatarum. Quo recentior eſt, eo efficaciorem deprehendi notat MASSARIAS *p. m.* 463. qui doſin ad tres quatuorue vncias præſcribit. Vocatur ob præſtantem operationem *aureus*: aliis *rhodopharmacum*.

SYRVP. RVBI IDÆI.

Eſt gratiſſimus omni dote ſyrupus, quare iulepis analepticis et refrigerantibus frequentiſſime additur.

SYRVP. SCELOTYRBICVS FORESTI.

Morbo ſcorbutico detentis interius datur aſſumendus ad ſymptomata eius mitiganda, et exterius ad oris, faucium et columellæ eroſiones illinitur, gargariſmisque adiicitur. Ex pharmacopœæ Auguſtanæ præſcripto ſuccis fumariæ et lupuli auctior paratur.

*SYRVP. de SCILLA.

Excell. Dom. D. STAHLIVS in ſchediaſmate, quo de vſu ſuarum pilularum balſamicarum diſſerit, hunc ſyrupum certis caſibus addendum clyſteribus docet. Puto intellexiſſe illum *looch de ſcilla*, quod ſuperius vidimus.

SYRVP. de SCORDIO.

Interne ſumtus vim alexipharmacam exſerit, et in affectibus catarrhalibus præcipue conducit, hominibus vtique ſenibus. Externe poteſt aſſumi inter decocta, quæ vlceribus imponuntur aut ſinubus iniiciuntur.

SYRVP. de SCORDIO COMPOSITVS.

De hoc in pharmacopœa Auguſtana annotatur, quod HIERON. MERCVRIALEM auctorem habeat, quodque præcipue conueniat in febre petechiali, omnibusque morbis ab humorum corruptela ſeu putredine ortis.

SYRVP. de STOECHADE.

Eſt FERNELII, qui ipſum deſcribit *method. med. lib. VII. pag.* 127. laudatque ad cerebri atque neruorum affectus frigidos, vt paralyſin, epilepſiam, conuulſiones, tremorem et deſtillationem a capite.

SYRVPVS DE SYMPHYTO FERNELII.

Deſcribitur loco, quem modo indicauimus, *pag.* 129. Promittit, quod tabidorum et vlceratorum pulmonum ſaniem et pus blande ac leniter expurget, ſine metu erupturi ſanguinis, pulmoneſque pariter corroboret. Additur decoctis et electuariis pectoralibus. Eſt ſubadſtringens, poteſtque non minus

minus vtilis eſſe ad omnis generis fluxus, tam aluinos, quam ſanguineos.

SYRVPVS TVNICÆ FLORVM.

Placuit veteribus vires ipſi cordiales inſignes tribuere ac analepticas, neque minus cephalicas, et alexipharmacas. Subuereor ne nimium laudando veras laudes obfuſcarint. Aliquid ſubadſtringens in his floribus eſt, quo atoniam aliquantulum corrigunt, atque affectibus hinc pendentibus ſuccurrunt.

SYRVPVS VERONICÆ.

Quantæ vires veronicæ tribuantur, notum eſt. Harum maior pars ab infuſo, quod cum ſaccharo plerumque bibitur, adeoque ſyrupus dilutus eſt, exſpectatur. Hic vel decoctum ſaturatum expetitur, quod adſtringens eſt: vt pharmacopoea Argentoratenſis præſcribit: vnde ſyrupus emergit renibus ab arenulis purgandis præcipue vtilis: vel ſuccus a planta recenti contuſa expreſſus, qui pariter ſcatet particulis terreis ſubadſtringentibus, atque ſic pectorali et nephritico ſcopo potiſſimum conducit.

SYRVPVS VIOLARVM SOLVTIVVS.

In tenera ætate aluum ſoluit, adultioribus, ſi magna quantitate detur, idem beneficium præſtat. Clyſteribus additur pro tenera ætate. Cum oleo amygdalarum dulcium ſubactus præbet bonum eclegma pectorale, quod cum ſpiritu ſalis ammoniaci aniſato efficacius fit, et raucedini ſatis bene ſuccurrit. Potiunculis acidulis additus in colorem elegan-

ter

ter rubrum vertitur. Vires cordiales in medio relin-quuntur.

TAMARINDORVM PVLPA.

Quicquid in tamarindis vtile eſt, complectitur modo non ſit vehementius feruefacta inter eua-porandum nimiam humiditatem. Additur bolis e electuariis.

TARTARVS CHALYBEA-TVS.

Eſt cremor tartari, ſpiritu vitrioli acidulatus, e vitrioli martis aliquantillo imbutus, vt ſcrupu-lus vnus paullo plus vnius grani contineat. Ventri-culo flaccido emendando, digeſtioni et egeſtioni iu-uandæ aliquam operam affert, modo illis præbeatur qui vere atonia tali laborant, nec incauta continua-tione fructus perdatur.

TARTARVS EMETICVS.

Vtiliſſima et ſcitu maxime neceſſaria ſunt, quæ de præparando hoc medicamento monet Exc. D. D. NEVMANNVS in illis prælectionibus, vbi de antimonio tractat, *pag.* 346. et 348. quibus obſer-uatis cauebuntur multi errores in periculum ægro-tantium et medici aliquoties decurrere viſi. Para-tum ex vitro antimonii efficaciorem altero, qui fit ex croco metallorum, plerique credunt. Doſis in adul-to plerumque iuſta eſt, ſi tria aut quatuor grana præ-beas: ſed vidi etiam ad quinque vel ſeptem adeo grana exhibitum non exceſſiuos vomitus concitaſſe in hominibus ruſticis, robuſtis et duris.

Ad

Ad omnia emetica pertinet cautio, ne præbeantur hominibus, qui a prægreſſa magna excandeſcentia vomituriunt, aut illis, qui febribus malignis epidemiis correpti ferociter vomunt: de quo legenda eſt pulcherrima diſſertatio illuſtris FRID. HOFFMANNI *de medicina emetica poſt iracundiam, veneno*: ac credo pleroſque caſus, quibus medicinæ emeticæ funeſtum euentum ſortitæ ſunt, non tam medicamenti qualitati, quam intempeſtiuo huic vſui debere aſſignari, et erroneæ perſuaſioni ipſam naturam his motibus viam oſtendere medico, qua eundum ſit.

Si tartari emetici vnum vel alterum granum addas pilulis, quæ hydropicis præſcribuntur, effectum pulchrum reſolutorium et diapnoicum plerumque obſeruabis: quem effectum comparare licet cum iis, quæ de refracta antimoniatorum doſi, ex præcepto SYLVII, notauimus, quum de ſapa vomitoria ageremus: itemque cum effectibus ſulphuris aurati, ac pulueris ſcillæ compoſiti, itemque extracti ac ſyrupi nicotianæ.

TARTARVS NITRATVS.

Venit etiam nomine *nitri regenerati*. Leuiter vulgari acrius eſt, atque penetrantius. Maluntaliqui hoc vti in inflammationibus internis curandis, quam altero vulgari.

TARTARI OLEVM PER DELIQVIVM.

Interne, dilutum prius, adhiberi poteſt, vbicunque opus eſt alcalino ſale: externe adhibetur cuti

 mundi-

mundificandæ, cum oleo amygdalarum dulcium coagitatum et concuſſione vitri permixtum. Saponem, quem interno vſui deſtinamus, ex hoc coqui cum oleo puro oliuarum vel amygdalarum iuuat. Plurimum vſibus chymicis conſumitur.

TARTARI SAL.

Eſt alcalium omnium præſtantiſſimum. In ſicca forma vix offertur. Adhibetur aliquibus purgantibus excitandis, vt rhabarbaro et ſennæ. Plurimum vſum præſtant in laboribus chymicis. Confer vtiliſſimas prælectiones Exc. D. D. NEVMANNI *de ſalibus alcalino fixis.*

TARTARI SAL VOLATILE.

Neſcio quibus vſibus tantopere expetatur. Sine vrinoſis, aut empyreumatico oleo vix impetrabitur: horum autem ſat multa in officinis habemus. Cum oleis æthereis digeſtum in ſaponiformem conſiſtentiam abit ſal alcali fixum, quod vocamus correctorem Starckeyanum; quem deſtillationi committentes ſal etiam volatile nanciſcimur, ſi vera promiſit ipſius auctor: ipſe enim experimentum nondum feci, etſi vidi ſemet in vitro, quo aſſeruatur, ſponte eleuare floſculos, qui oſtendunt volatilitatis rudimentum.

TART. TARTARISATVS.

Vocatur etiam ſolubilis, quia, cum ipſe crudus tartarus difficillime ſoluatur, hic in quouis liquore facile diffluit. Præbet optimum reſoluens reſinoſo-

rum, ſi cum ipſo ſoluto rite decoquantur: vnde colligitur in noſtro corpore non minus eſſe efficax ad coagula reſoluenda. Vſus externus eſt ad vlcera ſordeſcentia blande repurganda, vt conſolidationi apta fiant. Interne datur a ſcrupulo ad drachmam dimidiam: ſæpeque vel præmittitur vel iungitur vſui fontium. Adde D. D. BOERHAAVIVM *chem. p. II. p.* 265.

TART. TARTARISATVS LIQVIDVS CITRATVS.

Eſt propemodum idem medicamentum non ad formam ſiccam redactum, ſed eſſentiæ citri aut aurantiorum modico imbutum, ne ſitum contrahat. Datur drachma dimidia, quin integra.

TART. VITRIOLATVS.

Non iniuſte vocatur digeſtiuum vniuerſale: non enim ſolum primas vias detergit, verum etiam ſubit ipſos humores eorumque ſpiſſitudinem et lentorem emendat, ſicque excretionem ſæpe feliciter affert tam menſium, quam hæmorrhoidum diu fruſtra molientium, ſi iuſta doſis, drachma dimidia et amplius, debite diluta fuerit. Frequentiſſimus hodie eſt vſus inter pulueres ſalinos ab illuſtri STAHLIO profectos, quorum ſpecimina ſupra vidimus. Si non omnino ſaturetur acidum, dicitur *ſpiritus vitrioli* coagulatus, quem MYNSICHTVS mire prædicat.

TART. VITRIOLATVS TACKENII.

Minus pretioſus, quam præcedens, bonitate tamen ſi non præſtantior, certe nihil inferior eſt, modo in præparando adhibita fuerit iuſta diligentia. In hac vrbe a compluribus iam annis non adhibetur alius, credoque centenarios integros quotannis conſumi. Vſus eſt idem. Illud addo, quod in vlceribus repurgandis, inque fungis, qui e gingiuis ſæpe enaſcuntur, aut in vulneribus capitis e meningibus pullulant, præſtantiſſimam opem ferat puluериſatus et inſperſus.

THERIACA ANDROMACHI.

Theriaca medicamenta veteribus dicebantur, quibus vis ineſſet hominem a noxis illis vindicandi, quas morſus et ictus venenatorum animalium intuliſſent. Hæc tamen antidotus, Neronis temporibus compoſita, non ſolum ex iſta ratione nomen accepit, verum ex illa maxime, quod trochiſcos viperarum, quos ἀρτίσκους θηριακοὺς Græci dicunt, recipit: quaſi dicas antidotum ex viperis, ad morſus et ictus venenatorum animalium valentem. In eam contulerunt veteres, quicquid legiſſent ſcopo theriaco eſſe vtile: vnde factum eſt, vt longa enaſci debuerit formula. Sed et alter ſcopus erat, vt redderetur γαλήνη, ἱλαρὴ καὶ εὔδιος, quibus nominibus eam auctor inſigniuit, quaſi denotaturus effectum a doloribus, curis et moleſtiis animum exuendi et tranquillitatem, hilaritatem, ſerenitatemque reducendi. Atque hoc potiſſimum ſcopo opium, crocus, aromata adiiciuntur: cumque moleſtiam adferre

opium

opium crudum potuiſſet, indiguit corrigentibus variis; ex quo altera cauſſa elucet, cur longa fuerit facta formula: quæ vere non tam confuſa eſt, vt vitio creati cenſores aliqui impudenter declamant. Meo iudicio referri inter compoſitiones magno ingenio factas debet, cui admodum paucæ inter muſteas noſtras conferri merentur, ſi modo vlla meretur. Quum theriaco proprie dicto ſcopo nobis parum proſit, potiſſimum conſiderabimus, quam bene ad vſum anodinum concinnata fuerit.

Baſin conſtituit opium, cuius figentem ac motus ſiſtentem efficaciam corrigunt ſcilla, duplo pondere adiecta, ac piper: vt quoduis opii granum antagoniſtam habeat duo ſcillæ grana, ac piperum granum vnum cum dimidio. Sed nec ſola, quamuis præcipua, hæc ſunt corrigentia; verum ex abundanti magna alexipharmacorum, carminatiuorum et diureticorum copia accedit, actiuorum vtique omnium, quæ narcoſin ab opio inducendam minuunt, et excretiones blande concitant.

Quatuor ſcrupuli theriacæ, iuxta noſtram deſcriptionem paratæ, fouent vnum opii granum: ex quo æſtimabimus, quouſque liceat danda illa progredi. In tenerrimis puſionibus, torminibus alui ad continuos et miſerrimos eiulatus compulſis, vidi minus quam dimidium grani, additum pulueri Marchionis et magneſiæ albæ, opem optatiſſimam quaſi momento attuliſſe. In prouectiori ætate et morbi vehementiſſimo impetu maiorem doſin requiri conſentaneum eſt. OLAVS BORRICHIVS *de ſomn. et ſomnifer.* §. 32. teſtatur in peſte Hafnienſi obſeruatum fuiſſe, hanc antidotum non profuiſſe, niſi ad duas, quin tres integras drachmas eſſet oblata. Ad tres

etiam drachmas, vna cum diaſcordii drachmis ſex, ex aceto bezoardico oblatam, in peſte Polonica ſaluti fuiſſe expertus teſtatur D. D. ERNDL *Eph. A. N. C. Centur. VI. obſ. XXX. pag.* 255.

Accuſatio grauiſſima opii crudi, quod excretiones ſupprimat, theriacam adeo non ferit, vt potius manifeſtum ſit quam belle eas, tempeſtiue et iuſta quantitate porrecta, promoueat. Exemplo eſſe poſſunt *pilulæ ad dyſtokiam* b. D. D. MAVRITII HOFFMANNI, quæ fiunt ex theriaca, additis, quantum modo ſatis ad conſiſtentiam acquirendam, pulueribus cinnamomi et glycyrrhizæ: quarum ſcrupulus vel drachma dimidia datur. Nuperrime illarum effectum in puerpera tenerrima cum gaudio conſpexi. Dolores ad partum omnes ſuperius vergebant, ferociterque vomituriebat. Offerebatur bolus ex iiſdem ſubito paratus, cuius partem primo oblatam illico reuomebat, alteram retinebat aſſumtam, et vix horæ dimidio interiecto geminam prolem feliciter enitebatur, lochiis bene deinceps fluentibus, ceteriſque omnibus rite ſuccedentibus.

Longum foret de vtilitatibus huius per tot ſæcula probatiſſimæ medicinæ ſcribere, varioſque modos interne externeue adhibendi ediſſerere. Diiudicanda hæc res eſt ex communibus medicinæ rationalis doctrinis, de vſu anodinorum tempeſtiuo. Certe quum vehemens fibrarum ſolidarum ſtrictura ſpaſmodica liberum et æquabilem humorum circulum præcipue turbet, iuſtumque excretionum ſalubrium ſufflaminet, aut vario modo corrumpat peruertatque, ſucceſſum: conſentaneum vtique eſt eam medicinam, quæ ſpaſmos demulcet et æquabilitatem motus ſic reſtituit, ad ſalutem plurimum conferre

et

et excretiones ſalutares reſtituere. Quumque theriaca id omnium ſecuriſſime et certiſſime efficiat, permittendum eſt, vt laudibus bene partis porro effloreſcat: quas tuebitur in eorum manibus, qui iuſto tempore, nec temere nec timide, adhibebunt.

Nec omittendum videtur, quod vix vſibus apta ſit recens parata; et minimum ſex menſes iam adeptam adhiberi oporteat. Quo vetuſtior eſt, eo mitior deprehenditur.

THERIACA DE CITRO.

Theriacam et mithridatium æquis partibus coniungit, gratiamque accipit a corticibus citri conditis. Non mala compoſitio, quæ ad vnciam dimidiam offerri poteſt, vbicunque vel tormina alui a cauſſa frigida vexant, vel nauſea ac vomituritio ſedari debet. Conueniet etiam grauibus temporibus vel locis verſantibus ad transſpirationem liberam conſeruandam, aluique fluxus compeſcendos.

THERIACA CÆLESTIS.

IOSEPHVS QVERCETANVS, more chemicorum ſui ſæculi, præclarum putabat, ſi in anguſtum contraherentur medicinarum vires, vt pauca grana vel guttulæ effectum abſoluerent. Eius perſuaſionis ductu theriacam veterem reformare aggreſſus eſt. Reſcindebat itaque mel, quod tres quartas partes illius complet: et loco eius, quod in theriaca Andromachi pulueres vegetabilium ponuntur, eorum pleroſque extractioni permiſit, indeque

craſſamentum parauit excipiendis ceteris idoneum. Videatur ipſemet in *pharmacop. dogmat. reſtitut. p. m. 528. ſeq.* Sed quia philoſophis et filiis artis ſolis offere, vt ſcribit, *pretioſas has raritatis margaritas voluit*, multaque *philoſophica loquendi ratione et conſuetudine* protulit: factum eſt, vt in diuerſis officinis ad diuerſum modum præſcriptum præparetur: quod apparebit deſcriptionem noſtram contendere cum aliis haud grauato. Quod moneo, vt a nobis deinceps dicenda capiantur de ea præparatione, quæ terrarum noſtrarum pharmacopoeis præſcripta eſt.

Baſis hic manet eadem, opium ſcilicet, ſed ſpiritu vini extrahendum, ac deinde aqua, per acidum vitriolicum remixta. Corrigentia manent, ſed non integra et integris viribus; pulpam ſcillæ, ſed tertia parte minutam, reliquit Piper longum reliquit, ſed ad ſuperciliosæ artis ductum bis terue recoqui, id eſt, toties corrumpi iubet; album et nigrum omnino omiſit. Addita ſunt Andromacho ignota, bezoar vtrumque, bezoardicum minerale, ambra, lapidum pretioſorum ſolutiones, cinnabaris antimonii et natiua, pluraque huius generis. Vſque adeo diligens erat, vt et extractorum vegetabilium reſidua forti ignis tortura in cineres redigeret, potiundi ſalis cauſſa, quem adderet. Mihi perſuaſum eſt bonum QRERCETANVM operæ pretium non feciſſe ſua hac emendatione; potiusque delector illa ANDROMACHI theriaca, quæ cælum non affectat, ſed humi repere cum mortalibus, quorum vſibus deſtinata eſt, ſatis habet.

Difficile

Difficile eſt doſin determinare. Scriptum alicubi inuenio drachmam continere duo admodum grana opii: quod mihi vix probabile videtur, quum illa Andromachi, quæ tantam vim mellis habet, quatuor ſcrupulis non niſi vnum granum includat. Ni tædet audire ſua magnifice ebuccinantem auctorem, ipſum adducam de vſu diſſerentem: *Exhiberi poteſt ſtatim a primo præparationis die, et ſufficient pro doſi duo vel tria grana vt plurimum, et habebis theriacam admirabilem, cuius effectus ſunt cæleſtes ac diuini, contra omnia cuiuſcunque generis venena et affectus peſtiferos, deploratos et incurabiles. In ſumma, hæ ſunt veræ illæ theriacæ et alexiteria pretioſa et ineſtimabilia, digna profecto, vt regibus et potentibus offerantur: quorum vtique præparatio longa eſt ac difficilis: nec magiſteriorum, quæ adduntur, præparandorum ratio omnibus obuia eſt, ſed magno ingenio et ſolida eruditione præditis viris, veriſque philoſophis et chymico-medicis, quibus hæc arcana potiſſimum dedicare ac conſecrare volui, reſeruatur. Ceteræ vero turbæ et plebeculæ communi, abunde iam alias ſatisfactum eſt.*

THERIACA DIATESSARON.

Quatuor pulueres melle excipiendi nomen ipſi impoſuerunt. AETIO et PAVLO AEGINETÆ iam cognita, quamuis in aliquibus diuerſa. Noſtra per Arabes eſt transmiſſa. Opium non habet, ſed alexipharmaca, carminatiua et excretiones prouocantia. Iumentis ſat commode datur, atque

pro his potiſſimum parata proſtat. Sed et hominibus eſt vtilis, ſi temporibus locisque grauibus capiant drachmam vnam vel alteram. Ventriculum quoque et inteſtina, flatulentiis diuexata, iuuat. Veterinariæ medicinæ auctores addere præcipiunt ſcobem eboris, et ſic vno auctiorem vocant *theriacam diapente*, id eſt, ex quinque rebus compoſitam, cui mirificas vires tribuunt ad iumenta tam a morbis ſeruanda, quam eadem curanda.

THERIACA PRO FAMILIA.

Etiam hæc opio deſtituta, adeoque ſcopo anodino non apta eſt. Continet pulueres vegetabilium, alexipharmacorum et carminatiuorum ſatis laudabilium, qui craſſamento ex fructibus iuniperi, ſambuci et ebuli, adiecto etiam melle, excipiuntur. Conducet omnibus iſtis, quibus præcedens, ſubiectis et conditionibus. Optimum videtur cum aceto aut ſucco citri dilutum exhibere, quod etiam de theriaca Andromachi tenendum eſt.

TINCTVRA ANODINA.

Vncia vna continet, quicquid de drachma opii ſolui potuit: drachma vna fere octo grana ſouet: vnde ſcrupulus dimidius pro doſi ſufficit, hoc eſt guttæ XII. ad XV.

TINCTVRA ANTEPILEPTICA.

Eſt inſtar liquoris cornu cerui ſuccinati, cum eſſentia caſtorei mixti. Optimus ſpiritus, in deſcriptione requiſitus, eſt ille, qui non caret omni phlegmate: nam puriſſimus vix ſoluet ſalia. Dari poſſunt adulto guttæ XX, XXX.

TINCTVRA ANTIFEBRILIS.

Medicamentum videtur non eſſe aſpernandum: ſed vſum, a nemine quippe edoctus, tradere non valeo. Febribus intermittentibus, primarum viarum vitio exortis, præcipue conueniet. Sed aloen ac myrrham, vt omnes æque bene laturi ſint, vereor. Drachmam dari, diebus vacuis, poſſe exiſtimo.

TINCTVRA ANTIMONII ACRIS SIMPLEX.

Eſt ſpiritus vini nitro cauſtico imbutus, ab antimonio parum trahens, præſertim ſi aliquanto iam tempore parata ſtetit. Parum differt a tinctura tartari, quam infra videbimus, parque adhibendi eſt modus. Seorſim proſtat TINCTVRA ANTIMONII REGVLINA, quam nulla re a priori vere diuerſam exiſtimo, atque tam viribus, quam vſu, conuenire puto.

TINCTV-

TINCTVRA ANTIMONII TARTARISATA.

Dum antimonium cum ſale tartari liquatur, enaſcitur aliquod hepar ſulphuris, a quo ſimul regulina pars antimonii minutiſſime reſoluitur. Superfuſus ſpiritus vini ob oleoſas ſuas partes ſeſe tam ſulphureis, in illa maſſa contentis, quam alcalinis, imbuit, atque ſimul aliquas regulinas in ſe recipit. Indubium hoc aſſertum redditur, ſi quis modo velit explorare illud concretum, quod vitri, in quo hæc tinctura aſſeruata fuit, lateribus et fundo adhæreſcit. Non ſolum intus ſumtum, ad grana decem, vomitum concitat, verum etiam ſuper carbone, ope flammæ candelæ, conflari poteſt in globulos regulinos, quod mihi ſemel iterumque ſucceſſit. Confer, ſi placet, diſſertationem inauguralem D. D. MAYERI nunc Phyſici Vlmenſis, de *tinct. antimonii tartariſata*, *Altorfii* 1727. habitam. Et quamquam maiorem forte antimonii corporalis partem hæc tinctura refrigerata dimittit, nemo tamen facile determinauerit, quanto tempore opus ſit, vt omne deponat: multo minus aſſeuerauerit vmquam omnino liberam ab illo reddi.

Noui excellentem practicum, qui hanc tincturam parare ſolet ex æqualibus antimonii et ſalis tartari partibus, paratamque ſuperfundere crudo antimonio pulueriſato, atque cum ipſo per aliquot dies digerere, ita fit, vt omnem odorem ſulphuris mox deponat. Sic paratam ſatis magna quantitate ſumendam ægrotis ſuis, in rheumaticis affectibus, conſpicuo plerumque fructu præcipit.

Eſt

Eſt hæc tinctura ſatis nobile medicamentum reſoluens et aperiens, quem effectum non ſolum quaſi ſaponaceæ coniunctioni oleoſi et alcalini tribuo, verum etiam aliquid antimonialibus partibus, quantumuis paucis, adſcribendum puto. Quare efficaciorem vtique ſentimus recens paratam, quacunque alia ætatem quandam adepta. In impuritate ſanguinis lymphæque ſpiſſeſcentia corrigenda operæ facit vtique pretium. Magis reſoluens redditur, ſi vnciæ huius tincturæ vni addamus terræ foliatæ tartari ſiccæ drachmas duas vel tres, hæcque digeſtionis beneficio iungamus: quod in pueris atrophicis et induratione glandularum meſenterii laborantibus egregium medicamentum me edocuit amiciſſimus collega D. D. IVNCKERVS.

Iuuatur medicamenti efficacia diluentium congruo vſu: addi itaque poſſunt infuſa morbo conuenientia: aut acidularum vſui interponatur. Bataui aquam calcis viuæ cum vel ſine lacte ſimul iungunt.

Doſin non decet nimis timide offerre. Sæpius ipſe guttas L. LX. exhibui: alios noui drachmam integram, et amplius, bis, ter, quater vno die aſſumentes, modo copioſe diluta ſit, non ſolum impune, verum etiam optimis rebus ſuis.

Poteſt etiam hæc tinctura miſceri ſpiritu cornu cerui, quo belle antiſpaſmodica et tonica euadit.

TINCTVRA ANTI-PHTHISICA.

Quo conſilio phthiſi laborantibus deſtinetur, intelligi poteſt ex illuſtris quondam viri D. D. WEDE-

WEDELII amœnitatibus materiæ medicæ *p.* 349. *Fit*, inquit, *non raro in lipothymiis, in phthiſi, ſudoribus colliquatiuis, ſcorbuticis et hecticis, vt diſſoluatur corpus ſudore, cum præſentanea noxa ac virium debilitate inſigni. Opponenda tunc ſunt, quæ ſeri halituoſitatem et rarefactionem nimiam concentrant ac refrænant. Præſtant id interius conſtringentia, auſtera et remorantia terrea, — vt tinctura antiphthiſica — quacum non raro ſtitimus ſudores nimios varii generis.*

Ergo non toti phthiſi curandæ deſtinata eſt, ſed ſymptomati vrgenti oppoſita: quo ſcopo quam ſit idonea, quantumque ſudores illos ſtitiſſe vere proſit, non eſt huius loci quærere. Laudatur ab aliis in gonorrhœa ſiſtenda, aliiſque fluxibus nimiis compeſcendis, vt et ad pollutiones nocturnas. Danda præcipitur a guttis decem ad XXX. et vltra, caute tamen propinanda, ſi ventriculus iam ſit debilis.

* TINCTVRA APERITIVA MOEBII.

Valde olim celebris et celeberrimo auctori ſuo lucroſa tinctura fatum experitur plurium, quæ arcanæ olim fuerunt, medicinarum, quando publice innoteſcunt. Nihil aliud fuit, quam ſpiritus ſalis communis per alcali ſemiſaturatus, et coloris ſuſcipiendi cauſſa floribus quibuſdam rubris infuſus. Docet illam conficere modo laudatus b. D. D. WEDELIVS *amœnit. mat. med. pag.* 179. ibidemque de viribus diſſerit, quas longe veriſſimas prædicat, hypochondriacis, ſtomachicis, aperitiuis.

Adde

Adde III. HOFFMANNI *obſeruat. phyſico-chym. pag.* 134.

TINCTVRA AQVILEGIÆ FLORVM.

Eſt tinctura aquoſa, modico ſpiritus vitrioli acidulata. Floſculi additi colorem tradunt, vires a ſpiritu vitriolico pendent. Bonæ ſunt huius generis tincturæ ad feruorem et æſtum ſanguinis nimium compeſcendum, ſitimque ſedandam. Infunditur vncia dimidia vel integra potus ordinarii menſuræ vni, ſicque bibenda porrigitur. Libra tincturæ dimidia ſpiritus vitrioli drachmam dimidiam accipit.

TINCTVRA BALSAMI SVLPHVRIS.

Fit tinctura ſulphuris terebinthinatis particulis imbuta. Neſcio quibus prærogatiuis præ balſamo ſulphuris gaudeat: vſus idem erit tam internus, quam externus, qui eſt balſami.

TINCTVRA BELLIDIS FLORVM.

Idem eſt vſus, qui de tinctura florum aquilegiæ fuit indicatus.

TINCTVRA BENZOES.

Rarius ad internos vſus adhibetur in pectoralibus affectibus. Frequentior eſt vſus externus coſmeticus

meticus, quando vnciis aquæ quatuor drachma vna huius tincturæ infunditur, vnde fit liquor totus lacteſcens, cui nomen *lactis virginis* tribuitur, Eſt ſatis innocens coſmeticum, quod nitorem cuti gratum conciliat, eamque mollem reddit et ſeruat. Debet ſuper eam ſiccari. Etiam in ſericis, vbi color obſoletus factus eſt, ad illum reſtituendum valet.

TINCTVRA BEZOAR-DICA.

Eſt mixtura ſimplex compoſita, neſcio an vllo momento melior, et annon potius aliquanto deterior. Refertur ad celeberrimum chymiatrum D. D. MICHAELEM: ſed deſcriptiones admodum variant. Illa, quæ in pharmacopœis AVGVSTANA et ARGENTORATENSI legitur, longe minus eſt compoſita, parumque differt à mixtura ſimplici, niſi quod colorem rubrum habet, quum illa ſit excolor, aut tantum flaueſcat. Sed noſtra nimis recedit a ſimplicitate et exceſſiue opiata eſt. Quo fit vt doſin non liceat attingere eam, qua alias efficaciam laudabilem exſerit. Nam ad præſcriptum parata continet in vncia vna integrum, et paullo amplius, opii ſcrupulum; vt drachma duo grana et dimidium complectatur. Et quamquam incidere poſſunt morbi, vbi opiato adiecto opus eſſe poteſt: illud tamen nec perpetuum eſt in febribus aliisque morbis: et continuationem minime ſecuram præſtant opiata. Conſultius itaque puto, habere tincturam hanc ſine opio: quia caſu exiſtente facillime poteſt gutta vna vel

vel altera eſſentiæ anodinæ aut laudani liquidi admiſceri.

Datur illa ſine opio vt mixtura ſimplex, de qua ſupra dictum eſt, ampliſſimumque vſum habet diapnoicum, aperitiuum, leniſſimeque anodinum. Noſtra hæc vix vltra duodecim aut viginti guttas, præſertim ſi doſis ſemel iterumque repetenda eſt, ſecure præbebitur.

TINCTVRA BEZOARDICA CVM SPIRITV CORNV CERVI.

Haud parum concinnior eſt deſcriptio nouiſſima priori, quæ in editione præcedente legebatur, et nota ſubiecta ſatis acriter configebatur. Eſt etiam fundamento mixturæ ſimplicis ſuperſtructa, ſed acidum ſpiritus vitriolici refringitur per ſal volatile alcalinum, quod ſpiritus cornu cerui vehit: adeoque ad naturam ſalis medii multum accedit, atque diuretico-diaphoreticum quidem effectum edit: ſed refrigerante, temperante et anodina virtute inferior eſt ordinaria. Dari poſſunt guttæ XX. XXX.

TINCTVRA CATHARTICA.

Haud parum eſt melior et efficacior priori deſcriptione tradita. Spiritus vini reſinis ialappæ, mechoacannæ ac ſcammonii imbutus eſt: nam a radicibus ellebori nigri nihil poteſt recipere. Dari poteſt a drachma vna ad ſcrupulos quatuor: eritque

conſultiſſimum cum ſyrupo roſarum ſolutiuo mixtam bibere, ne reſina vehiculo aquoſo accedente præcipitetur.

TINCTVRA CATECHV.

Eſt catechu compoſitum quoddam Iaponenſium, in cuius naturam ſingulari libro inquiſiuit quondam D. D. HAGENDORNIVS. Natura pollet auſtera, ſtyptica: quare ipſi inter adſtringentia regnum a multis defertur. Laudatus auctor præfert hanc tincturam omnibus ex coralliis, marte, hæmatite et ſulphure vitrioli paratis. Quin anodinas etiam virtutes ipſi opio inuidiam facientes tribuunt. Dantur guttæ XX. ad XL. niſi conſiſtentiæ ſit ſpiſſioris inſtar extracti liquidi: ſic enim X. XX. ſufficiunt.

TINCTVRA CONFORTATIVA.

Niſi me omnia fallunt, titulus hic promittit medicinam aphrodiſiacam, quæ languidos in venerem excitet. Frigidis et phlegmaticis concedi poteſt, non autem plethoricis et ad ebullitionem ſanguinis procliuibus. Eſt eſſentia ambræ compoſita. Dari poſſunt guttæ XX. XXX.

TINCTVRA CORALLIORVM.

Tincturæ coralliorum tantum non omnes pertinent ad ſuperſtitionem chemiatricam: quod viri cordati iam diu agnoſcunt et profitentur.

ETTMVL-

ETTMVLLERVS iam pridem ſcripſit examen tincturarum huiusmodi, et poſt ipſum STISSERVS *Actor. labor. chym. ſpecim. III. cap. V.* ſpecimina varia examini ſubiecit. Pretio, quod ipſis ſtatuitur, reſpondens operæ pretium certe nulla facit. Binæ, quæ hic deſcribuntur, opinioni et fiduciæ vulgi datæ ſunt. Dari poſſunt ad drachmam dimidiam, commodo vehiculo permixtæ et dilutæ.

TINCTVRA GRANORVM ACTES.

Grana e baccis ſambuci intelligo arillos alias dictos Ex his contuſis oleum expreſſum obtinetur, quod vomitoria virtute certis caſibus commendatur. Quid autem ſpiritus rectificatus tam ex his, quam vitriolo crudo, extracturus ſit, non video. Iudicent experti.

TINCTVRA GRANORVM KERMES.

Eſt tinctura aquoſa, inſtar illarum, quæ ex floribus quibuſdam fiunt, parum acidulata, iucunde rubicunda. Tribuitur ipſi virtus cordialis, quæ ita intelligenda eſt, quod principium ſalinum ſtimulans animalis proſapiæ, a millepedum et canthäridum ſale gradu tantum diuerſum, motus exſtimulat, adeoque pulſum notabiliorem et excretiones uctiores reddit, atque has inter vrinam ſeorſim pellit. Doſis eſſe poteſt, vbi nihil prohibet, vt ſimiium aquoſo menſtruo paratarum.

Angli ſuam *tincturam ſacram* celebrant, quæ e *hieræ* vocatur, ex ſpeciebus hieræ picræ ſimplicis e coccionella, granis Kermes etiam longe præferenda cum vino Canarienſi paratam, quæ ventriculo ro borando, chylificationi iuuandæ, cachexiæ emen dandæ inſignem in modum prodeſt, atque his œco nomiæ naturali præſtitis fructibus ad complure grauesque morbos propulſandos inſeruit: quan noſtræ, vel notitiæ cauſſa, ſubiungere viſum fui Deſcriptio legitur in pharmacopœa Bateana.

TINCTVRA HYPERICI FLORVM.

ANGELI SALÆ encomio maxime innotuit, qu admirandam eam prædicat, ad curandam me lancholiam ac deprauatam imaginationem, maius que præſtare auxilium, quam aliud quoduis nobi liſſimum ac pretioſiſſimum medicamentum teſtatus ſuamque experientiam allegat. Etiam externus vſu eſt in vulneribus et vlceribus. Interne datur, vb morbus ſpirituoſa admittit liberalius danda, drachm dimidia ad integram.

TINCTVRA LACCÆ.

Vſus eſt externus in laxitate, cruentatione et ſcor butica exulceratione gingiuarum, præſertim ſub ſaliuatione euenerit. Diſtemperatur melle ro ſarum vel aquilegiæ atque linteo penicillo illini tur.

* TINCTV

* TINCTVRA LITHON-TRIPTICA ROTHII.

Inſtitor huius medicinæ per Europam celebris factæ, ciuis Lipſienſis, vt litteris ac commerciis florentiſſimæ vrbi notum eſt, multum vendenda illa lucratus fuit. De eius genealogia ad poſteritatis memoriam transmittere liceat, quæ a viris certis accepi. Laborauerat *Rothius* nephritico morbo, atque a medico quodam præſcripta fuerat medicina, quæ moleſtiis leuandis plurimum profuerat, ex fructibus acaciæ cum nucleo contuſis, et aliquantillo cantharidum, ſpiritu vini extrahendis. Hæc quum ipſi fuiſſet vſui, cœpit medicinam celebrare, ipſiuſque publicam mercaturam, impetrato priuilegio exercere. Eſt diuretica, ſed leniſſime, et inſuper tonica, adeoque modeſto et prouido vſui ſatis idonea, quamuis ad ſummam rei minime ſufficiens.

* TINCTVRA LVMBRICORVM TERRESTRIVM ANODINA.

Illuſtris quondam medicus Altorfinus D. D. IO. MAVR. HOFFMANNVS hanc in vſu habuit, uisque diſcipulis, quorum in tractibus Franconiæ et ueuiæ plures artis operibus probatiſſimi degunt, am commendauit, a quibus optimo cum fructu dhibitam ſemel iterumque vidi. Deſcribit eam *Ctor. labor. chym. p.* 282. *proceſſ.* 192. Altera mplicior eſt: altera, quo magis ſit ſedatiua archei, dicem cynogloſſæ, opium et caſtoreum in conſor-

 tium

tium aſſumit. Singularis vtraque habetur efficaci in doloribus arthriticis aliisque ſcorbuticis et ſpaſ modicis compeſcendis, in cancri occulti ad exulce rationem vergentis roſionibus et lancinationibus de mulcendis, in abigendo ictero, in aſthmate con uulſiuo ſoluendo. Doſis, ſi ſine opio parata ſit a guttas XL. LX., ſi cum opio, a guttis XV. ad XXV extenditur.

TINCTVRA MARTIS ELLEBORATA.

De hac ſingularem diſſertationem edidit b. D. D WEDELIVS iunior, vbi vires et vſum edo cet. Non eſt contemnenda in affectibus hypochon driaco-melancholicis et hyſtericis. Dantur ſcop alterandi guttæ XXX. XL., vbi vero augetur doſi ad guttas LX. C. etiam laxantem efficaciam pro dit.

TINCTVRA MARTIS MYNSICHTI.

Auctor de viribus vſuque eius diſſerit *armament pag.* 43. commendat ad hepatis, lienis, viſce rumque hypochondriacorum vitia. Dare eam iube a guttis ſex ad ſcrupulum dimidium in vino ve ſyrupis, decoctis aliiſque liquoribus, vt vires eiu dem eo melius penetrare ad remotas corporis parte poſſint.

TINCTV

TINCTVRA MARTIS CVM ARCANO TARTARI.

Eſt vitrioli martis cum liquore terræ foliatæ tartari ſolutio et coniunctio. Non poteſt nimius effectus adſtrictorius de ipſa metui; ventriculo autem, inteſtinis et hypochondriorum viſceribus amicam virtutem omni flacciditati, vt et verminoſæ colluuiei, contrariam promittit, ſi paruis doſibus præbeatur, iuueturque ſufficienti humido diluente et aperiente.

TINCTVRA MARTIS CVM VINO MALVATICO.

Idem de hac iudico, quod de præcedente. Ab auctore ZWELFERO valde commendatur ad obſtructiones hypochondriorum reſerandas, ſuppreſſosque menſes euocandos, emendandamque cachexiam. Ipſe doſin præſcribit a drachma vna ad duas treſue.

TINCTVRA MARTIS CVM SVCCO POMORVM BORSDORFFIANORVM.

Eſt viribus ſuppar præcedenti: aliqui loco ſucci pomorum laudatorum aſſumunt ſuccum cydoniorum; quod eodem, ni fallor, recidit.

TINCTVRA MARTIS E CROCO ZWELFERI.

Commendat hanc auctor ad eoſdem vſus, qui de prægreſſa prædicabantur. Doſin præſcribit drachmam vnam et amplius.

TINCTVRA MARTIS TARTARISATA D. LVDOVICI.

Vocatur etiam *tinctura vitrioli martis.* Vt maiori compendio, quam præcedentes omnes, paratur, ſic nulli earum cedit effectu tonico roborante. Doſis eſt drachma vna ad duas, pro gradu ſaturationis. Vidi aliquando vehementem diarrhœam ab vſu nimio excitatam. Refracta doſi oblata appetitum excitat: hæmorrhagias non tam impetuoſas quam diuturnas modeſto vſu et paruis doſibus cohibet et in ordinem redigit: quo nomine a b. STAHLIO ſubinde commendatam memini.

TINCTVRA MARTIS VITRIOLATA ANTISCORBVTICA.

In penultima editione de vſu et viribus hoc erat: *Medicamentum in affectionibus hypochondriacis, ſcorbuticis et hyſtericis viſcerum obſtructionibus reſerandis ac menſtruorum obſtaculis remouendis nobile.* Dari poteſt, vt priores ad drachmam vnam cum vehi-

vehiculo conuenienti. Refertur ab aliquibus ad auctorem b. WEDELIVM.

TINCT. METALLORVM.

A VIGANO *medullæ chemiæ pag.* 18. primo proditam inuenio. Eſt acerrima tinctura alcalina, quæ ad humores viſcidos reſoluendos et excretiones intendendas miras vires poſſidet, adeoque in omnibus humorum impuritatibus, obſtructionibus et infarctibus viſcerum expediundis et glandulis reſerandis vtiliſſime adhibetur. In venerea inquinatione humorum per ſe non ſufficit: bene autem facit mercurialibus coniuncta. Solent Bataui quidam hanc tincturam miſcere cum aqua calcis viuæ, ſicque adhibere ſatis magna doſi, diuque continuato vſu, de quo videantur *memoires de l'Academie des ſciençes Ann.* 1699. *pag.* 157. Ob acrimoniam valde magnam ſufficienti vehiculo diluta datur ad guttas XXX—LX.

Illa, quæ cum ſpiritu baccarum iuniperi paratur, eſt magis calida et diuretica: in gonorrhœa virulenta ſatis conuenit.

TINCT. ODONTALGICA.

Omiſſa eſt in nouiſſima editione. Eſt ſpiritus vini rectificatiſſimus rorellæ infuſus et ab ea colorem nactus. Ore detinetur. Dubium eſt an bonus effectus magis a ſpiritu quam plantula deriuari debeat. MYNSICHTVS aliam exhibet, quæ a D. D. ARGENTORATENSIBVS admiſſa eſt. Efficaciſſimam eam prædicat ad dolores etiam acutiſſimos, ſi ore, calefacta prius, detineatur.

TINCT. OPII D. CRAANII.

Non video quam prærogatiuam habeat memorabilem præ eſſentiis anodynis, quas ſupra vidimus. Vſus et doſis conueniunt illis.

TINCTVRA PAPAVERIS ERRATICI.

Cum tinctura aquilegiæ aut florum bellidis vſu doſique conuenit.

TINCT. PROPRIETATIS MYNSICHTI.

Eſt elixir proprietatis ſpiritu aniſato dilutum: hinc ſtomachicum, carminatiuum et pectorale remedium, quod ſatis probe ſe gerit ad drachmam vnam vel duas propinatum. Auctor eam ſic laudat: *in melancholia, hemicrania, vertigine, paralyſi, catarrho, aſthmate, tuſſi, ventriculo debilitato, cardialgia, quartana, calculo, cetera, medicamentum eſt illuſtre. Inſuper cor confortat, canitiem retardat et lætitiam adfert.*

TINCT. RHABARBARI.

Vidimus ſupra ſub titulo eſſentiæ.

TINCT. ROSARVM.

Vſus eſt, qualis tincturarum aquilegiæ, bellidis et ſimilium.

TINCT.

TINCT. SALIS VOLATILIS OLEOSA.

Eſt ſpiritus vini, quo diluitur ſpiritus cornu cerui, additis oleis quibuſdam carminatiuis. Scopo diapnoico et carminatiuo dari poteſt illis, quibus flatulentiæ ab acido ortæ moleſtias faciunt, vt et catarrhalibus, præſertim ſenibus.

TINCT. SOLARIS.

Quum tot ſint tincturæ ſolares paſſim proſtantes, mirum eſt, vix vllam illarum innotuiſſe, quæ non teſtimonia inſignium effectuum inuenerit: cuius rei cauſſam quærere, videtur operæ pretium. Puto in plerisque fiduciam et optimam exſpectationem ſub continuato vſu, deinde moderatam confortationem a ſpiritu vini, diætamque bonam effeciſſe plurimum. Tinctura ſolis orphanotrophei Glauchenſis ſingularibus libellis additisque obſeruationibus commendata eſt, quorum curationis exemplorum teſtes litteras magna ex parte ipſemet oculis vidi, ægrotosque, quibus ſupra ſpem profuit, noui: ſed nec paucorum memini, qui nullo effectu diu multumque vſi ea fuerunt. Seorſim in paralyticis et epilepticis notaui factum ipſius vſu operæ pretium. De tinctura ſolari celſiſſimi Electoris Moguntini egregium teſtimonium exſtat in *ephemeridibus Acad. N. C.* Non puto dedecere medicum talia in hypochondriaco-hyſtericis aliisque diuturnis paſſionibus ſubinde in vſum vocare, præſertim vbi imbecillitas magna virium et motuum potius remiſſio, quam exacerbatio præſens eſt.

TINCT.

TINCT. SPLENETICA.

Omiſſa eſt in nouiſſima editione. Eſt tartarus quidam tartariſatus liquidus. Satis bene dabitur ſpleneticis ad vnum et alterum cochlear.

TINCT. SVLPHVRIS.

Multos quondam laudatores habuit, qui vel ſcopo bechico, vel diapnoico vniuerſali commendauerunt. Non caret ſane vtilitate ſua, atque memini curationem magnæ exulcerationis ac diuturnæ feliciter fuiſſe peractam tali tinctura. Exiſtimo autem recens paratam eſſe debere, qua efficere aliquid cupimus: omneque, quod præſtat, ſimplicium florum vſu æque licere conſequi. Dantur guttæ XX. XXX. et amplius.

TINCT. TARTARI.

Conuenit cum tinctura antimonii tartariſata aliquam ætatem adepta. Infantibus, quando valde excruciantur torminibus, ad guttas ſex vel octo data cum vehiculo commodo, vere anodinum beneficium præſtat.

TINCT. TARTARI ANISATA.

Proba eſt in pulmonum infarctu cum tuſſi: itemque in colica a flatibus. Poteſt, vbi non exſtat, ex tempore parari, ſi tincturæ antimonii tartariſatæ aut tartari addatur oleum deſtillatum aniſi. Dantur adulto guttæ XXX. XXXX.

TINCT.

TINCT. VENERIS VIRIDIS. TINC. VENERIS CYANEA.

Magis pertinent ad apparatum, quam ad vſum. Non facile ſuaſerim talia adhibere, quia nauſeam et cardialgiam excitant, ad vomitum compellunt et nauſeoſum ſaporem durabilem relinquunt. Illa cyanei coloris alibi proſtat ſub titulo *tincturæ lunæ*.

TRAGEA ALBA.

Sunt aromatici puluеres et carminatiui, addita ad quamuis vnciam fere integra libra ſacchari. Iuuare poteſt concoctionem et diſſipare capitis dolores a cruditatibus exortos. Danda eſt vncia dimidia ad integram, cum fruſto panis toſti vino emolliti. Finiente prandio vel cœna plerumque aſſumuntur.

TRAGEA OPHTHALMICA.

Sunt itidem puluеres aromatici et carminatiui, cum radice valerianæ et euphraſia, et duplo, ad pondus omnium, ſaccharo. Iuuat claritatem oculorum, quantum chylificationem emendat, et aliquantulum etiam diuretico effectu. Dari debet ad vnciam dimidiam.

TROCHISCI DE ABSINTHIO.

A MESVE ad nos tranſmiſſi ſunt, qui eos commendat ad obſtructiones ventriculi et hepatis, et

ab his ortos dolores et febres antiquas, pertinaces. Roborant dictas partes et appetentiam excitant. Per ſe dari poſſunt ad drachmam vnam vel duas. Frequenter adduntur ſpeciebus pro infuſo amaro vinoſo.

TROCHISCI DE AGARICO.

Agaricum nec facile in puluerem redigitur, nec per ſe aſſumti operatio promta et facilis inuenitur, quum humoribus ventriculi ob leuitatem ſuam innatet. Propter hanc cauſſam exſtimulatur additis ſalinis et acribus, et compingitur oxymelite. Per ſe dati trochiſci infra drachmam vel ſeſquidrachmam parum mouere valent. Minus efficaces inueniuntur vetuſtatem nacti, quare videas plerumque præſcriptum *recens trochiſcatum*. Additur vinis medicatis, vbi a partibus remotis, vt articulis, educere materiam morboſam cupimus.

TROCHISCI ALHANDAL.

Pulpa colocynthidis inſtar corii tenax et piſtillo reſiſtens haud facile comminuitur: quare excogitatum eſt illam per gummoſos ſuccos intermixtos compingere, et ſic poſt perfectam exſiccationem mortario indere et piſtilli ictibus ſubiicere, vnde facile diſrumpitur ſubſtantia tenax et in puluerem minutum fatiſcit: qui denuo irrigatus in trochiſcos redigitur, tandemque exſiccati hi ad vſum reponuntur, ſic melius integras vires conſeruaturi, quam ſi aer puluiſculi omnes atomos ſubire et vires auferre vel alterare poſſet.

In codicibus Meſues ab antiquo irrepſit mendum, vt pro ſigno vnciæ ſcriberetur nota drachmæ: de quo, cum aliis, admonet MASSARIAS *de med. purgant. c. XXVI.* Et quamquam hodie omnes officinæ conſentiunt in vncias: facit tamen hæc obſeruatio ad intelligendum, qui factum fuerit, vt aliqui tam trochiſcorum horum, quam inde paratorum medicamentorum exceſſiuas doſes præſcripſerint.

Colocynthis vix alia, quam trochiſcorum horum forma, imponitur medicamentis. Summa doſis ad præſcriptum paratorum eſt ad grana ſex vel decem. At vero hodie vix vllus medicus his ſolis vtitur ad purgandum: belliſſime tamen adduntur pilulis purgantibus, quo exſtimulentur: ſufficiuntque grana duo, tria vel quinque. Adde, ſi placet, noſtram diſſertationem *de colocynthide.*

TROCHISCI ALIPTÆ MOSCHATI.

Trochiſci hi moſchati, id eſt odore moſchi imbuti, a quodam alipta, ſeu reunctore, inuenti et in vſum tracti, nomen ab inuentoris incogniti profeſſione acceperunt. Conſtant ex odoratis. In quauis drachma fere vnicum granum ambræ habemus et de moſcho ſextam vnius grani partem. Ad ſuffumigia pretioſa ſpectant, inſeruiuntque variis rebus odore imbuendis. Rarus eſt vſus internus: commendantur tamen pueris aſthmate et conſtrictione pectoris laborantibus et lac reuomentibus, quibus pauca grana ſufficient.

TRO-

TROCHISCI ALKEKENGI.

A MESVE, quem auctorem hæc deſcriptio habet, commendatur ad renum et veſicæ vlcera, ac natam inde dyſuriam. Obtundentia acre lotium, et calorem depaſcentem temperantia habent, cum ſubadſtringentibus quibuſdam ac anodinis.

Inſunt quædam, quæ facile ranceſcunt et corrumpuntur, quare non debent vetuſtatem conſequi. Cum opio parati in drachma vna habent granum vnum ac fere dimidium. MESVES doſin præſcribit drachmam vnam, iulepo quodam aut hydromelite diſtemperandam: commentatores vſum diu continuandum præcipiunt. Sed ſi id volumus aut minor quantitas eſt præbenda, aut in vſum vocandi ſunt illi, qui ſine opio parati fuerunt.

TROCHISCI BECHICI ALBI CVM MOSCHO.

Maximam partem facit ſaccharum, cum amylo, puluere ireos Florentinæ et mucilagine tragacanthi: pauxillum ambræ et moſchi accedunt, quod in drachma vix poteſt ad computum vocari. Qui tamen talia non ferunt, habent ſine his odoribus paratos, quos ad ſatietatem licebit adhibere. Obtundunt acrimoniam et aliquantum reſoluunt.

TROCHISCI BECHICI MAIORES FRIDERICI WILHELMI ELECTORIS.

Sunt ſuccus glycyrrhizæ depuratus et ſaccharo diſtemperatus. Fando accepi Belgam quendam apud glo-

glorioſiſſimæ memoriæ Principem magnam gratiam hoc remedio iniiſſe, quo ſæpe et feliciter vſus fuit.

Noſtro tempore, ſub nomine Gallico *la Regliſſe*, celebratur idem ſuccus glycyrrhizæ cum ſaccharo et gelatina cornu cerui: cuius inſignem fructum in tuſſi acri, raucedine et defluxionibus acribus catarrhalibus ſemel iterumque expertus, candide laudare debeo.

TROCHISCI BECHICI NIGRI.

Sunt ſatis noti vſus, vt et plebeii homines haud raro illis abutantur. In tuſſi pertinaci tam demulcendo quam reſoluendo iuuant.

TROCHISCI DE BERBERIBVS.

Sunt rarioris vſus. MESVE commendat ad febres ardentes et ſitim vehementem exſtinguendam. Sunt adſtringentes, quare etiam in fluxibus alui ac ſanguinis locum habere poſſunt.

TROCHISCI DE CAPPARIBVS.

Ad inflationem et duritiem ſplenis a MESVE commendantur. Dare iubet drachmam vnam cum vino, cui incocta ſint radix capparum, cortex fraxini et tamariſci.

TROCHISCI DE CARABE.

Commendantur a MESVE tamquam certum remedium hæmorrhagiarum cuiuscunq; generis. Dandam veteres præſcribunt drachmam vnam: quæ nullo modo correcti opii granum ſeſtertium complectitur: quare conſultum erit in ſcrupulo vno ſubſiſtere. Vehiculum præſcribitur ſuccus aut decoctum plantaginis vel myrti, aut agreſtæ ſuccus. Etiam clyſteribus indere veteres ſolebant, vbi alui nimios fluxus compeſcere placebat.

TROCHISCI DIARRHODON.

Etiam hi ab eodem auctore Arabe commendantur ad multos affectus, præſertim ad ventriculi dolorem, malam coctionem, febres antiquas, hydropem incipientem et cachexiam. Quæuis vncia habet camphoræ grana quinque: cetera ſunt tonica et roborantia. Poſſunt in atonia emendanda locum inuenire, vel per ſe ſumti, vel ſpeciebus pro infuſis vinoſis additi: quibus etiam melius, quam ſpecies diarrhodon, conueniunt.

TROCHISCI DE EVPATORIO MESVAE.

Auctor eos commendat ad tumorem et indurationem hepatis ac lienis, indeque natas febres antiquas

tiquas et harum rigorem, icterum, hydropem incipientem. Habet vim reſoluentem a rhabarbaro et aſaro, ac tonicam ab eupatorio et roſis rubris. Cum ſucco vel decocto eupatorii aſſumendæ ſunt.

Sed inter dubia vexata materiæ medicæ pertinet quæſtio, quæ planta ſit verum eupatorium, adeoque hic debeat intelligi. Plerumque agrimonia aut cannabina aquatica ſubſtituuntur: ſed vix vereor hic ſubſcribere VALERIO CORDO, qui his trochiſcis ſubiicit: *Eupatorium Meſuæ intelligendum eſt gratiola.* Eſt vere efficax remedium in cachexia et hydrope, ſed et draſticum, et ob inſignem amaritiem valde ingratum: vnde doſin pro intentione alterandi vel euacuandi probe diiudicare oportebit, et ingratum ſaporem corrigere ſyrupis, vt de cichorio cum rhabarbaro, diaſereos et ſimilibus.

TROCHISCI PRO FVMO CONTRA PESTEM.

Vſum titulus ſatis indicat: vtinam ſpem expleant.

TROCHISCI GALLIAE MOSCHATAE.

Gallia, Arabum ſermone, denotat *pretioſum.* Cumque plures in vſu eſſent tales compoſitiones, vt *aromatica*, *Sebellina*, quas apud MESVEN legimus, hæc diſtinctionis cauſſa cognomen *moſchatæ* accepit: cum præter odorata nihil habeat, ceteræ alia aromata et ſic dicta cordialia recipiant.

Per ſe dantur ſcopo cerebrum ac cor confortandi, ac halitum oris commendandi, pro iis, qui ferre talia poſſunt. In eorundem gratiam ſpeciebus ac pulueribus aliis adiiciuntur, vt odorem ipſis gratum tribuant.

TROCHISCI GORDONII.

Nomen habent a BERNHARDO GORDONIO, qui medicinam ſæculo XIII. exeunte Monſpelii docuit, et libri, qui *lilium medicinæ* inſcribitur, auctor fuit, ſuo tempore et inſequutis, ſumme æſtumati. Mire commendantur ad affectus renum et veſicæ, iuuari autem debent, pro circumſtantiarum exigentia, decoctis conuenientibus. Quoniam vero multa ipſis inſunt, quæ ætatem non ferunt, optimum foret, vbi vſus poſtulat, recens conficiendos curare.

TROCHISCI DE LACCA.

Sunt ex deſcriptione MESVAE. Vocantur etiam *de cancamo.* Vrinas mouent. Commendantur ad obſtructiones hepatis et lienis, et inde natas febres varias et aſciten. Bonitatem eorum primum cognoui in puerulo, qui poſt ſuperatas epilepticas conuulſiones abdomen durum, tenſum et inflatum habebat, cui perfectam ſanitatem reddiderunt. Dantur adultis ad drachmam vnam; cum decocto conueniente.

TROCHISCI MOSCHARDINI.

Admodum parum differunt a trochiſcis bechicis albis, niſi quod amylum ibi additum hic omittitur. Commendando oris halitui præcipue conuenient.

TROCHISCI DE MYRRHA.

Sunt medicamentum a RHASE practicis traditum et commendatum, *libro IX. ad Almanſor. cap.* 88. qui ad retentionem menſtruorum adeo vehemens et efficax hoc medicamentum eſſe ſcribit, vt etiam fœtum excutiat, ſi qua grauida eo vtatur. De doſi et vſu id docet, parari debere trochiſcos duas drachmas ponderantes, atque talem vnum die integro eſſe aſſumendum. Noſtro æuo minoribus doſibus ſtudetur: ſed apparet hinc, quo vſque liceat progredi in caſibus grauioribus, vbi fœtus mortuus aut ſecundina expelli debent.

TROCHISCI RAMICH MESVAE.

Qui vocem peregrinam *ramich* tamquam ſynonymum *rumicis acidi*, i. e. acetoſæ, accipiunt, non tetigerunt rem acu. Significat compoſitionem adſtringentem ex talibus, quæ veteres frigida et ſicca exiſtimauerunt. MESVE, ad quem auctorem perti-

nent, de viribus et vſu hæc ponit: *ventriculum, cor, hepar, imbecilla firmat, et lubrica viſcera ac inteſtina, choleram morbum ſiſtit, acrimoniam obtundit, animum reddit tranquillum, hæmorrhagiam omnem cobibet, ob quam naribus ſanguine fluentibus flando impellitur: aliis medicamentis miſcetur.*

TROCHISCI DE RHABARBARO.

Sunt et hi MESVAE, qui perhibet eos valere ad hepatis obſtructionem, dolorem, tumores præter naturam, affectus inueteratos eiuſdem, et hydropem et icterum et cachexiam. Datur drachma vna cum aqua vel vino, aut decocto aperitiuo.

TROCHISCI DE ROSIS.

Etiam hos tradidit idem MESVE, ad ventriculi dolorem, malam concoctionem, febres antiquas, hydropem incipientem et cachexiam idoneos. Danda eſt drachma vna ad alteram, cum vino vel decocto radicum aperitiuarum.

TROCHISCI DE SVCCO GLYCYRRHIZAE CORRECTO.

Succus glycyrrhizæ, ſatis magna quantitate lactis ſulphuris adiecta, addito ſale tartari modico redditur magis ſolubilis et penetrans, atque tranſpirationi mouendæ idoneus. Quatuor vnciis ineſt drachma

ma fere opii citrati ; vt in drachma ſint admodum duo grana : vnde colligitur ſcrupulum horum trochiſcorum per diem aſſumtum doſin eſſe ſufficientem in tuſſi feroci et irritatiua, aliisque catarrhalibus moleſtiis.

TROCHISCI DE TERRA SIGILLATA.

Iterum ſunt MESVAE, qui admodum efficaces prædicat ad ſputum ſanguinis, cum ſucco plantaginis potos. Ad fluorem vero ſanguinis e naribus, fronti illitos; ad menſes immodicos, vtero iniectos vel pubi illitos : ad mictum ſanguineum, in veſicam iniectos, et ad alias hæmorrhagias, parti ſanguine fluenti impoſitos : ad excoriationem cum ſucco cydoniorum vel alio adſtringente, applicatos. Caſu grauiore opium ſe addere ſcribit.

TROCHISCI DE VIPERA.

Viperæ in noſtra patria rarius obueniunt : quare plerumque ex Italia petuntur hi trochiſci, quos olim mittebant Patauini, addito teſtimonio facultatis medicæ comprobatos. Potiſſimum expetuntur ad theriacæ confectionem : rarius adduntur pulueribus, qui cutanea aliqua excretione laborantibus præſcribuntur, quia per ſuperficiem corporis euehere omnes impuritates creduntur.

TRYPHERA MAGNA.

Τρυφερὸν Græcis vocatur *delicioſum*, *voluptuarium*, tam ſenſu illo, quo denotatur aliquid ad voluptatem excitans, quam iſto, quo ſignificatur indolens, aut abſque doloris ſenſu agens. Sic apud GALENVM collyria tryphera vocantur, quæ conueniunt iis, qui nihil mordax perferre poſſunt: et SCRIBONIVS LARGVS *compoſ.* 230. hoc nomen tribuit medicamento, quod ſine dolore tollit externa vitia, quæ ferrum cum dolore ablaturum erat.

Sunt autem tres, quæ hic ponuntur, trypheræ ab effectu, quem promittunt, dictæ, quod concoctionem iuuando et flatulentias diſſipando animum ac corpus hilaritate atque alacritate aliqua mactant, coitusque deſiderium augent. Plenus titulus fit ſubaudiendo: *antidotus.* Ob ſaporem non merentur titulum a deliciis ductum: pertinent enim ad antidotos amaras, et ſub hac claſſe apud MESVEN leguntur.

Conſtat hæc *magna* potiſſima ſui parte ex carminatiuis, aromaticis et diureticis. Inſunt tamen cortices mandragoræ, et, ex veteri deſcriptione, quam D. D. AVGVSTANI quoque ſequuti ſunt, opium: quæ duo mihi videntur ad baſin medicamenti pertinere. Si cum opio parata fuit, vltra drachmam dari non debebit, quæ granum eius vnum, mandragoræ dimidium complectitur.

TRYPHERA MINOR.

Eſt ſine narcoticis, ſed multum limaturæ martis complectitur, in drachma quauis fere quatuor grana: cachecticis dari poterit. Pauxillo moſchi imbuta eſt.

TRYPHERA SARACENICA.

Eſt ex meris aromaticis et diuretico-diapnoicis, quibus excretiones aliquantum exſtimulari poterunt. MESVE promittit, quod coctionem ventriculi et hepatis ſuo calore iuuet, ob id flatus diſſipet, humores in ventriculo et aliis viſceribus putres abſumat, oris et corporis reliqui odorem et colorem commendet, laſſitudinem tollat, ſanitatem præſentem tueatur, morborum generationem prohibeat, venerem augeat, hæmorrhoidas ſanet. Dari poteſt ad drachmas duas, treſue.

TVRPETHVM MINERALE.

Per Arabes in frequentem vſum deducta olim magis, quam hodie, ad purgationes expetebatur radix Turbith, quam et Turpethum vocant. Quia vero hoc præparatum mercuriale ſuperius et inferius expurgat: hinc ipſi nomen datum eſt, cum cognomento mineralis, vt a vegetabili diſtinguatur. Eſt inter prima medicamenta chymica, diuque fuit in ar-

canis ſeruatum; quod apparet ex obſcuris deſcriptionibus, quæ apud multos auctores occurrunt. Erat olim velut ſacra anchora in curanda lue venerea, et hodieque veterani chirurgi illo multum vtuntur, quando ſaliuationem excitare cupiunt. Dant grana duo ad quinque vel ſex cum conſerua roſarum. Sed non video cur ſaliuationem cum tanta moleſtia excitare debeamus, remedio inſuper infido et violento, quod ſurſum ac deorſum euacuat, quum ad eundem finem tot aliis blandis modis peruenire tuto liceat.

Forte nullibi etiam tanto apparatu conficietur, quam in penultima editione præſcribitur: quum ſatis ſcopo idonea medicina breuiori via, quam nouiſſima præſcribit, poſſit obtineri.

Si quis mitiorem ad internos vſus deſiderat, docebit modum D D. KOENIGIVS in *ſelectu remediorum pag.* 19. Adde quæ dicta ſunt, quum de arcano corallino ageremus.

VITRIOLVM MARTIS.

Ad multas præparationes chymico-pharmaceuticas requiritur. Sed et ipſum in ſubſtantia iungitur ſæpe pulueribus et electuariis ventriculo roborando, lumbricis, præſertim latis, expellendis et cachexiæ emendandæ deſtinatis. Non conſultum eſt magna doſi præſcribere: ſufficit plerumque granum vnum vel alterum. Purgantibus additum auget euacuationem, aliquando ad exceſſum. Specialem vſum ex HARTMANNO laudat NIC. CHESNEAV in hydropicis,

poſt aquarum euacuationem, ad vias lymphaticas iterum conſolidandas. Nimirum ſingulis diebus per menſem vel quadraginta dies præbere iubet granum vnum huius vitrioli, cum pauxillo ſacchari, hora vna ante cibum ex vino vel aqua deſtillata: quod experientiæ commendatur.

VITRIOLVM VENERIS.

Interno vſui vix præſcribitur. Commemoratur tamen de quodam pictore Romano, quod multos pueros epilepticos ſanauerit ſolo vitriolo cyprio, quod mere venereum eſt. Credo id feciſſe virtute tam emetica, qua primarum viarum ſordes remouet, et anthelmintica, quam cum vitriolo martis communem habet. Sed nauſeoſum eſt medicamentum, quodque ventriculo valde moleſtum eſt. Externus vſus eſt ad repurganda vlcera et carnem fungoſam exedendam. Oculis etiam aliquando inflatur tenuiſſimus puluiſculus, aut inter collyria admiſcetur. Virtus iſchæma ipſi cum illo ex marte communis eſt. Vſus chymicos et mechanicos hic attingere non eſt opus.

VITRIOLI COLCOTHAR.

Eſt reſiduum a vitriolo deſtillationi commiſſo, extremam torturam ignis paſſum: quod vel ſalinum apud ſe aliquid fouet, atque ſub hoc ſtatu chirurgis ſcopo cathæretico et ſtyptico vtile deprehenditur: vel affuſa aqua, ad colligendum vitriolum album

album vomitorium, quod ſub titulo *gillæ Theophraſti* vidimus, elixiuatum et inſipidum factum; quod ſub titulo *terræ vitrioli dulcis* adſtrictorio et exſiccante ſcopo a chirurgis adhibetur, et a chymicis ad varia præparata expetitur. Interno vſui commendatum a nullo memini.

VITRIOLI ROS.

Dicitur etiam phlegma vitrioli, eſtque humor acidulus, quo potiſſimum vtuntur pharmacopoei ad tincturas florum aquoſas, vt aquilegiæ, bellidis, parandas, nec non ad acidulandas potiunculas, quæ magno æſtu ſitique excruciatis præſcribuntur. Ventriculum quoque roborat, cruditateſque et pituitam incidit ac putres humores corrigit et lumbricos cum reliqua pullitie verminoſa arcet et expellit: quo intuitu videtur etiam profuiſſe illis, qui vſu eius ab epilepſia liberati memorantur. Vertiginoſis ex ventriculi vitio, et appetitu proſtrato laborantibus ſæpe præclare prodeſt, ſi ante prandium vel cœnam guttæ XV. XX. ex aquæ puræ frigidæ hauſtu præbeantur.

VNGVENTVM AEGYPTIACVM.

Antiquiſſimum ſane vnguentum eſt, cuius iam HIPPOCRATEM meminiſſe expreſſa veſtigia pluribus locis exſtant. Mundificat, putredinem arcet, corrupta ſecedere facit, calloſitates fiſtularum exedit, gangranæ et ſphacelo conducit. Conferatur, præter

ter alios FABRIC. HILDANVS *de gangr. et ſphacelo.* Ad oſſa non debet admoueri, quia ærugo, quam ſecum fert, promte cariem illis inducit. Quoniam non ſine ſenſu vulneribus inditur, apud Italos, teſte BRASSAVOLO, vocatur *caccia riſo*, quod riſum expellat.

VNGVENTVM AGRIPPÆ.

Nominis ratio eſt valde obſcura, nec illi eruendæ immorabimur. Eſt ex numero quatuor vnguentorum calidorum, quæ ſunt, præter hoc noſtrum, aregon, martiatum et althææ. His calidis non vtebantur veteres, vbi aderat inflammatio aut cauſſa calida: contra vero in morboſis conſtitutionibus a cauſſa frigida, vt tumoribus laxis et albis, adhibebant. Legi in libro antiquo ignoti auctoris manu deſcripto, quod ad venerem ſegniores et flaccidas partes genitales roboret et excitet, ſi perinæo et femoribus per plures dies calide infricetur. Certior eſt fructus, quem affert, lienoſis, alui obſtructione et duritie laborantibus vt et hydropicis. Coquitur ex quibuſdam ſat valide purgantibus, quæ externo vſu fiunt reſoluentia.

VNGVENTVM ALABASTRINVM.

Optimum oleum paregoricum paratur decoquendo cum diuerſis vegetabilibus: idque cum cera et puluere alabaſtri in vnguentum redigitur. Multis encomiis exornatur a magnis medicis, vt IOAN-

IOANNE LANGIO *epiſt. med. lib. III. p.* 865. et 885. AVG. THONERO obſeruat. lib. I. *p.* 44. Plurimum valet in capitis doloribus acutiſſimis febri laborantium, ad phrenitidem ſpectantibus, in oculorum paſſionibus dolorificis, colli inflammatione, vt et renum ac pectoris. Lintea illo imbuta imponuntur.

VNGVENTVM ALBVM CAMPHORATVM.

Eſt refrigerans et diſcutiens. Conuenit, vbi eſt calor, vbi cuticula detrita eſt, ſerpigini pruriginoſæ, ambuſtis. Eſt ex quatuor frigidis vnguentis primum et ſimpliciſſimum: reliqua ſunt infrigidans Galeni, populeum et roſatum Meſuæ.

VNGVENTVM ALBVM RESOLVENS MAMMARVM TVMORES.

Satis bene ſe gerit ad finem illum in titulo præſcriptum: magis tamen conſultum eſt tempore vſus recens parato vti, quam in officinis diutius aſſeruato.

VNGVENTVM ALBVM SIMPLEX.

Dicitur etiam *de ceruſſa Auicennæ.* Idem valet, et ad eadem, quæ album camphoratum.

VNGVEN-

VNGVENTVM DE AL-THAEA.

Inter vnguenta calida temperatiſſimum eſt viribusque æmulatur emplaſtrum diachylon ſimplex, dolores lenit, inque pleuritide vtiliter adhibetur. Poteſt ipſi addi ſperma ceti, ſicque cum pectorali coniungi.

VNGVENT. AD AMBVSTA.

Pariter valet ad igne ambuſta et frigoris vi aduſta. Subſtitutum huic eſt in nouiſſima editione aliud, quod ad excellentiſſimum archiatrum D. D. STAHLIVM refertur et præſentiſſimi effectus teſtimonio exornatur: quod mihi experiri nondum licuit.

VNGVENT. ANODYNVM.

Vbicunque dolores a rigida fibrarum tenſione proueniunt, et remiſſione illius indigent, ſatis eſt commodum hoc vnguentum, quod nihil ſtupefaciens continet, adeoque in capitis omniumque membrorum et partium tali dolore ſecure adhiberi poteſt, vel immediate, parti dolenti, vel exſtantioribus locis, vt temporibus, vmbilico, carpis, talis, lumbis.

VNGVENT. APOSTOLORVM.

Sic dicitur a numero duodecim, quæ ad hoc vnguentum aſſumuntur, non computato oleo. Eſt ſimul mundificans, detergens, maturans et conſolidans. Non ſine dolore vlceribus applicatur, quod cum olim pontifex quidam experiendo diſceret, iocatus chirurgum increpauit, quod Iudam proditorem non excluſerit a piis apoſtolis, narrante ANTON. MVSA BRASSAVOLO *in examine vnguentorum, p. m. 285.*

VNGVENT. AREGON.

Aregon eſt Græcum ἀρηγὸν, id eſt *iuuans, auxilium ferens.* Refertur inter calida, adeoque frigidis morbis, conuulſionibus, paralyſi, ſpaſmo rigido, lumbagini, rigoribus febrium, deſtinatum eſt. Sed admodum raro hodie ad vſum vocatur.

VNGVENT. DE ARTHANITA.

Multa ad concinnandum hoc vnguentum accedunt fortiſſima purgantia, a quibus virtutem accipit aluum clauſam reſerandi, tumores oedematoſos diſcutiendi, aquas hydropicorum expellendi, et prouocandi menſes retentos vel ſuppreſſos: præſertim ſi hoc vltimo caſu, ex præſcripto D.D. WALDSCHMIDII, ad vnguenti huius duas drachmas addatur extracti trochiſcorum alhandal ſcrupulus dimidius

dius cum guttis V. vel VI. olei ſabinæ, et vmbilico imponatur. Prouidendum modo fuerit, ne pharmacopoeus veris cyclamini radicibus ſubſtituat illas heliotropii tuberoſi, eſculentas et hoc intuitu prorſus inertes: quod in celebri quadam officina bona fide ſic factum eſſe probe memini.

VNGVENT. AVREVM.

Nomen habet a colore et virtutis præſtantia. MESVE hoc vulnera certo et ſalubriter glutinare pomittit. Vocatur etiam vnguentum regis, quaſi baſilicon, nam reuera parum differt a baſilico, quod mox ſequitur.

VNGVENT. BASILICVM.

Deſtinatum eſt vulneribus, quibus nulla inflammatio coniungitur, præſertim membranoſarum et neruearum partium, ſanandis. Si pro rei indigentia cum melle roſarum et vitello ouorum temperetur, optimum euadit digeſtiuum et mundificans.

VNGVENT. CARMINATIVVM.

Ex optimis carminatiuis coquitur, ſaneque laudabilem effectum in colicis et torminoſis affectibus præſtat, ſiue abdomini exterius illinatur, ſiue enematibus additum iniiciatur.

VNGVENT. CITRINVM.

Potius citreum aut e citro dicendum, quia a corticibus citri nomen adeptum eſt. Lentigines, ephelides nimiamque faciei rubedinem curat, omnes aſperitates cutis detergit, cicatricum foeditatem emendat.

VNGVENTVM CLYSMATICVM.

Vel per ſe, leni calore liquatum, vel oleo, lacti, aut decoctis iunctum, iniicitur. Conſtat ex butyro viribus emollientium plantarum imbuto.

VNGVENT. COMITISSAE.

GVILIELMVS A VARIGNANA comitiſſæ cuidam Vandrenſi grauidæ, menſium nimio profluuio laboranti, cum fructu illud adhibuit, et curatione hac operæ pretium fecit. Parum quidem ipſi tribuit ANT. MVS. BRASSAVOLVS *in exam. trochiſc. vnguent. p.* 327. et 333. mihi tamen licuit teſtem fieri optatiſſimi fructus, quem attulit matronæ cuidam grauidæ et iam ad vltimos geſtationis menſes progreſſæ, quum ſtillicidio vteri corriperetur: cui hoc vnguentum optimis ſuis rebus ſuaſi: quippe ad legitimum tempus fœtum conſeruauit, vegetumque enixa eſt. Confert etiam in diarrhoeis, menſium nimio profluuio et hæmorrhoi-

hoidibus modum excedentibus. Femoribus, dorſo et abdomini illinitur. Non eſt cur hic reformidemus opium, quod trochiſcos de carabe intrat: quum ſit tam exigua quantitas, vt ad calculum reuocari vix poſſit, quantum in vncia vnguenti contineatur.

VNGVENTVM CONTRA CALCVLVM.

Eſt anodynum, rigidamque fibrarum tenſionem relaxando non ſolum dolores mitigat, verum etiam efficit, vt calculus a renibus per vreteres progreſſurus facilius deſcendat. Lumbi, pubes et perinæum ipſo inungi debent: poteſtque hoc facto ægrotus balneo tepido immitti, aut veſicis, decocto leniente impletis, exterius admotis foueri.

VNGVENTVM CONTRA RVPTVRAM.

Eſt IO. ZWELFERI *in pharmacop. regia p. m.* 751. qui pro certo remedio ad hernias commendat, inteſtinis prius repoſitis, et ſimul adhibito bracherio. Iubet autem partes ab inferioribus verſus ſuperiora manum ducendo inungere, hocque facto dorſum pinguedine vrſi illinere.

VNGVENTVM CONTRA SCABIEM.

VNGVENTVM CONTRA VERMES.

Vſus ex titulo ſatis cognoſcitur.

VNGVENTVM CORDIALE DE NYMPHÆA.

Ad cordis regionem, frontem, tempora, carpos, applicatur in lipothymiis, debilitate, febribus malignis.

VNGVENTVM ENVLATVM.

Inſigniter commendatur ab AMATO LVSITANO *obſ. cent. II. cur.* 98. ad ſcabiem et tineam. Diuerſo modo paratum in variis officinis proſtat. Addunt aliqui ſulphur et mercurium, quare circumſpectione opus eſt in præſcribendo, ne forte a tali additamento aliquid eueniat, quod non exſpectaueramus. RIVINVS ſuadet, vt externo vſui ſimul iungamus internum radicis enulæ: quod non videtur contemnendum.

VNGVEN-

VNGVENTVM FVSCVM COMMVNE.

Eſt NICOLAI MYREPSI. Vocatur etiam nigrum. Idoneum eſt puri generando, mundificando et digerendo, tandemque carnis nouæ prouentui fouendo. Aliquanto locupletior eſt noſtra deſcriptio aliis, addito puluere radicum ariſtolochiæ rotundæ.

VNGVENTVM FVSCVM FELICIS WVRTZII.

Eſt aliquod imitamentum vnguenti Ægyptiaci, poteſtque fere locum eius occupare. FABRIC. HILDANVS *lib. de melic. et ichor. p.* 856. ſuum de eo iudicium pandit, ſuſpectumque reddit vſum in ſic dicta ſynouia: cui accedo illo caſu, ſi nuda oſſa iam fuerint, quibus cariem certo inducet. PAVL. BARBETTE docet ad duritiem, quam ſuppoſitoria requirunt, coctum in cylindros efformare et fiſtulis eos immittere ad callum abſumendum.

VNGVENTVM INFRIGIDANS GALENI.

Adhibetur ad regionem lumborum, renum et hepatis inungendam, quando his partibus inflammatio-

mationes vel dolores moleſti ſunt: itemque ad phlegmonem partium pudendarum.

VNGVENTVM DE LINARIA.

Valde commendatur ad dolentes et exulceratas hæmorrhoidas cæcas, quibus goſſypio illitum applicatur. Noui aliquos, qui ferre non poterant, ex præſcripto paratum: quibus tamen cum vitello oui mixtum afferebat ſolatium. Et ſane illius additionem, vſus tempore, iam olim ſuaſerunt. D. D. AVGVSTANI in pharmacopœa ſua.

VNGVENTVM DE LITHARGYRIO, alias NVTRITVM.

Eſt valde refrigerans atque exſiccans, quod vlcerum prurientium, vt fonticulorum, ambitui impoſitum, aliisque ſerpiginoſis ac deſquammatis et attritis probe conducit: cicatrici etiam producendæ fauet.

VNGVENTVM MARTIATVM.

Obſcura eſt denominationis ratio. D. D. AVGVSTANI ſcribunt MARCIATI, tamquam auctoris nomen. Eſt ex quatuor calidis, adhibe-

hibeturque ad omnia, quibus etiam vnguentum Agrippæ conferre diximus. Diffuſiſſima eſt compoſitio ſed iam parum vſu frequentatur, quæ cauſſa videtur fuiſſe, cur in nouiſſima editione omnino omitteretur.

VNGVENTVM DE MINIO.

Vocatur etiam *vnguentum rubrum.* Viribus forte parum differt a nutrito. Camphoratum magis diſcutit.

VNGVENTVM MVNDIFICATIVVM STAHLII.

Ad cutis efflorefcentias ſcabioſas, præſertim ſiccas et valde pruriginoſas, præmiſſis neceſſariis valde proficuum eſt, ſi vel immediate loco affecto inducatur, vel articulationibus manuum, brachiorumque ſubinde infricetur.

VNGVENTVM NERVINVM.

Frigidis neruorum affectibus opitulatur, doloresque ſolatur: etiam atrophia laborantibus partibus ſuccurrit.

VNGVENTVM NICOTIANÆ.

A LAVRENTIO JOVBERTO ad ſcrophulas digerendas commendatur. Præterea etiam valet ad omnis generis vlcera et vulnera, ambuſta iuuat, et ſcabiem tineamque curat.

VNGVENTVM NIHIL.

Oculorum deterſioni, lippitudini et inflammationi potiſſimum deſtinatum eſt: quamuis etiam aliis partibus, vbi exſiccatione opus videtur, adhiberi poteſt.

VNGVENTVM PARALYTICVM.

Vſus ex titulo patet. Vices neruini vnguenti ſupplere poteſt.

VNGVENTVM PECTORALE.

Vocatur etiam *crocinum.* Si recens, non pœnitendum fructum affert in dolore pectoris, tuſſi, aſthmate. Verum perquam facileranceſcit, ſicque calidum redditur. Iungi poteſt cum vnguento de althæa.

VN-

VNGVENTVM POMATVM.

Ad labiorum fiſſuras ſanandas, decoremque cuti conciliandum expetitur. Qui fuco delectantur, ſolent magiſterium marcaſitæ huic vnguento permixtum faciei illinere, frictioneque in poros impellere, vt inde candidiores euadant. Quod in officinis vulgatiſſimum eſt, plerumque tantum ex adipe ſuillo cum aqua roſarum loto et ſubacto conſtat, cui aliquantulum ireos Florentinæ cum olei rhodii pauculis guttulis additur.

VNGVENTVM POPVLEVM.

Eſt emolliens et quadantenus anodinum. Solent in febrium nimiis ardoribus et agrypnia hoc vnguentum pulſantibus in carpo, temporibus, pedibuſque arteriis applicare, quo ſæpe exoptatus ſomnus dolorumque lenitio impetratur. Si huius vnguenti et confectionis Hamech æquales partes miſceas, plantiſque pedum applices, non longe poſt vſum aluus pertinaciſſime clauſa reſerabitur.

VNGVENTVM POTABILE RVBRVM.

Interno vſu comparatum eſt, ſumiturque ad cochlear vnum cum iuſculo aut cereuiſia calida ad

ſanguinem intus coagulatum a contuſione, lapſu, ruptura, reſoluendum, vulneraque conſolidanda. Haud certe contemnendum remedium, ſi recens fuerit. Mare ſeptemtrionale nauibus ſulcantes etiam fructum antiſcorbuticum ab eo impetrant.

Puerperarum abdomini illinitur, cum oleo carminatiuo MYNSICHTI, ne ventricoſæ fiant.

VNGVENTVM POTABILE VIRIDE.

Haud multum diſſimile, quamuis minori ſimplicium numero conſtans, in pharmacopœa AVGVSTANA legitur ſub titulo: *Vnguentum viride reginæ.* Simili intentione, qua præcedens, interius datur: ſed non ita concinnum eſt. Vtiliſſimo compendio ex ſolis baccis iuniperi vireſcentibus perficitur, quod externo internoque vſui aptiſſimum eſt, et opilioni cuidam Rochlicenſi in arcanis fuiſſe legitur, qui eius vſu magnam famam et opes conſequutus fuit.

VNGVENTVM RESVMTIVVM.

Quaſi dicas analepticum, aut quod vires reſumere facit. Eſt ad exemplum *reſumtiui Fernelii.* Aſthmaticis, hecticis, tabidiſque vtiliter inungitur: membris

membris etiam vulneratis aut luxatis poſt curationem rigidis, vt et poſt ſuturam tendinum, egregie confert.

VNGVENTVM ROSATVM.

AMESVE, quem auctorem habet, commendatur ad phlegmonas, eryſipelata et herpetas, cephalalgiam calidam et ventriculi ac hepatis intemperiem calidam mitigandam. Sed is roſas rubras iubet accipere ad hoc vnguentum parandum, et inter decoquendum aliquantum opii adiicere, vt tanto magis anodinum ac ſomniferum fiat. Noſtro tempore deſideratur hoc vnguentum album, adeoque ex albis roſis conficitur, et opium omittitur. Vnguenti pomati vices ſæpe explet.

VNGVENTVM SANTALINVM.

Vires habet roborandi, refrigerandi, doloremque ſedandi. MESVE teſtatur, quod omnem intemperiem calidam ventriculi, hepatis aliarumque partium potentiſſime exſtinguat. Itinerum ſcriptores referunt de Indis Moluccis, quod a ſolis æſtu peruſti et æſtuantes lignum ſantalum ſuper ſaxo arenoſo affuſa aqua terant in pultem, illamque præſentaneo fructu imponant. Ex quo more forſan hæc commendatio profluxit.

VNGVENTVM SOMNIFERVM.

Scopum huius vnguenti titulus docet. Carpis et temporibus applicatur: ſæpeque hoc tutius fit, quam ſi opium interius aſſumatur. Agit potiſſimum remittendo rigidam fibrarum ſolidarum tenſionem: hacque ablata humorum celerem nimis motum ad mediocritatem naturæ amicam reuocando.

VNGVENTVM SPLENETICVM.

Conſtat ex reſoluentibus, tonicis et anodinis. Vtiliter adhibetur in duritie et infarctu tam ſplenis quam hepatis: adeoque hypochondriacos, ictericos et flatulentiis vexatos inſignem in modum ſolatur.

VNGVENTVM STOMACHALE.

Ventriculo debili roborando conuenit: vomitum enormem compeſcit, flatulentias corrigit, et vires vitalemque facultatem excitat.

FINIS.